

Dokument ten służy wyłącznie do celów informacyjnych i nie ma mocy prawnej. Unijne instytucje nie ponoszą żadnej odpowiedzialności za jego treść. Autentyczne wersje odpowiednich aktów prawnych, włącznie z ich preambułami, zostały opublikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej i są dostępne na stronie EUR-Lex. Bezpośredni dostęp do tekstów urzędowych można uzyskać za pośrednictwem linków zawartych w dokumencie

► **B****ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (UE) NR 651/2014**

z dnia 17 czerwca 2014 r.

uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(Dz.U. L 187 z 26.6.2014, s. 1)

zmienione przez:

		Dziennik Urzędowy		
		nr	strona	data
► <u>M1</u>	Rozporządzenie Komisji (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r.	L 156	1	20.6.2017
► <u>M2</u>	Rozporządzenie Komisji (UE) 2020/972 z dnia 2 lipca 2020 r.	L 215	3	7.7.2020
► <u>M3</u>	Rozporządzenie Komisji (UE) 2021/452 z dnia 15 marca 2021 r.	L 89	1	16.3.2021
► <u>M4</u>	Rozporządzenie Komisji (UE) 2021/1237 z dnia 23 lipca 2021 r.	L 270	39	29.7.2021
► <u>M5</u>	Rozporządzenie Komisji (UE) 2023/917 z dnia 4 maja 2023 r.	L 119	159	5.5.2023
► <u>M6</u>	Rozporządzenie Komisji (UE) 2023/1315 z dnia 23 czerwca 2023 r.	L 167	1	30.6.2023

sprostowane przez:

- **C1** Sprostowanie, Dz.U. L 329 z 15.12.2015, s. 28 (651/2014)
- **C2** Sprostowanie, Dz.U. L 149 z 7.6.2016, s. 10 (651/2014)
- **C3** Sprostowanie, Dz.U. L 236 z 14.9.2017, s. 28 (651/2014)
- **C4** Sprostowanie, Dz.U. L 26 z 31.1.2018, s. 53 (2017/1084)

ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (UE) NR 651/2014**z dnia 17 czerwca 2014 r.****uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem
wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu****(Tekst mający znaczenie dla EOG)**

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ I	Przepisy wspólne
ROZDZIAŁ II	Monitorowanie
ROZDZIAŁ III	Przepisy szczegółowe dotyczące różnych kategorii pomocy
Sekcja 1 —	Pomoc regionalna
Sekcja 2 —	Pomoc dla MŚP
Sekcja 2A —	Pomoc na rzecz Europejskiej współpracy terytorialnej
Sekcja 3 —	Pomoc na dostęp MŚP do finansowania
Sekcja 4 —	Pomoc na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną
Sekcja 5 —	Pomoc szkoleniowa
Sekcja 6 —	Pomoc przeznaczona na pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji oraz pracowników niepełnosprawnych
Sekcja 7 —	Pomoc na ochronę środowiska
Sekcja 8 —	Pomoc mająca na celu naprawienie szkód spowodowanych niektórymi klęskami żywiołowymi
Sekcja 9 —	Pomoc o charakterze społecznym w zakresie transportu na rzecz mieszkańców regionów oddalonych
Sekcja 10 —	Pomoc na infrastrukturę szerokopasmową
Sekcja 11 —	Pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego
Sekcja 12 —	Pomoc na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną
Sekcja 13 —	Pomoc na infrastrukturę lokalną
Sekcja 14 —	Pomoc na rzecz regionalnych portów lotniczych
Sekcja 15 —	Pomoc na rzecz portów
Sekcja 16 —	Pomoc zawarta w produktach finansowych wspieranych przez Fundusz InvestEU
ROZDZIAŁ IV	Przepisy końcowe

▼ B

ROZDZIAŁ I
PRZEPISY WSPÓLNE

Artykuł 1

Zakres stosowania

1. Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do następujących kategorii pomocy:

- a) pomoc regionalna;
- b) pomoc dla MŚP w formie pomocy inwestycyjnej, pomocy operacyjnej i dostępu MŚP do finansowania;
- c) pomoc na ochronę środowiska naturalnego;
- d) pomoc na badania, rozwój oraz innowacje;
- e) pomoc szkoleniowa;
- f) pomoc na rekrutację i zatrudnienie pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji i pracowników niepełnosprawnych;
- g) pomoc mająca na celu naprawienie szkód spowodowanych niektórymi klęskami żywiołowymi;
- h) pomoc o charakterze społecznym w zakresie transportu na rzecz mieszkańców regionów oddalonych;
- i) pomoc na infrastrukturę szerokopasmową;
- j) pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego;

▼ M1

- k) pomoc na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną;
- l) pomoc na infrastrukturę lokalną;

▼ M4

- m) pomoc na rzecz regionalnych portów lotniczych;
- n) pomoc na rzecz portów;
- o) pomoc na projekty w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej; oraz
- p) pomoc zawarta w produktach finansowych wspieranych przez Fundusz InvestEU.

▼ B

2. Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do:

▼ M6

- a) programów w ramach sekcji 1 (z wyjątkiem art. 15), sekcji 2 (z wyjątkiem art. 19c i 19d), sekcji 3, 4, 7 (z wyjątkiem art. 44) i sekcji 10 rozdziału III niniejszego rozporządzenia, jeżeli średni roczny budżet na pomoc państwa na państwo członkowskie przekracza 150 mln EUR, po 6 miesiącach od daty wejścia w życie takich programów, a także pomocy wdrażanej w formie produktów finansowych w ramach sekcji 16 rozdziału III, jeżeli średni roczny budżet na pomoc państwa na państwo członkowskie przekracza 200 mln EUR, po 6 miesiącach od daty wejścia w życie takich programów. W przypadku pomocy w ramach sekcji 16 rozdziału III niniejszego rozporządzenia do celów oceny, czy średni roczny

▼ M6

budżet na pomoc państwa danego państwa członkowskiego związany z określonym produktem finansowym przekracza 200 mln EUR, uwzględnia się jedynie wkład tego państwa członkowskiego do modułu państw członkowskich gwarancji UE, o którym mowa w art. 9 ust. 1 lit. b) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/523 ⁽¹⁾, przeznaczony na ten produkt finansowy. Komisja może zdecydować o dalszym stosowaniu niniejszego rozporządzenia przez dłuższy okres do jakiegokolwiek z takich programów pomocy po dokonaniu oceny stosownego planu ewaluacji zgłoszonego Komisji przez państwo członkowskie, w terminie 20 dni roboczych od wejścia w życie danego programu. W przypadku gdy Komisja przedłużyła już stosowanie niniejszego rozporządzenia poza początkowy okres sześciu miesięcy w odniesieniu do takich programów, państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o przedłużeniu tych programów do końca okresu stosowania niniejszego rozporządzenia, pod warunkiem że zainteresowane państwo członkowskie przedłożyło sprawozdanie z ewaluacji zgodnie z planem ewaluacji zatwierdzonym przez Komisję;

▼ B

- b) wszelkie zmiany w programach, o których mowa w art. 1 ust. 2 lit. a), inne niż zmiany, które nie mogą wpływać na zgodność programu pomocy na podstawie niniejszego rozporządzenia lub nie mogą w istotny sposób rzutować na treść zatwierdzonego planu oceny;
- c) pomocy przyznawanej na działalność związaną z wywozem do państw trzecich lub państw członkowskich, a mianowicie pomocy bezpośrednio związanej z ilością wywożonych produktów, tworzeniem i prowadzeniem sieci dystrybucyjnej lub innymi wydatkami bieżącymi związanymi z prowadzeniem działalności wywozowej;
- d) pomocy uwarunkowanej pierwszeństwem użycia towarów produkcji krajowej w stosunku do towarów sprowadzanych z zagranicy.

▼ M1

- 3. Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do:

▼ M6

- a) pomocy przyznawanej w sektorze rybołówstwa i akwakultury, wchodzącej w zakres rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1379/2013 ⁽²⁾, z wyjątkiem:

— pomocy szkoleniowej,

— pomocy na dostęp do finansowania dla MŚP,

— pomocy w obszarze działalności badawczo-rozwojowej,

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/523 z dnia 24 marca 2021 r. ustanawiające Program InvestEU i zmieniające rozporządzenie (UE) 2015/1017 (Dz.U. L 107 z 26.3.2021, s. 30).

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1379/2013 w sprawie wspólnej organizacji rynków produktów rybołówstwa i akwakultury, zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 1184/2006 i (WE) nr 1224/2009 oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 104/2000 (Dz.U. L 354 z 28.12.2013, s. 1).

▼ **M6**

- pomocy dla MŚP na wspieranie innowacyjności,
 - pomocy przeznaczonej na pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji i pracowników z niepełnosprawnością,
 - regionalnej pomocy inwestycyjnej w regionach najbardziej oddalonych,
 - programów regionalnej pomocy operacyjnej,
 - pomocy na projekty na rzecz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (RLKS),
 - pomocy na projekty w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej,
 - od 1 lipca 2023 r. – pomocy w formie ulg w podatkach na ochronę środowiska na podstawie art. 15 ust. 1 lit. f) oraz art. 15 ust. 3 dyrektywy Rady 2003/96/WE ⁽¹⁾,
 - pomocy zawartej w produktach finansowych wspieranych przez Fundusz InvestEU, z wyjątkiem operacji wymienionych w art. 1 ust. 1 rozporządzenia Komisji (UE) nr 717/2014 ⁽²⁾,
 - pomocy dla mikroprzedsiębiorstw w formie interwencji publicznych dotyczących dostaw energii elektrycznej, gazu lub ciepła, o której mowa w art. 19c,
 - pomocy dla MŚP w formie tymczasowych interwencji publicznych dotyczących dostaw energii elektrycznej, gazu lub ciepła wytwarzanego z gazu ziemnego lub energii elektrycznej mającej złagodzić skutki wzrostu cen w następstwie rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie, o której to pomocy mowa w art. 19d;
- b) pomocy przyznawanej w sektorze produkcji podstawowej produktów rolnych, z wyjątkiem regionalnej pomocy inwestycyjnej w regionach najbardziej oddalonych, programów regionalnej pomocy operacyjnej, pomocy na usługi doradcze na rzecz MŚP, pomocy na finansowanie ryzyka, pomocy na badania i rozwój, pomocy dla MŚP na wspieranie innowacyjności, pomocy na ochronę środowiska, pomocy szkoleniowej, pomocy przeznaczonej na pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji i pracowników z niepełnosprawnością, pomocy na projekty na rzecz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (RLKS), pomocy na projekty w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej oraz pomocy zawartej w produktach finansowych wspieranych przez Fundusz InvestEU, pomocy dla mikroprzedsiębiorstw w formie interwencji publicznych dotyczących dostaw energii elektrycznej, gazu lub ciepła, o której mowa w art. 19c, oraz pomocy dla MŚP w formie tymczasowych interwencji publicznych dotyczących dostaw energii elektrycznej, gazu lub ciepła wytwarzanego z gazu ziemnego lub energii elektrycznej mającej złagodzić skutki wzrostu cen w następstwie rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie, o której to pomocy mowa w art. 19d;

⁽¹⁾ Dyrektywa Rady 2003/96/WE z dnia 27 października 2003 r. w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej (Dz.U. L 283 z 31.10.2003, s. 51).

⁽²⁾ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 717/2014 z dnia 27 czerwca 2014 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* w sektorze rybołówstwa i akwakultury (Dz.U. L 190 z 28.6.2014, s. 45).

▼ M1

- c) pomocy przyznawanej w sektorze przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych w następujących przypadkach:
 - (i) kiedy wysokość pomocy ustalana jest na podstawie ceny lub ilości takich produktów nabytych od producentów surowców lub wprowadzonych na rynek przez przedsiębiorstwa objęte pomocą;
 - (ii) kiedy przyznanie pomocy zależy od faktu przekazania jej w części lub w całości producentom surowców;
- d) pomocy państwa ułatwiającej zamykanie niekonkurencyjnych kopalń węgla, objętej decyzją Rady 2010/787/UE ⁽¹⁾;
- e) kategorii pomocy regionalnej, o których mowa w art. 13.

▼ B

W przypadku przedsiębiorstwa prowadzącego działalność w sektorach nieobjętych zakresem niniejszego rozporządzenia, o których mowa w akapicie pierwszym lit. a), b) lub c), oraz w sektorach wchodzących w zakres niniejszego rozporządzenia, niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do pomocy przyznanej w związku z działalnością w sektorach wchodzących w zakres stosowania rozporządzenia, pod warunkiem że państwa członkowskie zapewnią za pomocą odpowiednich środków, takich jak rozdzielanie działalności lub wyodrębnienie kosztów, że działalność w wyłączonych sektorach nie odniesie korzyści z pomocy przyznanej zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.

▼ M4

4. Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do:
 - a) programów pomocy, które nie wykluczają wyraźnie możliwości wypłacenia pomocy indywidualnej na rzecz przedsiębiorstwa, na którym ciąży obowiązek zwrotu pomocy wynikający z wcześniejszej decyzji Komisji uznającej pomoc przyznaną przez to samo państwo członkowskie za niezgodną z prawem i z rynkiem wewnętrznym, z wyjątkiem programów pomocy mających na celu naprawienie szkód spowodowanych niektórymi klęskami żywiołowymi oraz programów pomocy objętych art. 19b, sekcją 2a oraz sekcją 16 rozdziału III;
 - b) pomocy *ad hoc* na rzecz przedsiębiorstwa, o którym mowa w lit. a);
 - c) pomocy dla przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji, z wyjątkiem programów pomocy mających na celu naprawienie szkód spowodowanych niektórymi klęskami żywiołowymi, programów pomocy na rozpoczęcie działalności, programów regionalnej pomocy operacyjnej, programów pomocy objętych art. 19b, pomocy dla MŚP na podstawie art. 56f i pomocy dla pośredników finansowych na podstawie art. 16, 21, 22 i 39 oraz sekcji 16 rozdziału III, o ile przedsiębiorstwa znajdujące się w trudnej sytuacji nie są traktowane w sposób uprzywilejowany w porównaniu z innymi przedsiębiorstwami. Niniejsze rozporządzenie stosuje się jednak na zasadzie odstępstwa do przedsiębiorstw, które nie znajdowały się w trudnej sytuacji w dniu 31 grudnia 2019 r., lecz znalazły się w takiej sytuacji w okresie od dnia 1 stycznia 2020 r. do dnia 31 grudnia 2021 r.

⁽¹⁾ Decyzja Rady 2010/787/UE z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie pomocy państwa ułatwiającej zamykanie niekonkurencyjnych kopalń węgla (Dz.U. L 336 z 21.12.2010, s. 24).

▼B

5. Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do środków pomocy państwa, które same w sobie — ze względu na warunki lub metody finansowania — nierozzerwalnie wiążą się z naruszeniem prawa Unii, w szczególności do:

- a) środków pomocy, w przypadku których przyznanie pomocy uwarunkowane jest obowiązkiem posiadania przez beneficjenta siedziby w danym państwie członkowskim lub prowadzeniem przez niego działalności w przeważającej mierze w danym państwie członkowskim. Dozwolony jest jednak wymóg posiadania w momencie wypłaty pomocy zakładu lub oddziału w państwie członkowskim przyznającym pomoc;
- b) środków pomocy, w przypadku których przyznanie pomocy uwarunkowane jest obowiązkiem korzystania przez beneficjenta z towarów produkcji krajowej lub usług krajowych;
- c) środków pomocy ograniczających możliwości beneficjentów w zakresie wykorzystania wyników działalności badawczej, rozwojowej i innowacyjnej w innych państwach członkowskich.

▼M6

6. Sekcja 7 rozdziału III niniejszego rozporządzenia nie ma zastosowania do środków pomocy państwa na rzecz produkcji energii jądrowej.

▼B*Artykuł 2***Definicje**

Do celów niniejszego rozporządzenia przyjmuje się następujące definicje:

- 1) „pomoc” oznacza każdy środek spełniający wszystkie kryteria, o których mowa w art. 107 ust. 1 Traktatu;
- 2) „małe i średnie przedsiębiorstwa” lub „MŚP” oznaczają przedsiębiorstwa spełniające kryteria, o których mowa w załączniku I;
- 3) „pracownik niepełnosprawny” oznacza każdą osobę, która:
 - a) jest uznana za osobę niepełnosprawną na mocy prawa krajowego; lub
 - b) ma długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, umysłową, intelektualną lub sensoryczną, co może, w oddziaływaniu z różnymi barierami, utrudniać im pełne i skuteczne uczestnictwo w środowisku pracy na równych zasadach z innymi pracownikami;
- 4) „pracownik znajdujący się w szczególnie niekorzystnej sytuacji” oznacza każdą osobę, która:
 - a) jest bez stałego zatrudnienia za wynagrodzeniem w okresie ostatnich 6 miesięcy; lub
 - b) jest w wieku od 15 do 24 lat; lub
 - c) nie posiada wykształcenia ponadgimnazjalnego lub zawodowego (Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Kształcenia 3) lub nie minęły więcej niż dwa lata od momentu ukończenia przez nią edukacji w pełnym wymiarze i która nie znalazła do tej pory pierwszego stałego zatrudnienia za wynagrodzeniem; lub
 - d) jest w wieku ponad 50 lat; lub

▼B

- e) jest osobą dorosłą mieszkającą samotnie, mającą na utrzymaniu co najmniej jedną osobę; lub
 - f) pracuje w sektorze lub zawodzie w państwie członkowskim, w którym dysproporcja kobiet i mężczyzn jest co najmniej o 25 % większa niż średnia dysproporcja we wszystkich sektorach gospodarki w tym państwie członkowskim i należy do grupy stanowiącej mniejszość; lub
 - g) jest członkiem mniejszości etnicznej w państwie członkowskim, który w celu zwiększenia szans na uzyskanie dostępu do stałego zatrudnienia musi poprawić znajomość języka, uzupełnić szkolenia zawodowe lub zwiększyć doświadczenie zawodowe;
- 5) „transport” oznacza transport pasażerski powietrzny, morski, drogowy, kolejowy lub wodny śródlądowy albo towarowy transport zarobkowy;
- 6) „koszty transportu” oznaczają koszty transportu zarobkowego faktycznie zapłacone przez beneficjentów za przejazd, obejmujące:
- a) opłaty frachtowe, koszty przeładunku i koszty tymczasowego magazynowania w zakresie, w jakim koszty te odnoszą się do przejazdu;
 - b) koszty ubezpieczenia zastosowane do ładunku;
 - c) podatki, cła lub opłaty stosowane do ładunku i, w stosownym przypadku, do nośności, w miejscu pochodzenia i w miejscu przeznaczenia; oraz
 - d) koszty kontroli bezpieczeństwa i ochrony, dopłaty za zwiększone koszty paliwa;
- 7) „regiony oddalone” oznaczają regiony najbardziej oddalone, Maltę, Cypr, miasta Ceuta i Melilla, wyspy będące częścią terytorium państwa członkowskiego oraz obszary słabo zaludnione;
- 8) „obróć produktem rolnym” oznacza przechowywanie lub wystawianie produktu w celu sprzedaży, oferowanie go na sprzedaż, dostawę lub każdy inny sposób wprowadzania produktu na rynek, z wyjątkiem jego pierwszej sprzedaży przez producenta surowców na rzecz podmiotów zajmujących się odsprzedażą lub przetwórstwem oraz czynności przygotowujących produkt do pierwszej sprzedaży; sprzedaż produktu przez producenta surowców konsumentowi końcowemu uznaje się za wprowadzanie do obrotu, jeśli następuje w odpowiednio wydzielonym do tego celu miejscu;
- 9) „produkcja podstawowa produktów rolnych” oznacza wytwarzanie płodów ziemi i produktów pochodzących z chowu zwierząt, wymienionych w załączniku I do Traktatu, bez poddawania ich jakiegokolwiek dalszemu przetwarzaniu zmieniającemu właściwości tych produktów;

▼ B

- 10) „przetwarzanie produktów rolnych” oznacza czynności dokonywane na produkcie rolnym, w wyniku których powstaje produkt będący również produktem rolnym, z wyjątkiem czynności wykonywanych w gospodarstwach, niezbędnych do przygotowania produktów zwierzęcych lub roślinnych do pierwszej sprzedaży;
- 11) „produkty rolne” oznaczają produkty wymienione w załączniku I do Traktatu, z wyjątkiem produktów rybołówstwa i akwakultury wymienionych w załączniku I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1379/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r.;
- 12) „regiony najbardziej oddalone” oznaczają regiony określone w art. 349 Traktatu. Zgodnie z decyzją Rady Europejskiej 2010/718/UE z dnia 1 stycznia 2012 r., wyspa Saint-Barthélemy przestała być regionem najbardziej oddalonym. Zgodnie z decyzją Rady Europejskiej 2012/419/UE z dnia 1 stycznia 2014 r. Majotta uzyskała status regionu najbardziej oddalonego;
- 13) „węgiel” oznacza wysokiej, średniej i niskiej klasy węgiel kategorii A i B w rozumieniu międzynarodowej klasyfikacji ustanowionej przez Europejską Komisję Gospodarczą ONZ i sprecyzowanej w decyzji Rady z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie pomocy państwa ułatwiającej zamykanie niekonkurencyjnych kopalń węgla ⁽¹⁾;
- 14) „pomoc indywidualna” oznacza:
 - (i) pomoc *ad hoc*; oraz
 - (ii) pomoc przyznaną indywidualnym beneficjentom na podstawie programu pomocy;
- 15) „program pomocy” oznacza każdy akt prawny, na którego podstawie, bez dodatkowych środków wykonawczych, można przyznać pomoc indywidualną przedsiębiorstwom określonym w sposób ogólny i abstrakcyjny w tym akcie, oraz każdy akt prawny, na którego podstawie przedsiębiorstwu lub przedsiębiorstwom można przyznać pomoc niezwiązaną z konkretnym projektem na czas nieokreślony lub o nieokreślonej wysokości;
- 16) „plan ewaluacji” oznacza dokument zawierający co najmniej następujące minimalne elementy: cele programu pomocy, który będzie podlegał ewaluacji; pytania służące ewaluacji, wskaźniki rezultatów, przewidywaną metodykę przeprowadzania ewaluacji, wymogi w zakresie gromadzenia danych, proponowany harmonogram ewaluacji, w tym termin przedłożenia końcowego sprawozdania z ewaluacji, opis niezależnego podmiotu prowadzącego ewaluację lub opis kryteriów wyboru takiego podmiotu oraz procedury zapewniające promocję ewaluacji.
- 17) „pomoc *ad hoc*” oznacza pomoc nieprzyznaną na podstawie programu pomocy;

⁽¹⁾ Dz.U. L 336 z 21.12.2010, s. 24.

▼ B

- 18) „przedsiębiorstwo znajdujące się w trudnej sytuacji” oznacza przedsiębiorstwo, wobec którego zachodzi co najmniej jedna z poniższych okoliczności:

▼ M6

- a) w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (innej niż MŚP, które istnieje od mniej niż trzech lat, lub, do celów kwalifikowalności pomocy na finansowanie ryzyka, MŚP spełniające warunek, o którym mowa w art. 21 ust. 3 lit. b), które kwalifikuje się do inwestycji w zakresie finansowania ryzyka w następstwie przeprowadzenia procedury *due diligence* przez wybranego pośrednika finansowego), w przypadku gdy ponad połowa jej subskrybowanego kapitału zakładowego została utracona w efekcie zakumulowanych strat. Ma to miejsce w przypadku, gdy odliczenie poniesionych strat z kapitałów rezerwowych (i z wszystkich innych elementów ogólnie uznawanych za część funduszy własnych spółki) prowadzi do ujemnego wyniku przekraczającego połowę subskrybowanego kapitału zakładowego. Do celów niniejszego przepisu „spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” odnosi się w szczególności do rodzajów jednostek wymienionych w załączniku I do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE ⁽¹⁾, a „kapitał zakładowy” obejmuje, w stosownych przypadkach, wszelkie premie emisyjne;
- b) w przypadku spółki, w której co najmniej niektórzy z jej członków ponoszą nieograniczoną odpowiedzialność za jej zadłużenie (innej niż MŚP, które istnieje od mniej niż trzech lat, lub, do celów kwalifikowalności pomocy na finansowanie ryzyka, MŚP spełniające warunek, o którym mowa w art. 21 ust. 3 lit. b), które kwalifikuje się do inwestycji w zakresie finansowania ryzyka w następstwie przeprowadzenia procedury *due diligence* przez wybranego pośrednika finansowego), w przypadku gdy ponad połowa jej kapitału wykazanego w sprawozdaniach finansowych tej spółki została utracona w efekcie zakumulowanych strat. Do celów niniejszego przepisu „spółka, w której co najmniej niektórzy członkowie ponoszą nieograniczoną odpowiedzialność za jej zadłużenie” odnosi się w szczególności do rodzajów jednostek wymienionych w załączniku II do dyrektywy 2013/34/UE;

▼ B

- c) w sytuacji gdy przedsiębiorstwo podlega zbiorowemu postępowaniu w związku z niewypłacalnością lub spełnia kryteria na mocy obowiązującego prawa krajowego, by zostać objętym zbiorowym postępowaniem w związku z niewypłacalnością na wniosek jej wierzycieli;
- d) w sytuacji gdy przedsiębiorstwo otrzymało pomoc na ratowanie i nie spłaciło do tej pory pożyczki ani nie zakończyło umowy o gwarancję lub otrzymało pomoc na restrukturyzację i nadal podlega planowi restrukturyzacyjnemu;
- e) W przypadku przedsiębiorstwa, które nie jest MŚP, jeśli w ciągu ostatnich dwóch lat:
- 1) stosunek księgowej wartości kapitału obcego do kapitału własnego tego przedsiębiorstwa przekracza 7,5 oraz

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylająca dyrektywę Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG (Dz.U. L 182 z 29.6.2013, s. 19).

▼ B

2) wskaźnik pokrycia odsetek zyskiem EBITDA tego przedsiębiorstwa wynosi poniżej 1,0.

- 19) „obowiązki terytorialnego wykorzystania środków” oznaczają obowiązki wydatkowania minimalnej kwoty lub zrealizowania minimalnego poziomu działalności produkcyjnej na danym terytorium, nałożone na beneficjentów przez organ przyznający pomoc;

▼ M6

- 20) „dostosowana kwota pomocy” oznacza maksymalną dopuszczalną kwotę pomocy na duże projekty inwestycyjne, obliczaną według następującego wzoru:

$$\text{dostosowana kwota pomocy} = R \times (A + 0,50 \times B + 0 \times C)$$

gdzie: R to maksymalna intensywność pomocy mająca zastosowanie na danym obszarze, z wyłączeniem zwiększonej intensywności pomocy dla MŚP, A to część kosztów kwalifikowalnych wynosząca 55 mln EUR, B to część kosztów kwalifikowalnych wynosząca od 55 mln EUR do 110 mln EUR, a C to część kosztów kwalifikowalnych powyżej 110 mln EUR;

▼ B

- 21) „zaliczka zwrotna” oznacza pożyczkę na realizację projektu, wypłacaną w jednej lub kilku ratach, której warunki spłaty zależą od wyniku projektu;
- 22) „ekwiwalent dotacji brutto” oznacza kwotę pomocy, jeżeli została ona udzielona w formie dotacji beneficjentowi, przed potrąceniem podatku lub innych opłat;
- 23) „rozpoczęcie prac” oznacza rozpoczęcie robót budowlanych związanych z inwestycją lub pierwsze prawnie wiążące zobowiązanie do zamówienia urządzeń lub inne zobowiązanie, które sprawia, że inwestycja staje się nieodwracalna, niezależnie od tego, co nastąpi najpierw. Zakupu gruntów ani prac przygotowawczych, takich jak uzyskanie zezwoleń i przeprowadzenie studiów wykonalności, nie uznaje się za rozpoczęcie prac. W odniesieniu do przejęć „rozpoczęcie prac” oznacza moment nabycia aktywów bezpośrednio związanych z nabytym zakładem;
- 24) „duże przedsiębiorstwa” oznaczają przedsiębiorstwa niespełniające kryteriów, o których mowa w załączniku I;
- 25) „kolejna wersja programu pomocy fiskalnej” oznacza program w formie korzyści podatkowych, który stanowi zmienioną wersję uprzednio istniejącego programu w formie korzyści podatkowych i który go zastępuje;
- 26) „intensywność pomocy” oznacza kwotę pomocy brutto wyrażoną jako odsetek kosztów kwalifikowalnych, przed potrąceniem podatku lub innych opłat;

▼ M6

- 27) „obszary objęte pomocą” oznaczają obszary określone na mapie pomocy regionalnej zatwierdzonej w zastosowaniu art. 107 ust. 3 lit. a) i c) Traktatu i obowiązującej w momencie przyznania pomocy;

▼ B

- 28) „data przyznania pomocy” oznacza dzień, w którym beneficjent nabył prawo otrzymania pomocy zgodnie z obowiązującym krajowym systemem prawnym;
- 29) „rzeczowe aktywa trwałe” oznaczają aktywa obejmujące grunty, budynki, zakład, urządzenia i wyposażenie;
- 30) „wartości niematerialne i prawne” oznaczają aktywa nieposiadające postaci fizycznej ani finansowej, takie jak patenty, licencje, *know-how* lub inna własność intelektualna;
- 31) „koszty wynagrodzenia” oznaczają całkowite koszty, jakie beneficjent pomocy faktycznie ponosi z tytułu przedmiotowego zatrudnienia, na które składają się w pewnym określonym przedziale czasu wynagrodzenie brutto przed opodatkowaniem, obowiązkowe składki na ubezpieczenie społeczne oraz koszty opieki nad dziećmi i rodzicami;

▼ M6

- 32) „wzrost netto liczby pracowników” oznacza wzrost netto liczby pracowników w danym zakładzie w porównaniu ze średnią w danym okresie, po odjęciu od liczby utworzonych miejsc pracy wszystkich utraconych miejsc pracy w tym okresie. Liczbę osób zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu, w niepełnym wymiarze czasu oraz sezonowo należy wyrazić w postaci ułamkowych części rocznych jednostek pracy;

▼ B

- 33) „infrastruktura dedykowana” oznacza infrastrukturę, który została zbudowana dla możliwych do ustalenia w trakcie oceny *ex ante* przedsiębiorstw i dostosowana do ich potrzeb;

▼ M6

- 34) „pośrednik finansowy” oznacza każdą instytucję finansową, bez względu na jej postać czy prawo własności, w tym fundusze funduszy, prywatne fundusze inwestycyjne, publiczne fundusze inwestycyjne, banki, instytucje mikrofinansowe oraz towarzystwa gwarancyjne;

▼ B

- 35) „przejazd” oznacza przewóz towarów z miejsca pochodzenia do miejsca przeznaczenia, obejmujący wszelkie odcinki lub etapy pośrednie w danym państwie członkowskim lub poza nim, dokonany przy wykorzystaniu jednego lub kilku środków transportu;
- 36) „godziwa stopa zwrotu” oznacza przewidywaną stopę zwrotu równoważną stopie dyskontowej skorygowanej o ryzyko, która odzwierciedla poziom ryzyka projektu oraz charakter i poziom kapitału, który inwestorzy prywatni planują zainwestować;
- 37) „całkowite finansowanie” oznacza całkowitą kwotę inwestycji w kwalifikujące się przedsiębiorstwo lub projekt zgodnie z sekcją 3 lub art. 16 lub 39 niniejszego rozporządzenia, z wyłączeniem całkowicie prywatnych inwestycji realizowanych na warunkach rynkowych i poza zakresem danego środka pomocy państwa;

▼ B

- 38) „procedura przetargowa zgodna z zasadami konkurencji” oznacza niedyskryminującą procedurę przetargową, która przewiduje uczestnictwo wystarczającej liczby przedsiębiorstw oraz gdy pomoc została przyznana na podstawie wstępnej oferty przedstawionej przez oferenta lub ceny rozliczeniowej. Ponadto budżet lub wolumen związany z procedurą przetargową jest wiążącym ograniczeniem, które prowadzi do sytuacji, w której nie wszyscy oferenci mogą otrzymać pomoc;

▼ M1

- 39) „zysk operacyjny” oznacza różnicę między zdyskontowanymi dochodami a zdyskontowanymi kosztami operacyjnymi w ekonomicznym cyklu życia inwestycji, gdy różnica ta jest wartością dodatnią. Koszty operacyjne obejmują koszty, takie jak koszty personelu, materiałów, zakontraktowanych usług, komunikacji, energii, konserwacji, czynszu, administracji, lecz nie uwzględniają kosztów amortyzacji i kosztów finansowania, jeśli zostały one objęte zakresem pomocy inwestycyjnej. Dyskontowanie przychodów i kosztów operacyjnych przy zastosowaniu odpowiedniej stopy dyskontowej pozwala na osiągnięcie rozsądnego zysku;

▼ M6

- 39a) „na warunkach rynkowych” oznacza, że warunki transakcji między umawiającymi się stronami nie różnią się od tych, jakie określiłyby niezależne przedsiębiorstwa, i nie zawierają jakiegokolwiek elementu zмовy. Każda transakcja, która wynika z otwartego, przejrzystego i niedyskryminującego postępowania, jest uznawana za spełniającą zasadę ceny rynkowej;
- 39b) „pisemny” oznacza wszelkie formy dokumentów sporządzonych na piśmie, w tym dokumenty elektroniczne, pod warunkiem że takie dokumenty elektroniczne są uznawane za równoważne zgodnie z procedurami administracyjnymi i ustawodawstwem obowiązującymi w danym państwie członkowskim;

▼ B**Definicje mające zastosowanie do pomocy regionalnej****▼ M6****▼ B**

- 41) „regionalna pomoc inwestycyjna” oznacza pomoc regionalną przyznawaną na inwestycję początkową lub inwestycję początkową na rzecz nowej działalności gospodarczej;

▼ M6

- 42) „regionalna pomoc operacyjna” oznacza pomoc na ograniczenie bieżących wydatków przedsiębiorstwa, w tym takich kategorii kosztów jak koszty personelu, materiałów, zamówionych usług, komunikacji, energii, konserwacji, czynszu, administracji, ale z wyłączeniem kosztów amortyzacji i kosztów finansowania związanych z inwestycją objętą pomocą inwestycyjną;
- 43) „sektor hutnictwa żelaza i stali” oznacza produkcję co najmniej jednego z poniższych:

a) surówka i stopy żelaza:

surówka do produkcji stali, surówka odlewnicza i inna surówka, surówka zwierciadlista oraz stal żelazowo-manganowa wysokowęglowa, bez innych stopów żelaza;

▼ **M6**

- b) produkty z żelaza surowe i półprodukty, stal węglowa lub stal specjalna:

stal ciekła odlewana lub nieodlewana we wlewki, wraz z wlewkami do kucia, półprodukty: kęsiska kwadratowe, kęsy i kęsiska płaskie; blachówka i blachówka do wyrobu blachy białej; szerokie zwoje walcowane na gorąco, z wyjątkiem produkcji stali ciekłej do odlewów z małych i średnich odlewni;

- c) obrabiane na gorąco produkty z żelaza, stal węglowa lub stal specjalna:

szyny, podkłady, nakładki stykowe, podkłady pod szyny, dwuteowniki, kształtowniki o dużym przekroju 80 mm i więcej, kształtowniki grodzicowe, pręty i kształtowniki o przekroju mniejszym niż 80 mm i elementy płaskie mniejsze niż 150 mm, walcówka, rury o przekroju okrągłym i prostokątnym, taśmy i blachy walcowane na gorąco (wraz z taśmą rurową), blacha gruba walcowana na gorąco (powleczona lub nie), blacha cienka i gruba o grubości 3 mm i więcej, uniwersalna blacha gruba o grubości 150 mm i więcej, z wyjątkiem drutu i wyrobów z drutu, prętów ciągnionych i szlifowanych lub polerowanych oraz odlewów żeliwnych;

- d) produkty wykończone na zimno:

blacha biała, blacha biała matowa, blacha czarna, blacha ocynkowana, inne blachy powlekane, blacha walcowana na zimno, blacha elektrotechniczna i taśma na blachę białą, blacha gruba walcowana na zimno, w zwojach i w pasach;

- e) rury:

wszystkie rury stalowe bez szwu, rury stalowe spawane o przekroju większym niż 406,4 mm;

- 43a) „węgiel brunatny” oznacza niskowęglony węgiel „C” lub ortolignit i niskowęglony węgiel „B” lub metalignit w rozumieniu międzynarodowej klasyfikacji ustanowionej przez Europejską Komisję Gospodarczą ONZ;

- 45) „sektor transportu” oznacza transport pasażerski powietrzny, morski, drogowy lub kolejowy oraz wodny śródlądowy albo towarowy transport zarobkowy; w ścisłym rozumieniu „sektor transportu” oznacza następujące rodzaje działalności zgodnie ze statystyczną klasyfikacją działalności gospodarczej w Unii Europejskiej (NACE Rev. 2) ustanowioną rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1893/2006 ⁽¹⁾:

⁽¹⁾ Rozporządzenie (WE) nr 1893/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2 i zmieniające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3037/90 oraz niektóre rozporządzenia WE w sprawie określonych dziedzin statystycznych (Dz.U. L 393 z 30.12.2006, s. 1).

▼ M6

- a) NACE 49: transport drogowy oraz transport rurociągowy, z wyjątkiem NACE 49.32 działalność taksówek osobowych, 49.39 działalność kolejek linowych naziemnych, kolejek linowych, wyciągów orczykowych i wyciągów narciarskich pod warunkiem, że nie są częścią miejskiego lub podmiejskiego systemu komunikacji, 49.42 działalność usługowa związana z przewodnikami, 49.5 transport rurociągowy;
- b) NACE 50: transport wodny;
- c) NACE 51: transport lotniczy, z wyjątkiem NACE 51.22 transport kosmiczny;

▼ B

- 46) „program ukierunkowany na ograniczoną liczbę konkretnych sektorów działalności gospodarczej” oznacza program obejmujący działalność wchodzącą w zakres mniej niż pięciu klas (czterocyfrowy kod numeryczny) statystycznej klasyfikacji NACE Rev. 2;
- 47) „turystyka” obejmuje następujące obszary działalności zgodnie z klasyfikacją NACE Rev. 2:
 - a) NACE 55: zakwaterowanie;
 - b) NACE 56: działalność usługowa związana z żywieniem;
 - c) NACE 79: działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane;
 - d) NACE 90: działalność twórcza związana z kulturą i rozrywką;
 - e) NACE 91: działalność bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostała działalność związana z kulturą;
 - f) NACE 93: działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna;

▼ M6

- 47a) „zakończenie inwestycji” oznacza moment, w którym organy krajowe uznają inwestycję za zakończoną albo – w przypadku braku uznania jej za zakończoną – moment, w którym upływają 3 lata od rozpoczęcia prac;

▼ M1

- 48) „obszary słabo zaludnione” oznaczają regiony NUTS 2 zamieszkane przez mniej niż 8 osób na km² lub regiony NUTS 3 zamieszkane przez mniej niż 12,5 osoby na km² lub obszary, które zostały za takie uznane przez Komisję w indywidualnej decyzji w sprawie mapy pomocy regionalnej obowiązującej w momencie przyznania pomocy;
- 48a) „obszary bardzo słabo zaludnione” oznaczają regiony NUTS 2 zamieszkane przez mniej niż 8 osób na km² lub obszary, które zostały za takie uznane przez Komisję w indywidualnej decyzji w sprawie mapy pomocy regionalnej obowiązującej w momencie przyznania pomocy;

▼ M6

- 49) „inwestycja początkowa” oznacza jedno z poniższych:
 - a) inwestycję w rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne związane z co najmniej jednym z poniższych:

▼ M6

- utworzeniem nowego zakładu,
- zwiększeniem zdolności produkcyjnej istniejącego zakładu,
- dywersyfikacją produkcji zakładu poprzez wprowadzenie produktów lub usług dotąd niewytwarzanych lub nieświadczonych przez ten zakład lub,
- zasadniczą zmianą całościowego procesu produkcji produktu lub produktów, których dotyczy inwestycja w ten zakład;

b) nabycie aktywów należących do zakładu, który został zamknięty lub zostałby zamknięty, gdyby zakup nie nastąpił. Samo nabycie akcji lub udziałów przedsiębiorstwa nie stanowi inwestycji początkowej.

Inwestycja odtworzeniowa nie stanowi zatem inwestycji początkowej;

50) „taka sama lub podobna działalność” oznacza działalność w tej samej klasie (czterocyfrowy kod numeryczny) statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej (NACE Rev. 2);

51) „inwestycja początkowa, która zapoczątkowuje nową działalność gospodarczą” oznacza:

a) inwestycję w rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne związane z co najmniej jednym z poniższych:

- utworzeniem nowego zakładu,
- dywersyfikacją działalności zakładu, pod warunkiem że nowa działalność nie jest taka sama jak działalność poprzednio prowadzona w danym zakładzie ani podobna do takiej działalności; lub

b) nabycie aktywów należących do zakładu, który został zamknięty lub zostałby zamknięty, gdyby zakup nie nastąpił, pod warunkiem że nowa działalność, która ma być prowadzona z wykorzystaniem nabytych aktywów, nie jest taka sama jak działalność prowadzona w zakładzie przed nabyciem ani podobna do takiej działalności.

Samo nabycie akcji lub udziałów przedsiębiorstwa nie stanowi inwestycji początkowej, która zapoczątkowuje nową działalność gospodarczą;

▼ B

52) „duży projekt inwestycyjny” oznacza inwestycję początkową, której koszty kwalifikowalne, obliczane z zastosowaniem cen i kursów wymiany w dniu przyznania pomocy, przekraczają 50 mln EUR;

53) „miejsce przeznaczenia” oznacza miejsce, w którym towary zostają wyładowane;

54) „miejsce pochodzenia” oznacza miejsce, w którym towary zostają załadowane do transportu;

▼ M1

55) „obszary kwalifikujące się do pomocy operacyjnej” oznaczają region najbardziej oddalony, o którym mowa w art. 349 Traktatu, obszar słabo zaludniony lub obszar bardzo słabo zaludniony;

▼B

- 56) „środki transportu” oznaczają transport kolejowy, transport drogowy towarów, transport wodny śródlądowy, transport morski, transport lotniczy oraz transport intermodalny;
- 57) „fundusz na rzecz rozwoju obszarów miejskich” oznacza wyspecjalizowany instrument inwestycyjny utworzony z myślą o inwestycjach w projekty na rzecz rozwoju obszarów miejskich w ramach środka pomocy na rzecz rozwoju obszarów miejskich. Funduszem na rzecz rozwoju obszarów miejskich zarządza zarządca funduszu na rzecz rozwój obszarów miejskich;
- 58) „zarządca funduszu na rzecz rozwoju obszarów miejskich” oznacza profesjonalny podmiot zarządzający posiadający osobowość prawną, wybierający inwestycje w kwalifikowalne projekty na rzecz rozwoju obszarów miejskich i realizujący te inwestycje;
- 59) „projekt na rzecz rozwoju obszarów miejskich” oznacza projekt inwestycyjny, który może wspierać realizację działań przewidzianych w zintegrowanym podejściu do zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich i przyczynić się do osiągnięcia celów w nim określonych, w tym projekty o wewnętrznej stopie zwrotu, która może być niewystarczająca, aby przyciągnąć finansowanie na zasadzie czysto komercyjnej. Każdy projekt na rzecz rozwoju obszarów miejskich może być zorganizowany jako wydzielona jednostka finansowa w strukturach prawnych inwestora prywatnego będącego beneficjentem lub jako odrębna jednostka prawna, np. spółka celowa;
- 60) „zintegrowana strategia zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich” oznacza strategię oficjalnie przedstawioną i poświadczoną przez właściwy organ samorządowy lub agencję sektora publicznego, opracowaną dla określonego obszaru geograficznego o charakterze miejskim i na określony czas, określającą zintegrowane działania służące rozwiązywaniu problemów gospodarczych, środowiskowych, klimatycznych, demograficznych i społecznych, które mają wpływ na obszary miejskie;
- 61) „wkład rzeczowy” oznacza wkład w postaci gruntu lub nieruchomości, gdy grunt ten lub nieruchomość ta stanowią część projektu na rzecz rozwoju obszarów miejskich;

▼M1

- 61a) „przeniesienie” oznacza przeniesienie tej samej lub podobnej działalności lub jej części z zakładu na terenie jednej umawiającej się strony Porozumienia EOG (zakład pierwotny) do zakładu, w którym dokonuje się inwestycji objętej pomocą i który znajduje się na terenie innej umawiającej się strony Porozumienia EOG (zakład objęty pomocą). Przeniesienie występuje wówczas, gdy produkt lub usługa w zakładzie pierwotnym i zakładzie objętym pomocą służy przynajmniej częściowo do tych samych celów oraz zaspokaja wymagania lub potrzeby tej samej kategorii klientów oraz w jednym z pierwotnych zakładów beneficjenta w EOG nastąpiła likwidacja miejsc pracy związanych z taką samą lub podobną działalnością;

▼B**Definicje dotyczące pomocy dla MŚP**

- 62) „miejsca pracy powstałe bezpośrednio w wyniku realizacji projektu inwestycyjnego” oznaczają miejsca pracy związane z działalnością, której dotyczy inwestycja, w tym miejsca pracy utworzone w wyniku wzrostu stopnia wykorzystania zdolności produkcyjnych stworzonych wskutek inwestycji;

▼ M4**▼ B****Definicje dotyczące pomocy na dostęp do finansowania dla MŚP**

- 66) „inwestycja quasi-kapitałowa” oznacza rodzaj finansowania mieszczący się między kapitałem własnym a długiem, charakteryzujący się większym ryzykiem niż dług uprzywilejowany a niższym niż kapitał podstawowy, i z którego zwrot dla posiadacza udziałów/akcji jest przede wszystkim oparty na zyskach lub stratach przedsiębiorstwa docelowego i które nie jest zabezpieczone na wypadek upadłości tego przedsiębiorstwa. Inwestycje quasi-kapitałowe mogą mieć taką strukturę jak dług, niezabezpieczony i podporządkowany, w tym dług typu mezzanine, a w niektórych przypadkach mogą być wymienialne na kapitał własny, lub jak kapitał własny uprzywilejowany;
- 67) „gwarancja” w kontekście sekcji 1, 3 oraz 7 tego rozporządzenia oznacza pisemne zobowiązanie do przyjęcia odpowiedzialności za całość lub część nowo zawartych transakcji pożyczkowych osoby trzeciej, takich jak instrumenty dłużne lub leasing, jak również instrumentów quasi-kapitałowych;
- 68) „stopa gwarancji” oznacza odsetek pokrycia straty przez inwestora publicznego w każdej transakcji kwalifikującej się w ramach odnośnego środka pomocy państwa;
- 69) „wyjście” oznacza likwidację udziałów/akcji przeprowadzoną przez pośrednika finansowego lub inwestora, w tym sprzedaż na rzecz inwestora branżowego, odpisanie jako straty, spłatę udziałów/akcji/pożyczek uprzywilejowanych, sprzedaż na rzecz innego pośrednika finansowego lub inwestora, sprzedaż na rzecz instytucji finansowej, sprzedaż w drodze oferty publicznej, łącznie z pierwszą ofertą publiczną (IPO);
- 70) „środki finansowe” oznaczają podlegającą spłacie inwestycję publiczną na rzecz pośrednika finansowego dla celów dokonania inwestycji w ramach środka finansowania ryzyka, przy czym wszystkie wpływy są zwracane inwestorowi publicznemu;
- 71) „inwestycja w zakresie finansowania ryzyka” oznacza inwestycje kapitałowe i quasi-kapitałowe, pożyczki, w tym najem, gwarancje, lub kombinację tych rozwiązań na rzecz kwalifikowalnych przedsiębiorstw dla celów dokonania nowych inwestycji;

▼ M6

- 72) „niezależny inwestor prywatny” oznacza niezależnego inwestora będącego podmiotem prywatnym, jak określono w niniejszym punkcie. „Prywatni” inwestorzy oznaczają inwestorów, którzy niezależnie od struktury własności realizują interes czysto handlowy, wykorzystują środki własne i ponoszą pełne ryzyko związane ze swoimi inwestycjami i obejmują w szczególności: instytucje kredytowe dokonujące inwestycji na własne ryzyko przy wykorzystaniu środków własnych, fundacje prywatne, Family Offices i aniołów biznesu, inwestorów korporacyjnych, zakłady ubezpieczeń, fundusze emerytalne, instytucje akademickie, a także osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą lub nie. Do celów niniejszej definicji za inwestorów prywatnych

▼ M6

nie uznaje się Europejskiego Banku Inwestycyjnego, Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego, międzynarodowej instytucji finansowej, w której państwo członkowskie posiada udziały lub akcje, ani osoby prawnej prowadzącej profesjonalną działalność finansową, której państwo członkowskie lub organ państwa członkowskiego – na poziomie centralnym, regionalnym lub lokalnym – powierzyły prowadzenie działalności rozwojowej lub prorozwojowej (krajowy bank prorozwojowy lub inna instytucja prorozwojowa). „Niezależny” inwestor oznacza inwestora, który nie jest udziałowcem/akcjonariuszem kwalifikującego się przedsiębiorstwa, w które inwestuje. W kontekście inwestycji kontynuacyjnych inwestor pozostaje „niezależny”, jeżeli został uznany za niezależnego inwestora w poprzedniej rundzie inwestycji. Po utworzeniu nowej spółki wszelcy inwestorzy prywatni, w tym założyciele takiej nowej spółki, są uważani za niezależnych od tej spółki;

- 73) „osoba fizyczna” oznacza, do celów art. 21a i 23, osobę inną niż osoba prawna, niebędącą przedsiębiorstwem w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu;

▼ B

- 74) „inwestycja kapitałowa” oznacza wniesienie do przedsiębiorstwa kapitału zainwestowanego pośrednio lub bezpośrednio w zamian za odpowiednie udziały w strukturze własności tego przedsiębiorstwa;
- 75) „pierwsza sprzedaż komercyjna” oznacza pierwszą sprzedaż przez spółkę na rynku produktów lub usług poza ograniczoną sprzedażą w celu badania rynku;
- 76) „nienotowane MŚP” oznacza MŚP, które nie jest notowane w cenie giełdowej, z wyjątkiem wielostronnych platform obrotu;
- 77) „inwestycja kontynuacyjna” oznacza dodatkową inwestycję w zakresie finansowania ryzyka dokonywaną w spółkę po jednej lub kilku wcześniejszych rundach inwestycji w zakresie finansowania ryzyka;
- 78) „refinansowanie” oznacza zakup istniejących udziałów/akcji spółki od wcześniejszego inwestora lub udziałowca/akcjonariusza;

▼ M6

- 79) „podmiot, któremu powierzono zadanie” oznacza Europejski Bank Inwestycyjny i Europejski Fundusz Inwestycyjny, międzynarodową instytucję finansową, w której państwo członkowskie posiada udziały lub akcje, lub osobę prawną prowadzącą profesjonalną działalność finansową, której państwo członkowskie lub organ państwa członkowskiego – na poziomie centralnym, regionalnym lub lokalnym – powierzyły prowadzenie działalności rozwojowej lub prorozwojowej (krajowy bank prorozwojowy lub inna instytucja prorozwojowa). Podmiot, któremu powierzono zadanie, może zostać wybrany lub powołany bezpośrednio zgodnie z przepisami dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE ⁽¹⁾, zgodnie z przepisami art. 38

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 65).

▼ M6

ust. 4 lit. b) pkt (iii) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ⁽¹⁾ lub zgodnie z przepisami art. 59 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 ⁽²⁾, w zależności od tego, które z nich mają zastosowanie;

80) „przedsiębiorstwo innowacyjne” oznacza przedsiębiorstwo spełniające jeden z poniższych warunków:

a) za pomocą oceny dokonanej przez zewnętrznego eksperta może wykazać, że w przewidywalnej przyszłości opracuje produkty, usługi lub procesy, które są nowe lub znacząco ulepszone w porównaniu z aktualną sytuacją w jego branży i które niosą ze sobą ryzyko niepowodzenia technologicznego lub przemysłowego;

b) jego wydatki na działalność badawczo-rozwojową stanowią co najmniej 10 % jego całkowitych kosztów operacyjnych w co najmniej jednym roku z trzech lat poprzedzających przyznanie pomocy lub, w przypadku przedsiębiorstwa rozpoczynającego działalność bez historii finansowej, w bieżącym okresie podatkowym objętym zewnętrznym audytem;

c) w okresie 3 lat poprzedzających przyznanie pomocy: (i) otrzymało znak jakości „pieczęć doskonałości” od Europejskiej Rady ds. Innowacji zgodnie z programem prac „Horyzont 2020” na lata 2018–2020 przyjętym przez Komisję w drodze decyzji wykonawczej C(2017)7124 ⁽³⁾ lub zgodnie

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 320).

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 159).

⁽³⁾ Decyzja wykonawcza Komisji C(2017)7124 z dnia 27 października 2017 r. w sprawie przyjęcia programu prac na lata 2018–2020 w ramach programu szczegółowego służącego realizacji programu „Horyzont 2020” – program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji (2014–2020), oraz w sprawie finansowania programu prac na 2018 r.

▼ **M6**

z art. 2 pkt 23 i art. 15 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695 ⁽¹⁾ lub (ii) otrzymało inwestycję z funduszu Europejskiej Rady ds. Innowacji, na przykład inwestycję w ramach instrumentu „Akcelerator”, o którym mowa w art. 48 ust. 7 rozporządzenia (UE) 2021/695;

- d) w okresie 3 lat poprzedzających przyznanie pomocy:
- (i) uczestniczyło w dowolnym działaniu w ramach inicjatywy Komisji dotyczącej przedsiębiorczości w przemyśle kosmicznym „CASSINI” (takim jak akcelerator biznesu lub kojarzenie ze sobą podmiotów) ⁽²⁾, lub (ii) otrzymało inwestycję z instrumentu finansowania kapitału zaangażowanego i kapitału wzrostu inicjatywy „CASSINI” lub z pilotażowej inicjatywy unijnego funduszu kapitałowego dla sektora kosmicznego InnovFin Space Equity Pilot, lub (iii) otrzymało nagrodę CASSINI, lub (iv) przyznano mu finansowanie zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/695 w obszarze badań kosmicznych, wskutek czego powstało przedsiębiorstwo typu start-up, lub (v) przyznano mu finansowanie jako beneficjentowi działania badawczo-rozwojowego w ramach Europejskiego Funduszu Obronnego zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/697 ⁽³⁾, lub (vi) przyznano mu finansowanie w ramach Europejskiego programu rozwoju przemysłu obronnego zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1092 ⁽⁴⁾

- 81) „alternatywna platforma obrotu” oznacza wielostronną platformę obrotu zdefiniowaną w art. 4 ust. 1 pkt 22 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE ⁽⁵⁾, w przypadku której co najmniej 50 % instrumentów finansowych dopuszczonych do obrotu emitują MŚP;

▼ **B**

- 82) „pożyczka” oznacza umowę zobowiązującą pożyczkodawcę do udostępnienia pożyczkobiorcy uzgodnionej kwoty w uzgodnionym czasie, zgodnie z którą pożyczkobiorca ma obowiązek spłacić tę kwotę w uzgodnionym okresie. Może ona przybrać formę pożyczki lub innego instrumentu finansowania, w tym

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiające program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1290/2013 i (UE) nr 1291/2013 (Dz.U. L 170 z 12.5.2021, s. 1).

⁽²⁾ Inicjatywa dotycząca przedsiębiorczości w przemyśle kosmicznym „CASSINI”, zapowiedziana po raz pierwszy w „Strategii MŚP na rzecz zrównoważonej i cyfrowej Europy” (COM(2020) 103 final z 10.3.2020), jest zbiorem konkretnych działań, których celem jest m.in. ułatwienie MŚP działającym w sektorze kosmicznym dostępu do kapitału wysokiego ryzyka w celu finansowania rozszerzania działalności.

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/697 z dnia 29 kwietnia 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Obronny i uchylające rozporządzenie (UE) 2018/1092 (Dz.U. L 170 z 12.5.2021, s. 149).

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1092 z dnia 18 lipca 2018 r. ustanawiające Europejski program rozwoju przemysłu obronnego mający na celu wspieranie konkurencyjności i zdolności innowacyjnych przemysłu obronnego Unii (Dz.U. L 200 z 7.8.2018, s. 30).

⁽⁵⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniająca dyrektywę 2002/92/WE i dyrektywę 2011/61/UE (Dz.U. L 173 z 12.6.2014, s. 349).

▼ B

leasingu, który zapewnia pożyczkodawcy dominujący element minimalnego zysku. Refinansowanie istniejących pożyczek nie stanowi pożyczki kwalifikowalnej.

Definicje dotyczące pomocy na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną

- 83) „organizacja prowadząca badania i upowszechniająca wiedzę” oznacza podmiot (jak np. uniwersytet lub instytut badawczy, agencja zajmująca się transferem technologii, pośrednik w dziedzinie innowacji, fizyczny lub wirtualny podmiot prowadzący współpracę w dziedzinie badań i rozwoju) niezależnie od jego statusu prawnego (ustanowionego na mocy prawa publicznego lub prywatnego) lub sposobu finansowania, którego podstawowym celem jest samodzielne prowadzenie badań podstawowych, badań przemysłowych lub eksperymentalnych prac rozwojowych lub rozpowszechnianie na szeroką skalę wyników takich działań poprzez nauczanie, publikację lub transfer wiedzy. W przypadkach gdy tego rodzaju jednostka prowadzi również działalność gospodarczą finansowanie, koszty i dochody związane z tą działalnością gospodarczą należy rozliczać oddzielnie. ► **C2** Przedsiębiorstwa mogące wywierać decydujący wpływ na taki podmiot w charakterze, na przykład, jego udziałowców/akcjonariuszy czy członków nie mogą mieć preferencyjnego dostępu do uzyskanych przez niego wyników; ◀
- 84) „badania podstawowe” oznaczają prace eksperymentalne lub teoretyczne podejmowane przede wszystkim w celu zdobycia nowej wiedzy o podstawach zjawisk i obserwowalnych faktów bez nastawienia na bezpośrednie zastosowanie komercyjne;

▼ M6

- 85) „badania przemysłowe” oznaczają badania planowane lub badania krytyczne mające na celu zdobycie nowej wiedzy i umiejętności celem opracowania nowych produktów, procesów lub usług lub mające na celu wprowadzenie znaczących ulepszeń do istniejących produktów, procesów lub usług, w tym produktów, procesów lub usług cyfrowych, w dowolnej dziedzinie, dowolnej branży lub dowolnym sektorze (w tym między innymi w branżach i technologiach cyfrowych, takich jak obliczenia superkomputerowe, technologie kwantowe, technologie blockchain, sztuczna inteligencja, cyberbezpieczeństwo, duże zbiory danych i technologie związane z chmurą).

Badania przemysłowe uwzględniają tworzenie elementów składowych systemów złożonych i mogą obejmować budowę prototypów w środowisku laboratoryjnym lub środowisku interfejsu symulującego istniejące systemy, a także linii pilotażowych, kiedy są one konieczne do badań przemysłowych, a zwłaszcza uzyskania dowodu w przypadku technologii generycznych;

- 86) „eksperymentalne prace rozwojowe” oznaczają zdobywanie, łączenie, kształtowanie i wykorzystywanie dostępnych aktualnie umiejętności i wiedzy oraz innych stosownych umiejętności i wiedzy w celu opracowania nowych lub ulepszonych produktów, procesów lub usług, w tym produktów, procesów lub usług cyfrowych, w dowolnej dziedzinie, dowolnej branży lub dowolnym sektorze (w tym między innymi w branżach i technologiach cyfrowych, takich jak obliczenia superkomputerowe, technologie kwantowe, technologie blockchain, sztuczna

▼ M6

inteligencja, cyberbezpieczeństwo, duże zbiory danych i technologie związane z chmurą lub technologie przetwarzania brzożowego). Mogą one także obejmować np. czynności mające na celu pojęciowe definiowanie, planowanie oraz dokumentowanie nowych produktów, procesów lub usług.

Eksperymentalne prace rozwojowe mogą obejmować opracowywanie prototypów, demonstracje, opracowywanie projektów pilotażowych, testowanie i walidację nowych lub ulepszonych produktów, procesów lub usług w otoczeniu stanowiącym model warunków rzeczywistego funkcjonowania, których głównym celem jest dalsze udoskonalenie techniczne produktów, procesów lub usług, których ostateczny kształt zasadniczo nie jest jeszcze określony. Mogą obejmować opracowywanie prototypów i projektów pilotażowych, które można wykorzystać do celów komercyjnych, w przypadku gdy prototyp lub projekt pilotażowy z konieczności jest produktem końcowym do wykorzystania do celów komercyjnych, a jego produkcja jest zbyt kosztowna, aby służył on jedynie do demonstracji i walidacji.

Eksperymentalne prace rozwojowe nie obejmują rutynowych lub okresowych zmian wprowadzanych do istniejących produktów, linii produkcyjnych, procesów wytwórczych, usług oraz innych operacji w toku, nawet jeśli takie zmiany mają charakter ulepszeń;

▼ B

- 87) „studium wykonalności” oznacza ocenę i analizę potencjału projektu, która ma wesprzeć proces decyzyjny poprzez obiektywne i racjonalne określenie jego mocnych i słabych stron oraz możliwości i zagrożeń z nim związanych, zasobów, jakie będą niezbędne do realizacji projektu, oraz ocenę szans jego powodzenia;
- 88) „koszty personelu” oznaczają koszty badaczy, techników i pozostałych pracowników pomocniczych w zakresie, w jakim są oni zatrudnieni przy odnośnym projekcie lub działaniu;

▼ M6**▼ B**

- 90) „skuteczna współpraca” oznacza współpracę między co najmniej dwoma niezależnymi stronami w celu wymiany wiedzy lub technologii, lub służące osiągnięciu wspólnego celu opartego na podziale pracy, gdy strony wspólnie określają zakres wspólnego projektu, przyczyniają się do jego realizacji i wspólnie ponoszą ryzyko, jak również dzielą się wynikami. Jedna strona lub kilka stron mogą ponosić pełne koszty projektu i tym samym zwolnić inne strony z ich ryzyka finansowego. Badania w ramach umowy i świadczenie usług badawczych nie są uważane za formy współpracy;

▼M6

- 90a) „zastosowania niezwiązane z obronnością” do celów art. 25e odnoszą się do zastosowań w produktach innych niż produkty związane z obronnością wymienione w załączniku do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/43/WE ⁽¹⁾.

▼B

- 91) „infrastruktura badawcza” oznacza obiekty, zasoby i powiązane z nimi usługi, które są wykorzystywane przez środowisko naukowe do prowadzenia badań naukowych w swoich dziedzinach, i obejmuje wyposażenie naukowe lub zestaw przyrządów, zasoby oparte na wiedzy, takie jak zbiory, archiwa lub uporządkowane informacje naukowe, infrastrukturę opartą na technologiach informacyjno-komunikacyjnych, taką jak sieć, infrastrukturę komputerową, oprogramowanie i infrastrukturę łączności lub wszelki inny podmiot o wyjątkowym charakterze niezbędny do prowadzenia badań naukowych. Takie różne rodzaje infrastruktury badawczej mogą być zlokalizowane w jednej placówce lub „rozproszone” (zorganizowana sieć zasobów) zgodnie z art. 2 lit. a) rozporządzenia Rady (WE) nr 723/2009 z dnia 25 czerwca 2009 r. w sprawie wspólnotowych ram prawnych konsorcjum na rzecz europejskiej infrastruktury badawczej (ERIC) ⁽²⁾;

▼M6

- 92) „klastry innowacyjne” oznaczają struktury lub zorganizowane skupiska niezależnych podmiotów (takich jak innowacyjne przedsiębiorstwa typu start-up, małe, średnie i duże przedsiębiorstwa, a także organizacje prowadzące badania i upowszechniające wiedzę, infrastruktury badawcze, infrastruktury testowo-doświadczalne, centra innowacji cyfrowych, organizacje niedochodowe i inne powiązane podmioty gospodarcze), mające na celu stymulowanie działalności innowacyjnej oraz nowych sposobów współpracy, w tym za pomocą środków cyfrowych, dzięki wspólnemu korzystaniu lub promowaniu wspólnego korzystania z obiektów oraz wymianie informacji i wiedzy fachowej oraz dzięki skutecznemu przyczynianiu się do transferu wiedzy, tworzenia sieci kontaktów oraz rozpowszechniania informacji i współpracy wśród przedsiębiorstw i innych organizacji wchodzących w skład danego klastra. Centra innowacji cyfrowych (w tym europejskie centra innowacji cyfrowych finansowane w ramach centralnie zarządzanego programu „Cyfrowa Europa” ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/694 ⁽³⁾) to podmioty, których celem jest stymulowanie powszechnego wprowadzania przez przemysł (w szczególności przez MŚP) i organizacje sektora publicznego technologii cyfrowych, takich jak sztuczna inteligencja, przetwarzanie w chmurze, przetwarzanie danych na obrzeżach sieci i obliczenia wielkiej skali oraz cyberbezpieczeństwo. Centra innowacji cyfrowych mogą same w sobie kwalifikować się jako klastry innowacyjne do celów niniejszego rozporządzenia.

▼B

- 93) „wysoko wykwalifikowany personel” oznacza personel posiadający wyższe wykształcenie i co najmniej pięcioletnie odpowiedzialne doświadczenie zawodowe, do którego zaliczają się także studia doktoranckie;

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/43/WE z dnia 6 maja 2009 r. w sprawie uproszczenia warunków transferów produktów związanych z obronnością we Wspólnocie (Dz.U. L 146 z 10.6.2009, s. 1).

⁽²⁾ Dz.U. L 206 z 8.8.2009, s. 1.

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/694 z dnia 29 kwietnia 2021 r. ustanawiające program „Cyfrowa Europa” oraz uchylające decyzję (UE) 2015/2240 (Dz.U. L 166 z 11.5.2021, s. 1).

▼ M6

- 94) „usługi doradcze w zakresie innowacji” oznaczają doradztwo, pomoc lub szkolenia w zakresie transferu wiedzy, nabywania i ochrony wartości niematerialnych i prawnych lub korzystania z nich, lub korzystania z norm i regulacji, w których są one osadzone, a także doradztwo, pomoc lub szkolenie w zakresie wprowadzania lub wykorzystywania innowacyjnych technologii i rozwiązań (w tym technologii i rozwiązań cyfrowych);
- 95) „usługi wsparcia innowacji” oznaczają zapewnianie pomieszczeń biurowych, banków danych, usług w chmurze i usług przechowywania danych, bibliotek, badań rynku, laboratoriów, oznaczeń jakości, usług w zakresie testowania, eksperymentów i certyfikacji lub innych powiązanych usług, w tym świadczonych przez organizacje prowadzące badania i upowszechniające wiedzę, infrastruktury badawcze, infrastruktury testowo-doświadczalne lub klastry innowacyjne, w celu opracowania bardziej wydajnych lub zaawansowanych technologicznie produktów, procesów lub usług, w tym wdrażania innowacyjnych technologii i rozwiązań (w tym technologii i rozwiązań cyfrowych);
- 96) „innowacja organizacyjna” oznacza wdrożenie nowej metody organizacyjnej na poziomie przedsiębiorstwa (na poziomie grupy w danym sektorze przemysłu w EOG), organizacji pracy lub stosunków z podmiotami zewnętrznymi, np. dzięki wykorzystaniu nowatorskich lub innowacyjnych technologii cyfrowych. Definicja ta nie obejmuje zmian, które opierają się na metodach organizacyjnych już stosowanych przez to przedsiębiorstwo, zmian w zakresie strategii zarządzania, połączeń i przejęć, zaprzestania stosowania danego procesu, prostego odtworzenia lub podwyższenia majątku, zmian wynikających wyłącznie ze zmian cen czynników produkcji, dostosowania do potrzeb użytkownika, dostosowania do potrzeb rynku lokalnego, regularnych zmian sezonowych lub innych zmian cyklicznych, obrotu nowymi lub znacząco udoskonalonymi produktami;
- 97) „innowacja w obrębie procesu” oznacza wdrożenie nowej lub znacznie udoskonalonej metody produkcji lub dostarczania towarów i usług, w tym znacznej zmiany w obrębie technik, sprzętu lub oprogramowania, na poziomie przedsiębiorstwa (na poziomie grupy w danym sektorze przemysłu w EOG), na przykład dzięki wykorzystaniu nowatorskich lub innowacyjnych technologii lub rozwiązań cyfrowych. Definicja ta nie obejmuje niewielkich zmian lub ulepszeń, zwiększenia mocy produkcyjnych lub usługowych poprzez dodanie systemów produkcyjnych lub logistycznych bardzo podobnych do obecnie stosowanych, zaprzestania stosowania danego procesu, prostego odtworzenia lub podwyższenia kapitału, zmian wynikających jedynie ze zmian cen czynników produkcji, dostosowania do potrzeb użytkownika, dostosowania do potrzeb rynku lokalnego, regularnych zmian sezonowych i innych zmian cyklicznych oraz obrotu nowymi lub znacząco udoskonalonymi produktami;

▼ B

- 98) „oddelegowanie” oznacza tymczasowe zatrudnienie personelu przez beneficjenta, przy czym taki personel ma prawo powrócić do swego poprzedniego pracodawcy;

▼ **M6**

- 98a) „infrastruktura testowo-doświadczalna” oznacza obiekty, sprzęt, zdolności i zasoby, na przykład stanowiska badawcze, linie pilotażowe, instalacje demonstracyjne, obiekty badawcze lub żywe laboratoria, oraz powiązane usługi wsparcia wykorzystywane głównie przez przedsiębiorstwa, zwłaszcza MŚP, które ubiegają się o wsparcie na prowadzenie testów i doświadczeń w celu opracowywania nowych lub ulepszonych produktów, procesów i usług oraz testowania i zwiększania skali technologii w celu osiągnięcia postępów dzięki badaniom przemysłowym i eksperymentalnym pracom rozwojowym. Infrastruktury testowo-doświadczalne finansowane ze środków publicznych są dostępne dla wielu użytkowników, a dostęp do nich musi być przyznawany na przejrzystych i niedyskryminacyjnych zasadach i na warunkach rynkowych. Infrastruktury testowo-doświadczalne czasami nazywane są również infrastrukturami technologicznymi ⁽¹⁾;

▼ **B**

Definicje dotyczące pomocy przeznaczonej na pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji oraz pracowników niepełnosprawnych

- 99) „pracownik znajdujący się w bardzo niekorzystnej sytuacji” oznacza każdą osobę, która:
- a) jest bez stałego zatrudnienia za wynagrodzeniem w okresie co najmniej 24 miesięcy; lub
 - b) jest bez stałego zatrudnienia za wynagrodzeniem w okresie co najmniej 12 miesięcy i należy do jednej z kategorii od b) do g) wymienionych w ramach definicji „pracownika znajdującego się w szczególnie niekorzystnej sytuacji”;
- 100) „zatrudnienie chronione” oznacza zatrudnienie w przedsiębiorstwie, w którym co najmniej 30 % pracowników stanowią pracownicy niepełnosprawni;

Definicje mające zastosowanie do pomocy na ochronę środowiska

▼ **M6**

- 101) „ochrona środowiska” oznacza każde działanie bądź czynność zmierzające do ograniczenia zanieczyszczenia, negatywnego wpływu na środowisko lub innej szkody w fizycznym otoczeniu (w tym powietrzu, wodzie i glebie), ekosystemach lub zasobach naturalnych bądź do zapobiegania takim zjawiskom poprzez działalność człowieka, w tym działanie bądź czynność zmierzające do łagodzenia zmiany klimatu, do zmniejszenia ryzyka wystąpienia takiej szkody, do ochrony lub przywrócenia bioróżnorodności bądź prowadzące do bardziej efektywnego korzystania z zasobów naturalnych, w tym środki służące oszczędności energii i korzystanie z odnawialnych źródeł energii i innych technik służących zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń, jak również przejście na modele gospodarki o obiegu zamkniętym w celu ograniczenia zużycia surowców pierwotnych i zwiększenia wydajności. Obejmuje to również działania, które wzmacniają zdolności przystosowawcze i minimalizują wrażliwość na skutki zmiany klimatu;

⁽¹⁾ Zob. dokument roboczy służb Komisji „Infrastruktury technologiczne”, SWD(2019) 158 final z 8.4.2019 r.

▼ **M6**

- 102) „norma unijna” oznacza:
- a) obowiązkową normę unijną określającą poziom, jaki indywidualne przedsiębiorstwa powinny osiągnąć w zakresie ochrony środowiska, z wyłączeniem norm lub celów ustalonych na poziomie unijnym, które są wiążące dla państw członkowskich, ale nie dla indywidualnych przedsiębiorstw; lub
 - b) obowiązek dotyczący stosowania najlepszych dostępnych technik (BAT) zgodnie z definicją w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE ⁽¹⁾ i zagwarantowania, że poziomy emisji zanieczyszczeń nie przekroczy tych, jakie zostałyby osiągnięte w przypadku stosowania BAT; w przypadku gdy poziomy emisji powiązane z BAT określono w aktach wykonawczych przyjętych na podstawie dyrektywy 2010/75/UE lub na podstawie innych obowiązujących dyrektyw, takie poziomy będą miały zastosowanie do celów niniejszego rozporządzenia; jeżeli poziomy te wyrażono, podając zakres, zastosowanie będzie miała dolna granica warunkująca osiągnięcie BAT dla danego przedsiębiorstwa;
- 102a) „infrastruktura ładowania” oznacza stacjonarną lub ruchomą infrastrukturę dostarczającą pojazdom lub ruchomemu wyposażeniu terminalowemu lub ruchomemu wyposażeniu do obsługi naziemnej energii elektryczną;
- 102b) „infrastruktura tankowania” oznacza stacjonarną lub ruchomą infrastrukturę dostarczającą pojazdom lub ruchomemu wyposażeniu terminalowemu lub ruchomemu wyposażeniu do obsługi naziemnej wodoru;
- 102c) „wodór odnawialny” oznacza wodór wyprodukowany z energii odnawialnej zgodnie z metodyką określoną dla odnawialnych ciekłych i gazowych paliw transportowych pochodzenia niebiologicznego w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 ⁽²⁾;
- 102d) „energia elektryczna ze źródeł odnawialnych” oznacza energię elektryczną wytwarzaną ze źródeł odnawialnych zdefiniowaną w art. 2 pkt 1 dyrektywy (UE) 2018/2001;
- 102e) „inteligentne ładowanie” oznacza proces ładowania, podczas którego natężenie energii elektrycznej dostarczanej do akumulatora jest dostosowywane w czasie rzeczywistym na podstawie informacji otrzymanych za pośrednictwem łączności elektronicznej;
- 102f) „pojazd ekologicznie czysty” oznacza:
- a) w przypadku lekkich pojazdów drogowych: ekologicznie czysty pojazd zdefiniowany w art. 4 pkt 4 lit. a) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/33/WE ⁽³⁾;

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) (Dz.U. L 334 z 17.12.2010, s. 17).

⁽²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82).

⁽³⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/33/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania ekologicznie czystych pojazdów transportu drogowego w celu wsparcia mobilności niskoemisyjnej (Dz.U. L 120 z 15.5.2009, s. 5).

▼ **M6**

b) w przypadku ciężkich pojazdów drogowych:

- do 31 grudnia 2025 r. niskoemisyjny pojazd ciężki zdefiniowany w art. 3 pkt 12 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1242 ⁽¹⁾;
- do 31 grudnia 2025 r. ekologicznie czysty pojazd zdefiniowany w art. 4 pkt 4 lit. b) dyrektywy 2009/33/WE, niewchodzący w zakres rozporządzenia (UE) 2019/1242;

c) w przypadku statków żeglugi śródlądowej:

- statek żeglugi śródlądowej przeznaczony do transportu pasażerskiego, wyposażony w silnik hybrydowy lub dwupaliwowy pozyskujący co najmniej 50 % energii wykorzystywanej do normalnej eksploatacji z paliwa o zerowych emisjach bezpośrednich CO₂ (w spalinach) lub z napędu typu plug-in;
- statek wykorzystywany w transporcie wodnym śródlądowym towarów, mający bezpośrednią emisję (w spalinach) CO₂ na tonokilometr (g CO₂/tkm), obliczoną (lub oszacowaną w przypadku nowych statków) z wykorzystaniem wskaźnika konstrukcyjnego efektywności energetycznej (EEOI) Międzynarodowej Organizacji Morskiej, na poziomie o 50 % niższym niż średnia wartość odniesienia dla emisji CO₂ określona dla pojazdów ciężkich (podgrupa pojazdów 5-LH) zgodnie z art. 11 rozporządzenia (UE) 2019/1242;

d) w przypadku statków morskich:

- statek wykorzystywany w transporcie morskim i wodnym przybrzeżnym pasażerskim, towarowym, do operacji portowych lub działań pomocniczych, który (i) jest wyposażony w silnik hybrydowy lub dwupaliwowy pozyskujący co najmniej 25 % energii wykorzystywanej do normalnej eksploatacji na morzu i w portach z paliwa o zerowych emisjach bezpośrednich CO₂ (w spalinach) lub z napędu typu plug-in, lub (ii) osiąga wartość wskaźnika konstrukcyjnego efektywności energetycznej (EEDI) Międzynarodowej Organizacji Morskiej na poziomie 10 % poniżej wymagań EEDI obowiązujących na dzień 1 kwietnia 2022 r. oraz jest w stanie funkcjonować z wykorzystaniem paliwa o zerowych emisjach bezpośrednich CO₂ (w spalinach) lub paliw ze źródeł odnawialnych;
- statek wykorzystywany w transporcie morskim i wodnym przybrzeżnym towarowym wyłącznie do świadczenia usług żeglugi przybrzeżnej i usług żeglugi morskiej bliskiego zasięgu mających na celu umożliwienie przesunięcia międzygałęziowego przewozów towarowych obecnie realizowanych drogą lądową na transport morski oraz mający

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1242 z dnia 20 czerwca 2019 r. określające normy emisji CO₂ dla nowych pojazdów ciężkich oraz zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 595/2009 i (UE) 2018/956 oraz dyrektywę Rady 96/53/WE (Dz.U. L 198 z 25.7.2019, s. 202).

▼ **M6**

emisję bezpośrednią CO₂ (w spalinach), obliczoną przy zastosowaniu EEDI, na poziomie o 50 % niższym niż średni poziom odniesienia wartości emisji CO₂ określony dla pojazdów ciężkich (podgrupa pojazdów 5-LH) opublikowanych zgodnie z art. 11 rozporządzenia (UE) 2019/1242;

- e) w przypadku taboru kolejowego: tabor kolejowy mający zerową emisję bezpośrednią CO₂ w spalinach, gdy jest eksploatowany na torach z niezbędną infrastrukturą, oraz wykorzystujący konwencjonalny silnik, gdy taka infrastruktura nie jest dostępna (lokomotywy elektryczno-spalinowe);

102g) „pojazd bezemisyjny” oznacza:

- a) w przypadku pojazdów dwu- i trzykołowych oraz czterokołowców: pojazd objęty zakresem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 168/2013 ⁽¹⁾ o zerowej emisji CO₂ w spalinach, obliczonej zgodnie z wymogami określonymi w art. 24 tego rozporządzenia i załączniku V do tego rozporządzenia;
- b) w przypadku lekkich pojazdów drogowych: pojazd kategorii M1, M2 lub N1 mający zerową emisję CO₂ w spalinach, ustaloną zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu Komisji (UE) 2017/1151 ⁽²⁾;
- c) w przypadku ciężkich pojazdów drogowych: zeroemisyjny pojazd ciężki zdefiniowany w art. 4 pkt 5 dyrektywy 2009/33/WE;
- d) w przypadku statków żeglugi śródlądowej: statek żeglugi śródlądowej przeznaczony do transportu pasażerskiego lub towarowego, o zerowej emisji bezpośredniej CO₂ (w spalinach/z rury wydechowej);
- e) w przypadku statków morskich: statek żeglugi morskiej i przybrzeżnej przeznaczony do transportu pasażerskiego lub towarowego, do operacji portowych lub do działań pomocniczych, o zerowej emisji bezpośredniej CO₂ (w spalinach);
- f) w przypadku taboru kolejowego: tabor kolejowy o zerowej emisji bezpośredniej CO₂ (w spalinach);

102h) „pojazd” oznacza którekolwiek z poniższych:

- a) pojazd drogowy kategorii M1, M2, N1, M3, N2, N3 lub L;
- b) statek wykorzystywany w transporcie wodnym śródlądowym lub w transporcie morskim i wodnym przybrzeżnym pasażerskim lub towarowym;

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 168/2013 z dnia 15 stycznia 2013 r. w sprawie homologacji i nadzoru rynku pojazdów dwu- lub trzykołowych oraz czterokołowców (Dz.U. L 60 z 2.3.2013, s. 52).

⁽²⁾ Rozporządzenie Komisji (UE) 2017/1151 z dnia 1 czerwca 2017 r. uzupełniające rozporządzenie (WE) nr 715/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie homologacji typu pojazdów silnikowych w odniesieniu do emisji zanieczyszczeń pochodzących z lekkich pojazdów pasażerskich i użytkowych (Euro 5 i Euro 6) oraz w sprawie dostępu do informacji dotyczących naprawy i utrzymania pojazdów (Dz.U. L 175 z 7.7.2017, s. 1).

▼ M6

- c) tabor kolejowy;
- d) statek powietrzny;
- 102i) „ruchome wyposażenie do obsługi naziemnej” oznacza ruchome wyposażenie wykorzystywane w działalności usługowej wspomagającej transport lotniczy lub morski;
- 102j) „ruchome wyposażenie terminalowe” oznacza ruchome wyposażenie wykorzystywane do załadunku, rozładunku i przeładunku towarów i intermodalnych jednostek ładunkowych oraz do przemieszczania ładunków na terenie terminala;
- 103) „efektywność energetyczna” oznacza efektywność energetyczną zdefiniowaną w art. 2 pkt 4 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE ⁽¹⁾.
- 103a) „energia pierwotna” oznacza energię pochodzącą z odnawialnych i nieodnawialnych źródeł, która nie została poddana żadnemu procesowi przemiany lub transformacji;

▼ M4

- 103c) „cyfryzacja” oznacza przyjęcie technologii wykorzystywanych przez urządzenia lub systemy elektroniczne i umożliwiających zwiększenie funkcjonalności produktu, rozwój usług internetowych, unowocześnienie procesów lub przejście na modele biznesowe oparte na odchodzeniu od pośrednictwa w produkcji dóbr i świadczeniu usług, co w efekcie prowadzi do daleko idących zmian;

▼ M6

- 103d) „gotowość do obsługi inteligentnych sieci” oznacza zdolności budynków lub modułów budynków do dostosowywania ich funkcjonowania do potrzeb użytkownika, w tym optymalizacji efektywności energetycznej i ogólnej charakterystyki użytkowej oraz do dostosowywania ich funkcjonowania do sygnałów z sieci;
- 103e) „mała spółka o średniej kapitalizacji” oznacza przedsiębiorstwo niebędące MŚP i zatrudniające do 499 pracowników, zgodnie z obliczeniami na podstawie art. 3–6 załącznika I, którego roczne obroty nie przekraczają 100 mln EUR, a roczna suma bilansowa – 86 mln EUR; kilka podmiotów uznaje się za jedno przedsiębiorstwo, jeżeli spełniony jest którykolwiek z warunków wymienionych w art. 3 ust. 3 załącznika I. Do celów stosowania art. 56e ust. 10 i art. 56f mała spółka o średniej kapitalizacji oznacza przedsiębiorstwo, które nie jest MŚP i zatrudnia do 499 pracowników;
- 103f) „oszczędność energii” oznacza oszczędność energii zdefiniowaną w art. 2 pkt 5 dyrektywy 2012/27/UE;

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej, zmiany dyrektyw 2009/125/WE i 2010/30/UE oraz uchylenia dyrektyw 2004/8/WE i 2006/32/WE (Dz.U. L 315 z 14.11.2012, s. 1).

▼ B

- 104) „projekt na rzecz efektywności energetycznej” oznacza projekt inwestycyjny, który zwiększa efektywność energetyczną budynku;

▼ M6

- 105) „fundusz na rzecz efektywności energetycznej” oznacza specjalny instrument inwestycyjny utworzony w celu dokonywania inwestycji w projekty na rzecz efektywności energetycznej, które służą poprawie efektywności energetycznej budynków. Takimi funduszami zarządza zarządca funduszu na rzecz efektywności energetycznej;

▼ B

- 106) „zarządca funduszu na rzecz efektywności energetycznej” oznacza profesjonalny podmiot zarządzający posiadający osobowość prawną, wybierający inwestycje w kwalifikowalne projekty na rzecz efektywności energetycznej i dokonujący tych inwestycji;
- 107) „wysokosprawna kogeneracja” oznacza kogenerację, która spełnia wymogi definicji wysokosprawnej kogeneracji zawartej w art. 2 pkt 34 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej, zmiany dyrektyw 2009/125/WE i 2010/30/UE oraz uchylecia dyrektyw 2004/8/WE i 2006/32/WE ⁽¹⁾;

▼ M6

- 108) „kogeneracja” lub „skojarzona gospodarka energetyczna” („CHP”) oznacza kogenerację zdefiniowaną w art. 2 pkt 30 dyrektywy 2012/27/UE;
- 108a) „kogeneracja oparta na energii ze źródeł odnawialnych” oznacza kogenerację przy wykorzystaniu w 100 % energii ze źródeł odnawialnych do wytwarzania ciepła i energii elektrycznej;
- 108b) „pompa ciepła” oznacza maszynę, urządzenie lub instalację, która przenosi ciepło z naturalnego otoczenia, takiego jak powietrze, woda lub grunt, do budynków lub zastosowań przemysłowych poprzez odwrócenie naturalnego przepływu ciepła, tak że przepływa ono z niższej do wyższej temperatury. W przypadku odwracalnych pomp ciepła mogą one także odprowadzać ciepło z budynków do naturalnego otoczenia;
- 109) „energia ze źródeł odnawialnych” lub „energia odnawialna” oznacza energię produkowaną przez zakłady wykorzystujące wyłącznie odnawialne źródła energii, jak określono w art. 2 pkt 1 dyrektywy (UE) 2018/2001, jak również część energii, wyrażoną jako wartość opałowa, produkowaną z odnawialnych źródeł energii w elektrowniach hybrydowych wykorzystujących także konwencjonalne źródła energii, oraz obejmuje energię elektryczną ze źródeł odnawialnych wykorzystywaną do pompowania w elektrowniach szczytowo-pompowych połączonych „za licznikiem” (instalowanych łącznie lub jako dodatek do instalacji wykorzystującej źródła odnawialne), lecz nie obejmuje energii elektrycznej produkowanej w elektrowniach szczytowo-pompowych;
- 109a) „społeczność energetyczna działająca w zakresie energii odnawialnej” oznacza społeczność energetyczną działającą w zakresie energii odnawialnej zdefiniowaną w art. 2 pkt 16 dyrektywy (UE) 2018/2001;

⁽¹⁾ Dz.U. L 315 z 14.11.2012, s. 1.

▼ **M6**

- 114) „innovacyjna technologia” oznacza nową i niedawno zakwalifikowaną technologię w porównaniu z aktualną sytuacją w branży, która ta technologia niesie z sobą ryzyko niepowodzenia technologicznego lub przemysłowego i nie stanowi optymalizacji ani udoskonalenia istniejącej technologii;
- 114a) „projekt demonstracyjny” oznacza projekt demonstracyjny zdefiniowany w art. 2 pkt 24 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/943 ⁽¹⁾;
- 114b) „kontrakt na transakcje różnicowe” oznacza instrument pomocy, który uprawnia beneficjenta do otrzymania płatności równej różnicy między ustaloną ceną wykonania a ceną referencyjną, taką jak cena rynkowa, na jednostkę produkcji;
- 115) „bilansowanie” w przypadku energii elektrycznej oznacza bilansowanie zdefiniowane w art. 2 pkt 10 rozporządzenia 2019/943*;
- 116) „standardowa odpowiedzialność za bilansowanie” oznacza odpowiedzialność za bilansowanie, niedyskryminującą żadnej technologii, z której żaden wytwórca nie jest zwolniony, jak określono w art. 5 rozporządzenia (UE) 2019/943;
- 116a) „podmiot odpowiedzialny za bilansowanie” oznacza podmiot odpowiedzialny za bilansowanie zdefiniowany w art. 2 pkt 14 rozporządzenia (UE) 2019/943;
- 117) „biomasa” oznacza ulegającą biodegradacji frakcję produktów, odpadów lub pozostałości pochodzenia biologicznego zdefiniowaną w art. 2 pkt 24 dyrektywy (UE) 2018/2001;
- 117a) „biopaliwa” oznaczają biopaliwa zdefiniowane w art. 2 pkt 33 dyrektywy (UE) 2018/2001;
- 117b) „biogaz” oznacza biogaz zdefiniowany w art. 2 pkt 28 dyrektywy (UE) 2018/2001;
- 117c) „biopłyny” oznaczają biopłyny zdefiniowane w art. 2 pkt 32 dyrektywy (UE) 2018/2001;
- 117d) „paliwa z biomasy” oznaczają paliwa z biomasy zdefiniowane w art. 2 pkt 27 dyrektywy (UE) 2018/2001;
- 118) „luka w finansowaniu” oznacza dodatkowy koszt netto stanowiący różnicę między przychodami i kosztami gospodarczymi (w tym inwestycyjnymi i operacyjnymi) projektu objętego pomocą a przychodami i kosztami alternatywnego projektu, który beneficjent pomocy zrealizowałby w sposób wiarygodny w razie braku pomocy. Aby określić lukę w finansowaniu, państwo członkowskie musi określić ilościowo – w odniesieniu do scenariusza faktycznego i wiarygodnego scenariusza

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/943 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie rynku wewnętrznego energii elektrycznej (Dz.U. L 158 z 14.6.2019, s. 54).

▼ **M6**

alternatywnego – wszystkie główne koszty i przychody, szacunkowy średni ważony koszt kapitału (WACC) beneficjentów w celu zdyskontowania przyszłych przepływów środków pieniężnych, a także wartość bieżącą netto w przypadku scenariusza faktycznego i alternatywnego w całym cyklu życia projektu. Typowy dodatkowy koszt netto można oszacować jako różnicę między wartością bieżącą netto w przypadku scenariusza faktycznego i scenariusza alternatywnego w cyklu życia projektu referencyjnego;

- 119) „podatek lub opłata parafiskalna na ochronę środowiska” oznacza podatek lub opłatę stosowane w odniesieniu do szczególnej podstawy opodatkowania, produktów lub usług, które mają wyraźnie negatywny wpływ na środowisko, lub służące obciążeniu niektórych działań, towarów lub usług w celu włączenia w ich cenę kosztów środowiskowych lub w celu zachęcenia producentów i konsumentów do działań mających korzystny wpływ na środowisko;

▼ **B**

- 120) „unijny minimalny poziom opodatkowania” oznacza minimalny poziom opodatkowania przewidziany w prawodawstwie unijnym: w przypadku produktów energetycznych i energii elektrycznej oznacza minimalny poziom opodatkowania przewidziany w załączniku I do dyrektywy Rady 2003/96/WE z dnia 27 października 2003 r. w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej ⁽¹⁾;

▼ **M6**

- 121a) „remediacja” oznacza działania w zakresie zarządzania środowiskowego takie jak usunięcie zanieczyszczeń lub nadmiaru związków biogennych z gleby i wody lub ich detoksykacja w celu likwidacji czynników prowadzących do degradacji;
- 121b) „rekultywacja” oznacza działania w zakresie zarządzania środowiskowego, które mają na celu przywrócenie poziomu funkcjonowania ekosystemu na terenach zdegradowanych, przy czym celem jest wznowienie i dalsze świadczenie usług ekosystemowych, a nie bioróżnorodność i integralność wyznaczonego naturalnego lub półnaturalnego ekosystemu referencyjnego;
- 121c) „ekosystem” oznacza ekosystem zdefiniowany w art. 2 pkt 13 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 ⁽²⁾;
- 121d) „bioróżnorodność” oznacza bioróżnorodność zdefiniowaną w art. 2 pkt 15 rozporządzenia (UE) 2020/852;

⁽¹⁾ Dz.U. L 283 z 31.10.2003, s. 51.

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088 (Dz.U. L 198 z 22.6.2020, s. 13).

▼B

- 122) „zasada” zanieczyszczający płaci oznacza, że koszty środków mających na celu naprawę skutków zanieczyszczenia powinien ponosić sprawca takiego zanieczyszczenia;
- 123) „zanieczyszczenie” oznacza szkodę wyrządzoną, bezpośrednio lub pośrednio, przez zanieczyszczającego w środowisku lub w wyniku stworzenia warunków prowadzących do wyrządzenia takiej szkody względem fizycznego otoczeniu lub zasobów naturalnych;

▼M6

- 123a) „zanieczyszczenia” oznaczają zanieczyszczenia zdefiniowane w art. 2 pkt 10 rozporządzenia (UE) 2020/852;
- 123b) „zanieczyszczenie” oznacza zanieczyszczenie zdefiniowane w art. 3 pkt 2 dyrektywy 2010/75/UE;
- 123c) „rozwiązanie oparte na zasobach przyrody” oznacza działanie w celu ochrony, zachowania i przywrócenia naturalnych lub zmodyfikowanych ekosystemów lądowych, słodkowodnych, przybrzeżnych i morskich oraz zarządzania nimi i użytkowania ich w sposób zrównoważony, służące rozwiązywaniu problemów społecznych, gospodarczych i środowiskowych w skuteczny i elastyczny sposób przy jednoczesnym zapewnieniu dobrostanu człowieka i z korzyścią dla usług ekosystemowych, odporności bioróżnorodności;
- 123d) „odbudowa” oznacza proces wspomagania regeneracji ekosystemu jako środek zachowania bioróżnorodności i zwiększania odporności ekosystemu, w szczególności na zmianę klimatu. Odbudowa ekosystemów obejmuje środki wprowadzane w celu poprawy stanu ekosystemu oraz odtworzenia lub przywrócenia ekosystemu, jeżeli doszło do utraty tego stanu, a także w celu poprawy odporności ekosystemu i przystosowania się do zmiany klimatu;
- 124) „efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy” oznacza efektywny system ciepłowniczy i chłodniczy zdefiniowany w art. 2 pkt 41 dyrektywy 2012/27/UE;
- 124a) „system ciepłowniczy” i „system chłodniczy” oznacza system ogrzewania lokalnego lub chłodzenia lokalnego zdefiniowany w art. 2 pkt 19 dyrektywy 2010/31/UE;
- 124b) „systemy ciepłownicze i chłodnicze” oznaczają zakłady wytwarzania energii cieplnej lub chłodniczej, urządzenia do magazynowania energii cieplnej i sieci dystrybucji energii cieplnej, obejmujące zarówno pierwotne (przesyłowe), jak i wtórne sieci rurociągów dostarczające energię cieplną lub chłodniczą do konsumentów. Odniesienie do systemu ciepłowniczego należy rozumieć jako odniesienie do systemów ciepłowniczych i chłodniczych albo do systemów ciepłowniczych albo chłodniczych, w zależności od tego, czy sieci dostarczają energię cieplną lub chłodniczą razem czy osobno;

▼B

- 125) „zanieczyszczający” oznacza podmiot, który pośrednio lub bezpośrednio szkodzi środowisku lub stwarza warunki prowadzące do takiej szkody;

▼ M6

- 126) „ponowne użycie” oznacza ponowne użycie zdefiniowane w art. 3 pkt 13 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE ⁽¹⁾;
- 127) „przygotowanie do ponownego użycia” oznacza przygotowanie do ponownego użycia zdefiniowane w art. 3 pkt 16 dyrektywy 2008/98/WE;
- 128) „recykling” oznacza recykling zdefiniowany w art. 3 pkt 17 dyrektywy 2008/98/WE;
- 128a) „efektywne gospodarowanie zasobami” oznacza ograniczanie ilości składników produkcji potrzebnych do wytworzenia jednostki wyjściowej lub zastępowanie pierwotnych składników produkcji składnikami wtórnymi;
- 128b) „odpady” oznaczają odpady zdefiniowane w art. 3 pkt 1 dyrektywy 2008/98/WE*;
- 128c) „ciepło odpadowe” oznacza ciepło odpadowe zdefiniowane w art. 2 pkt 9 dyrektywy (UE) 2018/2001;
- 128d) „przetwarzanie” oznacza przetwarzanie zdefiniowane w art. 3 pkt 14 dyrektywy 2008/98/WE, a także przetwarzanie innych produktów, materiałów lub substancji;
- 128e) „odzysk” oznacza odzysk zdefiniowany w art. 3 pkt 15 dyrektywy 2008/98/WE, a także odzysk innych produktów, materiałów lub substancji;
- 128f) „unieszkodliwianie” oznacza unieszkodliwianie zdefiniowane w art. 3 pkt 19 dyrektywy 2008/98/WE;
- 128g) „inne produkty, materiały lub substancje” oznaczają materiały, produkty i substancje inne niż odpady, w tym produkty uboczne, o których mowa w art. 5 dyrektywy 2008/98/WE, odpady z rolnictwa i leśnictwa, ścieki, wodę deszczową i spływ powierzchniowy, minerały, substancje biogenne, pozostałości gazów z procesów produkcyjnych oraz zbędne produkty, części i materiały;
- 128h) „zbędne produkty, części i materiały” oznaczają produkty, części lub materiały, które nie są już potrzebne ich posiadaczowi lub nie są dla niego przydatne, lecz nadają się do ponownego wykorzystania;
- 128i) „selektywna zbiórka” oznacza selektywną zbiórkę zdefiniowaną w art. 3 pkt 11 dyrektywy 2008/98/WE;

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy (Dz.U. L 312 z 22.11.2008, s. 3).

▼ M6

130) „infrastruktura energetyczna” oznacza jakiekolwiek fizyczne urządzenia lub obiekty, które znajdują się na terytorium Unii lub łączą Unię z co najmniej jednym państwem trzecim i należą do następujących kategorii:

a) w przypadku energii elektrycznej:

- (i) systemy przesyłu i dystrybucji, przy czym „przesył” oznacza transport energii elektrycznej, zarówno na lądzie, jak i na morzu, przez wzajemnie połączony system najwyższego napięcia i wysokiego napięcia w celu dostarczenia jej do odbiorców końcowych lub do dystrybutorów, ale nie obejmuje dostaw, a „dystrybucja” oznacza transport energii elektrycznej, zarówno na lądzie, jak i na morzu, systemami dystrybucyjnymi wysokiego, średniego lub niskiego napięcia w celu dostarczenia jej do odbiorców, ale nie obejmuje dostaw;
- (ii) wszelkie urządzenia lub instalacje mające istotne znaczenie dla pewnego, bezpiecznego i efektywnego funkcjonowania systemów, o których mowa w pkt (i), w tym systemy ochrony i monitorowania oraz systemy sterujące na wszystkich poziomach napięcia i podstacji;
- (iii) w pełni zintegrowane elementy sieci zdefiniowane w art. 2 pkt 51 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 ⁽¹⁾;
- (iv) inteligentne sieci energetyczne, czyli systemy i części składowe integrujące technologie informacyjno-komunikacyjne poprzez operacyjne platformy cyfrowe, systemy sterujące i technologie czujników zarówno na poziomie przesyłu, jak i na poziomie dystrybucji, za pośrednictwem których dąży się do powstania bardziej bezpiecznych, wydajnych i inteligentnych sieci przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej, zwiększenia zdolności do integracji nowych form wytwarzania, magazynowania i poboru oraz ułatwiających tworzenie nowych modeli biznesowych i struktur rynku;
- (v) morskie sieci energetyczne, które oznaczają wszelkie urządzenia lub instalacje infrastruktury przesyłu lub dystrybucji energii elektrycznej, zdefiniowane w pkt (i), mające podwójną funkcję: połączenia międzysystemowe i przesyłu lub dystrybucja energii elektrycznej z morskich źródeł odnawialnych pochodzącej z morskich obiektów wytwarzania energii do co najmniej dwóch państw. Obejmuje to również inteligentne sieci energetyczne oraz wszelkie sąsiednie urządzenia lub instalacje mające zasadnicze znaczenie dla bezpiecznej, pewnej i efektywnej eksploatacji, w tym systemy ochronne, monitorujące i sterujące oraz

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE (Dz.U. L 158 z 14.6.2019, s. 125).

▼ M6

niezbędne podstawce, jeżeli zapewniają one także interoperacyjność technologii oraz m.in. kompatybilność interfejsów między różnymi technologiami;

b) w przypadku gazu (gazu ziemnego, biogazu – w tym biometanu – lub odnawialnego gazu pochodzenia niebiologicznego):

- (i) rurociągi przesyłowe i dystrybucyjne do transportu gazu stanowiące część sieci, z wyłączeniem rurociągów wysokociśnieniowych wykorzystywanych do dystrybucji gazu ziemnego na etapie poszukiwawczo-wydobywczym;
- (ii) podziemne obiekty magazynowe przyłączone do gazociągów wysokociśnieniowych, o których mowa w pkt (i);
- (iii) obiekty służące do odbioru, magazynowania i regazyfikacji lub rozprężania gazu skroplonego lub sprężonego;
- (iv) wszelkie urządzenia lub instalacje istotne dla pewnej, bezpiecznej i efektywnej eksploatacji systemu lub zapewniające dwukierunkową przepustowość, w tym tłoczenie gazu;
- (v) inteligentne sieci gazowe, które oznaczają wszelkie z poniższych urządzeń lub instalacji mających na celu umożliwienie i ułatwienie włączenia odnawialnych i niskoemisyjnych gazów (w tym wodoru lub gazów pochodzenia niebiologicznego) do sieci: cyfrowe systemy i części składowe integrujące technologie informacyjno-komunikacyjne, systemy sterujące i technologie czujników służące interaktywnemu i inteligentnemu monitorowaniu, pomiarowi i kontroli jakości produkcji, przesyłu, dystrybucji i poboru gazu w sieci gazowej i zarządzaniu nimi. Ponadto inteligentne sieci mogą obejmować również urządzenia umożliwiające przepływy zwrotne z poziomu dystrybucji do poziomu przesyłu oraz związane z nimi niezbędne modernizacje istniejącej sieci;

c) w przypadku wodoru:

- (i) rurociągi przesyłowe do transportu wodoru pod wysokim ciśnieniem, a także rurociągi dystrybucyjne do lokalnej dystrybucji wodoru, zapewniające dostęp wielu użytkownikom sieci na przejrzystych i niedyskryminacyjnych zasadach;
- (ii) obiekty magazynowania, które oznaczają obiekty wykorzystywane do magazynowania wodoru o wysokim stopniu czystości, w tym część terminalu wodorowego wykorzystywaną do magazynowania, ale z wyłączeniem części wykorzystywanej do działalności produkcyjnej, i obejmujące obiekty przeznaczone wyłącznie dla operatorów sieci wodorowych w ramach

▼ **M6**

realizacji ich funkcji. Instalacje magazynowania wodoru obejmują podziemne obiekty magazynowania przyłączone do rurociągów wodorowych wysokiego ciśnienia, o których mowa w pkt (i);

- (iii) obiekty służące do przesyłania, odbioru, magazynowania i regazyfikacji lub rozprężania wodoru lub wodoru trwale obecnego w innych substancjach chemicznych w celu wprowadzania wodoru do sieci gazowej albo przeznaczonej dla wodoru;
- (iv) terminale, które oznaczają instalacje wykorzystywane do przekształcania wodoru ciekłego w wodór gazowy w celu wtłoczenia go do sieci wodorowej. Terminale obejmują urządzenia pomocnicze i urządzenia do czasowego magazynowania niezbędne do procesu przekształcania i późniejszego wtłaczania do sieci wodorowej, ale nie obejmują żadnej części terminalu wodorowego wykorzystywanej do magazynowania;
- (v) połączenia wzajemne, które oznaczają sieć wodorową (lub jej część), która przebiega przez granicę lub łączy obie strony granicy między państwami członkowskimi lub między państwem członkowskim a państwem trzecim, aż do terytorium państw członkowskich lub morza terytorialnego danego państwa członkowskiego;
- (vi) wszelkie urządzenia lub instalacje istotne dla pewnej, bezpiecznej i efektywnej eksploatacji instalacji wodorowej lub zapewniające dwukierunkową przepustowość, w tym tłocznie gazu;

Wszelkie obiekty wymienione w pkt (i)–(vi) mogą być nowo wybudowanymi obiektami lub obiektami, których przeznaczenie zmieniono z gazu ziemnego na wodór, lub połączeniem tych dwóch rodzajów. Obiekty wymienione w pkt (i)–(vi), do których dostęp mają osoby trzecie, kwalifikują się jako infrastruktura energetyczna;

d) w przypadku dwutlenku węgla:

- (i) rurociągi, inne niż sieć gazociągów kopalnianych, wykorzystywane do transportu dwutlenku węgla z więcej niż jednego źródła, tj. instalacji przemysłowych (w tym elektrowni) wytwarzających dwutlenek węgla jako produkt spalania lub innych reakcji chemicznych z udziałem związków kopalnych i niekopalnych z zawartością węgla, w celu stałego

▼ M6

geologicznego składowania dwutlenku węgla zgodnie z art. 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/31/WE ⁽¹⁾ lub w celu wykorzystywania dwutlenku węgla jako surowca lub do poprawy wydajności procesów biologicznych;

(ii) obiekty służące do skraplania i buforowego składowania dwutlenku węgla w celu jego transportu lub składowania. Nie obejmuje to infrastruktury w ramach formacji geologicznej wykorzystywanej do stałego geologicznego składowania dwutlenku węgla zgodnie z art. 3 dyrektywy 2009/31/WE oraz związanych z nią instalacji powierzchniowych i zatłaczających;

(iii) wszelkie urządzenia lub instalacje istotne dla prawidłowej, bezpiecznej i efektywnej eksploatacji danego systemu, w tym systemy ochronne, monitorujące i sterujące. Może to obejmować specjalne aktywa ruchome służące do transportu i składowania dwutlenku węgla, pod warunkiem że takie aktywa ruchome są zgodne z definicją pojazdu ekologicznie czystego;

Obiekty wymienione w pkt (i), (ii) i (iii), do których dostęp mają osoby trzecie, kwalifikują się jako infrastruktura energetyczna;

e) infrastruktura wykorzystywana do przesyłu lub dystrybucji energii cieplnej w postaci pary, gorącej wody lub schłodzonych płynów od wielu producentów lub użytkowników, oparta na wykorzystaniu energii odnawialnej lub ciepła odpadowego z zastosowań przemysłowych;

f) projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania zdefiniowane w art. 2 pkt 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 347/2013 ⁽²⁾ oraz projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania, o których mowa w art. 171 Traktatu;

g) inne kategorie infrastruktury, które umożliwiają fizyczne lub bezprzewodowe połączenie między producentami i użytkownikami odnawialnej lub bezemisyjnej energii z wielu punktów dostępu i punktów wyjścia oraz które są otwarte na dostęp osób trzecich nienależących do przedsiębiorstw będących właścicielami lub zarządcami infrastruktury.

Obiekty wymienione w lit. a)–g) wybudowane dla jednej lub niewielkiej grupy wcześniej zidentyfikowanych użytkowników i dostosowane do ich potrzeb („infrastruktura dedykowana”) nie kwalifikują się jako infrastruktura energetyczna.

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/31/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie geologicznego składowania dwutlenku węgla oraz zmieniająca dyrektywę Rady 85/337/EWG, dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE, 2001/80/WE, 2004/35/WE, 2006/12/WE, 2008/1/WE i rozporządzenie (WE) nr 1013/2006 (Dz.U. L 140 z 5.6.2009, s. 114).

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 347/2013 z dnia 17 kwietnia 2013 r. w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej (Dz.U. L 115 z 25.4.2013, s. 39).

▼ M6

- 130a) „operator systemu dystrybucyjnego” (OSD) oznacza operatora systemu dystrybucyjnego zdefiniowanego w art. 2 pkt 29 dyrektywy (UE) 2019/944;
- 130b) „operator systemu przesyłowego” (OSP) oznacza operatora systemu przesyłowego zdefiniowanego w art. 2 pkt 35 dyrektywy (UE) 2019/944;
- 130c) „magazynowanie energii elektrycznej” oznacza odroczenie końcowego zużycia energii elektrycznej w stosunku do momentu jej wytworzenia lub przekształcenie jej w inną postać energii, która może być magazynowana, magazynowanie takiej energii, a następnie ponowne przekształcenie takiej energii w energię elektryczną;
- 130d) „magazynowanie energii cieplnej” oznacza odroczenie końcowego zużycia energii cieplnej w stosunku do momentu jej wytworzenia lub przekształcenie energii elektrycznej lub cieplnej w inną postać energii, która może być magazynowana, magazynowanie takiej energii, a następnie w stosownych przypadkach przekształcenie lub ponowne przekształcenie takiej energii w energię cieplną do celów jej końcowego zużycia (tj. ogrzewania lub chłodzenia);
- 131) „przepisy dotyczące wewnętrznego rynku energii” oznaczają dyrektywę (UE) 2019/944, dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE ⁽¹⁾, rozporządzenie (UE) 2019/943 oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 715/2009 ⁽²⁾;
- 131a) „wychwytywanie i składowanie dwutlenku węgla” lub „CCS” oznacza zbiór technologii umożliwiających wychwytywanie CO₂ emitowanego z zakładów przemysłowych, w tym emisji procesowych, lub wychwytywanie go bezpośrednio z powietrza, transportowanie go do składowiska i zatłaczanie do odpowiednich podziemnych formacji geologicznych do celów trwałego składowania;
- 131b) „wychwytywanie i utylizacja dwutlenku węgla” lub „CCU” oznacza zbiór technologii umożliwiających wychwytywanie CO₂ emitowanego z zakładów przemysłowych w tym emisji procesowych, lub wychwytywanie go bezpośrednio z powietrza i transportowanie go do miejsca zużycia lub utylizacji CO₂ w celu pełnego wykorzystania tego CO₂;

▼ B

Definicje mające zastosowanie do pomocy o charakterze społecznym na transport przeznaczony dla mieszkańców regionów oddalonych

- 132) „zwykłe miejsce pobytu” oznacza miejsce, gdzie dana osoba przebywa przez co najmniej 185 dni w każdym roku kalendarzowym ze względu na więzi osobiste lub zawodowe; w przypadku osoby związanej zawodowo i prywatnie z dwoma różnymi miejscami, mieszkającej w co najmniej dwóch państwach członkowskich, za jej zwykłe miejsce pobytu

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylająca dyrektywę 2003/55/WE (Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 94).

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 715/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci przesyłowych gazu ziemnego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1775/2005 (Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 36).

▼ B

przyjmuje się miejsce, z którym ma ona więź osobistą, pod warunkiem że regularnie tam powraca; jeżeli osoba mieszka w danym państwie członkowskim w celu wykonania zadań o określonym czasie trwania, za jej miejsce pobytu nadal uznaje się miejsce, z którym ma więź osobistą, bez względu na to, czy powraca tam w trakcie wykonywania tego zadania; uczęszczanie do uczelni wyższej lub szkoły w innym państwie członkowskim nie stanowi zmiany zwykłego miejsca pobytu; ewentualnie „zwykłe miejsce pobytu” ma znaczenie nadane mu przez krajowe przepisy prawa państwa członkowskiego.

Definicje dotyczące pomocy na infrastrukturę szerokopasmową

▼ M4**▼ M6****▼ B**

- 135) „kanały” oznaczają podziemne rury lub kanały kablowe, przez które biegną (światłowodowe, miedziane lub koncentryczne) przewody sieci szerokopasmowej;
- 136) „fizyczne uwolnienie pętli” umożliwia dostęp do linii dostępowej odbiorcy końcowego i pozwala systemom transmisji konkurentów na bezpośrednią transmisję za pomocą tej linii;

▼ M6

- 137) „infrastruktura szerokopasmowa” oznacza sieć szerokopasmową bez jakichkolwiek elementów aktywnych, składającą się z fizycznej infrastruktury, w tym z kanałów, słupów, masztów, wież, światłowodów ciemnych, szafek i kabli (w tym światłowodów ciemnych i kabli miedzianych);
- 137a) „sieć dosyłowa” oznacza element sieci szerokopasmowej, który stanowi powiązanie między siecią dostępową a siecią szkieletową i który nie łączy bezpośrednio użytkowników końcowych. Jest to ta część sieci, w której ruch użytkowników końcowych jest zagregowany;
- 137b) „sieć szkieletowa” oznacza sieć bazową, która łączy sieci dosyłowe z różnych obszarów lub regionów;
- 137c) „sieć dostępową” oznacza segment sieci szerokopasmowej łączący sieć dosyłową z lokalami lub urządzeniami użytkowników końcowych;

▼ M4**▼ M6**

- 139) „dostęp hurtowy” oznacza dostęp, który umożliwia operatorowi korzystanie z zaplecza innego operatora. Dostęp hurtowy – na podstawie obecnego etapu rozwoju technologii – obejmuje co najmniej następujące produkty związane z dostępem: (i) w przypadku sieci FTTx: dostęp do infrastruktury szerokopasmowej, uwolnienie i dostęp do strumienia bitów; (ii) w przypadku sieci kablowych: dostęp do infrastruktury szerokopasmowej i dostęp

▼ **M6**

do usług aktywnych; (iii) w przypadku sieci stałego dostępu bezprzewodowego: dostęp do infrastruktury szerokopasmowej i dostęp do usług aktywnych; (iv) w przypadku sieci telefonii ruchomej: dostęp do infrastruktury szerokopasmowej i dostęp do usług aktywnych (przynajmniej roamingu); (v) w przypadku platform satelitarnych: dostęp do aktywnych usług; (vi) w przypadku sieci dosyłowych: dostęp do infrastruktury szerokopasmowej i dostęp do usług aktywnych;

- 139a) „lokal, przez który przechodzi infrastruktura” oznacza należący do użytkownika końcowego lokal, w którym na wniosek użytkownika końcowego i w ciągu 4 tygodni od daty złożenia wniosku operator może zapewnić usługi szerokopasmowe (niezależnie od tego, czy lokal ten jest już podłączony do sieci czy też nie). Cena pobierana za świadczenie usług dostępu szerokopasmowego w lokalu użytkownika końcowego w tym przypadku nie może przekraczać zwykłych opłat za połączenie, tj. nie może obejmować żadnych dodatkowych ani wyjątkowych kosztów w porównaniu ze standardową praktyką handlową i w żadnym wypadku nie może przekraczać zwykłej ceny w danym państwie członkowskim. Cena ta musi zostać ustalona przez właściwy organ krajowy;

▼ **M4**

- 139b) „podmioty stymulujące rozwój społeczno-gospodarczy” oznaczają podmioty, które ze względu na swoją misję, charakter lub lokalizację mogą bezpośrednio lub pośrednio generować istotne korzyści społeczno-gospodarcze dla obywateli, przedsiębiorstw i społeczności lokalnych znajdujących się w ich otoczeniu lub w ich strefie wpływów, w tym m.in. organy publiczne, podmioty publiczne lub prywatne, którym powierzono wykonywanie usług świadczonych w interesie ogólnym lub usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym określonych w art. 106 ust. 2 Traktatu, a także przedsiębiorstwa prowadzące intensywną działalność w internecie;
- 139c) „korytarz 5G” oznacza szlak transportowy, drogę, linię kolejową lub śródlądową drogę wodną, w pełni objętą infrastrukturą łączności cyfrowej, w szczególności systemami 5G, oraz umożliwiającą nieprzerwane świadczenie synergicznych usług cyfrowych określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1153 ⁽¹⁾, takich jak oparta na sieci i zautomatyzowana mobilność, podobne usługi w zakresie inteligentnej mobilności dla kolei lub łączność cyfrowa na śródlądowych drogach wodnych;

▼ **M6**

- 139d) „okres szczytowego obciążenia sieci” oznacza czas w ciągu dnia – zwykle jest to jedna godzina – w którym obciążenie sieci jest zazwyczaj maksymalne;
- 139e) „warunki szczytowego obciążenia sieci” oznaczają warunki, w jakich zgodnie z oczekiwaniami będzie funkcjonować sieć w „okresie szczytowego obciążenia sieci”;
- 139f) „odpowiedni horyzont czasowy” oznacza horyzont czasowy wykorzystywany do weryfikacji planowanych inwestycji prywatnych i odpowiadający ramom czasowym, które – zgodnie z szacunkami państwa członkowskiego – są potrzebne do rozwoju planowanej sieci finansowanej przez państwo począwszy od chwili ogłoszenia konsultacji publicznych w sprawie planowanej interwencji państwa do chwili uruchomienia sieci (tj. rozpoczęcia świadczenia usług hurtowych lub

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1153 z dnia 7 lipca 2021 r. ustanawiające instrument „Łącząc Europę” i uchylające rozporządzenia (UE) nr 1316/2013 i (UE) nr 283/2014 (Dz.U. L 249 z 14.7.2021, s. 38).

▼ M6

detalicznych w ramach danej sieci finansowanej przez państwo). Odpowiedni horyzont czasowy nie może być krótszy niż 2 lata;

▼ B**Definicje dotyczące pomocy na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego**

- 140) „trudne utwory audiowizualne” oznaczają utwory, które państwa członkowskie uznały za takie na podstawie kryteriów ustalonych z góry przy ustanawianiu programów lub przyznawaniu pomocy, i mogą one obejmować filmy, których jedyna oryginalna wersja powstała w języku państwa członkowskiego o ograniczonej powierzchni, ludności lub ograniczonym obszarze językowym, filmy krótkometrażowe, pierwsze lub drugie filmy reżyserów debiutujących, filmy dokumentalne, utwory niskobudżetowe lub inne komercyjnie trudne utwory;
- 141) Lista Komitetu Pomocy Rozwojowej OECD: oznacza wszystkie kraje i terytoria, które kwalifikują się do otrzymania oficjalnej pomocy rozwojowej i które zostały umieszczone na liście sporządzonej przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD);
- 142) „rozsądny zysk” ustala się w odniesieniu do typowego zysku dla danego sektora. W każdym razie stopa zwrotu z kapitału, która nie przekracza odnośnej stopy swapu powiększonej o premię w wysokości 100 punktów bazowych, będzie uznawana za rozsądną;

Definicje dotyczące pomocy na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną

- 143) „sport zawodowy” oznacza uprawianie sportu w taki sposób, w jaki świadczy się pracę lub usługi za wynagrodzeniem, bez względu na to, czy pomiędzy sportowcem zawodowym a odpowiedzialną organizacją sportową istnieje formalna umowa o pracę czy też nie, w przypadku gdy wynagrodzenie przekracza koszty uczestnictwa i stanowi znaczącą część dochodów dla sportowca. Koszty podróży i zakwaterowania związane z uczestnictwem w zawodach sportowych nie są uważane za wynagrodzenie dla celów niniejszego rozporządzenia;

▼ M1**Definicje dotyczące pomocy na rzecz regionalnych portów lotniczych**

- 144) „infrastruktura portu lotniczego” oznacza infrastrukturę i wyposażenie służące do świadczenia usług portu lotniczego przez port lotniczy na rzecz przedsiębiorstw lotniczych i różnych usługodawców, wliczając w to drogi startowe, terminale, płyty postojowe, drogi kołowania, scentralizowaną infrastrukturę obsługi naziemnej i wszystkie pozostałe obiekty i urządzenia, które bezpośrednio służą do świadczenia usług portu lotniczego, z wyłączeniem infrastruktury i wyposażenia, które w pierwszej kolejności są konieczne do prowadzenia działalności pozalotniczej;

▼ **M1**

- 145) „przedsiębiorstwo lotnicze” oznacza każde przedsiębiorstwo lotnicze posiadające ważną koncesję wydaną przez państwo członkowskie lub członka wspólnego europejskiego obszaru lotniczego zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1008/2008 ⁽¹⁾;
- 146) „port lotniczy” oznacza podmiot lub grupę podmiotów prowadzących działalność gospodarczą polegającą na świadczeniu usług portu lotniczego na rzecz przedsiębiorstw lotniczych;
- 147) „usługi portu lotniczego” oznaczają usługi świadczone na rzecz przedsiębiorstw lotniczych przez port lotniczy lub jego dowolną jednostkę zależną w celu zapewnienia obsługi statku powietrznego od lądowania do startu oraz obsługi pasażerów i ładunków w celu umożliwienia przedsiębiorstwom lotniczym świadczenia usług transportu lotniczego, w tym świadczenie usług obsługi naziemnej oraz zapewnienie scentralizowanej infrastruktury obsługi naziemnej;
- 148) „średni roczny przepływ pasażerów” oznacza wartość liczbową określaną na podstawie przepływu pasażerów przylatujących i wylatujących w okresie dwóch lat obrotowych poprzedzających rok, w którym pomoc została przyznana;
- 149) „scentralizowana infrastruktura obsługi naziemnej” oznacza infrastrukturę, która jest zazwyczaj obsługiwana przez operatora portu lotniczego i udostępniana różnym dostawcom usług obsługi naziemnej działającym w porcie lotniczym za wynagrodzeniem, z wyłączeniem wyposażenia należącego do dostawców usług obsługi naziemnej lub przez nich obsługiwanego;
- 150) „pociąg dużych prędkości” oznacza pociąg, który może osiągnąć prędkość ponad 200 km/h;
- 151) „usługi obsługi naziemnej” oznacza usługi świadczone na rzecz użytkowników portu lotniczego w portach lotniczych określone w załączniku do dyrektywy Rady 96/67/WE ⁽²⁾;
- 152) „działalność pozalotnicza” oznacza usługi komercyjne świadczone na rzecz przedsiębiorstw lotniczych lub innych użytkowników portu lotniczego, w tym usługi pomocnicze dla pasażerów, spedytatorów lub innych usługodawców, wynajem biur i sklepów, parkingi samochodowe i hotele;
- 153) „regionalny port lotniczy” oznacza port lotniczy, w którym średni roczny przepływ pasażerów nie przekracza 3 mln osób;

Definicje dotyczące pomocy na rzecz portów

- 154) „port” oznacza obszar lądu i wody, na którym znajduje się taka infrastruktura i urządzenia, które pozwalają na przyjmowanie statków wodnych, ich załadunek i rozładunek, składowanie towarów, odbiór i dostawę tych towarów oraz zaokrętowanie i wyokrętowanie pasażerów, załogi i innych osób, oraz wszelka inna infrastruktura niezbędna dla przedsiębiorstw transportowych w porcie;

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1008/2008 z dnia 24 września 2008 r. w sprawie wspólnych zasad wykonywania przewozów lotniczych na terenie Wspólnoty (Dz.U. L 293 z 31.10.2008, s. 3).

⁽²⁾ Dyrektywa Rady 96/67/WE z dnia 15 października 1996 r. w sprawie dostępu do rynku usług obsługi naziemnej w portach lotniczych Wspólnoty (Dz.U. L 272 z 25.10.1996, s. 36).

▼ M1

- 155) „port morski” oznacza port przyjmujący zasadniczo statki morskie;
- 156) „port śródlądowy” oznacza port inny niż port morski, przyjmujący statki żeglugi śródlądowej;

▼ M6

- 157) „infrastruktura portowa” oznacza infrastrukturę oraz urządzenia służące do świadczenia usług portowych związanych z transportem, na przykład miejsca postoju służące do cumowania statków, ściany nabrzeża, mola, dryfujące pontonowe rampy na obszarach pływowch, baseny wewnętrzne, zasypki oraz osuszony grunt, infrastrukturę do odbioru odpadów wytwarzanych przez statki i pozostałości ładunku oraz infrastrukturę ładowania i tankowania w portach dostarczającą energii elektrycznej, wodoru, amoniaku i metanolu do pojazdów, ruchomego wyposażenia terminalowego i ruchomego wyposażenia do obsługi naziemnej;

▼ M1

- 158) „suprastruktura portowa” oznacza zagospodarowanie powierzchni w porcie (np. na potrzeby związane ze składowaniem), jak również znajdujący się w nim sprzęt stały (np. magazyny i budynki terminali) i ruchomy (taki jak dźwigi), służące do świadczenia usług portowych związanych z transportem;
- 159) „infrastruktura zapewniająca dostęp” oznacza wszelkiego rodzaju infrastrukturę niezbędną do zapewnienia użytkownikom dostępu i wejścia do portu od strony lądu lub morza i rzeki, lub znajdującą się w porcie, taką jak drogi, tory kolejowe, kanały i śluzy;
- 160) „pogłębianie” oznacza usuwanie osadów z dna wodnej drogi dostępowej do portu lub w porcie;

▼ M6**▼ M1**

- 162) „statki” oznaczają konstrukcje pływające, z własnym napędem lub bez, z co najmniej jednym kadłubem o wyporności powierzchniowej;
- 163) „statki morskie” oznaczają statki inne niż te, które pływają wyłącznie lub głównie na śródlądowych drogach wodnych lub na wodach osłoniętych bądź wodach ściśle do nich przylegających;
- 164) „statki żeglugi śródlądowej” oznaczają statki przeznaczone wyłącznie lub głównie do żeglugi po śródlądowych drogach wodnych lub na wodach osłoniętych bądź wodach ściśle do nich przylegających;
- 165) „infrastruktura do odbioru odpadów wytwarzanych przez statki i pozostałości ładunku” oznacza stałe, pływające lub ruchome urządzenia portowe, zdolne do odbioru odpadów wytwarzanych przez statki lub pozostałości ładunku, zdefiniowanych w dyrektywie 2000/59/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Dyrektywa 2000/59/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 listopada 2000 r. w sprawie portowych urządzeń do odbioru odpadów wytwarzanych przez statki i pozostałości ładunku (Dz.U. L 332 z 28.12.2000, s. 81).

▼ **M4**

Definicje dotyczące pomocy zawartej w produktach finansowych wspieranych przez Fundusz InvestEU (pojęcia zdefiniowane pod innymi nagłówkami niniejszego artykułu mają takie samo znaczenie również w odniesieniu do pomocy zawartej w produktach finansowych wspieranych przez Fundusz InvestEU)

- 166) „Fundusz InvestEU”, „gwarancja UE”, „produkt finansowy”, „krajowe banki lub instytucje prorozwojowe” oraz „partner wykonawczy” mają znaczenie określone w art. 2 rozporządzenia (UE) 2021/523;
- 167) „pośrednik finansowy” do celów sekcji 16 oznacza pośrednika finansowego w rozumieniu pkt 34, z wyjątkiem partnerów wykonawczych;
- 168) „komercyjny pośrednik finansowy” oznacza pośrednika finansowego, który działa na zasadzie zysku i całkowicie na własne ryzyko, bez gwarancji publicznej; krajowych banków lub instytucji prorozwojowych nie uważa się za komercyjnych pośredników finansowych;
- 169) „węzeł miejski TEN-T” ma znaczenie określone w art. 3 lit. p) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1315/2013 ⁽¹⁾;
- 170) „nowy podmiot” oznacza przedsiębiorstwo kolejowe w rozumieniu art. 3 pkt 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/34/UE ⁽²⁾, które spełnia następujące warunki:
- a) uzyskało licencję na podstawie art. 17 ust. 3 dyrektywy 2012/34/UE dla właściwego segmentu rynku mniej niż dwadzieścia lat przed udzieleniem pomocy;
 - b) nie jest powiązane w rozumieniu art. 3 ust. 3 załącznika I do niniejszego rozporządzenia z przedsiębiorstwem kolejowym, które uzyskało licencję w rozumieniu art. 3 pkt 14 dyrektywy 2012/34/UE przed dniem 1 stycznia 2010 r.;
- 171) „transport miejski” oznacza transport w obrębie miasta lub aglomeracji i ich stref dojazdu;
- 172) „ekosystem”, „bioróżnorodność” oraz „dobry stan ekosystemu” mają znaczenie określone w art. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1315/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie unijnych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej i uchylające decyzję nr 661/2010/UE (Dz.U. L 348 z 20.12.2013, s. 1).

⁽²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/34/UE z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie utworzenia jednolitego europejskiego obszaru kolejowego (Dz.U. L 343 z 14.12.2012, s. 32).

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088 (Dz.U. L 198 z 22.6.2020, s. 13).

▼ B*Artykuł 3***Warunki wyłączenia**

Programy pomocy, pomoc indywidualna przyznana w ramach programów pomocy oraz pomoc *ad hoc* są zgodne z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 2 lub 3 Traktatu i wyłączone z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli odnośna pomoc spełnia wszystkie warunki określonych w rozdziale I niniejszego rozporządzenia oraz szczególne warunki dotyczące odnośnej kategorii pomocy ustanowione w rozdziale III niniejszego rozporządzenia.

*Artykuł 4***Progi pomocy powodujące obowiązek zgłoszenia**

1. Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do pomocy przekraczającej następujące progi:

▼ M6

- a) pomoc na inwestycje regionalne: dla inwestycji, której koszty kwalifikowalne wynoszą 110 mln EUR lub więcej, kwota pomocy na przedsiębiorstwo na projekt inwestycyjny, jak określono poniżej:
 - w przypadku maksymalnej intensywności pomocy regionalnej na poziomie 10 %: 8,25 mln EUR;
 - w przypadku maksymalnej intensywności pomocy regionalnej na poziomie 15 %: 12,38 mln EUR;
 - w przypadku maksymalnej intensywności pomocy regionalnej na poziomie 20 %: 16,5 mln EUR;
 - w przypadku maksymalnej intensywności pomocy regionalnej na poziomie 25 %: 20,63 mln EUR;
 - w przypadku maksymalnej intensywności pomocy regionalnej na poziomie 30 %: 24,75 mln EUR;
 - w przypadku maksymalnej intensywności pomocy regionalnej na poziomie 35 %: 28,88 mln EUR;
 - w przypadku maksymalnej intensywności pomocy regionalnej na poziomie 40 %: 33 mln EUR;
 - w przypadku maksymalnej intensywności pomocy regionalnej na poziomie 50 %: 41,25 mln EUR;
 - w przypadku maksymalnej intensywności pomocy regionalnej na poziomie 60 %: 49,5 mln EUR;
 - w przypadku maksymalnej intensywności pomocy regionalnej na poziomie 70 %: 57,75 mln EUR;
- b) pomoc regionalna na rzecz rozwoju obszarów miejskich: 22 mln EUR zgodnie z art. 16 ust. 3;
- c) pomoc inwestycyjna dla MŚP: 8,25 mln EUR na przedsiębiorstwo na projekt inwestycyjny;
- d) pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP: 2,2 mln EUR na przedsiębiorstwo i na projekt;

▼ M6

- e) pomoc na udział MŚP w targach: 2,2 mln EUR na przedsiębiorstwo rocznie;
- ea) pomocy dla mikroprzedsiębiorstw w formie interwencji publicznych dotyczących dostaw energii elektrycznej, gazu lub ciepła, o której mowa w art. 19c: 200 000 EUR na beneficjenta w ciągu jednego roku kalendarzowego. W przypadku mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie produkcji podstawowej produktów rolnych limit ten wynosi 25 000 EUR na beneficjenta na rok kalendarzowy, a w przypadku mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorach rybołówstwa i akwakultury – 30 000 EUR na beneficjenta na rok kalendarzowy;
- eb) pomocy dla MŚP w formie tymczasowych interwencji publicznych dotyczących dostaw energii elektrycznej, gazu lub ciepła wytwarzanego z gazu ziemnego lub energii elektrycznej mającej złagodzić skutki wzrostu cen w następstwie rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie, o której to pomocy mowa w art. 19d: 2 mln EUR na beneficjenta na rok kalendarzowy. W przypadku MŚP prowadzących działalność w zakresie produkcji podstawowej produktów rolnych limit ten wynosi 250 000 EUR na beneficjenta na rok kalendarzowy, a w przypadku MŚP prowadzących działalność w sektorach rybołówstwa i akwakultury – 300 000 EUR na beneficjenta na rok kalendarzowy. Przyznanie pomocy przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w zakresie przetwórstwa i wprowadzania do obrotu produktów rolnych zależy od faktu nieprzekazania jej w części lub w całości producentom surowców;
- f) pomoc dla przedsiębiorstw uczestniczących w projektach w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej: w przypadku pomocy na podstawie art. 20 – 2,2 mln EUR na przedsiębiorstwo i na projekt; w przypadku pomocy na podstawie art. 20a – kwoty określone w art. 20a ust. 2 na przedsiębiorstwo i na projekt;
- g) pomoc na finansowanie ryzyka: 16,5 mln EUR na kwalifikujące się przedsiębiorstwo zgodnie z art. 21 ust. 8 i art. 21a ust. 2;
- h) pomoc dla przedsiębiorstw rozpoczynających działalność: kwoty określone na przedsiębiorstwo w art. 22 ust. 3, 4, 5 i 7;
- i) pomoc na badania i rozwój:
 - (i) jeśli projekt obejmuje głównie badania podstawowe: 55 mln EUR na przedsiębiorstwo i na projekt; dotyczy to sytuacji, w której więcej niż połowa kosztów kwalifikowalnych projektu jest ponoszona na działania wchodzące w zakres kategorii badań podstawowych;
 - (ii) jeśli projekt obejmuje głównie badania przemysłowe: 35 mln EUR na przedsiębiorstwo i na projekt; dotyczy to sytuacji, w której więcej niż połowa kosztów kwalifikowalnych projektu jest ponoszona na działania wchodzące w zakres kategorii badań przemysłowych lub w zakres obydwu kategorii badań przemysłowych i podstawowych;

▼ **M6**

- (iii) jeśli projekt obejmuje głównie eksperymentalne prace rozwojowe: 25 mln EUR na przedsiębiorstwo i na projekt; dotyczy to sytuacji, w której więcej niż połowa kosztów kwalifikowalnych projektu jest ponoszona na działania wchodzące w zakres kategorii eksperymentalnych prac rozwojowych;
- (iv) jeśli jest to projekt EUREKA, jest realizowany przez wspólne przedsiębiorstwo utworzone na podstawie art. 185 lub art. 187 Traktatu lub spełnia warunki określone w art. 25 ust. 6 lit. d), kwoty, o których mowa w ppkt (i)–(iii), są podwojone;
- (v) jeżeli pomoc na projekty badawczo-rozwojowe jest przyznana w formie zaliczek zwrotnych, które – przy braku przyjętej metody obliczania ekwiwalentu dotacji brutto – są wyrażone jako odsetek kosztów kwalifikowalnych, a środek przewiduje, że w przypadku pomyślnego wyniku projektu, na podstawie rozsądnej i ostrożnej hipotezy, zaliczki zostaną spłacone przy zastosowaniu stopy procentowej co najmniej równej stopie dyskontowej obowiązującej w momencie przyznania pomocy, to kwoty, o których mowa w ppkt (i)–(iv), są zwiększane o 50 %;
- (vi) w przypadku pomocy na studia wykonalności poprzedzające działania badawcze: 8,25 mln EUR na badanie;
- (vii) w przypadku pomocy dla MŚP na projekty badawczo-rozwojowe, którym przyznano znak jakości w postaci pieczęci doskonałości i które realizowane są na podstawie art. 25a – kwota, o której mowa w art. 25a;
- (viii) w przypadku pomocy na działania „Maria Skłodowska-Curie” i weryfikację poprawności projektu ERBN realizowane na podstawie art. 25b – kwoty, o których mowa w art. 25b;
- (ix) w przypadku pomocy na współfinansowane projekty badawczo-rozwojowe realizowane na podstawie art. 25c – kwoty, o których mowa w art. 25c;
- (x) w przypadku pomocy na łączenie w zespoły – kwoty, o których mowa w art. 25d;
- (xi) w przypadku pomocy związanej ze współfinansowaniem projektów wspieranych z Europejskiego Funduszu Obronnego lub Europejskiego programu rozwoju przemysłu obronnego, przewidzianej w art. 25e: 80 mln EUR na przedsiębiorstwo i na projekt;
- j) pomoc inwestycyjna na infrastruktury naukowo-badawcze: 35 mln EUR na infrastrukturę;
- ja) pomoc inwestycyjna na infrastruktury testowo-doświadczalne: 25 mln EUR na infrastrukturę;
- k) pomoc dla klastrów innowacyjnych: 10 mln EUR na klaster;
- l) pomoc dla MŚP na wspieranie innowacyjności: 10 mln EUR na przedsiębiorstwo i na projekt;

▼ M6

- m) pomoc na innowacje procesowe i organizacyjne: 12,5 mln EUR na przedsiębiorstwo i na projekt;
 - n) pomoc szkoleniowa: 3 mln EUR na projekt szkoleniowy;
 - o) pomoc na rekrutację pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji: 5,5 mln EUR na przedsiębiorstwo rocznie;
 - p) pomoc w formie subsydiowania wynagrodzeń na zatrudnianie pracowników z niepełnosprawnością: 11 mln EUR na przedsiębiorstwo rocznie;
 - q) pomoc na rekompensatę dodatkowych kosztów związanych z zatrudnieniem pracowników z niepełnosprawnością: 11 mln EUR na przedsiębiorstwo rocznie;
 - r) pomoc na rekompensatę kosztów wsparcia udzielanego pracownikom znajdującym się w szczególnie niekorzystnej sytuacji: 5,5 mln EUR na przedsiębiorstwo rocznie;
 - s) pomoc inwestycyjna na ochronę środowiska, o ile nie określono inaczej: 30 mln EUR na przedsiębiorstwo na projekt inwestycyjny;
 - sa) pomoc na infrastrukturę dedykowaną i magazynowanie, o których mowa w art. 36 ust. 4: 25 mln EUR na projekt;
 - sb) pomoc inwestycyjna na infrastrukturę ładowania lub tankowania, o której mowa w art. 36a ust. 1 i 2: 30 mln EUR na przedsiębiorstwo na projekt, a w przypadku programów – średni roczny budżet w wysokości 300 mln EUR;
 - sc) pomoc inwestycyjna na połączone usprawnienia efektywności energetycznej i środowiskowej budynków, o której mowa w art. 38a ust. 7 i art. 39 ust. 2a: 30 mln EUR na przedsiębiorstwo na projekt;
 - sd) pomoc na ułatwianie zawierania umów o poprawę efektywności energetycznej, o której mowa w art. 38b: 30 mln EUR całkowitego pozostałego nominalnego finansowania na beneficjenta;
 - se) pomoc inwestycyjna na projekty wspierające efektywność energetyczną w budynkach w formie instrumentów finansowych: kwoty określone w art. 39 ust. 5;
 - sf) pomoc w formie obniżki podatków lub opłat na ochronę środowiska, o której mowa w art. 44a: 50 mln EUR na projekt rocznie;
-
- v) pomoc operacyjna na propagowanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, o której mowa w art. 42, oraz pomoc operacyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych i wodoru odnawialnego w projektach na małą skalę oraz na społeczności energetyczne działające w zakresie energii odnawialnej, o których mowa w art. 43: 30 mln EUR na przedsiębiorstwo na projekt; suma budżetów wszystkich programów objętych art. 42 i suma budżetów wszystkich programów objętych art. 43 nie mogą przekraczać odpowiednio 300 mln EUR rocznie każda;

▼ **M6**

- w) pomoc na systemy ciepłownicze lub chłodnicze, o której mowa w art. 46: 50 mln EUR na przedsiębiorstwo na projekt;
- x) pomoc na infrastrukturę energetyczną, o której mowa w art. 48: 70 mln EUR na przedsiębiorstwo na projekt;
- y) pomoc na budowę/rozbudowę stałych sieci szerokopasmowych przyznana w formie dotacji: 100 mln EUR łącznych kosztów na projekt; w przypadku pomocy na stałe sieci szerokopasmowe przyznanej w formie instrumentu finansowego nominalna kwota całkowitego finansowania przyznanego beneficjentowi końcowemu na dany projekt nie może przekraczać 150 mln EUR;
- ya) pomoc na rozwój sieci ruchomych 4G lub 5G przyznana w formie dotacji: 100 mln EUR łącznych kosztów na projekt; w przypadku pomocy na sieci ruchome 4G lub 5G przyznanej w formie instrumentu finansowego nominalna kwota całkowitego finansowania przyznanego beneficjentowi końcowemu na dany projekt nie może przekraczać 150 mln EUR;
- yb) pomoc na niektóre projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania w dziedzinie transeuropejskiej infrastruktury łączności cyfrowej, które finansowane są na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/1153 lub którym przyznano znak jakości w postaci pieczęci doskonałości na podstawie tego rozporządzenia, przyznana w formie dotacji: 100 mln EUR łącznych kosztów na projekt; w przypadku pomocy na niektóre projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania w dziedzinie transeuropejskiej infrastruktury łączności cyfrowej przyznanej w formie instrumentu finansowego nominalna kwota całkowitego finansowania przyznanego beneficjentowi końcowemu na dany projekt nie może przekraczać 150 mln EUR;
- yc) pomoc w formie programów bonów łączności: całkowity budżet pomocy państwa w okresie 24 miesięcy na wszystkie programy bonów łączności w danym państwie członkowskim nie może przekroczyć 50 mln EUR (całkowita kwota obejmująca krajowe i regionalne lub lokalne programy bonów);
- yd) pomoc na rozwój sieci dosyłowych przyznana w formie dotacji: 100 mln EUR łącznych kosztów na projekt; w przypadku pomocy na rozwój sieci dosyłowych przyznanej w formie instrumentu finansowego nominalna kwota całkowitego finansowania przyznanego beneficjentowi końcowemu na dany projekt nie może przekraczać 150 mln EUR;
- z) pomoc inwestycyjna na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego: 165 mln EUR na projekt; pomoc operacyjna na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego: 82,5 mln EUR dla jednego przedsiębiorstwa rocznie;
- aa) pomoc na rzecz utworów audiowizualnych: 55 mln EUR na projekt rocznie;
- bb) pomoc inwestycyjna na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną: 33 mln EUR lub jeżeli łączne koszty przekraczają 110 mln EUR na projekt; pomoc operacyjna na infrastrukturę sportową: 2,2 mln EUR na infrastrukturę rocznie;
- cc) pomoc inwestycyjna na lokalną infrastrukturę: 11 mln EUR lub łączne koszty przekraczają 22 mln EUR na tę samą infrastrukturę;

▼ M1

dd) pomoc na rzecz regionalnych portów lotniczych: poziomy intensywności pomocy i kwoty pomocy określone w art. 56a;

▼ M6

ee) pomoc na rzecz portów morskich: koszty kwalifikowalne w wysokości 143 mln EUR na projekt (lub 165 mln EUR na projekt w porcie morskim uwzględniony w planie prac dotyczącym korytarza sieci bazowej, o którym mowa w art. 47 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1315/2013⁽¹⁾); w przypadku pogłębiania za projekt uznaje się wszystkie prace pogłębiarskie przeprowadzone w ciągu 1 roku kalendarzowego;

ff) pomoc na rzecz portów śródlądowych: koszty kwalifikowalne w wysokości 44 mln EUR na projekt (lub 55 mln EUR na projekt w porcie śródlądowym uwzględniony w planie prac dotyczącym korytarza sieci bazowej, o którym mowa w art. 47 rozporządzenia (UE) nr 1315/2013); w przypadku pogłębiania za projekt uznaje się wszystkie prace pogłębiarskie przeprowadzone w ciągu 1 roku kalendarzowego;

▼ M4

gg) pomoc zawarta w produktach finansowych wspieranych przez Fundusz InvestEU – kwoty określone w sekcji 16 rozdziału III;

▼ M6

hh) pomoc na koszty ponoszone przez MŚP uczestniczące w projektach na rzecz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (RLKS): w przypadku pomocy na podstawie art. 19a – 2 mln EUR na przedsiębiorstwo i na projekt; w przypadku pomocy na podstawie art. 19b – kwoty określone w art. 19b ust. 2 na projekt;

▼ B

2. Nie należy obchodzić progów określonych lub wspomnianych w ust. 1 poprzez sztuczne dzielenie programów pomocy lub projektów pomocy.

*Artykuł 5***Przejrzystość pomocy**

1. Niniejsze rozporządzenie stosuje się jedynie do pomocy, w przypadku której możliwe jest wcześniejsze dokładne obliczenie ekwiwalentu dotacji brutto bez konieczności przeprowadzania oceny ryzyka („pomoc przejrzysta”).

2. Za pomoc przejrzystą uznaje się następujące kategorie pomocy:

- a) pomoc w formie dotacji oraz dotacji na spłatę odsetek;
- b) pomoc w formie pożyczek, gdzie ekwiwalent dotacji brutto oblicza się na podstawie stopy referencyjnej obowiązującej w dniu przyznania pomocy;

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1315/2013 z dnia 11 grudnia 2013 w sprawie unijnych wytycznych dotyczących rozwoju trans-europejskiej sieci transportowej i uchylające decyzję nr 661/2010/UE (Dz.U. L 348 z 20.12.2013, s. 1).

▼ B

- c) pomoc w formie gwarancji:
 - (i) jeżeli ekwiwalent dotacji brutto obliczono na podstawie bezpiecznych stawek określonych w obwieszczeniu Komisji; lub
 - (ii) jeżeli przed wdrożeniem środka metoda obliczania ekwiwalentu dotacji brutto gwarancji została zatwierdzona na podstawie obwieszczenia Komisji w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE do pomocy państwa w formie gwarancji ⁽¹⁾ lub na podstawie zawiadomienia, którym zastąpiono powyższe obwieszczenie, w następstwie zgłoszenia tej metody do Komisji na mocy obowiązującego rozporządzenia przyjętego przez Komisję w dziedzinie pomocy państwa, a zatwierdzona metoda wyraźnie odnosi się do przedmiotowego rodzaju gwarancji i rodzaju transakcji bazowej w kontekście stosowania niniejszego rozporządzenia;
- d) pomoc w formie korzyści podatkowych, w której w ramach środka przewidziano pułap zapobiegający przekroczeniu obowiązującego progu;
- e) pomoc na rozwój obszarów miejskich, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w art. 16;

▼ M4

- ea) pomoc dla przedsiębiorstw w związku z udziałem w projektach w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej na podstawie art. 20a, jeżeli przewidziano w niej pułap zapewniający, aby nie został przekroczony mający zastosowanie próg określony w art. 20a;

▼ M6

- f) pomoc w formie środków finansowania ryzyka, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w art. 21 i 21a;

▼ B

- g) pomoc dla przedsiębiorstw rozpoczynających działalność, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w art. 22;

▼ M6

- ga) pomoc dla MŚP w formie obniżonych opłat za dostęp lub bezpłatnego dostępu do usług doradczych w zakresie innowacji i usług wsparcia innowacji zdefiniowanych odpowiednio w art. 2 pkt 94 i 95, świadczonych na przykład przez organizacje prowadzące badania i upowszechniające wiedzę, infrastruktury badawcze, infrastruktury testowo-doświadczalne lub klastry innowacyjne w oparciu o program pomocy, o ile spełnione są następujące warunki:
 - (i) uzyskane korzyści polegające na obniżeniu opłat lub bezpłatnym dostępie są wymierne i można je wykazać;
 - (ii) całkowite lub częściowe obniżenie cen za usługi i zasady regulujące składanie wniosków przez MŚP oraz ich wybór i udzielenie zniżek zostały podane do wiadomości publicznej (za pośrednictwem stron internetowych lub innych odpowiednich środków), zanim dostawca usług zacznie oferować zniżki;

⁽¹⁾ Dz.U. C 155 z 20.6.2008, s. 10.

▼ M6

- (iii) dostawca usług prowadzi dokumentację kwot pomocy przyznanej poszczególnym MŚP w formie obniżek cen w celu zapewnienia zgodności z pułapami określonymi w art. 28 ust. 3 i 4. Dokumentacja ta jest przechowywana przez okres 10 lat od dnia przyznania ostatniej pomocy przez dostawcę usług;

▼ B

- h) pomoc na projekty związane z efektywnością energetyczną, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w art. 39;
- i) pomoc w formie dopłat do ceny rynkowej, jeśli spełnione są warunki określone w art. 42;
- j) pomoc w formie zaliczek zwrotnych, jeżeli łączna nominalna kwota zaliczek zwrotnych nie przekracza progów obowiązujących na mocy niniejszego rozporządzenia lub jeżeli metoda obliczania ekwiwalentu dotacji brutto zaliczki zwrotnej została — po zgłoszeniu jej Komisji — zaakceptowana przed wprowadzeniem środka;

▼ M1

- k) pomoc w formie sprzedaży lub dzierżawy lub najmu rzeczowych aktywów trwałych poniżej stawek rynkowych, jeśli ich wartość została ustalona przez niezależnego eksperta w drodze wyceny przeprowadzonej przed transakcją lub przez odniesienie do dostępnej publicznie, regularnie aktualizowanej i ogólnie przyjętej wartości referencyjnej;

▼ M6

- l) pomoc zawarta w produktach finansowych wspieranych przez Fundusz InvestEU, jeżeli spełnione są warunki określone w rozdziale III, sekcja 16;
- m) pomoc dla mikroprzedsiębiorstw w formie interwencji publicznych dotyczących dostaw energii elektrycznej, gazu lub ciepła, jeżeli spełnione są warunki określone w art. 19c;
- n) pomoc dla MŚP w formie tymczasowych interwencji publicznych dotyczących dostaw energii elektrycznej, gazu lub ciepła wytwarzanego z gazu ziemnego lub energii elektrycznej mająca złagodzić skutki wzrostu cen w następstwie rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie, jeżeli spełnione są warunki określone w art. 19d.

▼ B*Artykuł 6***Efekt zachęty**

1. Niniejsze rozporządzenie stosuje się jedynie do pomocy, która wywołuje efekt zachęty.
2. Uznaje się, że pomoc wywołuje efekt zachęty, jeżeli beneficjent złożył do danego państwa członkowskiego pisemny wniosek o przyznanie pomocy przed rozpoczęciem prac nad projektem lub rozpoczęciem działalności. Wniosek o przyznanie pomocy musi zawierać co najmniej następujące informacje:
 - a) nazwę przedsiębiorstwa i informację o jego wielkości;
 - b) opis projektu, w tym daty jego rozpoczęcia i zakończenia;
 - c) lokalizację projektu;

▼B

- d) wykaz kosztów projektu;
 - e) rodzaj pomocy (dotacja, pożyczka, gwarancja, zaliczka zwrotna, zastrzyk kapitałowy lub inne) oraz kwota finansowania publicznego, potrzebnego do realizacji projektu.
3. Uznaje się, że pomoc *ad hoc* przyznana dużym przedsiębiorstwom wywołuje efekt zachęty, jeśli — oprócz zapewnienia spełnienia warunku określonego w ust. 2 — państwo członkowskie przed przyznaniem pomocy sprawdziło, że dokumentacja przygotowana przez beneficjenta zakłada, że pomoc przyniesie jeden lub więcej z poniższych efektów:
- a) w przypadku regionalnej pomocy inwestycyjnej: przeprowadzenie projektu, który nie zostałby przeprowadzony na danym obszarze albo nie przyniósłby wystarczających korzyści beneficjentowi na danym obszarze w razie braku takiego środka pomocy;
 - b) we wszystkich pozostałych przypadkach, w których występuje:
 - znaczące zwiększenie zasięgu projektu lub działania dzięki środkowi pomocy, lub
 - znaczące zwiększenie całkowitej kwoty wydanej przez beneficjenta na projekt lub działanie dzięki środkowi pomocy, lub
 - znaczące przyspieszenie zakończenia projektu lub działania.
4. W drodze odstępstwa od przepisów ust. 2 i 3 uznaje się, że środki w formie korzyści podatkowych wywołują efekt zachęty, jeżeli spełnione są następujące warunki:
- a) środek ustanawia prawo do uzyskania pomocy zgodnie z obiektywnymi kryteriami i bez dalszej ingerencji ze strony państwa członkowskiego; oraz
 - b) środek został przyjęty i obowiązuje przed przystąpieniem do realizacji projektu lub działania objętego pomocą, z wyjątkiem kolejnych wersji programów pomocy fiskalnej, jeśli dane działanie było już objęte poprzednimi programami w formie korzyści podatkowych.
5. W drodze odstępstwa od przepisów ust. 2, 3 i 4 w przypadku następujących kategorii pomocy nie obowiązuje wymóg wywoływania efektu zachęty lub uznaje się, że wywołują one taki efekt:

▼M1

- a) regionalna pomoc operacyjna i regionalna pomoc na rozwój obszarów miejskich, wtedy gdy spełnione są odpowiednie warunki ustanowione w art. 15 i 16;

▼M6

- b) pomoc na dostęp do finansowania dla MŚP, jeżeli spełnione zostały odpowiednie warunki ustanowione w art. 21, 21a i 22;

▼B

- c) pomoc w formie subsydiowania wynagrodzeń na rekrutację pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji oraz pomoc w formie subsydiowania wynagrodzeń na zatrudnienie pracowników niepełnosprawnych, jeżeli spełnione są odnośne warunki określone odpowiednio w art. 32 i 33;

▼M1

- d) pomoc na rekompensatę dodatkowych kosztów związanych z zatrudnieniem pracowników niepełnosprawnych oraz pomoc na rekompensatę kosztów wsparcia udzielanego pracownikom znajdującym się w szczególnie niekorzystnej sytuacji, wtedy gdy spełnione są odpowiednie warunki określone w art. 34 i 35;

▼ B

- e) pomoc w formie ulg podatkowych na ochronę środowiska w formie zgodnie z dyrektywą 2003/96/WE, jeśli spełnione są warunki określone w art. 44 niniejszego rozporządzenia;
- f) pomoc na wyrównanie szkód spowodowanych niektórymi klęskami żywiołowymi, jeżeli spełnione są warunki określone w art. 50;
- g) pomoc o charakterze społecznym na transport przeznaczony dla mieszkańców regionów oddalonych, jeżeli spełnione są warunki określone w art. 51;
- h) pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w art. 53;

▼ M4

- i) pomoc dla przedsiębiorstw uczestniczących w projektach w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej, jeżeli spełnione są odpowiednie warunki określone w art. 20 lub art. 20a;
- j) pomoc na projekty badawczo-rozwojowe, którym przyznano znak jakości w postaci pieczęci doskonałości, działania „Maria Skłodowska-Curie” i weryfikację poprawności projektu ERBN, którym przyznano znak jakości w postaci pieczęci doskonałości, pomoc zawarta w projektach współfinansowanych i we współfinansowanych działaniach na łączenie w zespoły, jeżeli spełnione są odpowiednie warunki określone w art. 25a, 25b, 25c lub 25d;
- k) pomoc zawarta w produktach finansowych wspieranych przez Fundusz InvestEU, jeżeli spełnione są warunki określone w sekcji 16 rozdziału III;

▼ M6

- l) pomoc na rzecz MŚP biorących udział w projektach na rzecz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (RLKS) lub czerpiących korzyści z tego tytułu, jeżeli spełnione są odpowiednie warunki określone w art. 19a lub 19b;
- m) pomoc na remediację szkód wyrządzonych środowisku naturalnemu i rekultywację siedlisk przyrodniczych i ekosystemów, jeżeli koszty remediacji lub rekultywacji przekraczają wzrost wartości gruntu lub nieruchomości oraz jeżeli spełnione są warunki określone w art. 45;
- n) pomoc na ochronę bioróżnorodności i wdrażanie rozwiązań opartych na zasobach przyrody w celu przystosowania się do zmiany klimatu i łagodzenia jej, jeżeli spełnione są warunki określone w art. 45;
- o) pomoc na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych przewidziana w art. 41, 42 i 43, wówczas gdy pomoc jest przyznawana automatycznie zgodnie z obiektywnymi i niedyskryminacyjnymi kryteriami oraz bez dalszej ingerencji ze strony państwa członkowskiego, a środek przyjęto i wdrożono przed rozpoczęciem prac nad projektem lub działalnością objętymi pomocą;
- p) pomoc dla mikroprzedsiębiorstw w formie interwencji publicznych dotyczących dostaw energii elektrycznej, gazu lub ciepła, jeżeli spełnione są warunki określone w art. 19c;

▼ M6

- q) pomoc dla MŚP w formie tymczasowych interwencji publicznych dotyczących dostaw energii elektrycznej, gazu lub ciepła wytwarzanego z gazu ziemnego lub energii elektrycznej mająca złagodzić skutki wzrostu cen w następstwie rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie, jeżeli spełnione są warunki określone w art. 19d.

▼ B*Artykuł 7***Intensywność pomocy i koszty kwalifikowalne****▼ M6**

1. Do celów obliczania intensywności pomocy i kosztów kwalifikowalnych stosuje się kwoty przed potrąceniem podatku lub innych opłat. Przy obliczaniu intensywności pomocy i kosztów kwalifikowalnych nie uwzględnia się jednak podatku od wartości dodanej naliczanego od kosztów lub wydatków kwalifikowalnych, który podlega zwrotowi zgodnie z obowiązującym krajowym prawem podatkowym. Koszty kwalifikowalne uzasadnia jasna, szczegółowa i aktualna dokumentacja. Wysokość kosztów kwalifikowalnych można obliczyć zgodnie z uproszczonymi metodami rozliczania kosztów, pod warunkiem że działanie jest co najmniej częściowo finansowane z funduszu unijnego, który pozwala na wykorzystanie takich uproszczonych metod rozliczania kosztów, oraz że dany rodzaj kosztów jest kwalifikowalny na podstawie odpowiedniego przepisu dotyczącego wyłączenia. W takim przypadku zastosowanie mają uproszczone metody rozliczania kosztów przewidziane w odpowiednich przepisach regulujących dany fundusz unijny. Ponadto w przypadku projektów realizowanych zgodnie z planami odbudowy i zwiększania odporności zatwierdzonymi przez Radę na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 ⁽¹⁾ wysokość kosztów kwalifikowalnych można również obliczyć zgodnie z uproszczonymi metodami rozliczania kosztów, pod warunkiem że wykorzystuje się uproszczone metody rozliczania kosztów określone w rozporządzeniu (UE) nr 1303/2013 lub rozporządzeniu (UE) 2021/1060. Ponadto w przypadku pomocy przewidzianej w art. 25a i 25b koszty pośrednie można obliczyć zgodnie z przepisami określonymi odpowiednio w art. 25a ust. 3 i art. 25b ust. 3.

▼ B

2. W przypadku gdy pomoc przyznawana jest w formie innej niż dotacja, kwotę pomocy stanowi ekwiwalent dotacji brutto pomocy.

3. ► **M1** Pomoc wypłacana w przyszłości, w tym pomoc wypłacana w kilku ratach, jest dyskontowana do wartości w momencie jej przyznania. ◀ Wartość kosztów kwalifikowalnych jest dyskontowana do ich wartości w chwili przyznania pomocy. Stopą procentową stosowaną do dyskontowania jest stopa dyskontowa obowiązująca w momencie przyznania pomocy.

▼ M1**▼ B**

5. Jeżeli pomoc przyznana jest w formie zaliczek zwrotnych, które — przy braku przyjętej metody obliczania ekwiwalentu dotacji brutto — są wyrażone jako odsetek kosztów kwalifikowalnych, a środek przewiduje, że w przypadku pomyślnego wyniku projektu, na podstawie

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17).

▼B

rozsądnej i ostrożnej hipotezy, zaliczki zostaną spłacone przy zastosowaniu stopy procentowej co najmniej równej stopie dyskontowej obowiązującej w momencie przyznania pomocy, to maksymalne poziomy intensywności pomocy określone w rozdziale III można zwiększyć o 10 punktów procentowych.

6. W przypadku pomocy regionalnej udzielanej w formie zaliczek zwrotnych maksymalne poziomy intensywności pomocy określone w mapie pomocy regionalnej obowiązujące w momencie przyznania pomocy nie mogą być podwyższane.

*Artykuł 8***Kumulacja**

1. Aby ustalić, czy przestrzegane są określone w art. 4 progi pomocy powodujące obowiązek zgłoszenia oraz określone w rozdziale III progi maksymalnej intensywności pomocy, uwzględnia się całkowitą kwotę pomocy państwa dla działania, projektu lub przedsiębiorstwa objętego pomocą.

▼M6

2. W przypadku gdy finansowanie Unii zarządzane centralnie przez instytucje, agencje, wspólne przedsięwzięcia lub inne organy Unii, które nie znajduje się bezpośrednio ani pośrednio pod kontrolą państwa członkowskiego, jest połączone z pomocą państwa, do określenia, czy przestrzegane są progi powodujące obowiązek zgłoszenia i maksymalne intensywności pomocy, uwzględnia się wyłącznie pomoc państwa, pod warunkiem że łączna kwota finansowania publicznego przyznanego w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych nie przekracza najkorzystniejszej stopy finansowania określonej w obowiązujących przepisach prawa Unii. Na zasadzie odstępstwa całkowite finansowanie publiczne dla projektów wspieranych z Europejskiego Funduszu Obronnego może osiągnąć wysokość całkowitych kosztów kwalifikowalnych projektu, bez względu na maksymalną stopę finansowania mającą zastosowanie w ramach tego funduszu, pod warunkiem że przestrzegane są progi powodujące obowiązek zgłoszenia oraz maksymalne poziomy intensywności pomocy lub maksymalne kwoty pomocy zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.

▼B

3. Wyłączoną na mocy niniejszego rozporządzenia pomoc, w przypadku której można wyodrębnić koszty kwalifikowalne, można kumulować z:

a) wszelką inną pomocą państwa, pod warunkiem że środki te dotyczą różnych, możliwych do wyodrębnienia kosztów kwalifikowalnych;

▼M4

b) wszelką inną pomocą państwa w odniesieniu do tych samych – pokrywających się częściowo lub w całości – kosztów kwalifikowalnych tylko wówczas, gdy taka kumulacja nie powoduje przekroczenia najwyższego poziomu intensywności pomocy lub kwoty pomocy mających zastosowanie do tej pomocy na mocy niniejszego rozporządzenia.

Finansowanie przyznane beneficjentom końcowym przy wsparciu z Funduszu InvestEU objętym sekcją 16 rozdziału III oraz koszty objęte tym finansowaniem nie są brane pod uwagę przy ustalaniu zgodności z przepisami dotyczącymi kumulacji określonymi w zdaniu pierwszym niniejszej litery. Kwotę właściwą do ustalania zgodności z przepisami dotyczącymi kumulacji określonymi w zdaniu pierwszym niniejszej litery oblicza się natomiast następująco. W pierwszej kolejności odejmuje się nominalną kwotę finansowania wspieranego przez Fundusz InvestEU od całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu, otrzymując w ten sposób łączne pozostałe koszty kwalifikowalne; następnie oblicza się maksymalną kwotę pomocy poprzez

▼ **M4**

zastosowanie właściwego najwyższego poziomu intensywności pomocy lub kwoty pomocy wyłącznie do łącznych pozostałych kosztów kwalifikowalnych.

W przypadku artykułów, w których próg powodujący obowiązek zgłoszenia wyrażony jest jako maksymalna kwota pomocy, nominalna kwota finansowania przyznanego beneficjentom końcowym przy wsparciu z Funduszu InvestEU również nie jest brana pod uwagę w celu ustalenia, czy progi powodujące obowiązek zgłoszenia określone w art. 4 są przestrzegane.

Opcjonalnie, w przypadku pożyczek uprzywilejowanych lub gwarancji na pożyczki uprzywilejowane wspieranych przez Fundusz InvestEU w ramach rozdziału III sekcja 16, ekwiwalent dotacji brutto pomocy związanej z takimi pożyczkami lub gwarancjami przyznawanymi beneficjentom końcowym można obliczyć zgodnie z – odpowiednio – art. 5 ust. 2 lit. b) lub c). Ekwiwalent dotacji brutto pomocy można wykorzystać do zapewnienia, zgodnie ze zdaniem pierwszym niniejszej litery, by kumulacja z żadną inną pomocą w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych, które można wyodrębnić, nie doprowadziła do przekroczenia najwyższego poziomu intensywności pomocy lub kwoty pomocy mających zastosowanie do pomocy na podstawie niniejszego rozporządzenia lub właściwego progu powodującego obowiązek zgłoszenia na mocy niniejszego rozporządzenia.

4. Pomoc, w przypadku której nie można wyodrębnić kosztów kwalifikowalnych, wyłączoną na mocy art. 19b, 20a, 21, 21a, 22 lub 23, art. 56e ust. 5 lit. a) pkt (ii), (iii) lub (iv), art. 56e ust. 10 oraz art. 56f, można kumulować z każdą inną pomocą państwa, w przypadku której można wyodrębnić koszty kwalifikowalne. Pomoc, w przypadku której nie można wyodrębnić kosztów kwalifikowalnych, można kumulować z wszelką inną pomocą państwa, w przypadku której nie można wyodrębnić kosztów kwalifikowalnych, do najwyższego odpowiedniego łącznego progu finansowania ustalonego pod kątem specyficznych uwarunkowań każdego przypadku w niniejszym lub innym rozporządzeniu o wyłączeniach grupowych lub decyzji Komisji. Pomoc, w przypadku której nie można wyodrębnić kosztów kwalifikowalnych, wyłączoną na mocy niniejszego rozporządzenia, można kumulować z inną pomocą, w przypadku której nie można wyodrębnić kosztów kwalifikowalnych, przyznaną w celu zaradzenia poważnym zaburzeniom w gospodarce państwa członkowskiego na podstawie art. 107 ust. 3 lit. b) Traktatu, zatwierdzoną decyzją przyjętą przez Komisję. Pomoc, w przypadku której nie można wyodrębnić kosztów kwalifikowalnych, wyłączoną na mocy art. 56e ust. 5 lit. a) pkt (ii), (iii) lub (iv), art. 56e ust. 10 oraz art. 56f, można kumulować z inną pomocą, w przypadku której nie można wyodrębnić kosztów kwalifikowalnych, wyłączoną na mocy tych artykułów.

▼ **B**

5. Pomocy państwa wyłączonej na mocy niniejszego rozporządzenia nie można kumulować z pomocą *de minimis* w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych, jeżeli skutkiem takiej kumulacji byłoby przekroczenie poziomów intensywności pomocy określonych w rozdziale III niniejszego rozporządzenia.

6. W drodze odstępstwa od przepisów ust. 3 lit. b) pomoc przeznaczoną na pracowników niepełnosprawnych przewidzianą w art. 33 i 34 można kumulować z inną pomocą wyłączoną na mocy niniejszego rozporządzenia w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych, przekraczając najwyższe progi mające zastosowanie na mocy niniejszego rozporządzenia, pod warunkiem że w wyniku tej kumulacji intensywność pomocy nie przekroczy 100 % odpowiednich kosztów w okresie zatrudnienia danych pracowników.

▼ **M1**

7. W drodze odstępstwa od ust. 1–6, podczas określania, czy pułapy dla regionalnej pomocy operacyjnej w regionach najbardziej oddalonych wskazane w art. 15 ust. 4 są przestrzegane, uwzględnia się jedynie regionalną pomoc operacyjną w regionach najbardziej oddalonych, wdrożoną zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.

*Artykuł 9***Publikacja i informacja**▼ **M6**

1. Zainteresowane państwo członkowskie zapewnia publikację w prowadzonym przez Komisję module dotyczącym przejrzystości przyznawania pomocy państwa ⁽¹⁾ lub na kompleksowej stronie internetowej dotyczącej pomocy państwa następujących informacji na szczeblu krajowym lub regionalnym:

- a) podsumowania informacji, o których mowa w art. 11, w standardowym formacie określonym w załączniku II lub link do niego;
- b) pełnego tekstu poszczególnych środków pomocy, o których mowa w art. 11, lub link zapewniający dostęp do pełnego tekstu;
- c) informacji, o których mowa w załączniku III, na temat każdej przyznanej pomocy indywidualnej przekraczającej 100 000 EUR lub, w przypadku pomocy zawartej w produktach finansowych wspieranych przez Fundusz InvestEU, przewidzianej w sekcji 16, na temat każdej przyznanej pomocy indywidualnej przekraczającej 500 000 EUR, lub w przypadku beneficjentów prowadzących działalność w sektorze produkcji podstawowej produktów rolnych lub w sektorze rybołówstwa i akwakultury, innych niż ci, do których zastosowanie ma sekcja 2a, na temat każdej przyznanej pomocy indywidualnej przekraczającej 10 000 EUR.

W odniesieniu do pomocy przyznanej na projekty w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej, o której to pomocy mowa w art. 20, informacje, o których mowa w niniejszym ustępie, umieszcza się na stronie internetowej państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma dana instytucja zarządzająca, zgodnie z definicją w art. 21 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013 ⁽²⁾ lub art. 45 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1059 ⁽³⁾, w zależności od tego, które z nich ma zastosowanie. Opcjonalnie, uczestniczące państwa członkowskie mogą postanowić, że każde z nich udostępnia informacje dotyczące środków pomocy na swoim terytorium na odpowiednich stronach internetowych.

Obowiązki dotyczące publikacji określone w akapicie pierwszym nie mają zastosowania do pomocy przyznanej na projekty w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej, o której to pomocy mowa w art. 20a, ani na projekty na rzecz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (RLKS) na podstawie art. 19b.

⁽¹⁾ „Baza danych dotycząca przejrzystości pomocy państwa. Wyszukiwanie publiczne” dostępna pod adresem: <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=pl>

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013 z dnia 17 grudnia 2013 w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 259).

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1059 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących celu „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg) wspieranego w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz instrumentów finansowania zewnętrznego (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 94).

▼ M6

2. W przypadku programów pomocy w formie korzyści podatkowych oraz programów objętych art. 16, 21a i 22 ⁽¹⁾ warunki określone w ust. 1 akapit pierwszy lit. c) niniejszego artykułu uznaje się za spełnione, jeśli państwa członkowskie opublikują wymagane informacje dotyczące kwot pomocy indywidualnej w następujących przedziałach (w mln EUR):

0,01–0,1 (tylko w przypadku rybołówstwa i akwakultury oraz produkcji podstawowej produktów rolnych);

0,1–0,5;

0,5–1;

1–2;

2–5;

5–10;

10–30; oraz

30 i więcej.

▼ B

3. W przypadku programów, o których mowa w art. 51 niniejszego rozporządzenia, obowiązki dotyczące publikacji określone w niniejszym artykule nie dotyczą konsumentów końcowych.

▼ M4

3a. Jeżeli produkt finansowy został wdrożony przez państwo członkowskie w ramach modułu państw członkowskich InvestEU lub przez krajowy bank prorozwojowy działający w charakterze partnera wykonawczego lub pośrednika finansowego w ramach InvestEU, państwo członkowskie pozostaje zobowiązane do zapewnienia publikacji informacji zgodnie z ust. 1 akapit pierwszy lit. c). Obowiązek ten uznaje się jednak za spełniony, jeżeli partner wykonawczy przedstawi Komisji informacje określone w ust. 1 akapit pierwszy lit. c) nie później niż do dnia 30 czerwca roku następującego po roku obrotowym, w którym przyznano pomoc, oraz jeżeli umowa w sprawie gwarancji zawarta między Komisją a partnerem wykonawczym przewiduje wymóg przedstawienia Komisji informacji określonych w ust. 1 akapit pierwszy lit. c).

▼ M6

4. Informacje, o których mowa w ust. 1 lit. c), przedstawia się i udostępnia w sposób znormalizowany opisany w załączniku III, umożliwiający sprawne wyszukiwanie i pobieranie tych informacji. Informacje te są publikowane w terminie 6 miesięcy od daty przyznania pomocy lub, w przypadku pomocy w formie korzyści podatkowych, w ciągu 1 roku od daty, w której wymagane jest złożenie deklaracji podatkowej, i będą dostępne co najmniej przez okres 10 lat od dnia, w którym pomoc została przyznana. W przypadku pomocy w formie korzyści podatkowych, jeżeli nie ma formalnego wymogu składania deklaracji rocznej, do celów niniejszego ustępu za datę przyznania pomocy uznaje się dzień 31 grudnia roku, na który pomoc została przyznana.

▼ B

5. Komisja publikuje na swojej stronie internetowej:

a) linki do stron internetowych dotyczących pomocy państwa, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu;

⁽¹⁾ W przypadku programów pomocy objętych art. 16, 21a i 22 niniejszego rozporządzenia od wymogu publikowania informacji na temat każdej przyznanej pomocy indywidualnej powyżej 100 000 EUR można odstąpić w odniesieniu do MŚP, które nie dokonały żadnej komercyjnej sprzedaży na żadnym rynku.

▼B

b) podsumowanie, o którym mowa w art. 11.

6. Państwa członkowskie muszą zastosować się do przepisów niniejszego artykułu najpóźniej w ciągu dwóch lat od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

ROZDZIAŁ II

MONITOROWANIE*Artykuł 10***Wycofanie przywileju wyłączenia grupowego**

Jeżeli państwo członkowskie przyznaje pomoc rzekomo wyłączonej z obowiązku zgłoszenia na mocy niniejszego rozporządzenia, nie spełniając przy tym warunków określonych w rozdziałach I–III, Komisja może, po umożliwieniu zainteresowanemu państwu członkowskiemu przedstawienia swojego stanowiska, przyjąć decyzję stwierdzającą, że całość lub część przyszłych środków pomocy przyjętych przez dane państwo członkowskie, które w innych okolicznościach spełniałoby wymogi niniejszego rozporządzenia, ma podlegać obowiązkowi zgłoszenia do Komisji zgodnie z art. 108 ust. 3 Traktatu. Środki podlegające zgłoszeniu mogą zostać ograniczone do środków przyznających niektóre rodzaje pomocy lub na rzecz niektórych beneficjentów lub do środków przyjętych przez niektóre organy danego państwa członkowskiego.

▼M2*Artykuł 11***Sprawozdawczość****▼M4**

1. Państwa członkowskie, lub ewentualnie — w przypadku pomocy przyznawanej na projekty w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej na podstawie art. 20 — państwo członkowskie, w którym siedzibę ma instytucja zarządzająca, zgodnie z definicją w art. 21 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013 lub art. 45 rozporządzenia (UE) 2021/1059, w zależności od tego, które z nich ma zastosowanie, przekazuje Komisji:

- a) za pośrednictwem systemu elektronicznej notyfikacji Komisji – skrócone informacje na temat każdego środka pomocy wyłączonego na mocy niniejszego rozporządzenia, w standardowym formacie określonym w załączniku II, wraz z linkiem zapewniającym dostęp do pełnego tekstu środka pomocy, włącznie z jego zmianami, w ciągu 20 dni roboczych od jego wejścia w życie; oraz
- b) w formie elektronicznej – sprawozdanie roczne w sprawie stosowania niniejszego rozporządzenia, o którym mowa w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 794/2004 ⁽¹⁾, zawierające informacje wskazane w tym rozporządzeniu, w odniesieniu do każdego pełnego roku lub każdej części roku, kiedy zastosowanie ma niniejsze rozporządzenie. W odniesieniu do produktów finansowych wdrożonych przez państwo członkowskie w ramach modułu państw członkowskich InvestEU lub przez krajowy bank prorozwojowy działający w charakterze partnera wykonawczego lub pośrednika finansowego w ramach InvestEU ten obowiązek państwa członkowskiego uznaje się za spełniony, jeżeli partner wykonawczy przedstawi Komisji sprawozdania roczne zgodnie z odpowiednimi wymogami w zakresie sprawozdawczości określonymi w umowie w sprawie gwarancji podpisanej między Komisją a partnerem wykonawczym.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. L 140 z 30.4.2004, s. 1).

▼ **M6**

Akapit pierwszy nie ma zastosowania do pomocy przyznanej na projekty w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej, o której mowa w art. 20a, ani na projekty na rzecz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (RLKS), o których mowa w art. 19b.

▼ **M2**

2. Jeśli w konsekwencji przedłużenia okresu stosowania niniejszego rozporządzenia do dnia 31 grudnia 2023 r. na mocy rozporządzenia (UE) 2020/972 ⁽¹⁾ państwo członkowskie planuje przedłużyć stosowanie środków, w odniesieniu do których przedłożono Komisji skrócone informacje zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu, dane państwo członkowskie aktualizuje te skrócone informacje dotyczące przedłużenia stosowania tych środków i przekazuje tę aktualizację Komisji w terminie 20 dni roboczych od dnia wejścia w życie aktu przedłużającego stosowanie danego środka przez państwo członkowskie.

▼ **M1***Artykuł 12***Monitorowanie**▼ **M4**

1. Aby umożliwić Komisji monitorowanie pomocy wyłączonej z obowiązku zgłoszenia na mocy niniejszego rozporządzenia, państwa członkowskie lub ewentualnie — w przypadku pomocy przyznawanej na projekty w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej, o której mowa w art. 20 — państwo członkowskie, w którym instytucja zarządzająca ma siedzibę, prowadzi szczegółową dokumentację obejmującą informacje i dokumenty uzupełniające niezbędne do ustalenia, że wszystkie warunki określone w niniejszym rozporządzeniu zostały spełnione. Dokumentacja ta jest przechowywana przez okres 10 lat od dnia przyznania pomocy *ad hoc* lub dnia przyznania ostatniej pomocy w ramach programu.

Akapit pierwszy nie ma zastosowania do pomocy przyznanej na projekty w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej, o której mowa w art. 20a, ani na projekty grupy operacyjnej europejskiego partnerstwa innowacyjnego na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa ani projekty na rzecz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (RLKS), o których mowa w art. 19b.

▼ **M1**

2. W przypadku programów, w ramach których pomoc podatkowa jest przyznawana automatycznie, takich jak programy oparte na deklaracjach podatkowych beneficjentów, oraz jeżeli nie przeprowadza się weryfikacji *ex ante* w celu ustalenia, czy wszystkie warunki dotyczące zgodności zostały spełnione w przypadku każdego beneficjenta, państwa członkowskie regularnie weryfikują, przynajmniej na zasadzie *ex post* i na podstawie próby, czy wszystkie warunki dotyczące zgodności zostały spełnione, oraz wyciągają konieczne wnioski. Państwa członkowskie przechowują szczegółową dokumentację weryfikacji przez okres co najmniej 10 lat od dnia przeprowadzenia kontroli.

3. Komisja może zażądać od każdego państwa członkowskiego wszelkich informacji i dokumentów uzupełniających, które uzna za konieczne do monitorowania stosowania niniejszego rozporządzenia,

⁽¹⁾ Rozporządzenie Komisji (UE) 2020/972 z dnia 2 lipca 2020 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1407/2013 w odniesieniu do jego przedłużenia oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 651/2014 w odniesieniu do jego przedłużenia i odpowiednich dostosowań (Dz.U. L 215 z 7.7.2020, s. 3)

▼M1

w tym informacji wymienionych w ust. 1 i 2. W terminie 20 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania lub w dłuższym terminie oznaczonym w wezwaniu dane państwo członkowskie przekazuje Komisji żądane informacje i dokumenty uzupełniające.

▼B

ROZDZIAŁ III

PRZEPISY SZCZEGÓŁOWE DOTYCZĄCE RÓŻNYCH KATEGORII POMOCY*SEKCJA 1****Pomoc regionalna***

Podsekcja A

Regionalna pomoc inwestycyjna i operacyjna**▼M6***Artykuł 13***Zakres pomocy regionalnej**

Niniejsza sekcja nie ma zastosowania do:

- a) pomocy w sektorze hutnictwa żelaza i stali, sektorze węgla brunatnego i sektorze węgla kamiennego;
- b) pomocy przeznaczonej dla sektora transportu i na związaną z nim infrastrukturę; pomocy przeznaczonej dla sektora wytwarzania, magazynowania, przesyłu i dystrybucji energii oraz na związaną z tym infrastrukturę, z wyjątkiem regionalnej pomocy inwestycyjnej w regionach najbardziej oddalonych i programów regionalnej pomocy operacyjnej; oraz pomocy w sektorze łączności szerokopasmowej, z wyjątkiem programów regionalnej pomocy operacyjnej;
- c) pomocy regionalnej w formie programów, które są ukierunkowane na ograniczoną liczbę konkretnych sektorów działalności gospodarczej; programów dotyczących działalności związanej z turystyką lub dotyczących przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych nie uznaje się za skierowane do konkretnych sektorów działalności gospodarczej;
- d) regionalnej pomocy operacyjnej przyznawanej przedsiębiorstwom, których główna działalność wchodzi w zakres sekcji K „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa” NACE Rev. 2, lub przedsiębiorstwom, które prowadzą działalność w ramach grupy przedsiębiorstw i których główna działalność wchodzi w zakres klas 70.10 „Działalność firm centralnych (head office)” lub 70.22 „Doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania, pozostałe” NACE Rev. 2.

▼B*Artykuł 14***Regionalna pomoc inwestycyjna**

1. Środki regionalnej pomocy inwestycyjnej są zgodne z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączone z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Pomoc przyznaje się w obszarach objętych pomocą.

▼ **M6**

3. Na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu, pomoc może być przyznana na inwestycję początkową w dowolnej formie niezależnie od wielkości przedsiębiorstwa beneficjenta. Na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, pomoc może być przyznana dla MŚP na dowolną formę inwestycji początkowej, a dla dużych przedsiębiorstw może zostać przyznana wyłącznie na inwestycję początkową, która zapoczątkowuje nową działalność gospodarczą na danym obszarze.

4. Koszty kwalifikowalne oznaczają jedno albo kilka z poniższych:

- a) koszty inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne i prawne; lub
- b) szacunkowe koszty płacy związane z miejscami pracy utworzonymi w następstwie inwestycji początkowej, obliczone za okres 2 lat; lub
- c) połączenie części kosztów, o których mowa w lit. a) i b), lecz nieprzekraczających kwoty określonej w lit. a) lub b), w zależności od tego, która z tych kwot jest wyższa.

5. Inwestycja musi być utrzymywana na danym obszarze przez co najmniej 5 lat, albo przez co najmniej 3 lata w przypadku MŚP, od daty jej ukończenia. Powyższa zasada nie wyklucza wymiany w tym okresie przestarzałych lub zepsutych instalacji lub sprzętów, pod warunkiem że działalność gospodarcza zostanie utrzymana na danym obszarze przez minimalny okres.

6. Nabywane aktywa muszą być nowe, z wyjątkiem aktywów nabywanych przez MŚP i z wyjątkiem przejęcia zakładu.

Koszty związane z dzierżawą lub najmem rzeczowych aktywów trwałych można uwzględnić na następujących warunkach:

- a) dzierżawa/najem gruntów i budynków musi trwać przez okres co najmniej 5 lat od przewidywanego terminu zakończenia inwestycji w przypadku dużych przedsiębiorstw lub 3 lat w przypadku MŚP;
- b) dzierżawa/najem instalacji lub maszyn musi mieć formę leasingu finansowego i obejmować obowiązek zakupu aktywów przez beneficjenta po wygaśnięciu umowy.

W przypadku inwestycji początkowej, o której mowa w art. 2 pkt 49 lit. b) lub pkt 51 lit. b), co do zasady uwzględniane są wyłącznie koszty zakupu aktywów od osób trzecich niemających powiązań z nabywcą. Jednakże w przypadku gdy członek rodziny pierwotnego właściciela lub co najmniej jeden pracownik przejmuje małe przedsiębiorstwo, warunek nakazujący nabycie aktywów od osób trzecich niezwiązanych z nabywcą nie ma zastosowania. Transakcja musi być przeprowadzana na warunkach rynkowych. Jeżeli nabyciu aktywów zakładu towarzyszy dodatkowa inwestycja kwalifikująca się do pomocy regionalnej, koszty kwalifikowalne tej dodatkowej inwestycji należy dodać do kosztów nabycia aktywów zakładu. Jeżeli pomoc na zakup aktywów przyznana została jeszcze przed ich zakupem, koszt tych aktywów odlicza się od kosztów kwalifikowalnych związanych z przejęciem zakładu.

▼ M6

7. W przypadku pomocy przyznanej dużym przedsiębiorstwom na zasadniczą zmianę procesu produkcji koszty kwalifikowalne muszą przekraczać koszty amortyzacji aktywów związanych z działalnością podlegającą modernizacji w ciągu 3 poprzednich lat obrotowych. W przypadku pomocy przyznanej dużym przedsiębiorstwom lub MŚP na dywersyfikację istniejącego zakładu koszty kwalifikowalne muszą przekraczać o co najmniej 200 % wartość księgową ponownie wykorzystywanych aktywów, odnotowaną w roku obrotowym poprzedzającym rozpoczęcie prac.

▼ B

8. Wartości niematerialne i prawne kwalifikują się do obliczania kosztów inwestycyjnych, jeżeli spełniają następujące warunki:

- a) należy z nich korzystać wyłącznie w zakładzie otrzymującym pomoc;
- b) muszą podlegać amortyzacji;
- c) należy je nabyć na warunkach rynkowych od osób trzecich niepowiązanych z nabywcą; oraz

▼ M6

- d) muszą być włączone do aktywów przedsiębiorstwa otrzymującego pomoc i muszą pozostać związane z projektem, na który przyznano pomoc, przez co najmniej 5 lat (3 lata w przypadku MŚP).

W przypadku dużych przedsiębiorstw koszty wartości niematerialnych i prawnych są kwalifikowalne jedynie do wysokości 50 % całkowitych kwalifikowalnych kosztów inwestycji początkowej. W przypadku MŚP za koszty kwalifikowalne uznaje się 100 % kosztów wartości niematerialnych i prawnych.

▼ B

9. Jeżeli koszty kwalifikowalne oblicza się w odniesieniu do szacunkowych kosztów płacy, o których mowa w ust. 4 lit. b), muszą być spełnione następujące warunki:

▼ M6

- a) projekt inwestycyjny prowadzi do wzrostu netto liczby pracowników w danym zakładzie w porównaniu ze średnią z poprzednich 12 miesięcy, po odjęciu od liczby utworzonych miejsc pracy wszystkich utraconych miejsc pracy w tym okresie, wyrażonej w rocznych jednostkach pracy;
- b) każde stanowisko zostaje obsadzone w ciągu 3 lat od zakończenia inwestycji;

▼ M4

- c) każde miejsce pracy utworzone dzięki inwestycji jest utrzymane na danym obszarze przez okres co najmniej pięciu lat od dnia pierwszego obsadzenia stanowiska lub trzech lat w przypadku MŚP, chyba że miejsce pracy zostało zlikwidowane między 1 stycznia 2020 r. a 30 czerwca 2021 r.

▼ M6

▼B

12. ►**M6** Intensywność pomocy nie może przekroczyć maksymalnej intensywności pomocy określonej na mapie pomocy regionalnej i obowiązującej w dniu przyznania pomocy na danym obszarze. ◀ W przypadkach gdy intensywność pomocy jest obliczana na podstawie ust. 4 lit. c), maksymalna intensywność pomocy nie może przekroczyć najbardziej korzystnej kwoty wynikającej z zastosowania tej intensywności na podstawie kosztów inwestycji lub kosztów płacy. W przypadku dużych projektów inwestycyjnych kwota pomocy nie przekracza dostosowanej kwoty pomocy obliczonej zgodnie z mechanizmem określonym w art. 2 pkt 20;

13. ►**M6** Każdą inwestycję początkową związaną z taką samą lub podobną działalnością rozpoczętą przez tego samego beneficjenta (na poziomie grupy) w okresie 3 lat od daty rozpoczęcia prac nad inną inwestycją objętą pomocą w tym samym regionie na poziomie 3 wspólnej klasyfikacji jednostek terytorialnych do celów statystycznych uznaje się za część jednostkowego projektu inwestycyjnego. ◀ Jeżeli taki jednostkowy projekt inwestycyjny jest dużym projektem inwestycyjnym, łączna kwota pomocy na jednostkowy projekt inwestycyjny nie przekracza skorygowanej kwoty pomocy na duże projekty inwestycyjne.

▼M6

14. Beneficjent pomocy wnosi wkład finansowy w wysokości co najmniej 25 % kosztów kwalifikowalnych, pochodzący ze środków własnych lub zewnętrznych źródeł finansowania, w postaci wolnej od wszelkiego publicznego wsparcia finansowego. Wymóg dotyczący wkładu własnego na poziomie 25 % nie dotyczy pomocy inwestycyjnej na inwestycje w regionach najbardziej oddalonych w zakresie, w jakim niższy wkład jest niezbędny do pełnego uwzględnienia maksymalnej intensywności pomocy.

15. W przypadku inwestycji początkowej związanej z projektami w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej objętymi rozporządzeniem (UE) nr 1299/2013 lub rozporządzeniem (UE) 2021/1059 intensywność pomocy obszaru, na którym znajduje się dana inwestycja początkowa, ma zastosowanie do wszystkich beneficjentów uczestniczących w danym projekcie. Jeżeli inwestycja początkowa mieści się na dwóch lub większej liczbie obszarów objętych pomocą, zastosowanie ma maksymalna intensywność pomocy odnosząca się do tego obszaru objętego pomocą, na którym poniesiono najwięcej kosztów kwalifikowalnych. Na obszarach objętych pomocą kwalifikujących się do pomocy zgodnie z art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu przepis ten stosuje się do dużych przedsięwzięć tylko wówczas, gdy inwestycja początkowa powoduje powstanie nowej działalności gospodarczej.

▼M1

16. Beneficjent potwierdza, że nie dokonał przeniesienia do zakładu, w którym ma zostać dokonana inwestycja początkowa, której dotyczy wniosek o pomoc, w ciągu dwóch lat poprzedzających złożenie wniosku o pomoc, oraz zobowiązuje się, że nie dokona takiego przeniesienia przez okres dwóch lat od zakończenia inwestycji początkowej, której dotyczy wniosek o pomoc. ►**M2** W odniesieniu do zobowiązań zaciągniętych przed dniem 31 grudnia 2019 r. wszelka likwidacja miejsc pracy związanych z taką samą lub podobną działalnością w jednym z pierwotnych zakładów beneficjenta w EOG, która miała miejsce od dnia 1 stycznia 2020 r. do dnia 30 czerwca 2021 r., nie jest uznawana za przeniesienie w rozumieniu art. 2 pkt 61a) niniejszego rozporządzenia. ◀

17. W sektorze rybołówstwa i akwakultury nie można przyznawać pomocy przedsiębiorstwom, które dopuściły się co najmniej jednego z naruszeń określonych w art. 10 ust. 1 lit. a)–d) i art. 10 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 508/2014 ⁽¹⁾, oraz na operacje określone w art. 11 tego rozporządzenia.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenia Rady (WE) nr 2328/2003, (WE) nr 861/2006, (WE) nr 1198/2006 i (WE) nr 791/2007 oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1255/2011 (Dz.U. L 149 z 20.5.2014, s. 1).

▼ **M1***Artykuł 15***Regionalna pomoc operacyjna**

1. Programy regionalnej pomocy operacyjnej w regionach najbardziej oddalonych, na obszarach słabo zaludnionych i obszarach bardzo słabo zaludnionych są zgodne z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączone z wymogu zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, pod warunkiem że spełnione są warunki określone w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Na obszarach słabo zaludnionych programy regionalnej pomocy operacyjnej pokrywają dodatkowe koszty transportu towarów, które zostały wyprodukowane na obszarach kwalifikujących się do otrzymania pomocy operacyjnej, a także dodatkowe koszty transportu towarów, które są dalej przetwarzane na tych obszarach, na następujących warunkach:

a) pomoc z góry obiektywnie obliczono na podstawie ustalonej kwoty lub wskaźnika na tonokilometr lub innej odpowiedniej jednostki;

▼ **M6**

b) dodatkowe koszty transportu oblicza się na podstawie przejazdu towarów w obrębie granic danego państwa członkowskiego za pomocą środka transportu, którego koszt jest dla beneficjenta najniższy. Państwo członkowskie może nałożyć normy środowiskowe, które mają być spełnione przez wybrany rodzaj transportu, a jeżeli takie normy są nałożone na beneficjenta, może ono obliczać dodatkowe koszty transportu na podstawie najniższych kosztów spełnienia tych norm środowiskowych.

▼ **M1**

Intensywność pomocy nie może przekraczać 100 % dodatkowych kosztów transportu określonych w niniejszym ustępie.

▼ **M6**

3. Na obszarach słabo i bardzo słabo zaludnionych programy regionalnej pomocy operacyjnej zapobiegają wyludnianiu lub ograniczają je na następujących warunkach:

▼ **M1**

a) beneficjenci prowadzą działalność gospodarczą na danym obszarze;

b) roczna kwota pomocy przypadająca na beneficjenta w ramach wszystkich programów pomocy operacyjnej nie przekracza 20 % rocznych kosztów pracy poniesionych przez beneficjenta na danym obszarze.

4. ► **C4** W regionach najbardziej oddalonych programy pomocy operacyjnej pokrywają dodatkowe koszty operacyjne poniesione w tych regionach i będące bezpośrednim skutkiem co najmniej jednego z trwałych niekorzystnych warunków, o których mowa w art. 349 Traktatu, jeśli beneficjenci prowadzą działalność gospodarczą w najbardziej oddalonych regionach, pod warunkiem że roczna kwota pomocy na jednego beneficjenta w ramach wszystkich programów pomocy operacyjnej realizowanych zgodnie z niniejszym rozporządzeniem nie przekracza jednego z poniższych odsetków: ◀

▼ M1

- a) 35 % wartości dodanej brutto wytworzonej w ciągu roku przez beneficjenta w danym regionie najbardziej oddalonym;
- b) 40 % rocznych kosztów pracy poniesionych przez beneficjenta w danym regionie najbardziej oddalonym;
- c) 30 % rocznych obrotów beneficjenta uzyskanych w danym regionie najbardziej oddalonym.

▼ B**Podsekcja B****Pomoc na rzecz rozwoju obszarów miejskich***Artykuł 16***Pomoc regionalna na rzecz rozwoju obszarów miejskich**

1. Pomoc regionalna na rozwój obszarów miejskich jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.
2. Projekty w zakresie rozwoju obszarów miejskich powinny spełniać następujące kryteria:
 - a) są wdrażane poprzez fundusze na rzecz rozwoju obszarów miejskich na obszarach objętych pomocą;
 - b) są współfinansowane przez europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne;
 - c) wspierają realizację „zintegrowanej strategii zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich”.

▼ M6

3. Łączna inwestycja w projekt na rzecz rozwoju obszarów miejskich w ramach środka pomocy na rzecz rozwoju obszarów miejskich nie przekracza 22 mln EUR.

▼ M4

4. Kosztami kwalifikowalnymi są całkowite koszty projektu na rzecz rozwoju obszarów miejskich w zakresie, w jakim są one zgodne z art. 37 i 65 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 lub art. 67 i 68 rozporządzenia (UE) 2021/1060 w zależności od tego, które z nich ma zastosowanie.

▼ B

5. Pomoc przyznawana przez fundusz na rzecz rozwoju obszarów miejskich kwalifikowalnym projektom na rzecz rozwoju obszarów miejskich może przybierać formę kapitału własnego, quasi-kapitału własnego, pożyczek, gwarancji lub połączenia tych rozwiązań.

▼ M6

6. Pomoc na rzecz rozwoju obszarów miejskich służy pozyskaniu dodatkowych inwestycji od niezależnych inwestorów prywatnych, zgodnie z definicją w art. 2 pkt 72, na szczeblu funduszy na rzecz rozwoju obszarów miejskich lub projektów na rzecz rozwoju obszarów miejskich, tak aby osiągnąć łączną kwotę wynoszącą co najmniej 20 % łącznego finansowania przyznanego projektowi na rzecz rozwoju obszarów miejskich.

▼ B

7. Inwestorzy publiczni i prywatni mogą wnieść wkład pieniężny lub niepieniężny lub ich połączenie na wdrożenie projektu na rzecz rozwoju obszarów miejskich. Wkład niepieniężny uwzględnia się według jego wartości rynkowej potwierdzonej przez niezależnego wykwalifikowanego eksperta lub uprawniony organ urzędowy.

▼B

8. Środki na rzecz rozwoju obszarów miejskich muszą spełniać następujące warunki:

- a) zarządców funduszy na rzecz rozwoju obszarów miejskich wybiera się w drodze otwartego, przejrzystego i niedyskryminującego zaproszenia do składania ofert zgodnego z obowiązującymi przepisami unijnymi i krajowymi. W szczególności nie różnicuje się zarządców funduszy na rzecz rozwoju obszarów miejskich ze względu na miejsce prowadzenia ich działalności lub rejestracji w jakimkolwiek państwie członkowskim. Od zarządców funduszy na rzecz rozwoju obszarów miejskich można wymagać spełnienia z góry określonych kryteriów obiektywnie uzasadnionych charakterem inwestycji;
- b) niezależnych inwestorów prywatnych wybiera się w drodze otwartego, przejrzystego i niedyskryminującego zaproszenia do składania ofert zgodnego z obowiązującymi przepisami unijnymi i krajowymi i mającego na celu ustanowienie odpowiednich mechanizmów podziału zysków i ryzyka, przy czym w przypadku inwestycji innych niż gwarancje należy stosować raczej asymetryczny podział zysku aniżeli ochronę przed spadkiem wartości. Jeżeli inwestorów prywatnych nie wybrano w drodze takiego zaproszenia do składania ofert, godziwą stopę zwrotu dla inwestorów prywatnych określa niezależny ekspert wybrany w drodze otwartego, przejrzystego i niedyskryminującego zaproszenia do składania ofert;
- c) w przypadku asymetrycznego podziału strat między inwestorami publicznymi a prywatnymi pierwsza strata pokrywana przez inwestora publicznego jest ograniczona do 25 % łącznej wartości inwestycji;
- d) w przypadku gwarancji dla inwestorów prywatnych w projektach na rzecz rozwoju obszarów miejskich stopa gwarancji jest ograniczona do 80 %, a łączne straty pokrywane przez państwo członkowskie są ograniczone do 25 % gwarantowanego portfela bazowego;
- e) inwestorzy mogą być reprezentowani w organach zarządzających funduszem na rzecz rozwoju obszarów miejskich, takich jak rada nadzorcza lub komitet doradczy;
- f) fundusz na rzecz rozwoju obszarów miejskich zakładany jest zgodnie z obowiązującymi przepisami. Państwo członkowskie przewiduje procedurę *due diligence*, tak aby zapewnić ekonomicznie opłacalną strategię inwestycyjną w celu wdrożenia środka pomocy na rzecz rozwoju obszarów miejskich.

9. Zarządzanie funduszami na rzecz rozwoju obszarów miejskich odbywa się na zasadach komercyjnych i zapewnia ekonomiczną motywację decyzji o finansowaniu. Uznaje się, że ma to miejsce, jeżeli zarządcy funduszu na rzecz rozwoju obszarów miejskich spełniają następujące warunki:

- a) zarządcy funduszy na rzecz rozwoju obszarów miejskich są zobowiązani na mocy prawa lub umowy do działania z należytą starannością charakteryzującą profesjonalnego zarządcę, w dobrej wierze oraz unikając konfliktu interesów; zastosowanie mają najlepsze praktyki i nadzór regulacyjny;
- b) wynagrodzenie zarządców funduszy na rzecz rozwoju obszarów miejskich jest zgodne z praktykami rynkowymi. Wymóg ten uznaje się za spełniony, jeśli zarządca jest wybierany w drodze otwartego, przejrzystego i niedyskryminującego zaproszenia do składania wniosków, opartego na obiektywnych kryteriach związanych z doświadczeniem, wiedzą fachową oraz potencjałem operacyjnym i finansowym;

▼B

- c) zarządcy funduszy na rzecz rozwoju obszarów miejskich otrzymują wynagrodzenie powiązane z uzyskanymi wynikami lub przejmują część związanego z inwestycją ryzyka poprzez współinwestowanie środków własnych, tak aby zapewnić, że interesy zarządców są trwale powiązane z interesami inwestorów publicznych;
- d) zarządcy funduszy na rzecz rozwoju obszarów miejskich określają strategię inwestycyjną, kryteria oraz proponowane ramy czasowe inwestycji w projekty rozwoju obszarów miejskich, określając z góry oczekiwany poziom rentowności i wpływ projektów na rozwój obszarów miejskich;
- e) dla każdej inwestycji kapitałowej i quasi-kapitałowej istnieje jasna i realistyczna strategia wyjścia.

10. Jeżeli fundusz na rzecz rozwoju obszarów miejskich udziela pożyczek lub gwarancji na rzecz projektów z zakresu rozwoju obszarów miejskich, muszą być spełnione następujące warunki:

- a) w przypadku pożyczek przy obliczaniu maksymalnej kwoty inwestycji dla celów ust. 3 niniejszego artykułu uwzględnia się nominalną kwotę pożyczki;
- b) w przypadku gwarancji przy obliczaniu maksymalnej kwoty inwestycji dla celów ust. 3 niniejszego artykułu uwzględnia się nominalną kwotę pożyczki bazowej.

11. Państwo członkowskie może powierzyć wdrożenie środka pomocy na rzecz rozwoju obszarów miejskich podmiotowi, któremu powierzono zadanie.

*SEKCJA 2****Pomoc dla MŚP****Artykuł 17***Pomoc inwestycyjna dla MŚP**

1. Pomoc inwestycyjna dla MŚP prowadzących działalność na terytorium Unii oraz poza jej granicami jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

▼M6

- 2. Koszty kwalifikowalne oznaczają jedno albo kilka z poniższych:
 - a) koszty inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne i prawne, w tym jednorazowe koszty niepodlegające amortyzacji, związane bezpośrednio z inwestycją i jej początkową instalacją;
 - b) szacunkowe koszty płacy za okres 2 lat w odniesieniu do miejsc pracy powstałych bezpośrednio w wyniku realizacji projektu inwestycyjnego;
 - c) połączenie części kosztów, o których mowa w lit. a) i b), lecz nieprzekraczających kwoty określonej w lit. a) lub b), w zależności od tego, która z tych kwot jest wyższa.
- 3. Aby koszt inwestycji został uznany za kwalifikowalny do celów niniejszego artykułu, inwestycja musi obejmować:

▼ M6

- a) inwestycję w rzeczowe aktywa trwałe lub wartości niematerialne i prawne związane z założeniem nowego zakładu, rozbudowę istniejącego zakładu, dywersyfikację produkcji zakładu poprzez wprowadzenie produktów lub usług dotąd niewytwarzanych lub nieświadczonych przez ten zakład; zasadniczą zmianę całościowego procesu produkcji produktu lub produktów lub świadczenia usług, których dotyczy inwestycja w ten zakład; lub
- b) nabycie aktywów należących do zakładu, który został zamknięty lub zostałby zamknięty, gdyby zakup nie nastąpił. Samo nabycie akcji lub udziałów przedsiębiorstwa nie stanowi inwestycji. Transakcja musi być przeprowadzana na warunkach rynkowych. Co do zasady uwzględniane są wyłącznie koszty nabycia aktywów od osób trzecich niemających powiązań z nabywcą. Jednakże w przypadku gdy członek rodziny pierwotnego właściciela lub co najmniej jeden pracownik przejmuje małe przedsiębiorstwo, warunek nakazujący nabycie aktywów od osób trzecich niezwiązanych z nabywcą nie ma zastosowania.

Inwestycje odtworzeniowe nie stanowią zatem inwestycji w rozumieniu niniejszego ustępu.

3a. Koszty związane z dzierżawą lub najmem rzeczowych aktywów trwałych można uwzględnić na następujących warunkach:

- a) dzierżawa/najem gruntów i budynków musi trwać przez okres co najmniej 3 lat od przewidywanego terminu zakończenia inwestycji;
- b) dzierżawa/najem instalacji lub maszyn musi mieć formę leasingu finansowego i obejmować obowiązek zakupu aktywów przez beneficjenta po wygaśnięciu umowy.

▼ B

4. Wartości niematerialne i prawne muszą spełniać wszystkie z następujących warunków:

- a) korzysta się z nich wyłącznie w zakładzie otrzymującym pomoc;

▼ M6

- b) podlegają amortyzacji;

▼ B

- c) są nabywane na warunkach rynkowych od osób trzecich niepowiązanych z nabywcą;

▼ M6

- d) wchodzi w skład aktywów przedsiębiorstwa, które otrzymuje pomoc, przez okres co najmniej 3 lat.

▼ B

5. Miejsca pracy powstałe bezpośrednio w wyniku realizacji projektu inwestycyjnego muszą spełniać następujące warunki:

- a) miejsca pracy powstają w okresie trzech lat od daty zakończenia inwestycji;
- b) dochodzi do wzrostu netto liczby zatrudnionych w danej jednostce w porównaniu ze średnią za poprzednie dwanaście miesięcy;
- c) powstałe miejsca pracy są utrzymane przez minimalny okres trzech lat od daty pierwszego obsadzenia danego stanowiska.

▼B

6. Intensywność pomocy nie przekracza:
 - a) 20 % kwalifikowalnych kosztów, w przypadku małych przedsiębiorstw;
 - b) 10 % kwalifikowalnych kosztów, w przypadku średnich przedsiębiorstw.

*Artykuł 18***Pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP**

1. Pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.
2. Intensywność pomocy nie przekracza 50 % kosztów kwalifikowalnych.
3. Kosztami kwalifikowalnymi są koszty usług doradczych świadczonych przez doradców zewnętrznych.
4. Usługi takie nie mają charakteru ciągłego ani okresowego, nie są też związane ze zwykłymi kosztami operacyjnymi przedsiębiorstwa, takimi jak rutynowe usługi doradztwa podatkowego, regularne usługi prawnicze lub reklama.

*Artykuł 19***Pomoc na udział MŚP w targach**

1. Pomoc na udział MŚP w targach jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.
2. Za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty wynajmu, budowy i obsługi stoiska wystawowego podczas uczestnictwa przedsiębiorstwa w danych targach lub danej wystawie.
3. Intensywność pomocy nie przekracza 50 % kosztów kwalifikowalnych.

▼M6*Artykuł 19a***Pomoc na koszty ponoszone przez MŚP uczestniczące w projektach na rzecz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (RLKS)**

1. Pomoc na koszty ponoszone przez MŚP uczestniczące w projektach RLKS objętych rozporządzeniem (UE) nr 1303/2013 lub rozporządzeniem (UE) 2021/1060 jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki określone w niniejszym artykule i w rozdziale I.

▼ M6

2. W przypadku projektów RLKS za koszty kwalifikowalne uznaje się następujące koszty określone w art. 35 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 lub art. 34 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/1060 w zależności od tego, które z nich ma zastosowanie:

- a) koszty wsparcia przygotowawczego, budowania zdolności, szkolenia i tworzenia sieci kontaktów w celu przygotowania i wdrożenia strategii RLKS;
- b) wdrażanie zatwierdzonych operacji;
- c) przygotowanie i realizacja przedsięwzięć w zakresie współpracy;
- d) koszty bieżące związane z wdrażaniem strategii RLKS;
- e) animowanie realizacji strategii RLKS w celu ułatwienia wymiany między zainteresowanymi podmiotami, aby zapewniać informacje i propagować strategię i projekty oraz aby wspierać potencjalnych beneficjentów, mając na uwadze opracowywanie operacji i przygotowywanie wniosków.

3. Intensywność pomocy nie może przekraczać maksymalnych stóp wsparcia określonych w rozporządzeniach dotyczących poszczególnych funduszy wspierających RLKS.

*Artykuł 19b***Ograniczone kwoty pomocy dla MŚP korzystających z projektów na rzecz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (RLKS)**

1. Pomoc dla przedsiębiorstw uczestniczących w projektach RLKS lub korzystających z takich projektów, o których mowa w art. 19a ust. 1, jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki określone w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Całkowita kwota pomocy przyznana na podstawie niniejszego artykułu na projekt nie przekracza 200 000 EUR.

*Artykuł 19c***Pomoc dla mikroprzedsiębiorstw w formie interwencji publicznych dotyczących dostaw energii elektrycznej, gazu lub ciepła**

1. Pomoc dla mikroprzedsiębiorstw w formie interwencji publicznych dotyczących dostaw energii elektrycznej, gazu lub ciepła jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I. Niniejszy artykuł ma zastosowanie do:

- a) interwencji publicznych w zakresie ustalania cen, obniżających ceny stosowane przez dostawców w odniesieniu do mikroprzedsiębiorstw za jednostkę energii elektrycznej, gazu lub ciepła;
- b) płatności na rzecz mikroprzedsiębiorstw, dokonywane bezpośrednio lub za pośrednictwem dostawców, na jednostkę zużycia energii elektrycznej, gazu lub ciepła, rekompensujących część kosztów tego zużycia.

▼ M6

2. Środki stosowane na podstawie ust. 1:
 - a) nie wprowadzają dyskryminacji wśród dostawców, ani mikroprzedsiębiorstw;
 - b) zapewniają, aby wszyscy dostawcy kwalifikowali się do składania ofert dostaw energii elektrycznej, gazu lub ciepła dla mikroprzedsiębiorstw na tej samej podstawie;
 - c) przewidują mechanizm, który w przypadku przyznania pomocy za pośrednictwem dostawcy zapewnia jej przekazanie w jak największym stopniu beneficjentowi końcowemu; oraz
 - d) skutkują cenami na poziomie przewyższającym koszty, umożliwiającym rzeczywistą konkurencję cenową.
3. Kwota pomocy jest równa przyznanej płatności lub, w przypadku interwencji publicznych w zakresie ustalania cen, nie przekracza różnicy między ceną rynkową, która musiałaby zostać zapłacona za całkowitą energię elektryczną, gaz lub ciepło zużyte przez beneficjenta, a ceną, która ma zostać zapłacona za to zużycie w następstwie interwencji publicznej.

Artykuł 19d

Pomoc dla MŚP w formie tymczasowych interwencji publicznych dotyczących dostaw energii elektrycznej, gazu lub ciepła wytwarzanego z gazu ziemnego lub energii elektrycznej mająca złagodzić skutki wzrostu cen w następstwie rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie

1. Pomoc dla MŚP w formie interwencji publicznych dotyczących dostaw energii elektrycznej, gazu lub ciepła, jeżeli jest ono wytwarzane z gazu ziemnego lub energii elektrycznej, jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I. Niniejszy artykuł ma zastosowanie do:
 - a) interwencji publicznych w zakresie ustalania cen, obniżających ceny stosowane przez dostawców za jednostkę energii elektrycznej, gazu lub ciepła;
 - b) płatności przyznanych MŚP, bezpośrednio lub za pośrednictwem dostawców, na jednostkę zużycia energii elektrycznej, gazu lub ciepła, rekompensujących część kosztów tego zużycia.
2. Środki stosowane na podstawie ust. 1:
 - a) są ograniczone do maksymalnie 70 % zużycia przez beneficjenta energii elektrycznej, gazu lub ciepła wytwarzanego z gazu ziemnego lub energii elektrycznej w okresie objętym środkiem pomocy;
 - b) nie wprowadzają dyskryminacji wśród dostawców, ani MŚP;
 - c) przewidują rekompensatę dla dostawców, jeżeli interwencja publiczna wymaga od nich dostaw poniżej kosztów;

▼ **M6**

- d) zapewniają, aby wszyscy dostawcy kwalifikowali się do składania ofert dostaw energii elektrycznej, gazu lub ciepła na tej samej podstawie;
- e) przewidują mechanizm, który w przypadku przyznania pomocy za pośrednictwem dostawcy zapewnia jej przekazanie w jak największym stopniu beneficjentowi końcowemu; oraz
- f) skutkują średnią ceną jednostkową dostaw co najmniej równą średniej cenie jednostkowej odpowiednio energii elektrycznej, gazu lub ciepła dla odbiorców końcowych w danym państwie członkowskim w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 r.

3. Płatności na rzecz dostawców za dostawy na rzecz MŚP, zgodnie z wynikającym z interwencji publicznych w zakresie ustalania cen wymogiem dotyczącym dostaw poniżej kosztów, są zgodne z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączone z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli:

- a) interwencja publiczna w zakresie ustalania cen spełnia wymogi określone w ust. 2; oraz
- b) rekompensata nie przekracza różnicy między ceną, jakiej dostawca mógłby oczekiwać przy stosowaniu rynkowych cen dostaw bez interwencji, a ceną ustaloną poniżej kosztów w ramach interwencji publicznej.

4. Niniejszy artykuł ma zastosowanie do pomocy przyznawanej na pokrycie kosztu energii elektrycznej, gazu lub ciepła zużywanych w okresie, w którym interwencje publiczne w zakresie ustalania cen na rzecz MŚP otrzymujących dostawy gazu, energii elektrycznej lub ciepła są wyraźnie dozwolone na mocy prawa wtórnego opartego na art. 122 Traktatu. Pomoc przyznaje się nie później niż 12 miesięcy po zakończeniu tego okresu.

5. Kwota pomocy jest równa płatności przyznanej MŚP albo dostawcy lub, w przypadku interwencji publicznych w zakresie ustalania cen, nie przekracza różnicy między ceną rynkową, która musiałaby zostać zapłaconą za całkowitą energię zużytą przez beneficjenta, a ceną, która ma zostać zapłaconą za to zużycie w następstwie interwencji publicznej.

▼ **M4***SEKCJA 2A**Pomoc na rzecz Europejskiej współpracy terytorialnej**Artykuł 20***Pomoc na koszty ponoszone przez przedsiębiorstwa uczestniczące w projektach w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej**

1. Pomoc na koszty ponoszone przez przedsiębiorstwa uczestniczące w projektach w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej objętych rozporządzeniem (UE) nr 1299/2013 lub rozporządzeniem (UE) 2021/1059 jest zgodna z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki określone w niniejszym artykule i w rozdziale I.

▼ M4

2. W zakresie, w jakim są one powiązane z projektem współpracy, następujące koszty, które mają znaczenie przypisane im w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) nr 481/2014 ⁽¹⁾ lub art. 38–44 rozporządzenia (UE) 2021/1059, w zależności od tego, które z nich ma zastosowanie, uznaje się za koszty kwalifikowalne:

- a) koszty personelu;
- b) koszty biurowe i administracyjne;
- c) koszty podróży i zakwaterowania;
- d) koszty ekspertów zewnętrznych i koszty usług zewnętrznych;
- e) koszty wyposażenia;
- f) koszty infrastruktury i robót.

3. Intensywność pomocy nie może przekraczać maksymalnej stopy dofinansowania określonej w rozporządzeniu (UE) nr 1303/2013 lub rozporządzeniu (UE) 2021/1060 lub rozporządzeniu (UE) 2021/1059, w zależności od tego, które z nich ma zastosowanie.

Artykuł 20a

Ograniczone kwoty pomocy dla przedsiębiorstw w związku z udziałem w projektach w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej

1. Pomoc dla przedsiębiorstw w związku z udziałem w projektach w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej objętych rozporządzeniem (UE) nr 1299/2013 lub rozporządzeniem (UE) 2021/1059 jest zgodna z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki określone w niniejszym artykule i w rozdziale I.

▼ M6

2. Całkowita kwota pomocy przyznana na podstawie niniejszego artykułu nie może przekroczyć 22 000 EUR na przedsiębiorstwo i na projekt.

▼ B*SEKCJA 3*

Pomoc na dostęp MŚP do finansowania

▼ M6*Artykuł 21*

Pomoc na finansowanie ryzyka

1. Programy pomocy na finansowanie ryzyka na rzecz MŚP są zgodne z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączone z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

⁽¹⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 481/2014 z dnia 4 marca 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013 w odniesieniu do przepisów szczególnych dotyczących kwalifikowalności wydatków w ramach programów EWT (Dz.U. L 138 z 13.5.2014, s. 45).

▼ **M6**

2. Państwa członkowskie, w sposób bezpośredni lub za pomocą podmiotu, któremu powierzono zadanie, wdrażają środek finansowania ryzyka poprzez co najmniej jednego pośrednika finansowego. Państwa członkowskie lub podmioty, którym powierzono zadanie, wnoszą na rzecz pośredników finansowych wkład publiczny zgodnie z ust. 9–13, a pośrednicy finansowi, zgodnie z ust. 14–17, dokonują inwestycji w zakresie finansowania ryzyka, zgodnie z ust. 4–8, w kwalifikujących się przedsiębiorstwach spełniających przepisy ust. 3. Państwa członkowskie ani podmioty, którym powierzono zadanie, nie dokonują bezpośrednich inwestycji w kwalifikujących się przedsiębiorstwach bez udziału pośrednika finansowego.

3. Za kwalifikujące się przedsiębiorstwa uznaje się przedsiębiorstwa, które są MŚP nienotowanymi na giełdzie i spełniają, w momencie wdrożenia początkowej inwestycji w zakresie finansowania ryzyka, co najmniej jeden z następujących warunków:

- a) nie prowadzą działalności na żadnym rynku;
- b) prowadzą działalność na dowolnym rynku przez:
 - (i) mniej niż 10 lat od rejestracji; lub
 - (ii) mniej niż 7 lat od pierwszej sprzedaży komercyjnej.

W przypadku gdy do danego przedsiębiorstwa zastosowano jeden z okresów kwalifikowalności, o których mowa w pkt (i) i (ii)), do wszelkiej późniejszej pomocy na finansowanie ryzyka dla tego samego przedsiębiorstwa można zastosować tylko ten okres. W przypadku przedsiębiorstw, które przejęły inne przedsiębiorstwo lub powstały w wyniku połączenia, zastosowany okres kwalifikowalności obejmuje również operacje przedsiębiorstwa odpowiednio objętego przejęciem lub połączeniem, z wyjątkiem takich przedsiębiorstw objętych przejęciem lub połączeniem, których obrót wynosi mniej niż 10 % obrotu przedsiębiorstwa przejmującego w roku obrotowym poprzedzającym przejęcie lub, w przypadku przedsiębiorstw powstałych w wyniku połączenia, mniej niż 10 % łącznego obrotu, jaki łączące się przedsiębiorstwa osiągnęły w roku obrotowym poprzedzającym połączenie. Odnośnie do okresu kwalifikowalności, o którym mowa w pkt (i), jeśli jest on stosowany, w przypadku przedsiębiorstw, które nie podlegają rejestracji, okres kwalifikowalności zaczyna się albo od momentu, w którym przedsiębiorstwo rozpoczyna swoją działalność gospodarczą, albo od momentu, w którym zaczyna ono podlegać opodatkowaniu z tytułu swojej działalności gospodarczej, w zależności od tego, który z nich przypada wcześniej;

- c) potrzebują początkowej inwestycji, która – w oparciu o biznesplan przygotowany w celu podjęcia nowej działalności gospodarczej – przekracza 50 % ich średnich rocznych obrotów w poprzednich 5 latach. Na zasadzie odstępstwa od zdania pierwszego próg ten jest ograniczony do 30 % w odniesieniu do następujących inwestycji, które uznaje się za inwestycje początkowe w nową działalność gospodarczą:
 - (i) inwestycje przynoszące znaczną poprawę efektywności środowiskowej działalności zgodnie z art. 36 ust. 2;

▼ **M6**

- (ii) inne zrównoważone środowiskowo inwestycje zdefiniowane w art. 2 pkt 1 rozporządzenia (UE) 2020/852;
 - (iii) inwestycje, których celem jest zwiększenie zdolności wydobywania, rozdzielania, rafinacji, przetwarzania lub recyklingu surowców krytycznych wymienionych w załączniku IV.
4. Inwestycja w zakresie finansowania ryzyka może też obejmować inwestycje kontynuacyjne dokonane w kwalifikujących się przedsiębiorstwach, w tym po upływie okresu wymaganego do kwalifikowania się, o którym mowa w ust. 3 lit. b), jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:
- a) nie przekroczono łącznej kwoty finansowania ryzyka, o której mowa w ust. 8;
 - b) możliwość inwestycji kontynuacyjnych została przewidziana w początkowym biznesplanie;
 - c) przedsiębiorstwo otrzymujące inwestycje kontynuacyjne nie stało się „przedsiębiorstwem powiązanym”, w rozumieniu art. 3 ust. 3 załącznika I, z innym przedsiębiorstwem, innym niż pośrednik finansowy lub niezależny inwestor prywatny dostarczający finansowanie ryzyka w ramach środka, chyba że nowy podmiot stanowi MŚP.
5. Inwestycje w zakresie finansowania ryzyka w kwalifikujących się przedsiębiorstwach mogą przybierać formę inwestycji kapitałowych, quasi-kapitałowych, pożyczek, gwarancji lub kombinacji tych rozwiązań.
6. W przypadku udzielenia gwarancji wartość gwarancji nie może przekraczać 80 % wartości pożyczki udzielonej kwalifikującemu się przedsiębiorstwu.
7. W przypadku inwestycji w zakresie finansowania ryzyka w formie inwestycji kapitałowych i quasi-kapitałowych w kwalifikujących się przedsiębiorstwach środek finansowania ryzyka może obejmować refinansowanie tylko wtedy, gdy refinansowanie jest połączone z nowym kapitałem odpowiadającym co najmniej 50 % każdej rundy inwestycji w kwalifikujących się przedsiębiorstwach.
8. Łączna pozostała kwota inwestycji w zakresie finansowania ryzyka, o której mowa w ust. 5, nie może przekraczać 16,5 mln EUR na kwalifikujące się przedsiębiorstwo w ramach dowolnego środka finansowania ryzyka. Aby obliczyć maksymalną kwotę inwestycji w zakresie finansowania ryzyka, uwzględnia się:
- a) w przypadku pożyczek i inwestycji quasi-kapitałowych mających strukturę długu, nominalną pozostałą do spłaty kwotę instrumentu;
 - b) w przypadku gwarancji, nominalną pozostałą do spłaty kwotę pożyczki bazowej.
9. Wkład publiczny wniesiony na rzecz pośredników finansowych może przybrać jedną z następujących form:
- a) kapitału własnego lub quasi-kapitału własnego lub środków finansowych, przeznaczonych na zapewnienie inwestycji w zakresie finansowania ryzyka bezpośrednio lub pośrednio kwalifikującym się przedsiębiorstwom;
 - b) pożyczek mających zapewnić inwestycje w zakresie finansowania ryzyka bezpośrednio lub pośrednio kwalifikującym się przedsiębiorstwom;

▼ M6

- c) gwarancji, przeznaczonych na pokrycie strat z inwestycji w zakresie finansowania ryzyka, udzielanych bezpośrednio lub pośrednio kwalifikującym się przedsiębiorstwom.

10. Mechanizmy podziału zysków i ryzyka między z jednej strony państwem członkowskim (lub powołanym dla niego podmiotem, któremu powierzono zadanie), a z drugiej strony inwestorami prywatnymi, pośrednikami finansowymi lub zarządcami funduszy muszą być odpowiednie i spełniać następujące warunki:

- a) w przypadku pomocy na finansowanie ryzyka w formie innej niż gwarancje stosuje się raczej priorytetowe zwroty z zysków (asymetryczny podział zysku lub zachęty związane ze wzrostem) aniżeli ochronę przed potencjalnymi stratami (ochrona przed spadkiem wartości);
- b) w przypadku asymetrycznego podziału strat między inwestorami publicznymi a prywatnymi pierwsza strata pokrywana przez inwestora publicznego jest ograniczona do 25 % inwestycji w zakresie finansowania ryzyka;
- c) w przypadku pomocy na finansowanie ryzyka w formie gwarancji stopa gwarancji jest ograniczona do 80 %, a łączne straty pokrywane przez państwo członkowskie są ograniczone do maksymalnie 25 % gwarantowanego portfela bazowego. Bezpłatnie można udzielić jedynie gwarancji pokrywających oczekiwane straty portfela bazowego objętego gwarancją. Jeżeli gwarancja obejmuje również nieoczekiwane straty, pośrednik finansowy płaci od części gwarancji obejmującej nieoczekiwane straty prowizję gwarancyjną na warunkach rynkowych.

11. Jeżeli wkład publiczny wniesiony na rzecz pośrednika finansowego przybiera formę inwestycji kapitałowych i quasi-kapitałowych, o których mowa w ust. 9 lit. a), na cele zarządzania płynnością można wykorzystać nie więcej niż 30 % łącznej wartości wpłat na poczet kapitału i niewniesionego kapitału zadeklarowanego pośrednika finansowego.

12. W przypadku środków finansowania ryzyka mających na celu zapewnienie inwestycji w zakresie finansowania ryzyka w formie inwestycji kapitałowych, quasi-kapitałowych lub pożyczek kwalifikującym się przedsiębiorstwom wkład publiczny wniesiony na rzecz pośrednika finansowego musi służyć pozyskaniu dodatkowego finansowania od niezależnych inwestorów prywatnych na poziomie pośredników finansowych lub kwalifikujących się przedsiębiorstw, tak aby osiągnąć łączną stopę udziału prywatnego na następujących minimalnych poziomach:

- a) 10 % inwestycji w zakresie finansowania ryzyka przyznanej kwalifikującym się przedsiębiorstwom, o których mowa w ust. 3 lit. a);
- b) 40 % inwestycji w zakresie finansowania ryzyka przyznanej kwalifikującym się przedsiębiorstwom, o których mowa w ust. 3 lit. b);
- c) 60 % inwestycji w zakresie finansowania ryzyka przyznanej kwalifikującym się przedsiębiorstwom, o których mowa w ust. 3 lit. c), i na inwestycje kontynuacyjne w zakresie finansowania ryzyka w kwalifikujących się przedsiębiorstwach po upływie okresu wymaganego do kwalifikowania się, o którym mowa w ust. 3 lit. b).

▼ **M6**

Finansowanie zapewnione przez niezależnych inwestorów prywatnych korzystających z pomocy na finansowanie ryzyka w formie bodźców podatkowych zgodnie z art. 21a nie jest uwzględniane dla celów osiągnięcia łącznych stóp udziału prywatnego określonych w akapicie pierwszym tego ustępu.

Stopy udziału prywatnego, o których mowa w akapicie pierwszym lit. b) i c), zostają zmniejszone do 20 % zgodnie z lit. b) i do 30 % zgodnie z lit. c) w przypadku inwestycji, które: są dokonywane na obszarach objętych pomocą, określonych na zatwierdzonej mapie pomocy regionalnej obowiązującej w chwili zapewnienia inwestycji w zakresie finansowania ryzyka w zastosowaniu art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu lub otrzymują wsparcie na podstawie zatwierdzonego przez Radę planu odbudowy i zwiększania odporności państwa członkowskiego; lub otrzymują wsparcie z Europejskiego Funduszu Obronnego zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/697 lub w ramach Unijnego programu kosmicznego zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/696 ⁽¹⁾; lub otrzymują wsparcie z funduszy Unii wdrażanych w ramach zarządzania dzielonego objętych rozporządzeniem (UE) nr 1303/2013, rozporządzeniem (UE) 2021/1060 lub rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 ⁽²⁾.

13. Jeżeli środek finansowania ryzyka jest wdrażany poprzez pośrednika finansowego i skierowany do kwalifikujących się przedsiębiorstw na różnych etapach rozwoju, o których mowa w ust. 3 i 4, pośrednik finansowy osiąga stopę udziału prywatnego stanowiącą co najmniej średnią ważoną opartą na wielkości poszczególnych inwestycji w portfelu bazowym i będącą wynikiem zastosowania wobec takich inwestycji minimalnych stóp udziału, o których mowa w ust. 12, chyba że wymagany udział niezależnych inwestorów prywatnych osiągnięto na poziomie kwalifikujących się przedsiębiorstw.

14. Pośredników finansowych i zarządców funduszy wybiera się w drodze otwartej, przejrzystej i niedyskryminującej procedury zgodnej z obowiązującymi przepisami unijnymi i krajowymi. Państwa członkowskie mogą wymagać, aby kwalifikowalni pośrednicy finansowi i zarządcy funduszy spełniali z góry określone kryteria obiektywnie uzasadnione charakterem inwestycji. Procedura opiera się na obiektywnych kryteriach związanych z doświadczeniem, wiedzą fachową oraz potencjałem operacyjnym i finansowym oraz spełnia łącznie następujące warunki:

- a) zapewnia powołanie kwalifikowalnych pośredników finansowych i zarządców funduszy zgodnie z obowiązującymi przepisami;

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/696 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiające Unijny program kosmiczny i Agencję Unii Europejskiej ds. Programu Kosmicznego oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 912/2010, (UE) nr 1285/2013 i (UE) nr 377/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE (Dz.U. L 170 z 12.5.2021, s. 69).

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz.U. L 435 z 6.12.2021, s. 1).

▼ **M6**

- b) nie wprowadza rozróżnienia na pośredników finansowych i zarządców funduszy ze względu na miejsce prowadzenia działalności lub miejsce założenia w jakimkolwiek państwie członkowskim;
- c) ma na celu ustanowienie odpowiednich mechanizmów podziału zysków i ryzyka, o których mowa w ust. 10, i podejmowania decyzji motywowanych zyskiem, o których mowa w ust. 15.

15. Środki finansowania ryzyka zapewniają, aby pośrednicy finansowi otrzymujący wkład publiczny podejmowali decyzje motywowane zyskiem podczas dokonywania inwestycji w zakresie finansowania ryzyka w kwalifikujących się przedsiębiorstwach. Ten obowiązek zostaje dopełniony, w przypadku gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- a) państwo członkowskie, lub podmiot, któremu powierzono wdrożenie środka, przewiduje procedurę due diligence w celu zapewnienia pewnej pod względem handlowym strategii inwestycyjnej w celu wdrożenia środka finansowania ryzyka, w tym odpowiedniej polityki dywersyfikacji ryzyka mającej na celu osiągnięcie rentowności i efektywnej skali pod względem wielkości i zasięgu terytorialnego danego portfela inwestycji;
- b) inwestycje w zakresie finansowania ryzyka zapewniane kwalifikującym się przedsiębiorstwom opierają się na racjonalnym biznesplanie zawierającym szczegółowe informacje na temat produktu, sprzedaży i kształtowania się rentowności, określającym z góry rentowność;
- c) dla każdej inwestycji kapitałowej i quasi-kapitałowej istnieje jasna i realistyczna strategia wyjścia.

16. Pośrednikami finansowymi zarządza się na zasadach komercyjnych. Wymóg ten jest spełniony, jeżeli pośrednik finansowy oraz – w zależności od rodzaju środka finansowania ryzyka – zarządca funduszu spełniają łącznie następujące warunki:

- a) są zobowiązani na mocy prawa lub umowy do działania zgodnie z najlepszymi praktykami i z należytą starannością charakteryzującą profesjonalnego zarządcę, w dobrej wierze oraz unikając konfliktu interesów; w stosownych przypadkach zastosowanie ma nadzór regulacyjny;
- b) ich wynagrodzenie jest zgodne z praktykami rynkowymi. Wymóg ten uznaje się za spełniony, jeżeli są oni wybierani w drodze otwartej, przejrzystej i niedyskryminującej procedury wyboru zgodnie z ust. 14;
- c) przejmują część ryzyka związanego z inwestycją poprzez współinwestowanie środków własnych albo otrzymywanie wynagrodzenia powiązanego z uzyskanymi wynikami, tak aby zapewnić, że ich interesy są trwale powiązane z interesami państwa członkowskiego lub powołanego dla niego podmiotu, któremu powierzono zadanie;
- d) określają strategię inwestycyjną, kryteria i proponowane ramy czasowe inwestycji;
- e) inwestorzy mają prawo do bycia reprezentowanymi w organach zarządzających funduszem inwestycyjnym, takich jak rada nadzorcza lub komitet doradczy, jeżeli takowe istnieją.

▼ M6

17. W przypadku środka finansowania ryzyka, w ramach którego inwestycja w zakresie finansowania ryzyka zapewniana kwalifikującym się przedsiębiorstwom ma formę gwarancji, pożyczek lub inwestycji quasi-kapitałowych mających strukturę długu, pośrednik finansowy podejmuje inwestycje w zakresie finansowania ryzyka w kwalifikujących się przedsiębiorstwach, które w przypadku braku pomocy nie zostałyby przeprowadzone albo zostałyby przeprowadzone w ograniczonym lub innym zakresie. Pośrednik finansowy musi być w stanie wykazać, iż posiada mechanizm zapewniający, że wszelkie korzyści są w jak największym stopniu przekazywane kwalifikującym się przedsiębiorstwom w formie wyższego finansowania, bardziej ryzykownych portfeli, niższych wymogów dotyczących zabezpieczenia, niższych prowizji gwarancyjnych lub niższych stóp oprocentowania.

18. Środki finansowania ryzyka zapewniające inwestycje w zakresie finansowania ryzyka na rzecz MŚP, które nie spełniają warunków określonych w ust. 3, są zgodne z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączone z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:

- a) na poziomie MŚP pomoc spełnia warunki określone w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 1407/2013 ⁽¹⁾, rozporządzeniu Komisji (UE) nr 1408/2013 ⁽²⁾ lub rozporządzeniu (UE) nr 717/2014, w zależności od tego, które z nich ma zastosowanie;
- b) spełnione są wszystkie warunki określone w niniejszym artykule z wyjątkiem warunków określonych w ust. 3, 4, 8, 12 lub 13;
- c) w przypadku środków finansowania ryzyka zapewniających kwalifikującym się przedsiębiorstwom inwestycje kapitałowe, quasi-kapitałowe i pożyczkowe środek służy pozyskaniu dodatkowego finansowania od niezależnych inwestorów prywatnych na poziomie pośredników finansowych lub MŚP, tak aby osiągnąć łączną stopę udziału prywatnego wynoszącą co najmniej 60 % finansowania ryzyka udzielonego MŚP.

Stopa udziału prywatnego, o której mowa w akapicie pierwszym lit. c), zostaje zmniejszona do 30 % w przypadku inwestycji, które: są dokonywane na obszarach objętych pomocą, określonych na zatwierdzonej mapie pomocy regionalnej obowiązującej w chwili zapewnienia inwestycji w zakresie finansowania ryzyka w zastosowaniu art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu lub otrzymują wsparcie na podstawie zatwierdzonego przez Radę planu odbudowy i zwiększania odporności państwa członkowskiego; albo są objęte wsparciem z Europejskiego Funduszu Obronnego zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/697, lub z Unijnego programu kosmicznego zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/696 lub z unijnych funduszy wdrażanych w ramach zarządzania dzielonego objętych rozporządzeniem (UE) nr 1303/2013, rozporządzeniem (UE) 2021/1060 lub rozporządzeniem (UE) 2021/2115.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* (Dz.U. L 352 z 24.12.2013, s. 1).

⁽²⁾ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1408/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* w sektorze rolnym (Dz.U. L 352 z 24.12.2013, s. 9);

▼ **M6***Artykuł 21a***Pomoc na finansowanie ryzyka dla MŚP w formie bodźców podatkowych dla inwestorów prywatnych będących osobami fizycznymi**

1. Programy pomocy na finansowanie ryzyka na rzecz MŚP w formie bodźców podatkowych dla niezależnych inwestorów prywatnych, którzy są osobami fizycznymi zapewniającymi finansowanie ryzyka bezpośrednio lub pośrednio kwalifikującym się przedsiębiorstwom, są zgodne z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączone z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Kwalifikujące się przedsiębiorstwa to przedsiębiorstwa spełniające kryteria, o których mowa w art. 21 ust. 3. Łączna wysokość inwestycji w zakresie finansowania ryzyka zapewnianej zgodnie z art. 21 i niniejszym artykułem dla każdego kwalifikującego się przedsiębiorstwa nie może przekraczać maksymalnej kwoty określonej w art. 21 ust. 8.

3. Jeżeli niezależny inwestor prywatny zapewnia finansowanie ryzyka pośrednio poprzez pośrednika finansowego, kwalifikująca się inwestycja przybiera formę nabycia akcji lub udziałów pośrednika finansowego, który z kolei zapewnia inwestycje w zakresie finansowania ryzyka kwalifikującym się przedsiębiorstwom zgodnie z art. 21 ust. 5–8. Nie można przyznać żadnej zachęty podatkowej w odniesieniu do usług świadczonych przez pośrednika finansowego lub jego zarządzających.

4. Jeżeli niezależny inwestor prywatny zapewnia finansowanie ryzyka bezpośrednio kwalifikującemu się przedsiębiorstwu, kwalifikowalną inwestycję stanowi wyłącznie nabycie udziałów zwykłych pełnego ryzyka nowo wyemitowanych przez kwalifikujące się przedsiębiorstwo. Udziały te należy zachować przez okres co najmniej 3 lat. Refinansowanie jest objęte wyłącznie na warunkach określonych w art. 21 ust. 7. Jeżeli chodzi o możliwe formy bodźców podatkowych, straty wynikające ze zbycia udziałów można wyrównać za pomocą podatku dochodowego. W przypadku ulg podatkowych od dywidend możliwe jest uzyskanie (pełnego lub częściowego) zwolnienia z zapłaty podatku dochodowego od jakiejkolwiek dywidendy otrzymanej z tytułu kwalifikowalnych udziałów. W odniesieniu do każdego zysku ze sprzedaży kwalifikowalnych udziałów możliwe jest uzyskanie (pełnego lub częściowego) zwolnienia z zapłaty podatku od dochodów kapitałowych albo zobowiązanie podatkowe z tytułu takich zysków można odroczyć, jeżeli w ciągu 1 roku zostaną one ponownie zainwestowane w nowe kwalifikowalne udziały.

5. W przypadku gdy niezależny inwestor prywatny zapewnia finansowanie ryzyka bezpośrednio kwalifikującemu się przedsiębiorstwu w celu zapewnienia odpowiedniego udziału takiego niezależnego inwestora prywatnego zgodnie z art. 21 ust. 12, wysokość ulgi podatkowej – liczonej jako maksymalna łączna ulga podatkowa wynikająca ze wszystkich uwzględnianych łącznie bodźców podatkowych – nie może przekraczać następujących progów maksymalnych:

- a) 50 % kwalifikowalnej inwestycji przeprowadzonej przez niezależnego inwestora prywatnego w kwalifikujące się przedsiębiorstwa, o których mowa w art. 21 ust. 3 lit. a);
- b) 35 % kwalifikowalnej inwestycji przeprowadzonej przez niezależnego inwestora prywatnego w kwalifikujące się przedsiębiorstwa, o których mowa w art. 21 ust. 3 lit. b);

▼ M6

- c) 20 % kwalifikowalnej inwestycji przeprowadzonej przez niezależnego inwestora prywatnego w kwalifikujące się przedsiębiorstwa, o których mowa w art. 21 ust. 3 lit. c), lub kwalifikowalnej inwestycji kontynuacyjnej w kwalifikujące się przedsiębiorstwo po upływie okresu kwalifikowalności, o którym mowa w art. 21 ust. 3 lit. b).

Progi ulgi podatkowej w przypadku inwestycji bezpośrednich, o których to progach mowa w akapicie pierwszym, mogą zostać zwiększone maksymalnie do 65 % zgodnie z lit. a), do 50 % zgodnie z lit. b) i do 35 % zgodnie z lit. c) w przypadku inwestycji, które: są dokonywane na obszarach objętych pomocą, określonych na zatwierdzonej mapie pomocy regionalnej obowiązującej w chwili zapewnienia inwestycji w zakresie finansowania ryzyka w zastosowaniu art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu lub otrzymują wsparcie na podstawie zatwierdzonego przez Radę planu odbudowy i zwiększania odporności państwa członkowskiego; lub otrzymują wsparcie z Europejskiego Funduszu Obronnego zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/697 lub w ramach Unijnego programu kosmicznego zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/696; lub otrzymują wsparcie z funduszy Unii wdrażanych w ramach zarządzania dzielonego objętych rozporządzeniem (UE) nr 1303/2013, rozporządzeniem (UE) 2021/1060 lub rozporządzeniem (UE) 2021/2115.

6. W przypadku gdy niezależny inwestor prywatny zapewnia finansowanie ryzyka pośrednio przez pośrednika finansowego, oraz zgodnie z art. 21 ust. 12, wysokość ulgi podatkowej – liczonej jako maksymalna łączna ulga podatkowa wynikająca ze wszystkich uwzględnianych łącznie bodźców podatkowych – nie może przekraczać 30 % kwalifikowalnej inwestycji dokonanej przez niezależnego inwestora prywatnego w kwalifikujące się przedsiębiorstwo, o którym mowa w art. 21 ust. 3. Ten próg ulgi podatkowej można zwiększyć maksymalnie do 50 % w przypadku inwestycji, które: są dokonywane na obszarach objętych pomocą, określonych na zatwierdzonej mapie pomocy regionalnej obowiązującej w chwili zapewnienia inwestycji w zakresie finansowania ryzyka w zastosowaniu art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu lub otrzymują wsparcie na podstawie zatwierdzonego przez Radę planu odbudowy i zwiększania odporności państwa członkowskiego; lub otrzymują wsparcie z Europejskiego Funduszu Obronnego zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/697 lub w ramach Unijnego programu kosmicznego zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/696; lub otrzymują wsparcie z funduszy Unii wdrażanych w ramach zarządzania dzielonego objętych rozporządzeniem (UE) nr 1303/2013, rozporządzeniem (UE) 2021/1060 lub rozporządzeniem (UE) 2021/2115.

▼ B*Artykuł 22***Pomoc dla przedsiębiorstw rozpoczynających działalność**

1. Programy pomocy dla przedsiębiorstw rozpoczynających działalność są zgodne z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączone z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

▼ M6

2. Za kwalifikujące się przedsiębiorstwo uznaje się każde małe przedsiębiorstwo nienotowane na giełdzie w okresie do 5 lat po jego rejestracji, pod warunkiem że takie przedsiębiorstwo spełnia łącznie następujące warunki:

▼ **M6**

- a) nie przejęło działalności innego przedsiębiorstwa, chyba że obrót z przejmowanej działalności stanowi mniej niż 10 % obrotu kwalifikującego się przedsiębiorstwa w roku obrotowym poprzedzającym przejęcie;
- b) nie dokonało jeszcze podziału zysku;
- c) nie przejęło innego przedsiębiorstwa ani nie powstało w wyniku połączenia, chyba że obrót przejętego przedsiębiorstwa stanowi mniej niż 10 % obrotu kwalifikującego się przedsiębiorstwa w roku obrotowym poprzedzającym przejęcie lub obrót przedsiębiorstwa powstałego w wyniku połączenia jest wyższy o mniej niż 10 % od łącznego obrotu łączących się przedsiębiorstw w roku obrotowym poprzedzającym połączenie.

W przypadku kwalifikujących się przedsiębiorstw, które nie podlegają rejestracji, pięcioletni okres kwalifikowalności rozpoczyna się albo od momentu, w którym przedsiębiorstwo rozpoczyna działalność gospodarczą, albo od momentu, w którym zaczyna ono podlegać opodatkowaniu z tytułu działalności gospodarczej, w zależności od tego, który z nich przypada wcześniej.

W drodze odstępstwa od akapitu pierwszego lit. c) przedsiębiorstwa utworzone w wyniku połączenia między przedsiębiorstwami kwalifikującymi się do pomocy na podstawie niniejszego artykułu również uznaje się za przedsiębiorstwa kwalifikujące się w okresie do 5 lat od daty rejestracji najstarszego przedsiębiorstwa uczestniczącego w połączeniu.

3. Pomoc na rozpoczęcie działalności przyjmuje postać:

- a) pożyczek o stopach oprocentowania niezgodnych z warunkami rynkowymi, udzielonych na okres 10 lat, których maksymalna kwota nominalna wynosi 1,1 mln EUR lub 1,65 mln EUR w przypadku przedsiębiorstw mających siedzibę na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, lub 2,2 mln EUR w przypadku przedsiębiorstw mających siedzibę na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu. W przypadku pożyczek udzielonych na okres od 5 do 10 lat maksymalną kwotę można dostosować, mnożąc powyższe kwoty przez iloraz 10 lat i okresu, na który udzielono danej pożyczki. W przypadku pożyczek udzielonych na mniej niż 5 lat maksymalna kwota wynosi tyle samo, co w przypadku pożyczek udzielonych na okres 5 lat;
- b) gwarancji o prowizjach niezgodnych z warunkami rynkowymi, udzielonych na okres 10 lat, których maksymalna kwota objęta gwarancją wynosi 1,65 mln EUR lub 2,48 mln EUR w przypadku przedsiębiorstw mających siedzibę na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, lub 3,3 mln EUR w przypadku przedsiębiorstw mających siedzibę na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu. W przypadku gwarancji udzielonych na okres od 5 do 10 lat można dostosować maksymalną kwotę objętą gwarancją, mnożąc powyższe kwoty przez iloraz 10 lat i okresu, na który udzielono danej gwarancji. W przypadku gwarancji udzielonych na mniej niż 5 lat maksymalna kwota objęta gwarancją wynosi tyle samo, co w przypadku gwarancji udzielonych na okres 5 lat. Wartość gwarancji nie może przekraczać 80 % wartości pożyczki;
- c) dotacji, w tym inwestycji kapitałowych lub quasi-kapitałowych, zmniejszenia stóp oprocentowania lub prowizji gwarancyjnych w wysokości do 0,5 mln EUR ekwiwalentu dotacji brutto lub 0,75 mln EUR w przypadku przedsiębiorstw mających siedzibę na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, lub 1 mln EUR w przypadku przedsiębiorstw mających siedzibę na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu;

▼ M6

- d) bodźców podatkowych dla kwalifikujących się przedsiębiorstw w wysokości do 0,5 mln EUR ekwiwalentu dotacji brutto lub 0,75 mln EUR w przypadku przedsiębiorstw mających siedzibę na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, lub 1 mln EUR w przypadku przedsiębiorstw mających siedzibę na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu.

▼ B

4. Beneficjent może otrzymywać wsparcie z kilku instrumentów pomocy, o których mowa w ust. 3 niniejszego artykułu, jeżeli odsetek kwoty przyznanej w ramach jednego instrumentu pomocy, obliczony na podstawie maksymalnych kwot pomocy dozwolonych w ramach danego instrumentu, jest uwzględniany do określenia pozostałego odsetka maksymalnej kwoty pomocy dozwolonej w ramach innych instrumentów wchodzących w skład takiego połączenia instrumentów.

5. W przypadku małych innowacyjnych przedsiębiorstw określone w ust. 3 kwoty maksymalne mogą zostać podwojone.

▼ M6

6. W przypadku gdy program pomocy na rozpoczęcie działalności jest realizowany przez co najmniej jednego pośrednika finansowego, stosuje się warunki mające zastosowanie do pośredników finansowych określone w art. 21 ust. 10, 14, 15, 16 i 17.

7. Oprócz kwot, określonych w ust. 3, 4 i 5, programy pomocy na rozpoczęcie działalności mogą przyjąć postać przeniesienia własności intelektualnej albo przyznania powiązanych praw dostępu, bezpłatnie albo poniżej wartości rynkowej. Przeniesienie lub przyznanie odbywa się z organizacji prowadzącej badania i upowszechniającej wiedzę, w rozumieniu art. 2 pkt 83, która opracowała własność intelektualną stanowiącą przedmiot przeniesienia lub przyznania w ramach swojej niezależnej własnej lub wspólnej działalności badawczo-rozwojowej, do kwalifikującego się przedsiębiorstwa w rozumieniu ust. 2. Przeniesienie lub przyznanie spełnia wszystkie następujące warunki:

- a) celem przeniesienia własności intelektualnej lub przyznania powiązanych praw dostępu jest wprowadzenie na rynek nowego produktu lub nowej usługi; oraz
- b) wartość własności intelektualnej określono po cenach rynkowych, a zatem zgodnie z jedną z następujących metod:
 - (i) kwotę określono w drodze otwartej, przejrzystej i niedyskryminacyjnej konkurencyjnej procedury;
 - (ii) wycena niezależnego eksperta potwierdza, że kwota jest co najmniej równa wartości rynkowej;
 - (iii) w przypadku gdy kwalifikujące się przedsiębiorstwo ma prawo odmowy w odniesieniu do własności intelektualnej powstałej w wyniku współpracy z organizacją prowadzącą badania i upowszechniającą wiedzę, a organizacja prowadząca badania i upowszechniająca wiedzę ma wzajemne prawo do zabiegania o korzystniejsze pod względem gospodarczym oferty od stron trzecich, tak aby współpracujące kwalifikujące się przedsiębiorstwo musiało odpowiednio dostosować swoją ofertę.

▼ M6

Z wartości własności intelektualnej, o której mowa w tej literze, można potrącić wartość wszelkiego wkładu – finansowego i niefinansowego – kwalifikującego się przedsiębiorstwa na poczet kosztów działań organizacji prowadzącej badania i upowszechniającej wiedzę, które to działania doprowadziły do powstania przedmiotowej własności intelektualnej.

- c) kwota pomocy z tytułu przeniesienia własności intelektualnej lub przyznania powiązanych praw dostępu na podstawie niniejszego ustępu nie może przekraczać 1 mln EUR. Kwota pomocy odpowiada wartości własności intelektualnej, o której mowa w lit. b), pomniejszonej o wyżej wymienione potrącenie, o którym mowa w ostatnim zdaniu lit. b), oraz pomniejszonej o wszelkie wynagrodzenie należne od beneficjenta z tytułu tej własności intelektualnej. Wartość własności intelektualnej, o której mowa w lit. b), może przekroczyć 1 mln EUR, w którym to przypadku taka dodatkowa kwota może zostać pokryta przez kwalifikujące się przedsiębiorstwo z funduszy własnych lub innych środków.

▼ B*Artykuł 23***Pomoc na rzecz wielostronnych platform obrotu specjalizujących się w MŚP**

1. Pomoc na rzecz wielostronnych platform obrotu specjalizujących się w MŚP jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Jeżeli podmiotem prowadzącym platformę jest małe przedsiębiorstwo, środek pomocy może przybrać formę pomocy na rozpoczęcie działalności dla podmiotu prowadzącego platformę, w związku z czym zastosowanie mają warunki określone w art. 22.

▼ M6

Środek pomocy może przybrać formę bodźców podatkowych dla niezależnych inwestorów prywatnych będących osobami fizycznymi, które to bodźce dotyczą inwestycji w zakresie finansowania ryzyka poczynionych za pomocą alternatywnych platform obrotu w przedsiębiorstwa kwalifikowalne na mocy warunków określonych w art. 21a ust. 2 i 5.

▼ B*Artykuł 24***Pomoc na koszty rozpoznania**

1. Pomoc na koszty rozpoznania jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

▼ M6

2. Koszty kwalifikowalne są następujące:

- a) koszty wstępnego rozpoznania i formalnej analizy *due diligence* podjętych przez zarządzających pośrednikami finansowymi lub przez inwestorów w celu identyfikacji kwalifikujących się przedsiębiorstw na mocy art. 21, 21a i 22;

▼ M6

b) koszty badań inwestycyjnych, zgodnie z definicją zawartą w art. 36 ust. 1 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2017/565 ⁽¹⁾, w poszczególnych kwalifikujących się przedsiębiorstwach na mocy art. 21, 21a i 22, pod warunkiem że badania te są publicznie rozpowszechnione oraz, jeżeli zostały rozpowszechnione wśród klientów dostawcy badań inwestycyjnych przed ich publicznym upowszechnieniem, są publicznie rozpowszechnione w takiej samej formie, nie później niż 3 miesiące po pierwszym rozpowszechnieniu wśród klientów.

3. Badania inwestycyjne, o których mowa w ust. 2 lit. b) niniejszego artykułu, muszą spełniać wymogi określone w art. 36 i 37 rozporządzenia delegowanego (UE) 2017/565.

4. Intensywność pomocy nie może przekraczać 50 % kosztów kwalifikowalnych.

▼ B*SEKCJA 4****Pomoc na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną****Artykuł 25***Pomoc na projekty badawczo-rozwojowe****▼ M4**

1. Pomoc na projekty badawczo-rozwojowe, w tym projekty badawczo-rozwojowe, które uzyskały znak jakości w postaci pieczęci doskonałości w ramach programu „Horyzont 2020” lub „Horyzont Europa”, i współfinansowane projekty badawczo-rozwojowe oraz, w stosownych przypadkach, pomoc na współfinansowane łączenie w zespoły, jest zgodna z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki określone w niniejszym artykule i w rozdziale I.

▼ B

2. Część projektu badawczo-rozwojowego objęta pomocą w pełni należy do co najmniej jednej z następujących kategorii:

- a) badania podstawowe;
- b) badania przemysłowe;
- c) eksperymentalne prace rozwojowe;
- d) studium wykonalności.

3. Koszty kwalifikowalne projektów badawczo-rozwojowych przypisuje się do konkretnej kategorii działalności badawczo-rozwojowej i obejmują one:

- a) koszty personelu: badaczy, techników i pozostałych pracowników pomocniczych w zakresie, w jakim są oni zatrudnieni przy danym projekcie;

⁽¹⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2017/565 z dnia 25 kwietnia 2016 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE w odniesieniu do wymogów organizacyjnych i warunków prowadzenia działalności przez firmy inwestycyjne oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tej dyrektywy (Dz.U. L 87 z 31.3.2017, s. 1).

▼ B

- b) koszty aparatury i sprzętu w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby projektu. Jeśli aparatura i sprzęt nie są wykorzystywane na potrzeby projektu przez cały okres ich użytkowania, za koszty kwalifikowalne uznaje się tylko koszty amortyzacji odpowiadające okresowi realizacji projektu obliczone na podstawie powszechnie przyjętych zasad rachunkowości;
- c) koszty budynków i gruntów w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby projektu. Jeżeli chodzi o budynki, za koszty kwalifikowalne uznaje się tylko koszty amortyzacji odpowiadające okresowi realizacji projektu obliczone na podstawie powszechnie przyjętych zasad rachunkowości. W przypadku gruntów kosztami kwalifikowalnymi są koszty przekazania na zasadach handlowych lub faktycznie poniesione koszty kapitałowe;
- d) koszty badań wykonywanych na podstawie umowy, wiedzy i patentów zakupionych lub użytkowanych na podstawie licencji udzielonej przez źródła zewnętrzne na warunkach pełnej konkurencji oraz koszty doradztwa i równorzędnych usług wykorzystywanych wyłącznie na potrzeby projektu;

▼ M6

- e) dodatkowe koszty ogólne i inne koszty operacyjne, w tym koszty materiałów, dostaw i podobnych produktów, ponoszone bezpośrednio w wyniku realizacji projektu; nie naruszając przepisów art. 7 ust. 1 zdanie trzecie, takie koszty projektu badawczo-rozwojowego można ewentualnie obliczać na podstawie uproszczonej metody kosztów w formie stawki ryczałtowej wynoszącej do 20 %, stosowanej do całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu badawczo-rozwojowego, o których mowa w lit. a)–d). W takim przypadku koszty projektu badawczo-rozwojowego wykorzystywane do obliczania kosztów pośrednich są ustalane na podstawie zwykłych praktyk księgowych i obejmują wyłącznie kwalifikowalne koszty projektu badawczo-rozwojowego, o których mowa w lit. a)–d).

▼ B

- 4. Za koszty kwalifikowalne w przypadku studium wykonalności uznaje się koszty jego realizacji.
- 5. Intensywność pomocy dla poszczególnych beneficjentów nie przekracza:
 - a) 100 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku badań podstawowych;
 - b) 50 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku badań przemysłowych;
 - c) 25 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku eksperymentalnych prac rozwojowych;
 - d) 50 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku studiów wykonalności.

▼ M6

- 6. Intensywność pomocy na badania przemysłowe i eksperymentalne prace rozwojowe można zwiększyć do maksymalnej intensywności pomocy na poziomie 80 % kosztów kwalifikowalnych zgodnie z lit. a) do d) poniżej, przy założeniu, że nie można łączyć ze sobą lit. b), c) i d):
 - a) o 10 punktów procentowych w przypadku średnich przedsiębiorstw oraz o 20 punktów procentowych w przypadku małych przedsiębiorstw;
 - b) o 15 punktów procentowych, jeżeli spełniony jest jeden z następujących warunków:
 - (i) projekt zakłada efektywną współpracę:
 - między przedsiębiorstwami, wśród których przynajmniej jedno jest MŚP, lub jest realizowany w co najmniej dwóch państwach członkowskich lub w państwie członkowskim i w państwie umawiającej się strony Porozumienia EOG, przy czym żadne pojedyncze przedsiębiorstwo nie ponosi więcej niż 70 % kosztów kwalifikowalnych, lub

▼ M6

- między przedsiębiorstwem i co najmniej jedną organizacją prowadzącą badania i upowszechniającą wiedzę, jeżeli ta ostatnia ponosi co najmniej 10 % kosztów kwalifikowalnych i ma prawo do publikowania własnych wyników badań;
 - (ii) wyniki projektu są szeroko rozpowszechniane podczas konferencji, za pośrednictwem publikacji, ogólnodostępnych baz bądź oprogramowania bezpłatnego lub otwartego;
 - (iii) beneficjent zobowiązuje się do terminowego udostępnienia licencji związanych z wynikami badań dotyczących projektów badawczo-rozwojowych objętych pomocą, chronionych prawami własności intelektualnej, po cenie rynkowej i na zasadzie braku wyłączności i niedyskryminacji do użytku przez zainteresowane strony w EOG;
 - (iv) projekt badawczo-rozwojowy jest realizowany w obszarze objętym pomocą, który spełnia warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu;
- c) o 5 punktów procentowych, jeżeli projekt badawczo-rozwojowy jest realizowany w obszarze objętym pomocą, który spełnia warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu;
- d) o 25 punktów procentowych, jeżeli projekt badawczo-rozwojowy:
- (i) został wybrany przez państwo członkowskie w wyniku otwartego zaproszenia do udziału w projekcie opracowanym wspólnie przez co najmniej trzy państwa członkowskie lub umawiające się strony Porozumienia EOG oraz
 - (ii) wiąże się ze skuteczną współpracą między przedsiębiorstwami w co najmniej dwóch państwach członkowskich lub umawiających się stronach Porozumienia EOG, jeżeli beneficjentem jest MŚP, lub w co najmniej trzech państwach członkowskich lub umawiających się stronach Porozumienia EOG, jeżeli beneficjentem jest duże przedsiębiorstwo oraz
 - (iii) jeżeli spełniony jest co najmniej jeden z dwóch następujących warunków:
 - wyniki projektu badawczo-rozwojowego są szeroko rozpowszechniane w co najmniej trzech państwach członkowskich lub umawiających się stronach Porozumienia EOG podczas konferencji, za pośrednictwem publikacji, ogólnodostępnych baz bądź wolnego lub otwartego oprogramowania, lub
 - beneficjent zobowiązuje się do terminowego udostępnienia licencji związanych z wynikami badań dotyczących projektów badawczo-rozwojowych objętych pomocą, chronionych prawami własności intelektualnej, po cenie rynkowej i na zasadzie braku wyłączności i niedyskryminacji do użytku przez zainteresowane strony w EOG.

▼ B

7. Intensywność pomocy na studium wykonalności można zwiększyć o 10 punktów procentowych w przypadku średnich przedsiębiorstw i o 20 punktów procentowych w przypadku małych przedsiębiorstw;

▼ **M4***Artykuł 25a***Pomoc na projekty, którym przyznano znak jakości w postaci pieczęci doskonałości**

1. Pomoc dla MŚP na projekty badawczo-rozwojowe oraz studia wykonalności, którym przyznano znak jakości w postaci pieczęci doskonałości w ramach programu „Horyzont 2020” lub „Horyzont Europa”, jest zgodna z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki określone w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Działaniami kwalifikowalnymi w ramach objętego pomocą projektu badawczo-rozwojowego lub studium wykonalności są działania określone jako kwalifikowalne w przepisach programu „Horyzont 2020” lub programu „Horyzont Europa”, z wyłączeniem działań wykraczających poza eksperymentalne prace rozwojowe.

3. Kategorie, maksymalne kwoty i metody obliczania kosztów kwalifikowalnych objętego pomocą projektu badawczo-rozwojowego lub studium wykonalności są takie jak te określone jako kwalifikowalne w przepisach programu „Horyzont 2020” lub programu „Horyzont Europa”.

4. Maksymalna kwota pomocy nie może przekraczać 2,5 mln EUR na MŚP i na projekt badawczo-rozwojowy lub studium wykonalności.

5. Całkowite finansowanie publiczne dla projektu badawczo-rozwojowego lub studium wykonalności nie może przekraczać stopy finansowania określonej dla tego projektu badawczo-rozwojowego lub studium wykonalności zgodnie z przepisami programu „Horyzont 2020” lub programu „Horyzont Europa”.

*Artykuł 25b***Pomoc na działania „Maria Skłodowska-Curie” i weryfikację poprawności projektu ERBN**

1. Pomoc na działania „Maria Skłodowska-Curie” i weryfikację poprawności projektu ERBN, którym przyznano znak jakości w postaci pieczęci doskonałości w ramach programu „Horyzont 2020” lub „Horyzont Europa”, jest zgodna z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki określone w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Działaniami kwalifikowalnymi w ramach działania objętego pomocą są działania określone jako kwalifikowalne w przepisach programu „Horyzont 2020” lub programu „Horyzont Europa”.

3. Kategorie, maksymalne kwoty i metody obliczania kosztów kwalifikowalnych działania objętego pomocą są takie jak te określone jako kwalifikowalne w przepisach programu „Horyzont 2020” lub programu „Horyzont Europa”.

4. Całkowite finansowanie publiczne dla działania objętego pomocą nie może przekraczać maksymalnego poziomu wsparcia przewidzianego w programie „Horyzont 2020” lub „Horyzont Europa”.

▼ **M4***Artykuł 25c***Pomoc zawarta we współfinansowanych projektach badawczo-rozwojowych**

1. Pomoc na współfinansowany projekt badawczo-rozwojowy lub studium wykonalności (w tym projekty badawczo-rozwojowe realizowane w ramach zinstytucjonalizowanego partnerstwa europejskiego, którego podstawą jest art. 185 lub 187 Traktatu, lub działanie współfinansowania w ramach programu, zdefiniowane w przepisach programu „Horyzont Europa”), który realizowany jest przez co najmniej trzy państwa członkowskie lub – opcjonalnie – dwa państwa członkowskie i co najmniej jedno państwo stowarzyszone, oraz wybrany na podstawie oceny i klasyfikacji dokonanej przez niezależnych ekspertów w wyniku transnarodowych zaproszeń do składania wniosków zgodnie z przepisami programu „Horyzont 2020” lub programu „Horyzont Europa”, jest zgodna z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki określone w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Działaniami kwalifikowalnymi w ramach objętego pomocą projektu badawczo-rozwojowego lub studium wykonalności są działania określone jako kwalifikowalne w przepisach programu „Horyzont 2020” lub programu „Horyzont Europa”, z wyłączeniem działań wykraczających poza eksperymentalne prace rozwojowe.

3. Kategorie, maksymalne kwoty i metody obliczania kosztów kwalifikowalnych są takie jak te określone jako kwalifikowalne w przepisach programu „Horyzont 2020” lub programu „Horyzont Europa”.

4. Całkowite finansowanie publiczne nie może przekraczać stopy finansowania określonej dla projektu badawczo-rozwojowego lub studium wykonalności w następstwie wyboru, klasyfikacji i oceny zgodnie z przepisami programu „Horyzont 2020” lub programu „Horyzont Europa”.

5. Finansowanie zapewniane z programu „Horyzont 2020” lub programu „Horyzont Europa” pokrywa co najmniej 30 % łącznych kosztów kwalifikowalnych w przypadku działania w zakresie badań i innowacji lub działania w zakresie innowacji zdefiniowanych w programie „Horyzont 2020” lub programie „Horyzont Europa”.

*Artykuł 25d***Pomoc na łączenie w zespoły**

1. Pomoc na współfinansowane łączenie w zespoły, w którym uczestniczą co najmniej dwa państwa członkowskie i które jest wybierane na podstawie oceny i klasyfikacji dokonanej przez niezależnych ekspertów w wyniku transnarodowych zaproszeń do składania wniosków zgodnie z przepisami programu „Horyzont 2020” lub programu „Horyzont Europa”, jest zgodna z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki określone w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Działaniami kwalifikowalnymi w ramach współfinansowanego łączenia w zespoły są działania określone jako kwalifikowalne w przepisach programu „Horyzont 2020” lub programu „Horyzont Europa”. Wyłączone są działania wykraczające poza eksperymentalne prace rozwojowe.

▼ **M4**

3. Kategorie, maksymalne kwoty i metody obliczania kosztów kwalifikowalnych są takie jak te określone jako kwalifikowalne w przepisach programu „Horyzont 2020” lub programu „Horyzont Europa”. Ponadto za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne związane z projektem.

4. Całkowite finansowanie publiczne nie może przekraczać stopy finansowania określonej dla łączenia w zespoły w następstwie wyboru, klasyfikacji i oceny zgodnie z przepisami programu „Horyzont 2020” lub programu „Horyzont Europa”. Ponadto w przypadku inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne związane z projektem pomoc nie może przekraczać 70 % kosztów inwestycji.

5. W przypadku pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę w ramach łączenia w zespoły zastosowanie mają następujące dodatkowe warunki:

- a) jeżeli infrastrukturę wykorzystuje się do prowadzenia zarówno działalności gospodarczej, jak i niegospodarczej, finansowanie, koszty i dochody z każdego rodzaju działalności rozlicza się osobno, konsekwentnie stosując obiektywnie uzasadnione zasady rachunku kosztów;
- b) cena pobierana za prowadzenie i użytkowanie infrastruktury odpowiada cenie rynkowej;
- c) dostęp do infrastruktury jest udzielany szeregowi użytkowników na przejrzystych i niedyskryminacyjnych zasadach. Przedsiębiorstwom, które finansują co najmniej 10 % kosztów inwestycji w infrastrukturę, można przyznać preferencyjny dostęp na bardziej korzystnych warunkach. Aby uniknąć nadmiernej rekompensaty, dostęp ten musi być proporcjonalny do wkładu przedsiębiorstwa w koszty inwestycji, a warunki te muszą być podane do wiadomości publicznej;
- d) jeżeli infrastruktura otrzymuje finansowanie publiczne zarówno na działalność gospodarczą, jak i niegospodarczą, państwo członkowskie wprowadza mechanizm monitorowania i wycofania w celu zapewnienia, aby w wyniku zwiększenia udziału działalności gospodarczej w stosunku do sytuacji oczekiwanej w momencie przyznania pomocy nie przekroczono obowiązującej maksymalnej intensywności pomocy.

▼ **M6***Artykuł 25e*

Pomoc związana ze współfinansowaniem projektów wspieranych z Europejskiego Funduszu Obronnego lub Europejskiego programu rozwoju przemysłu obronnego

1. Pomoc na współfinansowanie projektu badawczo-rozwojowego finansowanego z Europejskiego Funduszu Obronnego lub Europejskiego programu rozwoju przemysłu obronnego, który jest oceniany, klasyfikowany i wybierany zgodnie z zasadami Europejskiego Funduszu Obronnego lub Europejskiego programu rozwoju przemysłu obronnego, jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Kosztami kwalifikowalnymi projektu objętego pomocą są koszty określone jako kwalifikowalne zgodnie z zasadami Europejskiego Funduszu Obronnego lub Europejskiego programu rozwoju przemysłu obronnego.

▼M6

3. Całkowite finansowanie publiczne może wynieść do 100 % kosztów kwalifikowalnych projektu, co oznacza, że koszty projektu nieobjęte finansowaniem unijnym mogą zostać pokryte z pomocy państwa.

4. W przypadku gdy intensywność pomocy otrzymanej przez beneficjenta przekracza maksymalną intensywność pomocy, jaką beneficjent mógł otrzymać zgodnie z art. 25 ust. 5, 6 i 7, beneficjent musi zapłacić organowi przyznającemu pomoc cenę rynkową za wykorzystywanie praw własności intelektualnej lub prototypów powstałych w ramach projektu do zastosowań niezwiązanych z obronnością. W żadnym razie maksymalna kwota, jaką należy zapłacić organowi przyznającemu pomoc za takie wykorzystanie, nie może przekraczać różnicy między pomocą otrzymaną przez beneficjenta a maksymalną kwotą pomocy, jaką beneficjent mógłby otrzymać przy zastosowaniu maksymalnej intensywności pomocy dozwolonej dla tego beneficjenta na podstawie art. 25 ust. 5, 6 i 7.

▼B*Artykuł 26***Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę badawczą**

1. Pomoc na utworzenie lub unowocześnienie infrastruktury badawczej wykorzystywanej do prowadzenia działalności gospodarczej jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Jeżeli infrastrukturę badawczą wykorzystuje się do prowadzenia zarówno działalności gospodarczej, jak i niegospodarczej, finansowanie, koszty i dochody z każdego rodzaju działalności należy rozliczać osobno, konsekwentnie stosując obiektywnie uzasadnione zasady rachunku kosztów.

3. Cena pobierana za prowadzenie i użytkowanie infrastruktury odpowiada cenie rynkowej.

4. Dostęp do infrastruktury jest udzielany szeregowi użytkowników na przejrzystych i niedyskryminacyjnych zasadach. Przedsiębiorstwom, które finansują co najmniej 10 % kosztów inwestycji w infrastrukturę, można przyznać preferencyjny dostęp na bardziej korzystnych warunkach. Aby uniknąć nadmiernej rekompensaty, dostęp ten musi być proporcjonalny do wkładu przedsiębiorstwa w koszty inwestycji, a warunki te należy podawać do wiadomości publicznej.

5. Za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne.

▼M6

6. Intensywność pomocy nie może przekraczać 50 % kosztów kwalifikowalnych. Intensywność pomocy można zwiększyć do 60 % pod warunkiem zapewnienia finansowania publicznego przez co najmniej dwa państwa członkowskie lub w przypadku infrastruktury badawczej ocenianej i wybranej na poziomie Unii.

▼B

7. Jeżeli infrastruktura naukowo-badawcza otrzymuje finansowanie publiczne zarówno na działalność gospodarczą, jak i niegospodarczą, państwo członkowskie wprowadza mechanizm monitorowania i wycofania, aby zapewnić, że w wyniku zwiększenia udziału działalności gospodarczej w stosunku do sytuacji oczekiwanej w momencie przyznania pomocy nie przekroczono obowiązującej maksymalnej intensywności pomocy.

▼M6*Artykuł 26a***Pomoc inwestycyjna na infrastruktury testowo-doświadczalne**

1. Pomoc inwestycyjna na wybudowanie lub modernizację infrastruktury testowo-doświadczalnych jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.
2. Cena pobierana za prowadzenie i użytkowanie infrastruktury odpowiada cenie rynkowej lub, w przypadku braku ceny rynkowej, odzwierciedla jej koszty z uwzględnieniem uzasadnionej marży.
3. Dostęp do infrastruktury jest udzielany szeregowi użytkowników na przejrzystych i niedyskryminacyjnych zasadach. Przedsiębiorstwom, które finansują co najmniej 10 % kosztów inwestycji w infrastrukturę, można przyznać preferencyjny dostęp na bardziej korzystnych warunkach. Aby uniknąć nadmiernej rekompensaty, dostęp ten musi być proporcjonalny do wkładu przedsiębiorstwa w koszty inwestycji, a warunki te należy podawać do wiadomości publicznej.
4. Za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne.
5. Intensywność pomocy nie może przekraczać 25 % kosztów kwalifikowalnych.
6. Intensywność pomocy można zwiększyć maksymalnie do 40 %, 50 % i 60 % kwalifikowalnych kosztów inwestycji odpowiednio dużych, średnich i małych przedsiębiorstw w następujący sposób:
 - a) o 10 punktów procentowych w przypadku średnich przedsiębiorstw oraz o 20 punktów procentowych w przypadku małych przedsiębiorstw;
 - b) o dodatkowe 10 punktów procentowych w przypadku transgranicznych infrastruktury testowo-doświadczalnych, które podlegają finansowaniu publicznemu przez co najmniej dwa państwa członkowskie, lub w przypadku infrastruktury testowo-doświadczalnych ocenionych i wybranych na poziomie Unii;
 - c) o dodatkowe 5 punktów procentowych w przypadku infrastruktury testowo-doświadczalnych, których co najmniej 80 % rocznej zdolności produkcyjnej przeznaczono dla MŚP.

▼B*Artykuł 27***Pomoc dla klastrów innowacyjnych**

1. Pomoc dla klastrów innowacyjnych jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

▼M6

2. Pomoc inwestycyjną można przyznać właścicielowi klastra innowacyjnego. Pomoc operacyjną można przyznać operatorowi klastra innowacyjnego. Operator, jeżeli nie jest tożsamy z właścicielem, może mieć osobowość prawną albo stanowić konsorcjum przedsiębiorstw nieposiadające odrębnej osobowości prawnej. We wszystkich przypadkach każde przedsiębiorstwo musi prowadzić odrębną księgowość w zakresie kosztów i przychodów z każdej działalności (własności, funkcjonowania i użytkowania klastra) zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości.

▼B

3. Dostęp do pomieszczeń, zaplecza oraz działań klastra jest udzielany szeregowi użytkowników na przejrzystych i niedyskryminacyjnych zasadach. Przedsiębiorstwom, które finansują co najmniej 10 % kosztów inwestycji klastra innowacyjnego, można przyznać preferencyjny dostęp na bardziej korzystnych warunkach. Aby uniknąć nadmiernej rekompensaty, dostęp ten musi być proporcjonalny do wkładu przedsiębiorstwa w koszty inwestycji, a warunki te należy podawać do wiadomości publicznej.

▼M6

4. Opłaty pobierane za korzystanie z obiektów klastra i za udział w jego działaniach odpowiadają cenom rynkowym lub odzwierciedlają koszty tych działań z uwzględnieniem uzasadnionej marży.

▼B

5. Pomoc inwestycyjną można przyznać na utworzenie lub modernizację klastrów innowacyjnych. Za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne.

6. Intensywność pomocy inwestycyjnej dla klastrów innowacyjnych nie przekracza 50 % kosztów kwalifikowalnych. Intensywność pomocy można zwiększyć o 15 punktów procentowych w przypadku klastrów innowacyjnych usytuowanych na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu, oraz o 5 punktów procentowych w przypadku klastrów innowacyjnych znajdujących się na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu.

7. Na prowadzenie działalności klastrów innowacyjnych można udzielić pomocy operacyjnej. Jej czas trwania nie przekracza dziesięciu lat.

8. Za koszty kwalifikowalne pomocy operacyjnej dla klastrów innowacyjnych uznaje się koszty personelu i koszty administracyjne (w tym koszty ogólne) dotyczące:

- a) aktywizacji klastra w celu ułatwienia współpracy, dzielenia się informacjami oraz świadczenia lub kierowania specjalistycznych i dopasowanych usług wsparcia dla biznesu;
- b) marketingu klastra w celu zwiększenia udziału nowych przedsiębiorstw lub organizacji oraz zwiększenia widoczności klastra;
- c) zarządzania zapleczem klastra; organizacji programów szkoleniowych, warsztatów i konferencji w celu wsparcia dzielenia się wiedzą, tworzenia sieci kontaktów i współpracy transnarodowej.

9. Intensywność pomocy operacyjnej nie przekracza 50 % łącznych kwalifikowalnych kosztów w okresie, na który przyznawana jest pomoc.

*Artykuł 28***Pomoc dla MŚP na wspieranie innowacyjności**

1. Pomoc dla MŚP na wspieranie innowacyjności jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

▼ B

2. Za koszty kwalifikowalne uznaje się:
- a) koszty uzyskania, walidacji i obrony patentów i innych wartości niematerialnych i prawnych;
 - b) koszty oddelegowania wysoko wykwalifikowanego personelu z organizacji prowadzącej badania i upowszechniającej wiedzę bądź z dużego przedsiębiorstwa, który to personel zajmuje się działalnością badawczą, rozwojową i innowacyjną na nowo utworzonych u beneficjenta stanowiskach i nie zastępuje innego personelu;

▼ M6

- c) koszty usług doradczych w zakresie innowacji i usług wsparcia innowacji, w tym usług świadczonych przez organizacje prowadzące badania i upowszechniające wiedzę, infrastruktury badawcze, infrastruktury testowo-doświadczalne lub klastry innowacyjne.

▼ B

3. Intensywność pomocy nie przekracza 50 % kosztów kwalifikowalnych.

▼ M6

4. W szczególnym przypadku, jakim jest pomoc na usługi doradcze w zakresie innowacji i usługi wsparcia innowacji, intensywność pomocy może zostać zwiększona do 100 % kosztów kwalifikowalnych, pod warunkiem że całkowita kwota pomocy na usługi doradcze w zakresie innowacji i usługi wsparcia nie przekracza 220 000 EUR na jednostkę w dowolnym trzyletnim okresie.

▼ B*Artykuł 29***Pomoc na innowacje procesowe i organizacyjne**

1. Pomoc na innowacje procesowe i organizacyjne jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Pomoc dla dużych przedsiębiorstw kwalifikuje się tylko pod warunkiem, że skutecznie współpracują one z MŚP w zakresie działalności objętej pomocą, a współpracujące MŚP ponoszą przynajmniej 30 % całkowitych kosztów kwalifikowalnych.

3. Za koszty kwalifikowalne uznaje się:

- a) koszty personelu;
- b) koszty aparatury, sprzętu, budynków i gruntu w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby projektu;
- c) koszty badań wykonywanych na podstawie umowy, wiedzy i patentów zakupionych lub użytkowanych na podstawie licencji udzielonej przez źródła zewnętrzne w warunkach pełnej konkurencji;
- d) dodatkowe koszty ogólne i inne koszty operacyjne, w tym koszty materiałów i podobnych produktów, ponoszone bezpośrednio w wyniku realizowania projektu.

4. Intensywność pomocy nie przekracza 15 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku dużych przedsiębiorstw i 50 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku MŚP.

▼B*Artykuł 30***Pomoc na działalność badawczo-rozwojową w sektorze rybołówstwa i akwakultury**

1. Pomoc na badania i rozwój w sektorze rybołówstwa i akwakultury jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Projekt objęty pomocą leży w sferze zainteresowania wszystkich przedsiębiorstw działających w danym sektorze lub podsektorze.

3. Przed terminem rozpoczęcia realizacji wspieranego projektu w internecie publikowane są następujące informacje:

- a) o planowanej realizacji projektu objętego pomocą;
- b) cele wspieranego projektu;
- c) przybliżony termin opublikowania spodziewanych wyników wspieranego projektu i miejsce ich ogłoszenia w internecie;
- d) informacja, że wyniki wspieranego projektu będą dostępne nieodpłatnie dla wszystkich przedsiębiorstw działających w danym sektorze lub podsektorze.

4. Wyniki projektu objętego pomocą są dostępne w internecie począwszy od daty zakończenia takiego projektu lub od daty podania wszelkich informacji dotyczących takich wyników członkom jakiegokolwiek organizacji, w zależności od tego, co nastąpi wcześniej. Wyniki są dostępne w internecie przez okres co najmniej 5 lat od daty zakończenia projektu objętego pomocą.

5. Pomoc przyznaje się bezpośrednio organizacjom prowadzącym badania i upowszechniającym wiedzę i nie zakłada ona bezpośredniego przyznawania pomocy niezwiązanej z badaniami przedsiębiorstwom produkującym, przetwarzającym lub wprowadzającym do obrotu produkty rybołówstwa i akwakultury.

6. Za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty, o których mowa w art. 25 ust. 3.

7. Intensywność pomocy nie przekracza 100 % kosztów kwalifikowalnych.

*SEKCJA 5****Pomoc szkoleniowa****Artykuł 31***Pomoc szkoleniowa**

1. Pomoc szkoleniowa jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Pomocy nie przyznaje się na szkolenia prowadzone przez przedsiębiorstwa w celu przestrzegania obowiązkowych norm krajowych w zakresie szkoleń.

▼B

3. Za koszty kwalifikowalne uznaje się:
- a) koszty zatrudnienia wykładowców poniesione za godziny, podczas których wykładowcy uczestniczą w szkoleniu;

▼M1

- b) koszty operacyjne wykładowców i uczestników szkolenia bezpośrednio związane z projektem szkoleniowym, takie jak koszty podróży, koszty zakwaterowania, materiały bezpośrednio związane z projektem, amortyzacja narzędzi i wyposażenia w zakresie, w jakim są wykorzystywane wyłącznie na potrzeby projektu szkoleniowego;

▼B

- c) koszty usług doradczych związanych z projektem szkoleniowym;
- d) koszty personelu osób szkolonych i ogólne koszty pośrednie (koszty administracyjne, wynajem, koszty ogólne) poniesione za godziny, podczas których osoby szkolone biorą udział w szkoleniu.

4. Intensywność pomocy nie przekracza 50 % kosztów kwalifikowalnych. Intensywność pomocy można zwiększyć maksymalnie do 70 % kosztów kwalifikowalnych w następujący sposób:

- a) o 10 punktów procentowych w przypadku szkoleń dla pracowników niepełnosprawnych lub znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji;
- b) o 10 punktów procentowych w przypadku pomocy na rzecz średniego przedsiębiorstwa i o 20 punktów procentowych w przypadku pomocy na rzecz małego przedsiębiorstwa.

5. W przypadku pomocy przyznawanej w sektorze transportu morskiego jej intensywność może zostać zwiększona do 100 % kosztów kwalifikowalnych, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- a) uczestnicy szkolenia nie są aktywnymi członkami załogi, lecz dodatkowymi członkami załogi; oraz
- b) szkolenie jest prowadzone na pokładzie statków zarejestrowanych w rejestrach unijnych.

*SEKCJA 6****Pomoc przeznaczona na pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji oraz pracowników niepełnosprawnych****Artykuł 32***Pomoc w formie subsydiowania wynagrodzeń na rekrutację pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji**

1. Programy pomocy na rekrutację pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji są zgodne z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączone z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty płacy w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy od dnia rekrutacji pracownika znajdującego się w szczególnie niekorzystnej sytuacji. W przypadku pracownika znajdującego się w bardzo niekorzystnej sytuacji za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty płacy za okres nie dłuższy niż 24 miesiące od dnia rekrutacji.

▼B

3. Jeżeli rekrutacja takich pracowników nie powoduje wzrostu netto liczby pracowników w danym przedsiębiorstwie w porównaniu ze średnią za poprzednie 12 miesięcy, powodem zwolnienia zapełnionego w ten sposób etatu lub etatów jest dobrowolne rozwiązanie stosunku pracy, niepełnosprawność, przejście na emeryturę z powodu osiągnięcia wieku emerytalnego, dobrowolne zmniejszenie wymiaru czasu pracy lub zgodne z prawem zwolnienie za naruszenie obowiązków pracowniczych, a nie redukcja etatu.
4. Z wyjątkiem przypadku zgodnego z prawem zwolnienia za naruszenie obowiązków pracowniczych, pracownik znajdujący się w szczególnie niekorzystnej sytuacji jest uprawniony do nieprzerwanego zatrudnienia przez minimalny okres zatrudnienia zgodny z przepisami krajowymi lub porozumieniami zbiorowymi regulującymi zawieranie umów o pracę.
5. Jeżeli okres ten jest krótszy niż 12 miesięcy, lub 24 miesiące w przypadku pracowników znajdujących się w bardzo niekorzystnej sytuacji, wówczas pomoc jest proporcjonalnie zmniejszona.
6. Intensywność pomocy nie przekracza 50 % kosztów kwalifikowalnych.

*Artykuł 33***Pomoc w formie subsydiowania wynagrodzeń na zatrudnianie pracowników niepełnosprawnych**

1. Pomoc na zatrudnianie pracowników niepełnosprawnych jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.
2. Za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty płacy w danym okresie zatrudnienia pracownika niepełnosprawnego.
3. Jeżeli rekrutacja takich pracowników nie powoduje wzrostu netto liczby pracowników w danym przedsiębiorstwie w porównaniu ze średnią za poprzednie 12 miesięcy, powodem zwolnienia zapełnionego w ten sposób etatu lub etatów jest dobrowolne rozwiązanie stosunku pracy, niepełnosprawność, przejście na emeryturę z powodu osiągnięcia wieku emerytalnego, dobrowolne zmniejszenie wymiaru czasu pracy lub zgodne z prawem zwolnienie za naruszenie obowiązków pracowniczych, a nie redukcja etatu.
4. Z wyjątkiem przypadku zgodnego z prawem zwolnienia za naruszenie obowiązków pracowniczych, pracownik niepełnosprawny jest uprawniony do nieprzerwanego zatrudnienia przez minimalny okres zatrudnienia zgodny z przepisami krajowymi lub porozumieniami zbiorowymi prawnie wiążącymi dla przedsiębiorstwa i regulującymi zawieranie umów o pracę.
5. Intensywność pomocy nie przekracza 75 % kosztów kwalifikowalnych.

*Artykuł 34***Pomoc na rekompensatę dodatkowych kosztów związanych z zatrudnieniem pracowników niepełnosprawnych**

1. Pomoc na rekompensatę dodatkowych kosztów związanych z zatrudnieniem pracowników niepełnosprawnych jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

▼B

2. Za koszty kwalifikowalne uznaje się:
 - a) koszty adaptacji pomieszczeń;
 - b) koszty zatrudnienia personelu za czas poświęcony wyłącznie na pomoc pracownikom niepełnosprawnym oraz szkolenie tego personelu w zakresie wspierania pracowników niepełnosprawnych;
 - c) koszty adaptacji lub zakupu sprzętu lub zakupu i autoryzacji oprogramowania na użytek pracowników niepełnosprawnych, w tym urządzeń technologii wspomagających lub przystosowanych do ich potrzeb, które wykraczają poza koszty, jakie poniósłby beneficjent w przypadku zatrudnienia pracowników, którzy nie są niepełnosprawni;
 - d) koszty bezpośrednio związane z transportem pracowników niepełnosprawnych do miejsca pracy i transportem pracowników niepełnosprawnych związanym z wykonywaną pracą;
 - e) koszty płacy za godziny spędzone przez pracownika niepełnosprawnego na rehabilitacji;
 - f) w przypadku beneficjenta oferującego zatrudnienie chronione — koszty budowy, wyposażenia lub modernizacji jednostek produkcyjnych danego przedsiębiorstwa oraz wszelkie koszty administracyjne i koszty transportu bezpośrednio związane z zatrudnieniem pracowników niepełnosprawnych.
3. Intensywność pomocy nie przekracza 100 % kosztów kwalifikowalnych.

*Artykuł 35***Pomoc na rekompensatę kosztów wsparcia udzielanego pracownikom znajdującym się w szczególnie niekorzystnej sytuacji**

1. Pomoc na rekompensatę kosztów wsparcia udzielanego pracownikom znajdującym się w szczególnie niekorzystnej sytuacji jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.
2. Kosztami kwalifikowalnymi są koszty:
 - a) zatrudnienia personelu wyłącznie za czas poświęcony na pomoc pracownikom znajdującym się w szczególnie niekorzystnej sytuacji przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy od dnia rekrutacji pracownika znajdującego się w szczególnie niekorzystnej sytuacji lub przez okres nie dłuższy niż 24 miesiące od dnia rekrutacji pracownika znajdującego się w bardzo niekorzystnej sytuacji;
 - b) szkolenia takiego personelu w zakresie wspierania pracowników znajdującym się w szczególnie niekorzystnej sytuacji.
3. Udzielane wsparcie obejmuje środki wspierania autonomii pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji oraz ich adaptacji w środowisku pracy, wspierania pracowników w trakcie procedur socjalnych i administracyjnych, ułatwiania komunikacji z przedsiębiorcą i zarządzania konfliktami.
4. Intensywność pomocy nie przekracza 50 % kosztów kwalifikowalnych.

▼ B

SEKCJA 7

Pomoc na ochronę środowiska▼ M6*Artykuł 36***Pomoc inwestycyjna na ochronę środowiska, w tym obniżenie emisyjności**

1. Pomoc inwestycyjna na ochronę środowiska, w tym pomoc na ograniczenie i likwidację emisji gazów cieplarnianych, jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

1a. Niniejszy artykuł nie ma zastosowania do środków, dla których określono bardziej szczegółowe przepisy w art. 36a, 36b oraz 38–48. Niniejszy artykuł nie ma również zastosowania do inwestycji w sprzęt, maszyny i zakłady produkcji przemysłowej wykorzystujące paliwa kopalne, w tym te wykorzystujące gaz ziemny. Pozostaje to bez uszczerbku dla możliwości przyznania pomocy na instalację dodatkowych komponentów podnoszących poziom ochrony środowiska w przypadku istniejącego sprzętu, istniejących maszyn i zakładów produkcji przemysłowej, w którym to przypadku inwestycja nie może powodować ani zwiększenia mocy produkcyjnych, ani wyższego zużycia paliw kopalnych.

1b. Niniejszy artykuł ma również zastosowanie do inwestycji w sprzęt i maszyny wykorzystujące oraz w infrastrukturę transportującą wodór w zakresie, w jakim wykorzystywany lub transportowany wodór kwalifikuje się jako wodór odnawialny. Ma on również zastosowanie do inwestycji w sprzęt i maszyny wykorzystujące paliwa wodoropochodne, których wartość energetyczna pochodzi ze źródeł odnawialnych innych niż biomasa i które zostały wyprodukowane zgodnie z metodyką określoną dla odnawialnych ciekłych i gazowych paliw transportowych pochodzenia niebiologicznego w dyrektywie (UE) 2018/2001 oraz w aktach wykonawczych lub delegowanych do tej dyrektywy.

Niniejszy artykuł ma również zastosowanie do pomocy na inwestycje w instalacje, sprzęt i maszyny produkujące lub wykorzystujące oraz w infrastrukturę dedykowaną, o której mowa w art. 2 pkt 130 zdanie ostatnie, transportującą wodór wyprodukowany przy użyciu energii elektrycznej, który nie kwalifikuje się jako wodór odnawialny, w zakresie, w jakim można wykazać, że produkowany, wykorzystywany lub transportowany wodór elektrolityczny pozwala na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych w cyklu życia w wysokości co najmniej 70 % w porównaniu z odpowiednikiem kopalnym wynoszącym 94 g CO₂eq/MJ. W celu określenia ograniczenia emisji gazów cieplarnianych w całym cyklu życia na podstawie niniejszego akapitu wielkość emisji gazów cieplarnianych związanych z wytwarzaniem energii elektrycznej wykorzystanej do produkcji wodoru określa się na podstawie krańcowej jednostki wytwórczej na obszarze rynkowym, w której znajduje się elektrolizer, w okresach rozliczania niezbilansowania, gdy elektrolizer zużywa energię elektryczną z sieci.

▼ M6

W przypadkach, o których mowa w akapitach pierwszym i drugim, w całym cyklu życia inwestycji może być wykorzystywany, transportowany lub – w stosownych przypadkach – produkowany wyłącznie wódor spełniający warunki określone w tych akapitach. Państwo członkowskie uzyskuje stosowne zobowiązanie.

▼ B

2. Inwestycja spełnia jeden z następujących warunków:

▼ M6

- a) umożliwia realizację projektu prowadzącego do podniesienia poziomu ochrony środowiska w ramach działalności beneficjenta w zakresie wykraczającym poza obowiązujące normy unijne, niezależnie od istnienia obowiązkowych norm krajowych, które są bardziej rygorystyczne niż normy unijne; w przypadku projektów związanych z infrastrukturą dedykowaną lub wykorzystujących infrastrukturę dedykowaną, o której mowa w art. 2 pkt 130 zdanie ostatnie, dla wodoru w rozumieniu ust. 1b, ciepła odpadowego lub CO₂, lub zakładających połączenie z infrastrukturą energetyczną dla wodoru w rozumieniu ust. 1b, ciepła odpadowego lub CO₂ podniesienie poziomu ochrony środowiska może również wynikać z działalności innego podmiotu uczestniczącego w łańcuchu infrastruktury; lub
- b) umożliwia realizację projektu prowadzącego do podniesienia poziomu ochrony środowiska w ramach działalności beneficjenta w przypadku braku norm unijnych; w przypadku projektów związanych z infrastrukturą dedykowaną lub wykorzystujących infrastrukturę dedykowaną, o której mowa w art. 2 pkt 130 zdanie ostatnie, dla wodoru w rozumieniu ust. 1b, ciepła odpadowego lub CO₂, lub zakładających połączenie z infrastrukturą energetyczną dla wodoru w rozumieniu ust. 1b, ciepła odpadowego lub CO₂ podniesienie poziomu ochrony środowiska może również wynikać z działalności innego podmiotu uczestniczącego w łańcuchu infrastruktury; lub
- c) umożliwia realizację projektu prowadzącego do podniesienia poziomu ochrony środowiska w ramach działalności beneficjenta w celu dostosowania do norm unijnych, które zostały przyjęte, ale jeszcze nie obowiązują; w przypadku projektów związanych z infrastrukturą dedykowaną lub wykorzystujących infrastrukturę dedykowaną, o której mowa w art. 2 pkt 130 zdanie ostatnie, dla wodoru w rozumieniu ust. 1b, ciepła odpadowego lub CO₂, lub zakładających połączenie z infrastrukturą energetyczną dla wodoru w rozumieniu ust. 1b, ciepła odpadowego lub CO₂ podniesienie poziomu ochrony środowiska może również wynikać z działalności innego podmiotu uczestniczącego w łańcuchu infrastruktury.

2a. Inwestycje w wychwytywanie i transport CO₂ muszą spełniać łącznie następujące warunki:

- a) wychwytywanie lub transport CO₂, w tym poszczególne elementy łańcucha CCS lub CCU, są włączone do całego łańcucha CCS lub CCU;
- b) wartość bieżąca netto projektu inwestycyjnego w ciągu jego cyklu życia jest ujemna. W celu obliczenia wartości bieżącej netto projektu uwzględnia się nieponiesione koszty emisji CO₂;

▼ **M6**

- c) kosztami kwalifikowalnymi są wyłącznie dodatkowe koszty inwestycyjne wynikające z wychwytywania CO₂ z instalacji emitującej CO₂ (instalacji przemysłowej lub elektrowni) lub bezpośrednio z powietrza atmosferycznego, a także wynikające z buforowego składowania i transportu wychwyconych emisji CO₂.

2b. Jeżeli celem pomocy jest ograniczenie lub unikanie emisji bezpośrednich, pomoc nie może polegać jedynie na przenoszeniu tych emisji z jednego sektora do innego, lecz musi prowadzić do ogólnej redukcji tych emisji; w szczególności, jeżeli celem pomocy jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, pomoc nie może polegać jedynie na przenoszeniu tych emisji z jednego sektora do innego, lecz musi prowadzić do ich ogólnej redukcji.

3. Pomoc nie jest przyznawana w przypadku, gdy inwestycje są realizowane wyłącznie w celu zapewnienia przestrzegania przez przedsiębiorstwa obowiązujących norm unijnych. Pomoc umożliwiająca przedsiębiorstwom przestrzeganie przyjętych, ale jeszcze nieobowiązujących norm unijnych może zostać przyznana na podstawie niniejszego artykułu, jeżeli inwestycja, na którą przyznaje się pomoc, zostanie zrealizowana i zakończona co najmniej 18 miesięcy przed datą wejścia w życie danej normy.

4. Kosztami kwalifikowalnymi są dodatkowe koszty inwestycji określone w drodze porównania kosztów inwestycji z kosztami scenariusza alternatywnego, który wystąpiłby w przypadku braku pomocy, w następujący sposób:

- a) w przypadku gdy scenariusz alternatywny polega na przeprowadzeniu inwestycji mniej przyjaznej środowisku odpowiadającej normalnym praktykom handlowym w danym sektorze lub dla danej działalności, koszty kwalifikowalne stanowią różnicę między kosztami inwestycji, na którą przyznano pomoc państwa, i kosztami inwestycji mniej przyjaznej środowisku;
- b) w przypadku gdy scenariusz alternatywny polega na przeprowadzeniu tej samej inwestycji w późniejszym terminie, koszty kwalifikowalne stanowią różnicę między kosztami inwestycji, na którą przyznano pomoc państwa, i wartością bieżącą netto kosztów późniejszej inwestycji, dyskontowaną do wartości na moment, w którym inwestycja objęta pomocą zostałaby przeprowadzona;
- c) w przypadku gdy scenariusz alternatywny polega na utrzymaniu działania istniejącej instalacji i istniejącego sprzętu, koszty kwalifikowalne stanowią różnicę między kosztami inwestycji, na którą przyznano pomoc państwa, i wartością bieżącą netto inwestycji w konserwację, naprawę i modernizację istniejącej instalacji i istniejącego sprzętu, dyskontowaną do wartości na moment, w którym inwestycja objęta pomocą zostałaby przeprowadzona;
- d) w przypadku sprzętu będącego przedmiotem umowy leasingu koszty kwalifikowalne stanowią różnicę wartości bieżącej netto między kwotą leasingu sprzętu, na który przyznano pomoc państwa, i kwotą leasingu sprzętu mniej przyjaznego środowisku, który zostałby wzięty w leasing w przypadku braku pomocy; koszty leasingu nie obejmują kosztów związanych z eksploatacją sprzętu lub instalacji (koszty paliwa, ubezpieczenia, konserwacji, innych materiałów eksploatacyjnych), niezależnie od tego, czy wchodzi one w skład umowy leasingu.

▼ M6

We wszystkich sytuacjach wymienionych w pierwszym akapicie, w lit. a)–d) scenariusz alternatywny musi stanowić inwestycję o porównywalnej zdolności produkcyjnej i porównywalnym cyklu życia, zgodną z już obowiązującymi normami unijnymi. Scenariusz alternatywny musi być wiarygodny w kontekście wymogów prawnych, warunków rynkowych i bodźców stworzonych przez unijny system handlu emisjami.

W przypadku gdy inwestycja, na którą przyznano pomoc państwa, polega na instalacji dodatkowych komponentów w już istniejącym zakładzie, dla którego nie istnieje inwestycja alternatywna mniej przyjazna dla środowiska, kosztami kwalifikowalnymi są całkowite koszty inwestycji.

W przypadku gdy inwestycja, na którą przyznano pomoc państwa, polega na budowie infrastruktury dedykowanej, o której mowa w art. 2 pkt 130 zdanie ostatnie, dla wodoru w rozumieniu ust. 1b, ciepła odpadowego lub CO₂, która jest niezbędna, aby umożliwić podniesienie poziomu ochrony środowiska, o którym mowa w ust. 2 i 2a, kosztami kwalifikowalnymi są całkowite koszty inwestycji. Koszty budowy lub modernizacji obiektów do magazynowania, z wyjątkiem obiektów do magazynowania wodoru odnawialnego i wodoru objętego przepisami ust. 1b akapit drugi, nie są kwalifikowalne.

Kosztów, które nie są bezpośrednio związane z osiągnięciem wyższego poziomu ochrony środowiska, nie uznaje się za kwalifikowalne.

5. Intensywność pomocy nie może przekraczać 40 % kosztów kwalifikowalnych. W przypadku gdy inwestycja, z wyjątkiem inwestycji opartych na wykorzystaniu biomasy, prowadzi do 100 % redukcji bezpośrednich emisji gazów cieplarnianych, intensywność pomocy może wynieść 50 %.

6. W przypadku inwestycji związanych z CCS lub CCU intensywność pomocy nie może przekraczać 30 % kosztów kwalifikowalnych.

▼ B

7. Intensywność pomocy można zwiększyć o 10 punktów procentowych w przypadku pomocy na rzecz średniego przedsiębiorstwa i o 20 punktów procentowych w przypadku pomocy na rzecz małego przedsiębiorstwa.

8. Intensywność pomocy można zwiększyć o 15 punktów procentowych dla inwestycji usytuowanych na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu, oraz o 5 punktów procentowych dla inwestycji usytuowanych na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu.

▼ M6

9. Intensywność pomocy może wynieść 100 % kosztów inwestycji, w przypadku gdy pomoc jest przyznawana w drodze procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, która oprócz warunków określonych w art. 2 pkt 38 spełnia wszystkie poniższe warunki:

a) przyznawanie pomocy jest oparte na obiektywnych, jasnych, przejrzystych i niedyskryminacyjnych kryteriach kwalifikacji i wyboru, określonych ex ante i podlegających publikacji co najmniej 6 tygodni przed terminem składania wniosków, aby umożliwić skuteczną konkurencję;

▼ **M6**

b) jeżeli wszyscy oferenci biorący udział w procedurze przetargowej otrzymują pomoc, wówczas w trakcie wdrażania programu schemat tej procedury jest korygowany, aby przywrócić skuteczną konkurencję w kolejnych procedurach przetargowych, na przykład przez zmniejszenie budżetu lub wolumenu zamówień;

c) wyklucza się korekty *ex post* wyniku procedury przetargowej (w tym późniejsze negocjacje wyników przetargu);

d) co najmniej 70 % wszystkich kryteriów wyboru stosowanych w rankingu ofert, a później przy przyznawaniu pomocy w procedurze przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, określa się w kategoriach pomocy w odniesieniu do wkładu projektu w realizację celów środowiskowych środka, na przykład wnioskowanej pomocy na jednostkę ochrony środowiska, która ma zostać zrealizowana.

10. Alternatywnie do ust. 4–9 kwota pomocy nie przekracza różnicy między kosztami inwestycji bezpośrednio związanymi z osiągnięciem wyższego poziomu ochrony środowiska a zyskiem operacyjnym z inwestycji. Zysk operacyjny odlicza się od kosztów kwalifikowalnych *ex ante* na podstawie rozsądnych prognoz i weryfikuje *ex post* przy użyciu mechanizmu wycofania.

11. Na zasadzie odstępstwa od ust. 4, akapit pierwszy, lit. a) do d) i ust. 9 i 10 koszty kwalifikowalne można określić bez określania scenariusza alternatywnego i w przypadku braku procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji. W takim przypadku kosztami kwalifikowalnymi są koszty inwestycji bezpośrednio związane z osiągnięciem wyższego poziomu ochrony środowiska, a mające zastosowanie poziomy intensywności pomocy i premie określone w ust. 5-8 zmniejsza się o 50 %.

*Artykuł 36a***Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę ładowania lub tankowania**

1. Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę ładowania lub tankowania jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, pod warunkiem że spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Niniejszy artykuł obejmuje wyłącznie pomoc przyznaną na infrastrukturę ładowania lub tankowania, która dostarcza pojazdom, ruchomemu wyposażeniu terminalowemu lub ruchomemu wyposażeniu do obsługi naziemnej energię elektryczną lub wodór. W przypadku objętej pomocą infrastruktury tankowania wodoru państwo członkowskie uzyskuje od beneficjenta zobowiązanie, że najpóźniej do dnia 31 grudnia 2035 r. infrastruktura tankowania będzie dostarczać wyłącznie wodór odnawialny. Niniejszy artykuł nie ma zastosowania do pomocy na inwestycje związane z infrastrukturą ładowania i tankowania w portach.

▼ **M6**

3. Kosztami kwalifikowalnymi są koszty budowy, instalacji, modernizacji lub rozbudowy infrastruktury ładowania lub tankowania. Koszty te mogą obejmować koszty samej infrastruktury ładowania lub tankowania, jak również powiązanych urządzeń technicznych, instalacji lub modernizacji komponentów elektrycznych lub komponentów innego rodzaju, w tym kabli elektrycznych i transformatorów elektroenergetycznych, które są niezbędne do przyłączenia infrastruktury ładowania lub tankowania do sieci lub do lokalnej jednostki produkcji lub magazynowania energii elektrycznej lub wodoru, a także robót w zakresie inżynierii lądowej i wodnej, przystosowania gruntów lub dróg, koszty instalacji oraz koszty uzyskania powiązanych pozwoleń.

Koszty kwalifikowalne mogą również obejmować koszty inwestycji w wytwarzanie na miejscu energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych lub wodoru odnawialnego oraz koszty inwestycji w jednostki magazynowania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych lub wodoru. Nominalna moc produkcyjna instalacji do wytwarzania na miejscu energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych lub wodoru odnawialnego nie może przekraczać maksymalnej mocy znamionowej lub zdolności tankowania infrastruktury ładowania lub tankowania, do której jest ona podłączona.

4. Pomoc przewidziana w niniejszym artykule jest przyznawana w drodze procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, która oprócz warunków określonych w art. 2 pkt 38 spełnia wszystkie następujące warunki:

- a) przyznawanie pomocy jest oparte na obiektywnych, jasnych, przejrzystych i niedyskryminacyjnych kryteriach kwalifikacji i wyboru, określonych *ex ante* i podlegających publikacji co najmniej 6 tygodni przed terminem składania wniosków, aby umożliwić skuteczną konkurencję;
- b) jeżeli wszyscy oferenci biorący udział w procedurze przetargowej otrzymują pomoc, wówczas w trakcie wdrażania programu schemat tej procedury jest korygowany, aby przywrócić skuteczną konkurencję w kolejnych procedurach przetargowych, na przykład przez zmniejszenie budżetu lub wolumenu zamówień;
- c) wyklucza się korekty *ex post* wyniku procedury przetargowej (w tym późniejsze negocjacje wyników przetargu);
- d) co najmniej 70 % wszystkich kryteriów wyboru stosowanych w rankingu ofert, a później przy przyznawaniu pomocy w procedurze przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, określa się w kategoriach pomocy w odniesieniu do wkładu projektu w realizację celów środowiskowych środka, na przykład wnioskowanej pomocy na punkt ładowania lub tankowania.

5. Jeżeli pomoc przyznaje się w drodze procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji i warunkami określonymi w ust. 4, intensywność pomocy może wynieść do 100 % kosztów kwalifikowalnych.

▼ M6

6. Na zasadzie odstępstwa od ust. 4 pomoc może zostać przyznana w przypadku braku procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, jeżeli jest przyznawana na podstawie programu pomocy. W takim przypadku intensywność pomocy nie może przekraczać 20 % kosztów kwalifikowalnych. Intensywność pomocy może zostać zwiększona o 20 punktów procentowych w przypadku średnich przedsiębiorstw oraz o 30 punktów procentowych w przypadku małych przedsiębiorstw. Intensywność pomocy można również zwiększyć o 15 punktów procentowych w przypadku inwestycji prowadzonych na obszarach objętych pomocą, określonych na zatwierdzonej mapie pomocy regionalnej obowiązującej w momencie przyznania pomocy zgodnie z art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu, lub o 5 punktów procentowych w przypadku inwestycji prowadzonych na obszarach objętych pomocą, określonych na zatwierdzonej mapie pomocy regionalnej obowiązującej w momencie przyznania pomocy zgodnie z art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu.

7. Pomoc przyznana któremukolwiek przedsiębiorstwu nie może przekraczać 40 % całkowitego budżetu danego programu.

8. Jeżeli infrastruktura ładowania lub tankowania jest otwarta na dostęp użytkowników innych niż beneficjent lub beneficjenci pomocy, pomoc przyznaje się wyłącznie na budowę, instalację, modernizację lub rozbudowę infrastruktury ładowania lub tankowania publicznie dostępnej i umożliwiającej użytkownikom niedyskryminacyjny dostęp, w tym w odniesieniu do taryf, metod uwierzytelniania i płatności oraz innych warunków użytkowania. Opłaty pobierane od użytkowników innych niż beneficjent lub beneficjenci pomocy za korzystanie z infrastruktury ładowania lub tankowania odpowiadają cenom rynkowym.

9. Operatorzy infrastruktury ładowania lub tankowania, którzy oferują lub dopuszczają płatności oparte na umowie za korzystanie ze swojej infrastruktury, nie dyskryminują żadnego z dostawców usług w zakresie mobilności, na przykład przez stosowanie preferencyjnych warunków dostępu lub przez różnicowanie cen bez obiektywnego uzasadnienia.

10. Konieczność udzielania pomocy na inwestycje w infrastrukturę ładowania lub tankowania należącą do tej samej kategorii, co infrastruktura, na którą ma być przyznana pomoc (na przykład w przypadku infrastruktury ładowania: o normalnej lub dużej mocy) ustala się *ex ante* w drodze otwartych konsultacji publicznych lub niezależnego badania rynku, które nie są starsze niż 1 rok w momencie wejścia w życie środka pomocy. W szczególności ustala się, czy inwestycja taka najprawdopodobniej nie zostanie zrealizowana na zasadach komercyjnych w ciągu 3 lat od wejścia w życie środka pomocy.

Obowiązek przeprowadzenia *ex ante* otwartych konsultacji publicznych lub niezależnego badania rynku określony w akapicie pierwszym nie dotyczy pomocy na budowę, instalację, modernizację lub rozbudowę infrastruktury ładowania lub tankowania, która nie jest publicznie dostępna.

11. Na zasadzie odstępstwa od ust. 10 należy domniemywać, że pomoc na infrastrukturę ładowania lub tankowania pojazdów drogowych jest konieczna wówczas, gdy pojazdy napędzane wyłącznie energią elektryczną (w przypadku infrastruktury ładowania) lub pojazdy napędzane przynajmniej częściowo wodorem (w przypadku infrastruktury tankowania) stanowią odpowiednio mniej niż 3 % całkowitej liczby pojazdów tej samej kategorii zarejestrowanych w danym państwie członkowskim. Do celów niniejszego ustępu samochody osobowe i lekkie pojazdy użytkowe uznaje się za należące do tej samej kategorii pojazdów.

▼ **M6**

12. Wszelkie koncesje lub inne formy powierzenia osobie trzeciej eksploatacji objętej wsparciem infrastruktury ładowania lub tankowania udzielane są zgodnie z zasadami konkurencji, przejrzystości i niedyskryminacji, z należytym poszanowaniem obowiązujących zasad udzielania zamówień.

13. W przypadku pomocy przyznawanej na budowę nowej infrastruktury ładowania, która umożliwia przesyłanie energii elektrycznej o mocy nie większej niż 22 kW, infrastruktura musi być zdolna do obsługi funkcji inteligentnego ładowania.

*Artykuł 36b***Pomoc inwestycyjna na zakup pojazdów ekologicznie czystych lub pojazdów bezemisyjnych oraz na doposażenie pojazdów**

1. Pomoc inwestycyjna na zakup pojazdów ekologicznie czystych lub pojazdów bezemisyjnych przeznaczonych do transportu drogowego, kolejowego, śródlądowego i morskiego oraz na doposażenie pojazdów innych niż statki powietrzne, aby umożliwić ich zakwalifikowanie jako pojazdy ekologicznie czyste lub pojazdy bezemisyjne, jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Pomoc przyznaje się na zakup lub leasing – na okres co najmniej 12 miesięcy – pojazdów ekologicznie czystych napędzanych przynajmniej częściowo energią elektryczną lub wodorem lub pojazdów bezemisyjnych oraz na doposażenie pojazdów, aby umożliwić ich zakwalifikowanie jako pojazdy ekologicznie czyste lub pojazdy bezemisyjne.

3. Za koszty kwalifikowalne uznaje się:

- a) w przypadku inwestycji obejmujących zakup pojazdów ekologicznie czystych lub pojazdów bezemisyjnych – dodatkowe koszty dotyczące zakupu pojazdu ekologicznie czystego lub pojazdu bezemisyjnego. Koszty te oblicza się jako różnicę między kosztami inwestycji związanymi z zakupem pojazdu ekologicznie czystego lub pojazdu bezemisyjnego oraz kosztami inwestycji związanymi z zakupem pojazdu tej samej kategorii, spełniającego już obowiązujące i mające zastosowanie unijne normy, który zostałby zakupiony w przypadku braku pomocy;
- b) w przypadku inwestycji obejmujących leasing pojazdów ekologicznie czystych lub pojazdów bezemisyjnych – dodatkowe koszty dotyczące leasingu pojazdu ekologicznie czystego lub pojazdu bezemisyjnego. Koszty te oblicza się jako różnicę między wartością bieżącą netto leasingu pojazdu ekologicznie czystego lub pojazdu bezemisyjnego i wartością bieżącą netto leasingu pojazdu tej samej kategorii, spełniającego obowiązujące już unijne normy, który zostałby wzięty w leasing w przypadku braku pomocy. Na potrzeby określenia kosztów kwalifikowalnych nie uwzględnia się kosztów operacyjnych związanych z eksploatacją pojazdu, w tym kosztów energii, kosztów ubezpieczenia i kosztów konserwacji, niezależnie od tego, czy zostały one uwzględnione w umowie leasingu;
- c) w przypadku inwestycji obejmujących doposażenie pojazdów, aby umożliwić ich zakwalifikowanie jako pojazdy ekologicznie czyste lub pojazdy bezemisyjne, kosztami inwestycji są koszty doposażenia.

▼ **M6**

4. Pomoc przewidziana w niniejszym artykule jest przyznawana w drodze procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, która oprócz warunków określonych w art. 2 pkt 38 spełnia wszystkie następujące warunki:

- a) przyznawanie pomocy jest oparte na obiektywnych, jasnych, przejrzystych i niedyskryminacyjnych kryteriach kwalifikacji i wyboru, określonych ex ante i podlegających publikacji co najmniej 6 tygodni przed terminem składania wniosków, aby umożliwić skuteczną konkurencję;
- b) jeżeli wszyscy oferenci biorący udział w procedurze przetargowej otrzymują pomoc, wówczas w trakcie wdrażania programu schemat tej procedury jest korygowany, aby przywrócić skuteczną konkurencję w kolejnych procedurach przetargowych, na przykład przez zmniejszenie budżetu lub wolumenu zamówień;
- c) wyklucza się korekty ex post wyniku procedury przetargowej (w tym późniejsze negocjacje wyników przetargu);
- d) co najmniej 70 % wszystkich kryteriów wyboru stosowanych w rankingu ofert, a później przy przyznawaniu pomocy w procedurze przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, określa się w kategoriach pomocy w odniesieniu do wkładu projektu w realizację celów środowiskowych środka, na przykład wnioskowanej pomocy na pojazd ekologicznie czysty lub pojazd bezemisyjny.

5. Jeżeli pomoc przyznaje się w drodze procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji i warunkami określonymi w ust. 4, intensywność pomocy nie może przekraczać:

- a) 100 % kosztów kwalifikowalnych zakupu lub leasingu pojazdów bezemisyjnych lub doposażenia pojazdów, aby umożliwić ich zakwalifikowanie jako pojazdy bezemisyjne;
- b) 80 % kosztów kwalifikowalnych zakupu lub leasingu pojazdów ekologicznie czystych lub doposażenia pojazdów, aby umożliwić ich zakwalifikowanie jako pojazdy ekologicznie czyste.

6. Na zasadzie odstępstwa od ust. 4 pomoc może zostać przyznana poza procedurą przetargową zgodną z zasadami konkurencji, jeżeli jest przyznawana na podstawie programu pomocy.

W takich przypadkach intensywność pomocy nie może przekraczać 20 % kosztów kwalifikowalnych. Intensywność pomocy można podnieść o 10 punktów procentowych w przypadku pojazdów bezemisyjnych oraz o 20 punktów procentowych w przypadku średnich przedsiębiorstw lub o 30 punktów procentowych w przypadku małych przedsiębiorstw.

7. Na zasadzie odstępstwa od ust. 4 pomoc może zostać przyznana poza procedurą przetargową zgodną z zasadami konkurencji, jeżeli jest przyznawana przedsiębiorstwom, którym udzielono zamówienia publicznego na świadczenie publicznych usług lądowego, kolejowego lub wodnego transportu pasażerskiego w wyniku otwartego, przejrzystego i niedyskryminującego przetargu publicznego, wyłącznie w związku z nabyciem pojazdów ekologicznie czystych lub pojazdów bezemisyjnych wykorzystywanych do świadczenia usług transportu publicznego będących przedmiotem zamówienia publicznego na usługi.

▼ **M6**

W takim przypadku intensywność pomocy nie może przekraczać 40 % kosztów kwalifikowalnych. W przypadku pojazdów bezemisyjnych intensywność pomocy można zwiększyć o 10 punktów procentowych.

Artykuł 38

Pomoc inwestycyjna na środki wspierające efektywność energetyczną inną niż w budynkach

1. Pomoc inwestycyjna umożliwiająca przedsiębiorstwom poprawę efektywności energetycznej innej niż w budynkach jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Pomoc na podstawie niniejszego artykułu nie jest przyznawana na inwestycje podejmowane w celu spełnienia przyjętych i obowiązujących norm unijnych. Pomoc na podstawie niniejszego artykułu może zostać przyznana na inwestycje podejmowane w celu spełnienia przyjętych, lecz jeszcze nieobowiązujących norm unijnych, pod warunkiem że inwestycja zostanie zrealizowana i ukończona co najmniej 18 miesięcy przed datą wejścia w życie danej normy.

2a. Niniejszy artykuł nie ma zastosowania do pomocy na kogenerację ani pomocy na systemy ciepłownicze lub chłodnicze.

2b. Pomoc na instalację urządzeń energetycznych wykorzystujących paliwa kopalne, w tym gaz ziemny, nie jest na podstawie niniejszego artykułu wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu.

3. Za koszty kwalifikowalne uznaje się dodatkowe koszty inwestycji niezbędne do osiągnięcia wyższego poziomu efektywności energetycznej. Są one określane w drodze porównania kosztów inwestycji z kosztami scenariusza alternatywnego, który wystąpiłby w przypadku braku pomocy, w następujący sposób:

- a) w przypadku gdy scenariusz alternatywny polega na przeprowadzeniu inwestycji mniej efektywnej energetycznie odpowiadającej normalnym praktykom handlowym w danym sektorze lub dla danej działalności, koszty kwalifikowalne stanowią różnicę między kosztami inwestycji, na którą przyznano pomoc państwa, i kosztami inwestycji mniej efektywnej energetycznie;
- b) w przypadku gdy scenariusz alternatywny polega na przeprowadzeniu tej samej inwestycji w późniejszym terminie, koszty kwalifikowalne stanowią różnicę między kosztami inwestycji, na którą przyznano pomoc państwa, i wartością bieżącą netto kosztów późniejszej inwestycji, dyskontowaną do wartości na moment, w którym inwestycja objęta pomocą zostałaby przeprowadzona;

▼ M6

- c) w przypadku gdy scenariusz alternatywny polega na utrzymaniu działania istniejącej instalacji i istniejącego sprzętu, koszty kwalifikowalne stanowią różnicę między kosztami inwestycji, na którą przyznano pomoc państwa, i wartością bieżącą netto inwestycji w konserwację, naprawę i modernizację istniejącej instalacji i istniejącego sprzętu, dyskontowaną do wartości na moment, w którym inwestycja objęta pomocą zostałaby przeprowadzona;
- d) w przypadku sprzętu będącego przedmiotem umowy leasingu koszty kwalifikowalne stanowią różnicę wartości bieżącej netto między kwotą leasingu sprzętu, na który przyznano pomoc państwa, i kwotą leasingu sprzętu mniej efektywnego energetycznie, który zostałby wzięty w leasing w przypadku braku pomocy; koszty leasingu nie obejmują kosztów związanych z eksploatacją sprzętu lub instalacji (koszty paliwa, ubezpieczenia, konserwacji, innych materiałów eksploatacyjnych), niezależnie od tego, czy wchodzi one w skład umowy leasingu;

We wszystkich sytuacjach wymienionych w pierwszym akapicie, scenariusz alternatywny musi stanowić inwestycję o porównywalnej zdolności produkcyjnej i porównywalnym cyklu życia, zgodną z już obowiązującymi normami unijnymi. Scenariusz alternatywny musi być wiarygodny w kontekście wymogów prawnych, warunków rynkowych i bodźców stworzonych przez unijny system handlu emisjami;

W przypadku gdy inwestycja stanowi inwestycję łatwą do zidentyfikowania, której celem jest wyłącznie poprawa efektywności energetycznej i dla której nie istnieje alternatywna inwestycja mniej energooszczędna, kosztami kwalifikowalnymi są całkowite koszty inwestycji.

Kosztów, które nie są bezpośrednio związane z osiągnięciem wyższego poziomu efektywności energetycznej, nie uznaje się za kwalifikowalne.

▼ B

- 4. Intensywność pomocy nie przekracza 30 % kosztów kwalifikowalnych.
- 5. Intensywność pomocy można zwiększyć o 20 punktów procentowych w przypadku pomocy na rzecz małych przedsiębiorstw i o 10 punktów procentowych w przypadku pomocy na rzecz średnich przedsiębiorstw.
- 6. Intensywność pomocy można zwiększyć o 15 punktów procentowych w przypadku inwestycji prowadzonych na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu, oraz o 5 punktów procentowych w przypadku inwestycji prowadzonych na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu.

▼ M6

- 7. Intensywność pomocy może wynieść 100 % całkowitych kosztów inwestycji, w przypadku gdy pomoc jest przyznawana w drodze procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, która oprócz warunków określonych w art. 2 pkt 38 spełnia wszystkie poniższe warunki:
 - a) przyznawanie pomocy jest oparte na obiektywnych, jasnych, przejrzystych i niedyskryminacyjnych kryteriach kwalifikacji i wyboru, określonych ex ante i podlegających publikacji co najmniej sześć tygodni przed terminem składania wniosków, aby umożliwić skuteczną konkurencję;

▼ **M6**

- b) jeżeli wszyscy oferenci biorący udział w procedurze przetargowej otrzymują pomoc, wówczas w trakcie wdrażania programu schemat tej procedury jest korygowany, aby przywrócić skuteczną konkurencję w kolejnych procedurach przetargowych, na przykład przez zmniejszenie budżetu lub wolumenu zamówień;
- c) wyklucza się korekty ex post wyniku procedury przetargowej (w tym późniejsze negocjacje wyników przetargu);
- d) co najmniej 70 % wszystkich kryteriów wyboru stosowanych w rankingu ofert, a później przy przyznawaniu pomocy w procedurze przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, określa się w kategoriach pomocy w odniesieniu do wkładu projektu w realizację celów środowiskowych środka, na przykład wnioskowanej pomocy na jednostkę zaoszczędzonej energii lub uzyskanej efektywności energetycznej. Kryteria te nie mogą stanowić mniej niż 70 % wagi wszystkich kryteriów wyboru.

8. Na zasadzie odstępstwa od ust. 3 lit. a) do d) i ust. 7 koszty kwalifikowalne można określić bez określania scenariusza alternatywnego i w przypadku braku procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji. W takim przypadku kosztami kwalifikowalnymi są całkowite koszty inwestycji bezpośrednio związane z osiągnięciem wyższego poziomu ochrony środowiska, a mające zastosowanie poziomy intensywności pomocy i premie określone w ust. 4, 5 i 6 zmniejsza się o 50 %.

*Artykuł 38a***Pomoc inwestycyjna na środki wspierające efektywność energetyczną w budynkach**

1. Pomoc inwestycyjna umożliwiająca przedsiębiorstwom osiągnięcie efektywności energetycznej w budynkach jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Pomoc na podstawie niniejszego artykułu nie jest przyznawana na inwestycje podejmowane w celu spełnienia przyjętych i obowiązujących norm unijnych.

3. Pomoc na podstawie niniejszego artykułu może być przyznana na inwestycje podejmowane w celu spełnienia przyjętych, ale jeszcze nieobowiązujących norm unijnych. Jeżeli odpowiednie normy unijne odpowiadają minimalnym normom charakterystyki energetycznej, pomoc musi zostać przyznana, zanim normy te staną się obowiązkowe dla danego przedsiębiorstwa. W takim przypadku państwo członkowskie musi zapewnić, aby beneficjenci przedstawili dokładny plan i harmonogram renowacji wykazujący, że renowacja objęta pomocą jest co najmniej wystarczająca do tego, by zapewnić zgodność z minimalnymi normami charakterystyki energetycznej. Jeżeli odpowiednie normy unijne różnią się od minimalnych norm charakterystyki energetycznej, inwestycja musi zostać wdrożona i sfinalizowana co najmniej 18 miesięcy przed wejściem w życie normy unijnej.

4. Niniejszy artykuł nie ma zastosowania do pomocy na kogenerację ani pomocy na systemy ciepłownicze lub chłodnicze.

▼ **M6**

5. Za koszty kwalifikowalne uznaje się całkowite koszty inwestycji. Kosztów, które nie są bezpośrednio związane z osiągnięciem wyższego poziomu efektywności energetycznej budynku, nie uznaje się za kwalifikowalne.

6. Pomoc prowadzi do poprawy charakterystyki energetycznej budynku pod względem energii pierwotnej o co najmniej: (i) 20 % w porównaniu z sytuacją sprzed inwestycji w przypadku renowacji istniejących budynków lub (ii) 10 % w porównaniu z sytuacją sprzed inwestycji w przypadku działań renowacyjnych dotyczących instalacji lub wymiany tylko jednego rodzaju elementów budynku zgodnie z definicją w art. 2 pkt 9 dyrektywy 2010/31/UE, a takie ukierunkowane działania renowacyjne nie stanowią więcej niż 30 % części budżetu programu przeznaczanej na środki wspierające efektywność energetyczną, lub (iii) 10 % w porównaniu z progiem określonym dla wymogów dotyczących budynków o niemal zerowym zużyciu energii w krajowych środkach transponujących dyrektywę 2010/31/UE w przypadku nowych budynków. Początkowe zapotrzebowanie na energię pierwotną oraz szacowaną poprawę ustala się poprzez odniesienie do świadectwa charakterystyki energetycznej zdefiniowanego w art. 2 pkt 12 dyrektywy 2010/31/UE.

7. Pomoc przyznana na poprawę efektywności energetycznej budynku można łączyć z pomocą na niektóre albo wszystkie z poniższych działań:

- a) montaż zintegrowanych urządzeń wytwarzających na miejscu energię elektryczną, ciepłą lub chłodniczą z odnawialnych źródeł energii, w tym między innymi paneli fotowoltaicznych i pomp ciepła;
- b) instalacja urządzeń do magazynowania energii wytworzonej przez miejscowe instalacje wytwarzające energię ze źródeł odnawialnych. Urządzenia do magazynowania muszą odbierać co najmniej 75 % energii z bezpośrednio podłączonej instalacji wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych w skali roku;
- c) połączenie z efektywnym energetycznie systemem ciepłowniczym lub chłodniczym oraz powiązanymi z nim urządzeniami;
- d) budowa i instalacja infrastruktury ładowania przeznaczonej do użytku przez użytkowników budynku oraz infrastruktury powiązanej, takiej jak kanały, jeżeli obiekty parkingowe znajdują się wewnątrz budynku lub fizycznie sąsiadują z budynkiem;
- e) instalacja urządzeń do cyfryzacji budynku, w szczególności na rzecz zwiększenia jego gotowości do obsługi inteligentnych sieci, w tym oprzewodowania pasywnego wewnątrz budynków lub okablowania strukturalnego na potrzeby sieci danych oraz dodatkowej części infrastruktury szerokopasmowej znajdującej się na terenie nieruchomości, do której budynek należy, z wyjątkiem oprzewodowania lub okablowania na potrzeby sieci danych poza nieruchomością;
- f) inwestycje w zielone dachy i wyposażenie do zatrzymywania i wykorzystywania wód deszczowych.

W przypadku wszelkich takich prac łączonych określonych w lit. a)–f) za koszty kwalifikowalne uznaje się całkowite koszty inwestycji w poszczególne instalacje i urządzenia. Kosztów, które nie są bezpośrednio związane z osiągnięciem wyższego poziomu efektywności energetycznej lub środowiskowej, nie uznaje się za kwalifikowalne.

8. Pomoc może zostać przyznana właścicielowi (właścicielom) budynku lub najemcy (najemcom), w zależności od tego, kto występuje o środki na rzecz poprawy efektywności energetycznej.

▼ **M6**

9. Pomoc może zostać również przyznana na poprawę efektywności energetycznej urządzeń grzewczych lub chłodzących wewnątrz budynku.

10. Pomoc na instalację urządzeń energetycznych wykorzystujących paliwa kopalne, w tym gaz ziemny, nie jest na podstawie niniejszego artykułu wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu.

11. Intensywność pomocy nie może przekraczać 30 % kosztów kwalifikowalnych.

12. Na zasadzie odstępstwa od ust. 11, jeżeli inwestycja polega na instalacji lub wymianie tylko jednego rodzaju elementu budynku zgodnie z definicją w art. 2 pkt 9 dyrektywy 2010/31/UE, intensywność pomocy nie może przekraczać 25 %.

13. Na zasadzie odstępstwa od ust. 11 i 12, jeżeli pomoc na inwestycje w budynki podejmowane w celu spełnienia minimalnych norm charakterystyki energetycznej, które kwalifikują się jako normy unijne, zostaje przyznana w okresie krótszym niż 18 miesięcy przed wejściem w życie norm unijnych, intensywność pomocy nie może przekraczać 15 % kosztów kwalifikowalnych, jeżeli inwestycja polega na instalacji lub wymianie tylko jednego rodzaju elementu budynku zgodnie z definicją w art. 2 pkt 9 dyrektywy 2010/31/UE, i 20 % we wszystkich innych przypadkach.

14. Intensywność pomocy można zwiększyć o 20 punktów procentowych w przypadku pomocy na rzecz małych przedsiębiorstw i o 10 punktów procentowych w przypadku pomocy na rzecz średnich przedsiębiorstw.

15. Intensywność pomocy można zwiększyć o 15 punktów procentowych w przypadku inwestycji prowadzonych na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu, oraz o 5 punktów procentowych w przypadku inwestycji prowadzonych na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu.

16. Intensywność pomocy można zwiększyć o 15 punktów procentowych w przypadku pomocy przyznawanej na poprawę efektywności energetycznej istniejących budynków, jeżeli pomoc prowadzi do poprawy efektywności energetycznej budynku mierzonej w odniesieniu do energii pierwotnej i wynoszącej co najmniej 40 % w porównaniu z sytuacją sprzed inwestycji. Takiego zwiększenia intensywności pomocy nie stosuje się, w przypadku gdy inwestycja nie poprawia charakterystyki energetycznej budynku ponad poziom wynikający z minimalnych norm charakterystyki energetycznej, kwalifikujących się jako normy unijne i wchodzących w życie w okresie krótszym niż 18 miesięcy od momentu realizacji i zakończenia inwestycji.

*Artykuł 38b***Pomoc na ułatwianie zawierania umów o poprawę efektywności energetycznej**

1. Pomoc na ułatwienie zawierania umów o poprawę efektywności energetycznej jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

▼ M6

2. Na podstawie niniejszego artykułu pomoc można przyznać na ułatwienie zawierania umów o poprawę efektywności energetycznej w rozumieniu art. 2 pkt 27 dyrektywy 2012/27/UE.

3. Na podstawie niniejszego artykułu do pomocy kwalifikują się MŚP i małe spółki o średniej kapitalizacji będące dostawcami środków poprawy efektywności energetycznej i beneficjentami końcowymi pomocy.

4. Pomoc ma formę pożyczki uprzywilejowanej lub gwarancji udzielanej dostawcy środków poprawy efektywności energetycznej na podstawie umowy o poprawę efektywności energetycznej lub ma postać produktu finansowego mającego na celu finansowanie dostawcy (na przykład faktoring lub forfaiting).

5. Okres, na który udzielono pożyczki lub gwarancji dla dostawcy środków poprawy efektywności energetycznej, nie przekracza 10 lat.

6. W przypadku gdy pomoc przyjmuje formę pożyczki uprzywilejowanej, współinwestowanie przez komercyjnych dostawców finansowania dłużnego nie jest niższe niż 30 % wartości portfela bazowego umów o poprawę efektywności energetycznej, a spłata przez dostawcę środków poprawy efektywności energetycznej jest co najmniej równa kwocie nominalnej pożyczki.

7. W przypadku gdy pomoc przyjmuje formę gwarancji, dana gwarancja nie przekracza 80 % kwoty głównej pożyczki bazowej, a straty są ponoszone proporcjonalnie i na tych samych warunkach przez instytucję kredytową i państwo. Kwota objęta gwarancją zmniejsza się proporcjonalnie w taki sposób, że gwarancja nigdy nie obejmuje więcej niż 80 % pożyczki pozostałej do spłaty.

8. Nominalna kwota całkowitego pozostałego finansowania przyznanego na beneficjenta nie przekracza 30 mln EUR.

▼ M4*Artykuł 39***Pomoc inwestycyjna na projekty wspierające efektywność energetyczną w budynkach w formie instrumentów finansowych****▼ B**

1. Pomoc inwestycyjna na projekty wspierające efektywność energetyczną w budynkach jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

▼ M6

2. Do objęcia pomocą na podstawie niniejszego artykułu kwalifikują się inwestycje poprawiające efektywność energetyczną budynków.

2a. Pomoc przyznaną na poprawę efektywności energetycznej budynku można łączyć z pomocą na niektóre albo wszystkie z poniższych działań:

- a) montaż zintegrowanych urządzeń wytwarzających na miejscu energię elektryczną, ciepłą lub chłodniczą z odnawialnych źródeł energii, w tym między innymi paneli fotowoltaicznych i pomp ciepła;
- b) instalacja urządzeń do magazynowania energii wytworzonej przez miejscowe instalacje wytwarzające energię ze źródeł odnawialnych. Urządzenia do magazynowania muszą odbierać co najmniej 75 % energii z bezpośrednio podłączonej instalacji wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych w skali roku;

▼ M6

- c) inwestycje w połączenie z efektywnym energetycznie systemem ciepłowniczym lub chłodniczym oraz powiązanymi z nim urządzeniami;
- d) budowa i instalacja infrastruktury ładowania przeznaczonej do użytku przez użytkowników budynku oraz infrastruktury powiązanej, takiej jak kanały, jeżeli parking znajduje się wewnątrz budynku lub fizycznie sąsiaduje z budynkiem;
- e) instalacja urządzeń do cyfryzacji budynku, w szczególności na rzecz zwiększenia jego gotowości do obsługi inteligentnych sieci. Inwestycje kwalifikowalne mogą obejmować interwencje ograniczone do oprzewodowania pasywnego wewnątrz budynków lub okablowania strukturalnego na potrzeby sieci danych oraz dodatkową część infrastruktury szerokopasmowej znajdującą się na terenie nieruchomości, do której budynek należy, z wyjątkiem oprzewodowania lub okablowania na potrzeby sieci danych poza nieruchomością;
- f) inwestycje w zielone dachy i wyposażenie do zatrzymywania i wykorzystywania wód deszczowych.

3. Kosztami kwalifikowalnymi są całkowite koszty projektu wspierającego efektywność energetyczną, przy czym wyjątek stanowią budynki, o których mowa w ust. 2a, w przypadku których kosztami kwalifikowalnymi są całkowite koszty projektu wspierającego efektywność energetyczną oraz koszty inwestycji w różne urządzenia wymienione w ust. 2a.

▼ M4

4. Pomoc jest przyznawana w formie środków finansowych, kapitału własnego, gwarancji lub pożyczki funduszowi na rzecz efektywności energetycznej lub innemu pośrednikowi finansowemu, który w możliwie największym stopniu przekazuje pomoc beneficjentom końcowym będącym właścicielami lub najemcami budynku, w formie wyższego finansowania, niższych wymogów dotyczących zabezpieczenia, niższych premii gwarancyjnych lub niższych stóp oprocentowania.

5. ► **M6** Fundusz na rzecz efektywności energetycznej lub inny pośrednik finansowy udziela pożyczek lub gwarancji na kwalifikowalne projekty w zakresie efektywności energetycznej. Wartość nominalna pożyczki lub kwoty objętej gwarancją nie może przekroczyć 25 mln EUR na beneficjenta końcowego i projekt, z wyjątkiem przypadków inwestycji łączonych, o których mowa w ust. 2a, kiedy to nie może ona przekroczyć 30 mln EUR. ◀ Wartość gwarancji nie może przekraczać 80 % wartości pożyczki bazowej.

▼ B

6. Właściciele budynków zwracają funduszowi na rzecz efektywności energetycznej lub innemu pośrednikowi finansowemu kwotę nie niższą od nominalnej wartości pożyczki.

▼ M6

7. Pomoc na rzecz efektywności energetycznej służy pozyskaniu dodatkowych inwestycji od niezależnych inwestorów prywatnych zdefiniowanych w art. 2 pkt 72 w wysokości co najmniej 30 % łącznego finansowania przeznaczonego na projekt dotyczący efektywności energetycznej. Jeżeli pomoc jest świadczona przez fundusz na rzecz efektywności energetycznej, pozyskanie takich inwestycji prywatnych może mieć miejsce na poziomie funduszu na rzecz efektywności energetycznej lub na poziomie projektów dotyczących efektywności energetycznej, tak aby osiągnąć łączną kwotę wynoszącą co najmniej 30 % łącznego finansowania przyznanego projektowi dotyczącemu efektywności energetycznej.

▼ B

8. Udzielając pomocy na rzecz efektywności energetycznej, państwa członkowskie mogą powołać fundusze na rzecz efektywności energetycznej lub skorzystać z pośredników finansowych. Spełnione muszą być wówczas następujące warunki:

- a) zarządzający pośrednikami finansowymi oraz zarządcy funduszy na rzecz efektywności energetycznej wybierani są w drodze otwartego, przejrzystego i niedyskryminacyjnego zaproszenia do składania ofert zgodnie z obowiązującymi przepisami unijnymi i krajowymi. W szczególności nie różnicuje się ich ze względu na miejsce prowadzenia działalności lub rejestracji w jakimkolwiek państwie członkowskim. Od pośredników finansowych i zarządców funduszy na rzecz efektywności energetycznej można wymagać spełnienia z góry określonych kryteriów obiektywnie uzasadnionych charakterem inwestycji;
- b) niezależnych inwestorów prywatnych wybiera się w drodze otwartego, przejrzystego i niedyskryminującego zaproszenia do składania ofert zgodnego z obowiązującymi przepisami unijnymi i krajowymi i mającego na celu ustanowienie odpowiednich mechanizmów podziału zysków i ryzyka, przy czym w przypadku inwestycji innych niż gwarancje należy stosować raczej asymetryczny podział zysku aniżeli ochronę przed spadkiem wartości. Jeżeli inwestorów prywatnych nie wybrano w drodze takiego zaproszenia do składania ofert, godziwą stopę zwrotu dla inwestorów prywatnych określa niezależny ekspert wybrany w drodze otwartego, przejrzystego i niedyskryminującego zaproszenia do składania ofert;
- c) w przypadku asymetrycznego podziału strat między inwestorami publicznymi a prywatnymi pierwsza strata pokrywana przez inwestora publicznego jest ograniczona do 25 % łącznej wartości inwestycji;
- d) w przypadku gwarancji stopa gwarancji jest ograniczona do 80 %, a łączne straty pokrywane przez państwo członkowskie są ograniczone do 25 % gwarantowanego portfela bazowego. Bezpłatnie można udzielić jedynie gwarancji obejmującej oczekiwane straty gwarantowanego portfela bazowego. Jeżeli gwarancja obejmuje również nieoczekiwane straty, pośrednik finansowy płaci od części gwarancji obejmującej nieoczekiwane straty prowizję gwarancyjną na warunkach rynkowych;
- e) inwestorzy mają prawo do bycia reprezentowanym w organach zarządzających funduszu na rzecz efektywności energetycznej lub pośrednika finansowego, takich jak rada nadzorcza lub komitet doradczy;

▼ M6

- f) fundusz na rzecz efektywności energetycznej lub pośrednika finansowego ustanawia się zgodnie z obowiązującymi przepisami, a państwo członkowskie zapewnia procedurę *due diligence*, tak aby zweryfikować zastosowanie ekonomicznie opłacalnej strategii inwestycyjnej w celu wdrożenia środka pomocy na rzecz efektywności energetycznej.

▼ B

9. Zarządzanie pośrednikami finansowymi, w tym funduszami na rzecz efektywności energetycznej, odbywa się na zasadach komercyjnych i zapewnia ekonomiczną motywację decyzji o finansowaniu. Warunek ten uznaje się za spełniony, jeżeli pośrednik finansowy oraz — w stosownych przypadkach — zarządcy funduszu na rzecz efektywności energetycznej spełniają następujące warunki:

▼ B

- a) są oni zobowiązani na mocy prawa lub umowy do działania z należytą starannością charakteryzującą profesjonalnego zarządcę, w dobrej wierze oraz unikając konfliktu interesów; zastosowanie mają najlepsze praktyki i nadzór regulacyjny;
- b) ich wynagrodzenie jest zgodne z praktykami rynkowymi. Wymóg ten uznaje się za spełniony, jeśli zarządca jest wybierany w drodze otwartego, przejrzystego i niedyskryminującego zaproszenia do składania wniosków, opartego na obiektywnych kryteriach związanych z doświadczeniem, wiedzą fachową oraz potencjałem operacyjnym i finansowym;
- c) otrzymują oni wynagrodzenie powiązane z uzyskanymi wynikami lub przejmują część ryzyka związanego z inwestycją ryzyka poprzez współinwestowanie środków własnych, tak aby zapewnić, że interesy zarządców są trwale powiązane z interesami inwestora publicznego;
- d) określają oni strategię inwestycyjną, kryteria oraz proponowane ramy czasowe inwestycji w projekty na rzecz efektywności energetycznej, określając z góry poziom rentowności i oczekiwany wpływ na efektywność energetyczną;
- e) istnieje jasna i realistyczna strategia wyjścia dla środków publicznych zainwestowanych w fundusz na rzecz efektywności energetycznej lub przyznanych pośrednikowi finansowemu, umożliwiającą rynkowi finansowanie projektów na rzecz efektywności energetycznej, kiedy rynek jest na to gotowy.

▼ M6

10. Pomoc na podstawie niniejszego artykułu nie jest przyznawana na inwestycje podejmowane w celu spełnienia przyjętych i obowiązujących norm unijnych.

11. Pomoc na podstawie niniejszego artykułu może być przyznana na inwestycje podejmowane w celu spełnienia przyjętych, ale jeszcze nieobowiązujących norm unijnych. Jeżeli odpowiednie normy unijne odpowiadają minimalnym normom charakterystyki energetycznej, pomoc musi zostać przyznana, zanim normy te staną się obowiązkowe dla danego przedsiębiorstwa. W takim przypadku państwo członkowskie musi zapewnić, aby beneficjenci przedstawili dokładny plan i harmonogram renowacji wykazujący, że renowacja objęta pomocą jest co najmniej wystarczająca do tego, by zapewnić zgodność z minimalnymi normami charakterystyki energetycznej. Jeżeli odpowiednie normy unijne różnią się od minimalnych norm charakterystyki energetycznej, inwestycja musi zostać wdrożona i sfinalizowana co najmniej 18 miesięcy przed wejściem w życie normy unijnej.

12. Pomoc może zostać również przyznana na poprawę efektywności energetycznej urządzeń grzewczych lub chłodzących wewnątrz budynku.

13. Pomoc na instalację urządzeń energetycznych wykorzystujących paliwa kopalne, w tym gaz ziemny, nie jest na podstawie niniejszego artykułu wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu.

14. Państwo członkowskie może powierzyć wdrożenie środka pomocy podmiotowi, któremu powierzono zadanie.

▼ **M6***Artykuł 41***Pomoc inwestycyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych, propagowanie wodoru odnawialnego i wysokosprawnej kogeneracji**

1. Pomoc inwestycyjna na propagowanie energii z odnawialnych źródeł energii, propagowanie wodoru odnawialnego i wysokosprawnej kogeneracji, z wyjątkiem energii elektrycznej produkowanej z wodoru odnawialnego, jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

1a. Pomoc inwestycyjna na projekty dotyczące magazynowania energii elektrycznej na podstawie niniejszego artykułu jest wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jedynie w zakresie, w jakim jest przyznawana na połączone projekty w zakresie energii odnawialnej i projekty dotyczące magazynowania („za licznikiem”), jeżeli oba elementy są częściami składowymi jednej inwestycji lub jeżeli magazynowanie jest połączone z istniejącą instalacją do produkcji energii ze źródeł odnawialnych. Część związana z magazynowaniem musi odbierać co najmniej 75 % energii z bezpośrednio podłączonej instalacji wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych w skali roku. Wszystkie części inwestycji (wytwarzanie i magazynowanie) uznaje się za stanowiące jeden zintegrowany projekt na potrzeby weryfikacji zgodności z programami określonymi w art. 4. Te same zasady stosuje się do magazynowania energii cieplnej bezpośrednio połączonego z instalacją do produkcji energii ze źródeł odnawialnych.

2. Pomoc inwestycyjna na produkcję i przechowywanie biopaliw, biopłynów, biogazu (w tym biometanu) i paliw z biomasy jest wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jedynie w zakresie, w jakim paliwa objęte pomocą są zgodne z kryteriami zrównoważonego rozwoju i ograniczania emisji gazów cieplarnianych określonymi w dyrektywie (UE) 2018/2001 i aktach wykonawczych lub delegowanych do tej dyrektywy oraz są wytwarzane z surowców wymienionych w załączniku IX do tej dyrektywy. Część związana z magazynowaniem musi uzyskiwać co najmniej 75 % paliwa z bezpośrednio podłączonych instalacji do produkcji biopaliw, biopłynów, biogazu (w tym biometanu) i paliw z biomasy w skali roku. Wszystkie części inwestycji (produkcja i magazynowanie) uznaje się za stanowiące jeden zintegrowany projekt na potrzeby weryfikacji zgodności z programami określonymi w art. 4 niniejszego rozporządzenia.

3. Pomoc inwestycyjna na produkcję wodoru jest wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jedynie w przypadku instalacji wytwarzających wyłącznie wodór odnawialny. W przypadku projektów dotyczących wodoru odnawialnego obejmujących elektrolizery i co najmniej jedną odnawialną jednostkę wytwórczą za pojedynczym punktem przyłączenia do sieci zdolność produkcyjna elektrolizera nie może przekraczać łącznej zdolności produkcyjnej odnawialnych jednostek wytwórczych. Pomoc inwestycyjna może obejmować infrastrukturę dedykowaną na potrzeby przesyłu lub dystrybucji wodoru odnawialnego oraz obiekty do magazynowania wodoru odnawialnego.

▼ M6

4. Pomoc inwestycyjna na wysokosprawne jednostki kogeneracyjne jest wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jedynie w zakresie, w jakim przynoszą one ogólne oszczędności energii pierwotnej w porównaniu z oddzielną produkcją energii cieplnej i elektrycznej zgodnie z dyrektywą 2012/27/UE lub wszelkimi późniejszymi przepisami zastępującymi ten akt prawny w całości albo w części. Pomoc inwestycyjna na projekty w zakresie magazynowania energii elektrycznej i energii cieplnej bezpośrednio połączone z wysokosprawną kogeneracją opartą na odnawialnych źródłach energii jest wyłączona z wymogu zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, na warunkach określonych w ust. 1a niniejszego artykułu.

4a. Pomoc inwestycyjna na wysokosprawną kogenerację jest wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jedynie w przypadku, gdy nie dotyczy instalacji kogeneracyjnych opalanych paliwami kopalnymi, z wyjątkiem gazu ziemnego, jeżeli zapewniona jest zgodność z celami klimatycznymi na lata 2030 i 2050 zgodnie z sekcją 4.30 załącznika 1 do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/1214 ⁽¹⁾.

5. Pomoc inwestycyjną przyznaje się na moce nowo zainstalowane lub odnowione. Kwota pomocy jest niezależna od wydajności.

6. Za koszty kwalifikowalne uznaje się całkowity koszt inwestycji.

7. Intensywność pomocy nie może przekraczać:

a) 45 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku inwestycji w produkcję odnawialnych źródeł energii, w tym pomp ciepła zgodnych z załącznikiem VII do dyrektywy 2018/2001, wodoru odnawialnego i wysokosprawnej kogeneracji opartej na odnawialnych źródłach energii;

b) 30 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku każdej innej inwestycji objętej niniejszym artykułem.

▼ B

8. Intensywność pomocy można zwiększyć o 20 punktów procentowych w przypadku pomocy na rzecz małych przedsiębiorstw i o 10 punktów procentowych w przypadku pomocy na rzecz średnich przedsiębiorstw.

▼ M6

10. Intensywność pomocy może wynieść 100 % kosztów kwalifikowalnych, w przypadku gdy pomoc jest przyznawana w drodze procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, która oprócz warunków określonych w art. 2 pkt 38 spełnia wszystkie poniższe warunki:

⁽¹⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2022/1214 z dnia 9 marca 2022 r. zmieniające rozporządzenie delegowane (UE) 2021/2139 w odniesieniu do działalności gospodarczej w niektórych sektorach energetycznych oraz rozporządzenie delegowane (UE) 2021/2178 w odniesieniu do publicznego ujawniania szczególnych informacji w odniesieniu do tych rodzajów działalności gospodarczej (Dz.U. L 188 z 15.7.2022, s. 1).

▼ **M6**

- a) przyznawanie pomocy jest oparte na obiektywnych, jasnych, przejrzystych i niedyskryminacyjnych kryteriach kwalifikacji i wyboru, określonych *ex ante* i podlegających publikacji co najmniej 6 tygodni przed terminem składania wniosków, aby umożliwić skuteczną konkurencję;
- b) jeżeli wszyscy oferenci biorący udział w procedurze przetargowej otrzymują pomoc, wówczas w trakcie wdrażania programu schemat tej procedury jest korygowany, aby przywrócić skuteczną konkurencję w kolejnych procedurach przetargowych, na przykład przez zmniejszenie budżetu lub wolumenu zamówień;
- c) wyklucza się korekty *ex post* wyniku procedury przetargowej (w tym późniejsze negocjacje wyników przetargu lub racjonowania);
- d) co najmniej 70 % wszystkich kryteriów wyboru stosowanych w rankingu ofert, a później przy przyznawaniu pomocy w procedurze przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, określa się w kategoriach pomocy na jednostkę mocy wytwórczej energii ze źródeł odnawialnych lub wysokosprawnej kogeneracji.

▼ **B***Artykuł 42***Pomoc operacyjna na propagowanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych**▼ **M6**

1. Pomoc operacyjna na propagowanie odnawialnej energii elektrycznej, z wyjątkiem energii elektrycznej produkowanej z wodoru odnawialnego, jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.
2. Pomoc jest przyznawana w drodze procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, która oprócz warunków określonych w art. 2 pkt 38 spełnia wszystkie następujące warunki:
 - a) przyznawanie pomocy jest oparte na obiektywnych, jasnych, przejrzystych i niedyskryminacyjnych kryteriach kwalifikacji i wyboru, określonych *ex ante* i podlegających publikacji co najmniej 6 tygodni przed terminem składania wniosków, aby umożliwić skuteczną konkurencję;
 - b) jeżeli wszyscy oferenci biorący udział w procedurze przetargowej otrzymują pomoc, wówczas w trakcie wdrażania programu schemat tej procedury jest korygowany, aby przywrócić skuteczną konkurencję w kolejnych procedurach przetargowych, na przykład przez zmniejszenie budżetu lub wolumenu zamówień;
 - c) wyklucza się korekty *ex post* wyniku procedury przetargowej (w tym późniejsze negocjacje wyników przetargu lub racjonowania);

▼ **M6**

- d) co najmniej 70 % wszystkich kryteriów wyboru stosowanych w rankingu ofert, a później przy przyznawaniu pomocy w procedurze przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, określa się w kategoriach pomocy na jednostkę produkcji energii elektrycznej lub mocy wytwórczej energii ze źródeł odnawialnych.

Procedura przetargowa jest otwarta dla wszystkich wytwórców produkujących odnawialną energię elektryczną w sposób niedyskryminacyjny.

3. Procedura przetargowa może ograniczać się do konkretnych technologii, gdzie:

- a) środek ma na celu w szczególności wsparcie projektów demonstracyjnych;
- b) środek ma na celu nie tylko rozwiązanie problemu obniżenia emisyjności, ale również jakości powietrza lub innych zanieczyszczeń;
- c) państwo członkowskie określa powody, aby oczekiwać, że kwalifikowalne sektory lub innowacyjne technologie mogą potencjalnie wnieść istotny i opłacalny wkład w ochronę środowiska i znaczące obniżenie emisyjności w dłuższej perspektywie;
- d) środek jest konieczny do osiągnięcia dywersyfikacji niezbędnej, aby uniknąć zwiększenia problemów związanych ze stabilnością sieci;
- e) bardziej selektywne podejście może prowadzić do niższych kosztów osiągnięcia ochrony środowiska (na przykład dzięki ograniczeniu kosztów integracji z systemem w wyniku dywersyfikacji, w tym między odnawialnymi źródłami energii, co może również obejmować reakcję popytu lub magazynowanie) lub mniejszych zakłóceń konkurencji.

Państwa członkowskie dokonują szczegółowej oceny możliwości stosowania tych warunków oraz składają Komisji sprawozdanie w trybie określonym w art. 11 ust. 1 lit. a).

4. W przypadku gdy procedura przetargowa ogranicza się do jednej innowacyjnej technologii lub większej ich liczby, pomoc przyznana na te technologie nie przekracza 5 % planowanych nowych mocy wytwórczych odnawialnej energii elektrycznej w skali roku ogółem.

5. Pomoc przyznaje się w formie dopłaty do ceny rynkowej lub w formie kontraktu na transakcje różnicowe, przy czym wytwórcy sprzedają swoją energię elektryczną bezpośrednio na rynku.

6. Beneficjenci pomocy sprzedają wytwarzaną przez siebie energię elektryczną bezpośrednio na rynku i podlegają standardowej odpowiedzialności za bilansowanie. Beneficjenci mogą zlecać obowiązki związane z bilansowaniem innym przedsiębiorstwom w ich imieniu, m.in. koncentratorom. Pomocy nie wypłaca się ponadto w odniesieniu do żadnego okresu obowiązywania ujemnych cen. Dla uniknięcia wątpliwości powyższe ma zastosowanie od chwili osiągnięcia ujemnej wartości cen.

▼ **M6**

7. Zgodnie z art. 4. ust. 3 dyrektywy (UE) 2018/2001 małe instalacje wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych mogą korzystać z pomocy w formie bezpośredniego wsparcia cen, które pokrywa pełne koszty eksploatacji, i ze zwolnienia z wymogu sprzedaży wytwarzanej energii elektrycznej na rynku. Instalacje będą uznawane za małe do celów niniejszego ustępu, jeżeli ich moc nie przekracza mającego zastosowanie progu określonego w art. 5 ust. 2 lit. b) lub art. 5 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2019/943.

11. Pomoc przyznaje się wyłącznie na okres obejmujący cykl życia projektu.

Artykuł 43

Pomoc operacyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych i propagowanie wodoru odnawialnego w małych projektach oraz społecznościach energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej

1. Pomoc operacyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych i propagowanie wodoru odnawialnego w małych projektach oraz społecznościach energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej, z wyjątkiem energii elektrycznej produkowanej z wodoru odnawialnego, jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Do celów niniejszego artykułu małe projekty zdefiniowane są w następujący sposób:

- (i) w przypadku wytwarzania lub magazynowania energii elektrycznej – projekty o mocy zainstalowanej wynoszącej nie więcej niż 1 MW;
- (ii) w przypadku zużycia energii elektrycznej – projekty o maksymalnym zapotrzebowaniu wynoszącym nie więcej niż 1 MW;
- (iii) w przypadku technologii wytwarzania ciepła i produkcji gazu – projekty o mocy zainstalowanej wynoszącej nie więcej niż 1 MW lub równoważnej;
- (iv) w przypadku produkcji wodoru odnawialnego – projekty o mocy zainstalowanej wynoszącej nie więcej niż 3 MW lub równoważnej;
- (v) w przypadku produkcji biopaliw, biopłynów, biogazu (w tym biometanu) i paliw z biomasy – projekty o mocy zainstalowanej wynoszącej nie więcej niż 50 000 ton/rok;
- (vi) w przypadku projektów należących w 100 % do MŚP i projektów demonstracyjnych – projekty o mocy zainstalowanej lub maksymalnym zapotrzebowaniu wynoszących nie więcej niż 6 MW;
- (vii) w przypadku projektów dotyczących wyłącznie wytwarzania energii wiatrowej należących w 100 % do mikroprzedsiębiorstw lub małych przedsiębiorstw – projekty o mocy zainstalowanej wynoszącej nie więcej niż 18 MW.

▼ M6

2a. Pomoc na społeczności energetyczne działające w zakresie energii odnawialnej jest wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, wyłącznie w przypadku projektów o mocy zainstalowanej lub maksymalnym zapotrzebowaniu wynoszących nie więcej niż 6 MW ze wszystkich źródeł odnawialnych, z wyjątkiem sytuacji produkowania wyłącznie energii wiatrowej, w przypadku której pomoc przyznaje się na instalacje o mocy zainstalowanej wynoszącej nie więcej niż 18 MW.

2b. Pomoc operacyjna na produkcję wodoru jest wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jedynie w przypadku instalacji wytwarzających wyłącznie wodór odnawialny.

3. Pomoc operacyjna na produkcję biopaliw, biopłynów, biogazu (w tym biometanu) i paliw z biomasy jest wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jedynie w zakresie, w jakim paliwa objęte pomocą są zgodne z kryteriami zrównoważonego rozwoju i ograniczania emisji gazów cieplarnianych określonymi w dyrektywie (UE) 2018/2001 i aktach wykonawczych lub delegowanych do tej dyrektywy oraz są wytwarzane z surowców wymienionych w załączniku IX do tej dyrektywy.

5. Pomoc ograniczona jest do minimum niezbędnego do przeprowadzenia projektu lub działania objętego pomocą. Warunek ten jest spełniony, jeżeli wysokość pomocy odpowiada dodatkowym kosztom netto („luka w finansowaniu”) potrzebnym do osiągnięcia celu środka pomocy, w porównaniu ze scenariuszem alternatywnym w przypadku braku pomocy. Szczegółowa ocena dodatkowych kosztów netto nie jest wymagana, jeżeli kwoty pomocy zostaną określone w drodze procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, ponieważ procedura ta zapewnia wiarygodne oszacowanie minimalnej pomocy wymaganej przez potencjalnych beneficjentów.

6. Pomoc przyznaje się wyłącznie na okres obejmujący cykl życia projektu.

7. Pomoc przyznaje się w formie dopłaty do ceny rynkowej lub w formie kontraktu na transakcje różnicowe, przy czym wytwórcy sprzedają swoją energię elektryczną bezpośrednio na rynku.

8. Beneficjenci pomocy podlegają standardowym obowiązkom związanym z bilansowaniem. Beneficjenci mogą zlecać obowiązki związane z bilansowaniem innym przedsiębiorstwom w ich imieniu, m.in. koncentratorom. Pomocy nie wypłaca się ponadto w odniesieniu do żadnego okresu obowiązywania ujemnych cen. Dla uniknięcia wątpliwości powyższe ma zastosowanie od chwili osiągnięcia ujemnej wartości cen.

9. Zgodnie z art. 4. ust. 3 dyrektywy (UE) 2018/2001 małe instalacje wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych i projekty demonstracyjne mogą korzystać z pomocy w formie bezpośredniego wsparcia cen, które pokrywa pełne koszty eksploatacji, i ze zwolnienia z wymogu sprzedaży wytwarzanej energii elektrycznej na rynku. Instalacje będą uznawane za małe do celów niniejszego ustępu, jeżeli ich moc nie przekracza mającego zastosowanie progu określonego w art. 5 ust. 2 lit. b) lub art. 5 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2019/943.

▼ **M6***Artykuł 44***Pomoc w formie ulg podatkowych na podstawie dyrektywy 2003/96/WE**

1. Programy pomocy w formie ulg podatkowych spełniających warunki, o których mowa w dyrektywie 2003/96/WE, są zgodne z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączone z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Beneficjenci ulg podatkowych są wybierani w oparciu o przejrzyste i obiektywne kryteria.

3. Beneficjenci ulg podatkowych płacą podatki na co najmniej najniższym odpowiednim poziomie określonym w załączniku I do dyrektywy 2003/96/WE, z wyjątkiem ulg:

- a) przyznanych na podstawie art. 15 ust. 1 lit. a) dyrektywy Rady 2003/96/WE, w przypadku produktów podlegających opodatkowaniu wykorzystywanych pod kontrolą fiskalną w dziedzinie projektów pilotażowych dla rozwoju technologicznego produktów bardziej przyjaznych dla środowiska lub w związku z paliwami z zasobów odnawialnych;
- b) przyznanych na podstawie art. 15 ust. 1 lit. b) tiret pierwsze, drugie, czwarte i piąte dyrektywy 2003/96/WE, w przypadku energii elektrycznej (i) pochodzącej z energii słonecznej, wiatrowej, fal, pływów lub geotermalnej, (ii) pozyskiwanej w elektrowniach wodnych, (iii) wytwarzanej z emisji metanu z opuszczonych kopalni węgla oraz (iv) wytwarzanej z ogniw paliwowych;
- c) przyznanych na podstawie art. 15 ust. 1 lit. b) tiret trzecie dyrektywy 2003/96/WE, w przypadku energii elektrycznej pozyskiwanej z biomasy lub z produktów wyprodukowanych z biomasy, w zakresie, w jakim biomasa ta spełnia kryteria zrównoważonego rozwoju i ograniczania emisji gazów cieplarnianych określone w dyrektywie (UE) 2018/2001 i aktach wykonawczych lub delegowanych do tej dyrektywy;
- d) przyznanych na podstawie art. 15 ust. 1 lit. d) dyrektywy 2003/96/WE, w przypadku energii elektrycznej wytwarzanej w ramach kogeneracji, pod warunkiem że kogeneracja przy pomocy kogeneratorów jest wysokosprawną kogeneracją w rozumieniu art. 2 pkt 34 dyrektywy 2012/27/UE;
- e) przyznanych na podstawie art. 15 ust. 1 lit. l) dyrektywy 2003/96/WE, w przypadku produktów objętych kodem CN 2705 wykorzystywanych do ogrzewania;
- f) przyznanych na podstawie art. 16 ust. 1 dyrektywy 2003/96/WE.

4. Programy pomocy w formie ulg podatkowych mogą polegać na obniżeniu obowiązującej stawki podatku lub na płatności stałej kwoty rekompensaty albo na połączeniu tych mechanizmów.

5. Ulgi podatkowe przyznane na podstawie art. 16 ust. 1 dyrektywy 2003/96/WE są wyłączone z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jedynie w zakresie, w jakim paliwa objęte pomocą są zgodne z kryteriami zrównoważonego rozwoju i ograniczania emisji gazów cieplarnianych określonymi w dyrektywie (UE) 2018/2001 i aktach wykonawczych lub delegowanych do tej dyrektywy oraz są wytwarzane z surowców wymienionych w załączniku IX do tej dyrektywy.

▼ **M6***Artykuł 44a***Pomoc w formie obniżek podatków lub opłat parafiskalnych na ochronę środowiska**

1. Programy pomocy w formie obniżek podatków lub opłat parafiskalnych na ochronę środowiska są zgodne z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączone z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I. Niniejszy artykuł nie ma zastosowania do obniżek podatków lub opłat dotyczących produktów energetycznych oraz energii elektrycznej, określonych w art. 2 dyrektywy 2003/96/WE.

2. Pomoc w formie obniżek podatków lub opłat parafiskalnych na ochronę środowiska jest zgodna z rynkiem wewnętrznym tylko w przypadku, gdy obniżka pozwala osiągnąć wyższy poziom ochrony środowiska przez objęcie zakresem podatku lub opłaty na ochronę środowiska tych przedsiębiorstw, które nie byłyby w stanie prowadzić działalności gospodarczej bez tej obniżki.

3. Do objęcia pomocą kwalifikują się wyłącznie te przedsiębiorstwa, które bez obniżki nie byłyby w stanie prowadzić działalności gospodarczej. Do celów niniejszego artykułu uznaje się, że dotyczy to przedsiębiorstw, których koszty produkcji bez obniżki wzrosłyby znacznie wskutek podatku lub opłaty parafiskalnej na ochronę środowiska i które nie są w stanie przenieść tego wzrostu na klientów. Wzrost kosztów produkcji oblicza się jako odsetek wartości dodanej brutto dla każdego sektora lub każdej kategorii beneficjentów.

4. Beneficjenci są wybierani na podstawie przejrzystych, niedyskryminujących i obiektywnych kryteriów. Pomoc państwa jest przyznawana w ten sam sposób wszystkim kwalifikującym się przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w tym samym sektorze działalności gospodarczej, które znajdują się w takiej samej lub podobnej sytuacji faktycznej w odniesieniu do celów środka pomocy.

5. Ekwiwalent dotacji brutto pomocy nie może przekraczać 80 % nominalnej stawki podatku lub opłaty.

6. Programy pomocy w formie obniżek podatków lub opłat parafiskalnych na ochronę środowiska mogą polegać na obniżeniu obowiązującej stawki podatku lub na płatności stałej kwoty rekompensaty albo na połączeniu tych mechanizmów.

*Artykuł 45***Pomoc inwestycyjna na remediację szkód wyrządzonych środowisku, rekultywację siedlisk przyrodniczych i ekosystemów, ochronę lub odbudowę bioróżnorodności i wdrażanie rozwiązań opartych na zasobach przyrody w celu łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej**

1. Pomoc inwestycyjna na remediację szkód wyrządzonych środowisku, rekultywację siedlisk przyrodniczych i ekosystemów, ochronę lub odbudowę bioróżnorodności i wdrażanie rozwiązań opartych na zasobach przyrody w celu łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

▼ **M6**

2. Pomoc przewidzianą w niniejszym artykule można przyznawać na następujące działania:

- a) remediacja szkód wyrządzonych środowisku, w tym szkód polegających na pogorszeniu jakości gleby, wód powierzchniowych lub gruntowych, lub szkód wyrządzonych środowisku morskemu;
- b) rekultywacja zdegradowanych siedlisk przyrodniczych i ekosystemów;
- c) ochrona lub odbudowa bioróżnorodności lub ekosystemów w celu przyczynienia się do osiągnięcia dobrego stanu ekosystemów lub do ochrony ekosystemów będących dotychczas w dobrym stanie;
- d) wdrażanie rozwiązań opartych na zasobach przyrody w celu łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej.

3. Niniejszy artykuł nie ma zastosowania do pomocy mającej na celu naprawienie szkód spowodowanych przez klęski żywiołowe, takie jak trzęsienia ziemi, lawiny, osuwiska, powodzie, tornada, huragany, erupcje wulkaniczne i pożary roślinności z przyczyn naturalnych.

4. Niniejszy artykuł nie ma również zastosowania do pomocy na remediację lub rekultywację w następstwie likwidacji elektrowni i działalności górniczej lub wydobywczej.

5. Nie naruszając przepisów dyrektywy 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽¹⁾ ani innych stosownych przepisów Unii dotyczących odpowiedzialności za szkody wyrządzone środowisku naturalnemu, w przypadku gdy zidentyfikowano podmiot lub przedsiębiorstwo odpowiedzialne za szkody wyrządzone środowisku naturalnemu zgodnie z prawem obowiązującym w danym państwie członkowskim, taki podmiot lub takie przedsiębiorstwo finansuje prace niezbędne do zapobieżenia degradacji i zanieczyszczeniu środowiska i naprawienia ich zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci” i nie jest przyznawana żadna pomoc na prace, które zgodnie z prawem ten podmiot lub to przedsiębiorstwo byłyby zobowiązane przeprowadzić. Państwo członkowskie podejmuje wszelkie niezbędne środki, w tym kroki prawne, w celu zidentyfikowania podmiotu lub przedsiębiorstwa odpowiedzialnego za szkody wyrządzone środowisku naturalnemu oraz zobowiązania tego podmiotu lub przedsiębiorstwa do pokrycia odnośnych kosztów. Jeżeli nie można zidentyfikować podmiotu lub przedsiębiorstwa odpowiedzialnego zgodnie z obowiązującym prawem ani zobowiązać go do pokrycia kosztów remediacji szkód wyrządzonych przez niego środowisku naturalnemu, w szczególności z uwagi na to, że przedsiębiorstwo odpowiedzialne za szkody przestało już prawnie istnieć, a żadnego innego przedsiębiorstwa nie można uznać za jego następcę prawnego lub gospodarczego, lub w przypadku gdy nie ma wystarczającego zabezpieczenia finansowego na pokrycie kosztów remediacji, pomoc może zostać przyznana na wsparcie prac związanych z remediacją lub rekultywacją. Pomoc nie jest przyznawana na wdrożenie środków kompensujących, o których mowa w art. 6 ust. 4 dyrektywy Rady 92/43/EWG ⁽²⁾. Pomoc na podstawie niniejszego artykułu może zostać przyznana w celu pokrycia dodatkowych kosztów niezbędnych do zwiększenia zakresu lub poziomu ambicji tych środków, wykraczając poza obowiązki prawne na mocy art. 6 ust. 4 dyrektywy 92/43/EWG.

⁽¹⁾ Dyrektywa 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu (Dz.U. L 143 z 30.4.2004, s. 56).

⁽²⁾ Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7).

▼ **M6**

6. W przypadku inwestycji w remediację szkód wyrządzonych środowisku lub rekultywację siedlisk przyrodniczych i ekosystemów kosztami kwalifikowalnymi są koszty prac remediacyjnych lub rekultywacyjnych pomniejszone o wzrost wartości gruntu lub nieruchomości.

7. Ocen wzrostu wartości gruntu lub nieruchomości wynikającego z remediacji lub rekultywacji dokonuje niezależny wykwalifikowany ekspert.

8. W przypadku inwestycji w ochronę lub odbudowę bioróżnorodności oraz wdrażanie rozwiązań opartych na zasobach przyrody w celu łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej kosztami kwalifikowalnymi są łączne koszty prac przyczyniających się do ochrony lub odbudowy bioróżnorodności lub wdrożenia rozwiązań opartych na zasobach przyrody w celu łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej.

9. Intensywność pomocy nie może przekraczać:

a) 100 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku inwestycji w remediację szkód wyrządzonych środowisku lub rekultywację siedlisk przyrodniczych i ekosystemów;

b) 70 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku inwestycji w ochronę lub odbudowę bioróżnorodności oraz rozwiązania oparte na zasobach przyrody w celu łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej.

10. Intensywność pomocy w przypadku inwestycji w ochronę lub odbudowę bioróżnorodności oraz wdrażanie rozwiązań opartych na zasobach przyrody w celu łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej można zwiększyć o 20 punktów procentowych w przypadku pomocy przyznawanej małym przedsiębiorstwom oraz o 10 punktów procentowych w przypadku pomocy przyznawanej średnim przedsiębiorstwom.

*Artykuł 46***Pomoc inwestycyjna na efektywny energetycznie system ciepłowniczy lub chłodniczy**

1. Pomoc inwestycyjna na budowę, rozbudowę lub modernizację efektywnych energetycznie systemów ciepłowniczych lub chłodniczych, w tym budowę, rozbudowę lub modernizację instalacji wytwarzających energię ciepłą lub chłodniczą, rozwiązań w zakresie magazynowania energii cieplnej lub sieci dystrybucji, jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli są spełnione warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Pomoc przyznaje się wyłącznie na budowę, rozbudowę lub modernizację systemów ciepłowniczych lub chłodniczych, które są lub staną się efektywne energetycznie zgodnie z definicją podaną w art. 2 pkt 41 dyrektywy 2012/27/UE. Jeżeli w wyniku prac objętych pomocą dotyczących sieci dystrybucji system nie stanie się jeszcze w pełni efektywny energetycznie, dodatkowe modernizacje wymagane do spełnienia warunków objęcia zakresem definicji efektywnego energetycznie systemu ciepłowniczego i chłodniczego, w przypadku zakładów wytwarzania energii cieplnej lub chłodniczej objętych pomocą, muszą rozpocząć się w ciągu 3 lat od rozpoczęcia prac objętych pomocą dotyczących sieci dystrybucji.

▼ M6

3. Pomoc może zostać przyznana na wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych, w tym pompy ciepła zgodne z załącznikiem VII do dyrektywy (UE) 2018/2001, ciepło odpadowe lub wysokosprawną kogenerację, a także rozwiązania w zakresie magazynowania energii cieplnej. Pomoc na wytwarzanie energii z odpadów może opierać się na odpadach spełniających kryteria definicji odnawialnych źródeł energii albo odpadach wykorzystywanych do zasilania instalacji spełniających kryteria definicji wysokosprawnej kogeneracji. Przy wykorzystywaniu odpadów jako paliwa wsadowego nie można obchodzić zasady hierarchii postępowania z odpadami określonej w art. 4 pkt 1 dyrektywy 2008/98/WE.

4. Pomocy nie przyznaje się na budowę ani modernizację obiektów wytwórczych wykorzystujących paliwa kopalne, z wyjątkiem gazu ziemnego. Pomoc na budowę lub modernizację obiektów wytwórczych wykorzystujących gaz ziemny może zostać przyznana wyłącznie w przypadku zapewnienia zgodności z celami klimatycznymi na lata 2030 i 2050, zgodnie z sekcją 4.30 załącznika 1 do rozporządzenia delegowanego (UE) 2021/2139.

5. Pomoc na modernizację sieci magazynowania i dystrybucji przesyłających energię cieplną i chłodniczą wytwarzaną przy użyciu paliw kopalnych można przyznać wyłącznie w przypadku spełnienia wszystkich poniższych warunków:

- a) sieć dystrybucji jest lub stanie się odpowiednia do przesyłu energii cieplnej lub chłodniczej wytworzonej z odnawialnych źródeł energii lub ciepła odpadowego;
- b) modernizacja nie skutkuje zwiększeniem wytwarzania energii z paliw kopalnych, z wyjątkiem gazu ziemnego. W przypadku modernizacji sieci magazynowania lub dystrybucji energii cieplnej i chłodniczej wytwarzanej z gazu ziemnego, o ile modernizacja skutkuje zwiększeniem wytwarzania energii z gazu ziemnego, te instalacje wytwórcze muszą być zgodne z celami klimatycznymi na 2030 r. i 2050 r., zgodnie z sekcją 4.31 załącznika 1 do rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/1214.

6. Kosztami kwalifikowalnymi są koszty inwestycji związane z budową lub modernizacją efektywnego energetycznie systemu ciepłowniczego lub chłodniczego.

7. Intensywność pomocy nie może przekraczać 30 % kosztów kwalifikowalnych. Intensywność pomocy można zwiększyć o 20 punktów procentowych w przypadku pomocy na rzecz małych przedsiębiorstw i o 10 punktów procentowych w przypadku pomocy na rzecz średnich przedsiębiorstw.

8. Intensywność pomocy można zwiększyć o 15 punktów procentowych w przypadku inwestycji wykorzystujących wyłącznie odnawialne źródła energii, ciepło odpadowe lub ich połączenie, w tym zieloną kogenerację.

9. Alternatywnie do ust. 7 intensywność pomocy może wynieść do 100 % luki w finansowaniu. Pomoc ograniczona jest do minimum niezbędnego do przeprowadzenia projektu lub działania objętego pomocą. Warunek ten jest spełniony, jeżeli pomoc odpowiada luce w finansowaniu zdefiniowanej w art. 2 pkt 118. Szczegółowa ocena dodatkowych kosztów netto nie jest wymagana, jeżeli kwoty pomocy zostaną określone w drodze procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, ponieważ procedura ta zapewnia wiarygodne oszacowanie minimalnej pomocy wymaganej przez potencjalnych beneficjentów.

▼ **M6***Artykuł 47***Pomoc inwestycyjna na efektywne gospodarowanie zasobami i wspieranie przechodzenia na gospodarkę o obiegu zamkniętym**

1. Pomoc inwestycyjna na efektywne gospodarowanie zasobami i obieg zamknięty jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Pomoc przyznaje się na następujące rodzaje inwestycji:

a) inwestycje poprawiające efektywne gospodarowanie zasobami w drodze jednego albo obu z poniższych działań:

- (i) ograniczenie netto ilości zasobów zużywanych do produkcji danej ilości produktu w porównaniu z wcześniej istniejącym procesem produkcji stosowanym przez beneficjenta lub z alternatywnymi projektami lub działaniami wymienionymi w ust. 7. Zużywane zasoby obejmują wszystkie zużywane zasoby materialne, z wyjątkiem energii, a ograniczenie określa się w drodze pomiaru lub oszacowania zużycia przed wdrożeniem środka pomocy i po jego wdrożeniu, z uwzględnieniem wszelkich korekt w zakresie warunków zewnętrznych mogących wpływać na zużycie zasobów;
- (ii) zastąpienie pierwotnych surowców lub substratów surowcami lub substratami wtórnymi (ponownie użytymi lub pochodzącymi z odzysku, w tym z recyklingu);

b) inwestycje w zapobieganie wytwarzaniu odpadów i ograniczenie ich wytwarzania, przygotowanie do ponownego użycia, dekontaminację i recykling odpadów wytwarzanych przez beneficjenta lub inwestycje w przygotowanie do ponownego użycia, dekontaminację i recykling odpadów wytwarzanych przez osoby trzecie, które to odpady w przeciwnym razie zostałyby niewykorzystane, unieszkodliwione lub przetworzone zgodnie ze sposobem przetwarzania, który znajduje się niżej w kolejności priorytetów hierarchii postępowania z odpadami, o której mowa w art. 4 ust. 1 dyrektywy 2008/98/WE, lub w mniej zasobooszczędny sposób, lub prowadziłyby do niższej jakości produktu recyklingu;

c) inwestycje w zbiórkę, sortowanie, dekontaminację, przetwarzanie wstępne i przetwarzanie innych produktów, materiałów lub substancji wytwarzanych przez beneficjenta lub przez osoby trzecie, które w przeciwnym razie zostałyby niewykorzystane lub wykorzystane w mniej zasobooszczędny sposób;

d) inwestycje w selektywną zbiórkę i sortowanie odpadów w celu ich przygotowania do ponownego użycia lub recyklingu.

3. Pomoc na procesy unieszkodliwiania odpadów i odzysku odpadów służące do produkcji energii nie jest na podstawie niniejszego artykułu wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu.

▼M6

4. Pomoc nie zwalnia przedsiębiorstw wytwarzających odpady z żadnych kosztów ani obowiązków związanych z przetwarzaniem odpadów, za które są one odpowiedzialne na podstawie prawa Unii lub prawa krajowego, w tym na podstawie systemów rozszerzonej odpowiedzialności producenta, ani z kosztów, które należy uznać za normalne koszty przedsiębiorstwa.

5. Pomoc nie może stanowić zachęty do wytwarzania odpadów ani do większego wykorzystywania zasobów.

6. Inwestycje związane z technologiami stanowiącymi już opłacalną, istniejącą praktykę handlową ustaloną w całej Unii, nie są wyłączone na podstawie niniejszego artykułu z wymogu zgłoszenia ustanowionego w art. 108 ust. 3 Traktatu.

7. Kosztami kwalifikowalnymi są dodatkowe koszty inwestycji określone przez porównanie całkowitych kosztów inwestycji w ramach projektu z kosztami projektu lub działania mniej przyjaznego dla środowiska, stanowiącego jedno z poniższych:

- a) scenariusz alternatywny polegający na porównywalnej inwestycji, która w wiarygodny sposób zostałaby zrealizowana bez pomocy w nowym lub wcześniej istniejącym procesie produkcji i która nie umożliwia osiągnięcia jednakowego poziomu efektywnej gospodarki zasobami;
- b) scenariusz alternatywny, polegający na przetwarzaniu odpadów zgodnie ze sposobem przetwarzania znajdującym się niżej w kolejności priorytetów hierarchii postępowania z odpadami, o której mowa w art. 4 ust. 1 dyrektywy 2008/98/WE, lub przetwarzanie odpadów, innych produktów, materiałów lub substancji w mniej zasobooszczędny sposób;
- c) scenariusz alternatywny polegający na porównywalnej inwestycji w tradycyjny proces produkcji z wykorzystaniem surowca pierwotnego lub wsadu, jeżeli otrzymany produkt wtórny (ponownie użyty lub pochodzący z odzysku) można uznać za technicznie i ekonomicznie wymienny z produktem pierwotnym.

We wszystkich sytuacjach wymienionych w pierwszym akapicie, lit. a) i c), scenariusz alternatywny musi stanowić inwestycję o porównywalnej zdolności produkcyjnej i porównywalnym cyklu życia, zgodną z już obowiązującymi normami unijnymi. Scenariusz alternatywny musi być wiarygodny w kontekście wymogów prawnych, warunków rynkowych i bodźców.

W przypadku gdy inwestycja polega na instalacji dodatkowych części w już istniejącym zakładzie, dla którego nie istnieje inwestycja równoważna mniej przyjazna dla środowiska, lub podmiot ubiegający się o pomoc może wykazać, że w przypadku braku pomocy inwestycja nie zostałaby zrealizowana, kosztami kwalifikowalnymi są całkowite koszty inwestycji.

8. Intensywność pomocy nie może przekraczać 40 % kosztów kwalifikowalnych. Intensywność pomocy można zwiększyć o 20 punktów procentowych w przypadku pomocy przyznawanej małym przedsiębiorstwom i o 10 punktów procentowych w przypadku pomocy przyznawanej średnim przedsiębiorstwom.

▼B

9. Intensywność pomocy można zwiększyć o 15 punktów procentowych w przypadku inwestycji prowadzonych na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu, oraz o 5 punktów procentowych w przypadku inwestycji prowadzonych na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu.

▼ M6

10. Pomoc na podstawie niniejszego artykułu nie jest przyznawana na inwestycje podejmowane w celu spełnienia przyjętych i obowiązujących norm unijnych. Pomoc na podstawie niniejszego artykułu może zostać przyznana na inwestycje podejmowane w celu spełnienia przyjętych, lecz jeszcze nieobowiązujących norm unijnych, pod warunkiem że inwestycja zostanie zrealizowana i ukończona co najmniej 18 miesięcy przed datą wejścia w życie danej normy.

*Artykuł 48***Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę energetyczną**

1. Pomoc inwestycyjna na wybudowanie lub modernizację infrastruktury energetycznej jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, pod warunkiem że spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Pomoc na infrastrukturę energetyczną w całości albo w części podlegającą wyłączeniu z obowiązku przestrzegania zasad dostępu osób trzecich lub regulacji taryf zgodnie z przepisami dotyczącymi wewnętrznego rynku energii nie jest na podstawie niniejszego artykułu wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu.

3. Pomoc na inwestycje w projekty dotyczące magazynowania energii elektrycznej i gazu nie jest wyłączona na podstawie niniejszego artykułu z obowiązku zgłoszenia.

4. Pomoc na infrastrukturę gazową jest wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, wyłącznie w przypadku, gdy dana infrastruktura jest przeznaczona do użycia wodoru lub gazów odnawialnych lub jest wykorzystywana w ponad 50 % do transportu wodoru i gazów odnawialnych.

5. Za koszty kwalifikowalne uznaje się całkowite koszty inwestycji.

6. Intensywność pomocy może wynieść do 100 % luki w finansowaniu. Pomoc ograniczona jest do minimum niezbędnego do przeprowadzenia projektu lub działania objętego pomocą. Warunek ten jest spełniony, jeżeli pomoc odpowiada luce w finansowaniu zdefiniowanej w art. 2 pkt 118. Szczegółowa ocena dodatkowych kosztów netto nie jest wymagana, jeżeli kwoty pomocy zostaną określone w drodze procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, ponieważ procedura ta zapewnia wiarygodne oszacowanie minimalnej pomocy wymaganej przez potencjalnych beneficjentów.

*Artykuł 49***Pomoc na badania i usługi doradcze dotyczące ochrony środowiska i kwestii energetycznych**

1. Pomoc na badania lub usługi doradcze, w tym audyty energetyczne, bezpośrednio związane z inwestycjami kwalifikującymi się do objęcia pomocą zgodnie z niniejszą sekcją jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

▼M6

2. Jeżeli całe badanie lub cała usługa doradcza dotyczy inwestycji kwalifikujących się do objęcia pomocą zgodnie z niniejszą sekcją, kosztami kwalifikowalnymi są koszty badania lub usługi doradczej. Jeżeli jedynie część badania lub usługi doradczej dotyczy inwestycji kwalifikujących się do objęcia pomocą zgodnie z niniejszą sekcją, kosztami kwalifikowalnymi są koszty części badania lub usługi doradczej dotyczącej tych inwestycji.

2a. Pomoc przyznaje się niezależnie od tego, czy po ustaleniach badania lub usługi doradczej nastąpi inwestycja kwalifikująca się do objęcia pomocą zgodnie z niniejszą sekcją.

3. Intensywność pomocy nie może przekraczać 60 % kosztów kwalifikowalnych.

4. Intensywność pomocy można zwiększyć o 20 punktów procentowych w przypadku badań lub usług doradczych przeprowadzanych w imieniu małych przedsiębiorstw i o 10 punktów procentowych w przypadku badań lub usług doradczych przeprowadzanych w imieniu średnich przedsiębiorstw.

5. Pomoc nie jest przyznawana na audyty energetyczne przeprowadzane w celu zastosowania się do dyrektywy 2012/27/UE, chyba że taki audyt energetyczny jest prowadzony w uzupełnieniu obowiązkowego audytu energetycznego na mocy tej dyrektywy.

▼B*SEKCJA 8****Pomoc mająca na celu naprawienie szkód spowodowanych niektórymi klęskami żywiołowymi****Artykuł 50***Programy pomocy mające na celu naprawienie szkód spowodowanych przez niektóre klęski żywiołowe**

1. Programy pomocy mające na celu naprawienie szkód spowodowanych przez trzęsienia ziemi, lawiny, osuwiska, powodzie, tornada, huragany, erupcje wulkaniczne i pożary naturalne jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 2 lit. b) Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule oraz w rozdziale I.

2. Pomoc przyznaje się z zastrzeżeniem następujących warunków:

- a) odpowiednie organy publiczne państwa członkowskiego formalnie uznały dane wydarzenie za klęskę żywiołową; oraz
- b) istnieje bezpośredni związek przyczynowy między klęską żywiołową a szkodami poniesionymi przez przedsiębiorstwo dotknięte klęską.

3. Programy pomocy związane z konkretną klęską żywiołową wprowadza się w ciągu trzech lat od zdarzenia. Pomoc opartą na takich programach przyznaje się w ciągu czterech lat od zdarzenia.

4. Za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty wynikające ze szkody poniesionej bezpośrednio w wyniku klęski żywiołowej, wycenione przez niezależnego eksperta uznanego przez właściwy organ krajowy lub przez zakład ubezpieczeń. Szkody te mogą obejmować szkody materialne dotyczące aktywów, np. budynków, wyposażenia, maszyn

▼B

lub zapasów i utratę dochodu w wyniku całkowitego lub częściowego zawieszenia działalności przez okres nie dłuższy niż sześć miesięcy od wystąpienia klęski. Obliczenie szkód materialnych opiera się na kosztach naprawy lub wartości ekonomicznej przedmiotowych aktywów przed klęską. Nie powinno ono przekraczać kosztu naprawy lub zmniejszenia godziwej wartości rynkowej spowodowanego klęską, tj. różnicy między wartością majątku w okresie bezpośrednio poprzedzającym klęskę i w okresie bezpośrednio następującym po klęsce. Utratę dochodu oblicza się na podstawie danych finansowych przedsiębiorstwa dotkniętego klęską (zysku przed odliczeniem podatków i odsetek (EBIT), amortyzacji i kosztów pracy związanych z zakładem bezpośrednio dotkniętym klęską żywiołową) poprzez porównanie danych finansowych za sześć miesięcy po wystąpieniu klęski żywiołowej ze średnią z trzech lat wybranych z pięciu lat poprzedzających wystąpienie klęski żywiołowej (z wykluczeniem roku z najlepszym oraz roku z najgorszym wynikiem finansowym), obliczoną w odniesieniu do tych samych sześciu miesięcy roku. Szkody oblicza się na poziomie poszczególnych beneficjentów.

5. Pomoc oraz wszelkie inne płatności otrzymane tytułem rekompensaty za szkody, w tym wypłaty z polis ubezpieczeniowych, nie przekraczają 100 % kosztów kwalifikowalnych.

*SEKCJA 9****Pomoc o charakterze społecznym w zakresie transportu na rzecz mieszkańców regionów oddalonych****Artykuł 51***Pomoc o charakterze społecznym w zakresie transportu na rzecz mieszkańców regionów oddalonych**

1. Pomoc na lotniczy i morski transport pasażerski jest zgodna z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 2 lit. a) Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Całość pomocy przyznaje się na korzyść konsumentów końcowych, których zwykle miejsce pobytu znajduje się w regionach oddalonych.

3. Pomoc przyznaje się na transport pasażerski na trasie łączącej port lotniczy lub morski w regionie oddalonym z innym portem lotniczym lub morskim w Europejskim Obszarze Gospodarczym.

4. Pomoc przyznaje się bez względu na tożsamość przewoźnika lub rodzaj usługi oraz bez ograniczeń co do dokładnej trasy do i z regionu oddalonego.

5. Za koszty kwalifikowalne uznaje się cenę biletu w obie strony do lub z regionu oddalonego, włącznie ze wszystkimi podatkami i opłatami pobieranymi przez przewoźnika od konsumenta.

6. Intensywność pomocy nie przekracza 100 % kosztów kwalifikowalnych.

▼ **B**

SEKCJA 10

Pomoc na infrastrukturę szerokopasmową▼ **M6**

Artykuł 52

Pomoc na stałe sieci szerokopasmowe

1. Pomoc na rozwój stałych sieci szerokopasmowych jest zgodna z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Kosztami kwalifikowalnymi są wszelkie koszty budowy stałej sieci szerokopasmowej, zarządzania nią i jej obsługi. Maksymalną kwotę pomocy na projekt ustala się na podstawie konkurencyjnej procedury wyboru określonej w ust. 6 lit. a). Jeżeli inwestycja jest przeprowadzana zgodnie z ust. 6 lit. b) bez zastosowania konkurencyjnej procedury wyboru, kwota pomocy nie może przekraczać różnicy między kosztami kwalifikowalnymi a normalnym zyskiem operacyjnym z inwestycji. Zysk operacyjny odlicza się od kosztów kwalifikowalnych ex ante na podstawie rozsądnych prognoz i weryfikuje ex post przy użyciu mechanizmu wycofania. Rozsądna prognoza środka wymaga uwzględnienia wszystkich kosztów i wszystkich przychodów, co do których oczekuje się, że zostaną poniesione w ekonomicznym cyklu życia inwestycji.

3. Kwalifikowalne są następujące alternatywne rodzaje inwestycji:

- a) rozwój stałej sieci szerokopasmowej w celu podłączenia gospodarstw domowych i podmiotów stymulujących rozwój społeczno-gospodarczy na obszarach, na których sieć zapewniająca pobieranie danych z prędkością co najmniej 100 Mb/s w warunkach szczytowego obciążenia sieci (prędkość progowa) nie istnieje lub rozwój takiej sieci nie jest w wiarygodny sposób planowany w odpowiednim horyzoncie czasowym. Podlega to weryfikacji przez sporządzanie map i w drodze konsultacji publicznych zgodnie z ust. 4;
- b) rozwój stałej sieci szerokopasmowej w celu podłączenia podmiotów stymulujących rozwój społeczno-gospodarczy na obszarach, na których istnieje tylko jedna sieć zapewniająca pobieranie danych z prędkością co najmniej 100 Mb/s w warunkach szczytowego obciążenia sieci, ale poniżej 300 Mb/s w warunkach szczytowego obciążenia sieci (prędkość progowa) lub rozwój takiej sieci nie jest w wiarygodny sposób planowany w odpowiednim horyzoncie czasowym. Podlega to weryfikacji przez sporządzanie map i w drodze konsultacji publicznych zgodnie z ust. 5.

4. Obszary, na których istnieje co najmniej jedna sieć, którą można zmodernizować w celu zapewnienia pobierania danych z prędkością co najmniej 1 Gb/s w warunkach szczytowego obciążenia sieci, nie kwalifikują się do interwencji na podstawie ust. 3 lit. a) i b). Uznaje się, że sieć nadaje się do modernizacji w celu zapewnienia pobierania danych z prędkością co najmniej 1 Gb/s w warunkach szczytowego obciążenia sieci, jeżeli może ona zapewnić taką prędkość przy marginalnych inwestycjach, takich jak modernizacja urządzeń aktywnych, bez znacznych inwestycji w infrastrukturę szerokopasmową.

5. Mapy i konsultacje publiczne do celów ust. 3 muszą spełniać łącznie poniższe wymogi:

- a) mapy określają geograficzne obszary docelowe, które mają zostać objęte interwencją państwa, i uwzględniają wszystkie istniejące stałe sieci szerokopasmowe. Mapy sporządza się:

▼ **M6**

- (i) w przypadku stałych sieci przewodowych – w oparciu o adres, biorąc pod uwagę lokal, przez który przechodzi infrastruktura;
- (ii) w przypadku sieci stałego dostępu bezprzewodowego – w oparciu o adres, biorąc pod uwagę lokal, przez który przechodzi infrastruktura, lub na podstawie podziału w układzie siatki o wymiarach oczek maksymalnie 100x100 m.

Jeżeli rozwój sieci obejmuje równocześnie rozwój sieci dostępowej i ograniczony rozwój pomocniczej sieci dosyłowej niezbędnej do zapewnienia funkcjonowania sieci dostępowej, sporządzenie map sieci dosyłowych nie jest wymagane.

Wszystkie elementy metodyki i podstawowe kryteria techniczne stosowane przy sporządzaniu map obszarów docelowych muszą być udostępnione publicznie. Mapy są zawsze weryfikowane w drodze konsultacji publicznych;

- b) konsultacje publiczne przeprowadza właściwy organ publiczny w drodze publikacji głównych cech planowanej interwencji państwa oraz wykazu geograficznych obszarów docelowych określonych przy sporządzaniu map zgodnie z lit. a). Informacje te muszą być udostępniane na publicznie dostępnej stronie internetowej na szczeblu regionalnym i krajowym. W ramach konsultacji publicznych zaprasza się zainteresowane strony do zgłaszania uwag na temat planowanej ingerencji państwa oraz przedstawiania udokumentowanych informacji zgodnie z lit. a) dotyczących ich sieci zapewniających prędkości progowe określone w ust. 3, które to sieci istnieją lub których rozwój jest w wiarygodny sposób planowany na obszarze docelowym w odpowiednim horyzoncie czasowym. Konsultacje publiczne trwają co najmniej 30 dni.

6. Interwencja przynosi znaczącą poprawę (skokową zmianę) w porównaniu z sieciami istniejącymi lub takimi, których rozwój jest w wiarygodny sposób planowany w odpowiednim horyzoncie czasowym, określonymi przez sporządzanie map i w drodze konsultacji publicznych przeprowadzanych zgodnie z ust. 5. Planowane w sposób wiarygodny sieci uwzględnia się przy ocenie skokowej zmiany tylko wówczas, gdy same w sobie zapewniłyby podobne parametry co finansowana przez państwo sieć planowana na obszarach docelowych w odpowiednim horyzoncie czasowym. Skokowa zmiana ma miejsce, gdy na skutek dotowanej interwencji podjęta zostaje znacząca nowa inwestycja w sieć szerokopasmową, a dotowana sieć stwarza znaczące nowe możliwości na rynku pod względem dostępności usługi szerokopasmowej, przepustowości, prędkości i konkurencji w porównaniu z sieciami istniejącymi lub w wiarygodny sposób planowanymi w odpowiednim horyzoncie czasowym. Interwencja obejmuje ponad 70 % inwestycji w infrastrukturę szerokopasmową. W każdym przypadku kwalifikowalna interwencja określona w ust. 3 musi skutkować co najmniej następującymi udoskonaleniami:

- a) w odniesieniu do interwencji na podstawie ust. 3 lit. a) sieć finansowana przez państwo zwiększa co najmniej trzykrotnie prędkość pobierania danych w porównaniu z prędkością istniejących sieci (prędkość docelowa);
- b) w odniesieniu do interwencji na podstawie ust. 3 lit. b) sieć finansowana przez państwo zwiększa co najmniej trzykrotnie prędkość pobierania danych w porównaniu z prędkością istniejących sieci i zapewnia pobieranie danych z prędkością co najmniej 1 Gb/s w warunkach szczytowego obciążenia sieci (prędkość docelowa).

▼ **M6**

7. Pomoc przyznaje się w następujący sposób:

- a) pomoc przydziela się w oparciu o otwartą, przejrzystą i niedyskryminującą konkurencyjną procedurę wyboru, zgodnie z założeniami przepisów dotyczących zamówień publicznych i z poszanowaniem zasady neutralności technologicznej, na podstawie oferty najkorzystniejszej ekonomicznie;
- b) jeżeli pomoc przyznawana jest bez przeprowadzania konkurencyjnej procedury wyboru organowi publicznemu na rozwój stałej sieci szerokopasmowej i zarządzanie nią bezpośrednio lub za pośrednictwem jednostki wewnętrznej, odpowiednio organ publiczny lub jednostka wewnętrzna świadczy przy użyciu dotowanej sieci wyłącznie usługi hurtowe. Wszelkie koncesje lub inne formy powierzenia osobie trzeciej budowy lub obsługi sieci udzielane są w oparciu o otwartą, przejrzystą i niedyskryminującą konkurencyjną procedurę wyboru, zgodnie z założeniami przepisów dotyczących zamówień publicznych i z poszanowaniem zasady neutralności technologicznej, na podstawie oferty najkorzystniejszej ekonomicznie.

8. Dotowana sieć oferuje dostęp hurtowy, zdefiniowany w art. 2 pkt 139, na sprawiedliwych i niedyskryminujących warunkach. Na zasadzie odstępstwa interwencje kwalifikujące się na podstawie ust. 3 lit. a) mogą zapewniać wirtualne uwolnienie pętli zamiast fizycznego uwolnienia pętli, jeżeli wirtualny produkt dostępu jest wcześniej zatwierdzony przez krajowy organ regulacyjny lub inny właściwy organ. Aktywny dostęp hurtowy przyznawany jest na co najmniej 10 lat od rozpoczęcia obsługi sieci, zaś hurtowy dostęp do infrastruktury szerokopasmowej, przyznawany jest na cały cykl życia danych elementów. Dostęp oparty na wirtualnym uwolnieniu pętli musi być udzielany na okres równy cyklowi życia infrastruktury, którą wirtualne uwolnienie pętli zastępuje. Takie same warunki dostępu muszą mieć zastosowanie do całości sieci, w tym także do tych części sieci, gdzie wykorzystuje się istniejącą infrastrukturę. Zobowiązanie dotyczące dostępu wykonuje się niezależnie od jakichkolwiek zmian w zakresie własności sieci, zarządzania nią lub jej obsługi. Sieć zapewnia dostęp co najmniej trzem podmiotom ubiegającym się o dostęp i udostępnia im co najmniej 50 % przepustowości. Aby zapewnić skuteczny dostęp hurtowy i umożliwić podmiotom ubiegającym się o dostęp świadczenie usług, przyznaje się dostęp hurtowy również do tych części sieci, które nie zostały sfinansowane przez państwo lub które mogły nie być uruchomione przez beneficjenta pomocy, na przykład przez przyznanie dostępu do urządzeń aktywnych, nawet jeżeli finansowana jest wyłącznie infrastruktura szerokopasmowa.

9. Cenę dostępu hurtowego określa się w oparciu o jedno z następujących punktów odniesienia i zasad ustalania cen:

- a) średnie publikowane ceny hurtowe obowiązujące w innych, porównywalnych i bardziej konkurencyjnych obszarach państwa członkowskiego;
- b) ceny regulowane już ustalone lub zatwierdzone przez krajowy organ regulacyjny dla odnośnych rynków i usług; lub
- c) orientacja kosztowa lub metodyka obowiązująca na podstawie sektorowych ram regulacyjnych.

Bez uszczerbku dla kompetencji krajowego organu regulacyjnego wynikających z ram regulacyjnych zasięga się opinii tego organu w kwestii produktów hurtowego dostępu, warunków dostępu, w tym cen, oraz w kwestii sporów związanych ze stosowaniem niniejszego artykułu.

▼ **M6**

10. Jeśli kwota pomocy na dany projekt przekracza 10 mln EUR, państwa członkowskie wprowadzają mechanizm monitorowania i wycofania pomocy.

11. W celu zapewnienia, by pomoc pozostawała proporcjonalna i nie prowadziła do nadmiernej rekompensaty ani subsydiowania skróśnego działalności nieobjętej pomocą, beneficjent pomocy musi zapewnić prowadzenie oddzielnej księgowości funduszy wykorzystywanych w celu rozwoju i obsługi sieci i innych funduszy będących do jego dyspozycji.

*Artykuł 52a***Pomoc na sieci ruchome 4G i 5G**

1. Pomoc na rozwój sieci ruchomych 4G i 5G jest zgodna z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Kosztami kwalifikowalnymi są wszelkie koszty budowy pasywnych i aktywnych elementów sieci ruchomej, zarządzania nimi i ich obsługi. Maksymalna kwota pomocy na projekt ustalana jest na podstawie konkurencyjnej procedury wyboru określonej w ust. 7 lit. a). Jeżeli inwestycja jest przeprowadzana zgodnie z ust. 7 lit. b) bez zastosowania konkurencyjnej procedury wyboru, kwota pomocy inwestycyjnej nie może przekraczać różnicy między kosztami kwalifikowalnymi a normalnym zyskiem operacyjnym z inwestycji. Zysk operacyjny odlicza się od kosztów kwalifikowalnych ex ante na podstawie rozsądnych prognoz i weryfikuje ex post przy użyciu mechanizmu wycofania. Rozsądna prognoza środka wymaga uwzględnienia wszystkich kosztów i wszystkich przychodów, co do których oczekuje się, że zostaną poniesione w ekonomicznym cyklu życia inwestycji.

3. Rozwój ruchomej sieci 5G jest realizowany na obszarach, na których sieci ruchome 4G ani 5G nie istnieją, lub rozwój takich sieci nie jest w wiarygodny sposób planowany w odpowiednim horyzoncie czasowym. Rozwój ruchomej sieci 4G jest realizowany na obszarach, na których sieci ruchome 3G, 4G ani 5G nie istnieją, lub rozwój takich sieci nie jest w wiarygodny sposób planowany w odpowiednim horyzoncie czasowym. Wymogi te podlegają weryfikacji przez sporządzanie map i w drodze konsultacji publicznych zgodnie z ust. 4.

4. Mapy i konsultacje publiczne do celów ust. 3 muszą spełniać łącznie poniższe wymogi:

a) mapy wyraźnie określają geograficzne obszary docelowe, które mają zostać objęte interwencją państwa, i uwzględniają wszystkie istniejące sieci ruchome. Mapy sporządzane są na podstawie podziału w układzie siatki o wymiarach oczek maksymalnie 100x100 m. Wszystkie elementy metodyki i podstawowe kryteria techniczne stosowane przy sporządzaniu map obszarów docelowych muszą być udostępnione publicznie. Mapy są zawsze weryfikowane w drodze konsultacji publicznych;

Jeżeli rozwój sieci obejmuje równocześnie rozwój sieci dostępowej i ograniczony rozwój pomocniczej sieci dosyłowej niezbędnej do zapewnienia funkcjonowania sieci dostępowej, sporządzenie odrębnych map sieci dosyłowych nie jest wymagane;

▼ M6

b) konsultacje publiczne przeprowadza właściwy organ publiczny w drodze publikacji głównych cech planowanej interwencji państwa oraz wykazu geograficznych obszarów docelowych określonych przy sporządzaniu map zgodnie z lit. a). Informacje te muszą być udostępniane na publicznie dostępnej stronie internetowej na szczeblu regionalnym i krajowym. W ramach konsultacji publicznych zaprasza się zainteresowane strony do zgłaszania uwag na temat planowanej ingerencji państwa oraz przedstawiania udokumentowanych informacji zgodnie z lit. a) dotyczących ich sieci ruchomych o cechach określonych w ust. 3, które to sieci istnieją lub których rozwój jest w wiarygodny sposób planowany na obszarze docelowym w odpowiednim horyzoncie czasowym. Konsultacje publiczne trwają co najmniej 30 dni.

5. Objęta pomocą infrastruktura nie jest brana pod uwagę, jeżeli chodzi o wypełnienie obowiązków w zakresie zasięgu ciągnących na operatorach sieci ruchomych, które to obowiązki wynikają z warunków związanych z prawem do wykorzystania widma 4G i 5G.

6. Interwencja musi przynosić znaczącą poprawę (skokową zmianę) w porównaniu z ruchomymi sieciami istniejącymi lub takimi, których rozwój jest w wiarygodny sposób planowany w odpowiednim horyzoncie czasowym, określonymi przez sporządzanie map i w drodze konsultacji publicznych przeprowadzanych zgodnie z ust. 4. Planowane w sposób wiarygodny sieci uwzględnia się przy ocenie skokowej zmiany tylko wówczas, gdy same w sobie zapewniłyby podobne parametry co finansowana przez państwo sieć planowana na obszarach docelowych w odpowiednim horyzoncie czasowym. Skokowa zmiana ma miejsce, gdy na skutek dotowanej interwencji podjęta zostaje znacząca nowa inwestycja w sieć ruchomą, a dotowana sieć stwarza znaczące nowe możliwości na rynku pod względem dostępności usługi łączności ruchomej, przepustowości, prędkości i konkurencji w porównaniu z sieciami istniejącymi lub w wiarygodny sposób planowanymi w odpowiednim horyzoncie czasowym. Interwencja obejmuje ponad 50 % inwestycji w infrastrukturę szerokopasmową.

7. Pomoc przyznaje się w następujący sposób:

a) pomoc przydziela się w oparciu o otwartą, przejrzystą i niedyskryminującą konkurencyjną procedurę wyboru, zgodnie z założeniami przepisów dotyczących zamówień publicznych i z poszanowaniem zasady neutralności technologicznej, na podstawie oferty najkorzystniejszej ekonomicznie;

b) jeżeli pomoc przyznawana jest bez przeprowadzania konkurencyjnej procedury wyboru organowi publicznemu na rozwój sieci ruchomej i zarządzanie nią bezpośrednio lub za pośrednictwem jednostki wewnętrznej, odpowiednio organ publiczny lub jednostka wewnętrzna świadczą przy użyciu dotowanej sieci wyłącznie usługi hurtowe. Wszelkie koncesje lub inne formy powierzenia osobie trzeciej budowy lub obsługi sieci udzielane są w oparciu o otwartą, przejrzystą i niedyskryminującą konkurencyjną procedurę wyboru, zgodnie z założeniami przepisów dotyczących zamówień publicznych i z poszanowaniem zasady neutralności technologicznej, na podstawie oferty najkorzystniejszej ekonomicznie.

8. Obsługa dotowanej sieci oferuje dostęp hurtowy, zdefiniowany w art. 2 pkt 139, na sprawiedliwych i niedyskryminujących warunkach. Aktywny dostęp hurtowy przyznawany jest na co najmniej 10 lat od rozpoczęcia obsługi sieci, zaś hurtowy dostęp do infrastruktury szerokopasmowej, przyznawany jest na cały cykl życia danych elementów.

▼ **M6**

Takie same warunki dostępu muszą mieć zastosowanie do całości sieci, w tym także do tych części takiej sieci, gdzie wykorzystuje się istniejącą infrastrukturę. Zobowiązanie dotyczące dostępu wykonuje się niezależnie od jakichkolwiek zmian w zakresie własności sieci, zarządzania nią lub jej obsługi. Aby zapewnić skuteczny dostęp hurtowy i umożliwić podmiotom ubiegającym się o dostęp świadczenie usług, przyznaje się dostęp hurtowy również do tych części sieci, które nie zostały sfinansowane przez państwo lub które mogły nie być uruchomione przez beneficjenta pomocy, na przykład przez przyznanie dostępu do urządzeń aktywnych, nawet jeżeli finansowana jest wyłącznie infrastruktura szerokopasmowa.

9. Cenę dostępu hurtowego określa się w oparciu o jedno z następujących punktów odniesienia i zasad ustalania cen:

- a) średnie publikowane ceny hurtowe obowiązujące w innych, porównywalnych i bardziej konkurencyjnych obszarach państwa członkowskiego;
- b) ceny regulowane już ustalone lub zatwierdzone przez krajowy organ regulacyjny dla odnośnych rynków i usług;
- c) orientacja kosztowa lub metodyka obowiązująca na podstawie sektorowych ram regulacyjnych.

Bez uszczerbku dla kompetencji krajowego organu regulacyjnego wynikających z ram regulacyjnych zasięga się opinii tego organu w kwestii produktów hurtowego dostępu, warunków dostępu, w tym cen, oraz w kwestii sporów związanych ze stosowaniem niniejszego artykułu.

10. Jeśli kwota pomocy na dany projekt przekracza 10 mln EUR, państwa członkowskie wprowadzają mechanizm monitorowania i wycofania pomocy.

11. Wykorzystywanie ruchomych sieci 4G lub 5G finansowanych przez państwo do świadczenia usług stałego dostępu bezprzewodowego jest dopuszczalne wyłącznie na obszarach, na których sieć zapewniająca pobieranie danych z prędkością co najmniej 100 Mb/s w warunkach szczytowego obciążenia sieci nie istnieje lub rozwój takiej sieci nie jest w wiarygodny sposób planowany w odpowiednim horyzoncie czasowym, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:

- a) przy sporządzaniu map i przeprowadzaniu konsultacji publicznych uwzględnia się istniejące lub w wiarygodny sposób planowane stałe sieci szerokopasmowe określone zgodnie z art. 52 ust. 5;
- b) objęta wsparciem sieć 4G lub 5G zapewniająca stały dostęp bezprzewodowy zwiększa co najmniej trzykrotnie prędkość pobierania danych w porównaniu z prędkością istniejących lub planowanych w wiarygodny sposób sieci (prędkość docelowa) zgodnie z art. 52 ust. 5.

12. W celu zapewnienia, by pomoc pozostawała proporcjonalna i nie prowadziła do nadmiernej rekompensaty ani subsydiowania skróconego działania nieobjętej pomocą, beneficjent pomocy musi zapewnić prowadzenie oddzielnej księgowości funduszy wykorzystywanych w celu rozwoju i obsługi sieci i innych funduszy będących do jego dyspozycji.

▼ **M4***Artykuł 52b***Pomoc na projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania w dziedzinie transeuropejskiej infrastruktury łączności cyfrowej**

1. Pomoc na projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania w dziedzinie transeuropejskiej infrastruktury łączności cyfrowej, finansowane na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/1153 lub którym przyznano znak jakości w postaci pieczęci doskonałości zgodnie z tym rozporządzeniem, jest zgodna z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki określone w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Projekty muszą spełniać łączne ogólne warunki zgodności określone w ust. 3. Muszą one ponadto należeć do jednej z kategorii projektów kwalifikowalnych określonych w ust. 4 i muszą spełniać wszystkie szczególne warunki zgodności dla danej kategorii określone w tym ustępie. Wyłączeniu w ust. 1 podlegają tylko projekty, które odnoszą się jedynie do elementów i podmiotów określonych w każdej odnośnej kategorii podanej w ust. 4.

3. Poniższe stanowią ogólne warunki zgodności, które muszą być spełnione łącznie:

- a) beneficjent musi zapewnić wkład finansowy w wysokości co najmniej 25 % kosztów kwalifikowalnych ze środków własnych lub z finansowania zewnętrznego niezawierającego publicznego wsparcia finansowego. Jeżeli 25 % wkładu beneficjenta pochodzi z finansowania zewnętrznego za pośrednictwem platformy inwestycyjnej łączącej różne źródła finansowania, warunek, zgodnie z którym finansowanie zewnętrzne nie może zawierać publicznego wsparcia finansowego i który został określony w poprzednim zdaniu, zostaje zastąpiony wymogiem udziału co najmniej 30 % inwestycji prywatnych w takiej platformie;
- b) do objęcia pomocą kwalifikują się wyłącznie kwalifikowalne koszty inwestycji na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/1153 na cele rozwoju infrastruktury;
- c) projekt musi zostać wybrany zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/1153 w jeden z następujących sposobów:
 - (i) przez niezależnego pośrednika finansowego wyznaczonego przez Komisję na podstawie wspólnie uzgodnionych wytycznych inwestycyjnych;
 - (ii) przez Komisję w drodze procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji w oparciu o jasne, przejrzyste i niedyskryminacyjne kryteria;
 - (iii) przez niezależnych ekspertów powołanych przez Komisję;
- d) projekt musi umożliwiać zwiększenie zdolności łączności w zakresie wykraczającym poza wymogi związane z jakimikolwiek istniejącymi zobowiązaniami prawnymi, takimi jak zobowiązania związane z prawem do wykorzystania widma;
- e) projekt musi zapewniać osobom trzecim otwarty dostęp hurtowy, w tym uwolnienie pętli na sprawiedliwych, rozsądnych i niedyskryminacyjnych warunkach zgodnie z odpowiednio art. 52 ust. 7 i 8 lub art. 52a ust. 8 i 9.

▼ M4

4. Poniżej określono kategorie projektów kwalifikowalnych i szczegółowe warunki zgodności, które muszą być spełnione łącznie:

a) inwestycje w rozwój transgranicznego odcinka korytarza 5G wzdłuż korytarza transportowego wskazanego w wytycznych dotyczących transeuropejskiej sieci transportowej, określonych w rozporządzeniu (UE) nr 1315/2013 (korytarze TEN-T), które spełniają łącznie następujące warunki szczególne:

(i) projekt składa się z transgranicznego odcinka korytarza 5G, który przebiega przez granicę między dwoma państwami członkowskimi lub większą ich liczbą, lub przebiega przez granicę między co najmniej jednym państwem członkowskim a co najmniej jednym państwem należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego;

(ii) transgraniczne odcinki korytarzy 5G zlokalizowane w danym państwie członkowskim nie mogą stanowić łącznie więcej niż 15 % całkowitej długości korytarzy 5G wzdłuż bazowej transeuropejskiej sieci transportowej w tym państwie członkowskim, które nie są objęte żadnymi obowiązującymi zobowiązaniami prawnymi, takimi jak zobowiązania związane z prawem do wykorzystania widma. W wyjątkowych okolicznościach, jeżeli państwo członkowskie wspiera rozwój transgranicznych korytarzy 5G wzdłuż swojej kompleksowej transeuropejskiej sieci transportowej, transgraniczne odcinki korytarzy 5G zlokalizowane w tym państwie członkowskim nie mogą stanowić łącznie więcej niż 15 % całkowitej długości korytarzy 5G wzdłuż kompleksowej transeuropejskiej sieci transportowej w tym państwie członkowskim, które nie są objęte żadnymi obowiązującymi zobowiązaniami prawnymi, takimi jak zobowiązania związane z prawem do wykorzystania widma;

(iii) projekt zapewnia znaczącą nową inwestycję w ruchomą sieć 5G odpowiednią do świadczenia usług w zakresie mobilności opartej na sieci i zautomatyzowanej, wykraczającą poza marginalne inwestycje związane jedynie z modernizacją aktywnych elementów sieci;

(iv) projekt wspiera rozwój nowej infrastruktury pasywnej jedynie w przypadku gdy istniejąca infrastruktura pasywna nie może zostać ponownie wykorzystana;

b) inwestycje w rozwój transgranicznego odcinka paneuropejskiej sieci szkieletowej o terabitowej przepustowości, wspomagającej realizację celów Wspólnego Przedsięwzięcia w dziedzinie Europejskich Obliczeń Wielkiej Skali przez połączenie niektórych urządzeń obliczeniowych, urządzeń do obliczeń superkomputerowych i infrastruktur danych, które spełniają łącznie następujące warunki szczególne:

(i) w ramach projektu wykorzystuje się lub nabywa aktywa związane z łącznością, w tym nieodwołalne prawa użytkowania, światłowod ciemny lub sprzęt, w celu zbudowania transgranicznego odcinka paneuropejskiej sieci szkieletowej, która wspiera wzajemne połączenie zapewniające nieograniczoną łączność pomiędzy użytkownikami końcowymi o przepustowości co najmniej 1 Tb/s co najmniej dwóch urządzeń obliczeniowych, urządzeń do obliczeń superkomputerowych lub infrastruktur danych: 1) które są jednostkami przyjmującymi Wspólnego Przedsięwzięcia w dziedzinie Europejskich Obliczeń Wielkiej Skali ustanowionego zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE) 2018/1488 ⁽¹⁾ lub są infrastrukturami badawczymi oraz

⁽¹⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2018/1488 z dnia 28 września 2018 r. w sprawie ustanowienia Wspólnego Przedsięwzięcia w dziedzinie Europejskich Obliczeń Wielkiej Skali (Dz.U. L 252 z 8.10.2018, s. 1).

▼ **M4**

innymi infrastrukturami obliczeniowymi i infrastrukturami danych wspierającymi badawcze inicjatywy przewodnie i misje określone w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695 ⁽¹⁾ i rozporządzeniu Rady (WE) nr 723/2009, przyczyniającymi się do realizacji celów Wspólnego Przedsięwzięcia w dziedzinie Europejskich Obliczeń Wielkiej Skali; oraz 2) które zlokalizowane są w co najmniej dwóch państwach członkowskich lub w co najmniej jednym państwie członkowskim i co najmniej jednym państwie będącym członkiem europejskiej przestrzeni badawczej;

- (ii) projekt zapewnia znaczącą nową inwestycję w sieć szkieletową wykraczającą poza marginalne inwestycje, takie jak inwestycje związane jedynie z aktualizacją oprogramowania lub uzyskaniem licencji;
 - (iii) nabycie aktywów związanych z łącznością odbywa się w drodze zamówień publicznych;
 - (iv) projekt wspiera wdrażanie nowej infrastruktury pasywnej jedynie w przypadku gdy istniejąca infrastruktura pasywna nie może zostać ponownie wykorzystana;
- c) inwestycje w rozwój transgranicznego odcinka sieci szkieletowej łączącej infrastrukturę chmur obliczeniowych niektórych podmiotów stymulujących rozwój społeczno-gospodarczy, które spełniają łącznie następujące warunki szczególne:
- (i) projekt służy połączeniu infrastruktur chmur obliczeniowych podmiotów stymulujących rozwój społeczno-gospodarczy będących instytucjami administracji publicznej bądź publicznymi lub prywatnymi podmiotami, którym powierzono wykonywanie usług świadczonych w interesie ogólnym lub usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym w rozumieniu art. 106 ust. 2 Traktatu;
 - (ii) projekt dotyczy transgranicznego odcinka w ramach ustanawiania nowych transgranicznych sieci szkieletowych lub znaczącego zmodernizowania istniejących sieci szkieletowych, który (1) przebiega przez granicę między dwoma państwami członkowskimi lub większą ich liczbą, lub (2) przebiega przez granicę między co najmniej jednym państwem członkowskim a co najmniej jednym państwem należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego;
 - (iii) projekt obejmuje co najmniej dwa kwalifikujące się podmioty stymulujące rozwój społeczno-gospodarczy, o których mowa w ppkt (i), z których każdy prowadzi działalność w innym państwie członkowskim lub w jednym państwie członkowskim i w jednym państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego;
 - (iv) projekt zapewnia znaczącą nową inwestycję w sieć szkieletową wykraczającą poza marginalne inwestycje, takie jak inwestycje związane jedynie z aktualizacją oprogramowania lub uzyskaniem licencji. Projekt jest w stanie zapewnić w sposób niezawodny symetryczne prędkości pobierania i wysyłania danych o przepustowości będącej co najmniej wielokrotnością 10 Gb/s;
 - (v) projekt wspiera wdrażanie nowej infrastruktury pasywnej jedynie w przypadku gdy istniejąca infrastruktura pasywna nie może zostać ponownie wykorzystana;

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiające Program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1290/2013 i (UE) nr 1291/2013 (Dz.U. L 170 z 12.5.2021, s. 1).

▼ M4

- d) inwestycje w rozwój podmorskiej sieci kablowej, które spełniają łącznie następujące warunki szczególne:
- (i) projekt dotyczy transgranicznego odcinka podmorskiej sieci kablowej, który 1) przebiega przez granicę między dwoma państwami członkowskimi lub większą ich liczbą, lub 2) przebiega przez granicę między co najmniej jednym państwem członkowskim a co najmniej jednym państwem należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Opcjonalnie, podmiot otrzymujący pomoc zapewnia jedynie świadczenie usług hurtowych, a infrastruktura objęta wsparciem poprawia łączność z europejskimi regionami najbardziej oddalonymi, terytoriami zamorskimi lub regionami wyspiarskimi, nawet w obrębie jednego państwa członkowskiego;
 - (ii) projekt nie może dotyczyć tras obsługiwanych już przez co najmniej dwie istniejące lub w wiarygodny sposób planowane infrastruktury szkieletowe;
 - (iii) projekt zapewnia znaczącą nową inwestycję w podmorską sieć kablową poprzez położenie nowego kabla podmorskiego lub podłączenie do istniejącego kabla podmorskiego, regulowanie kwestii redundancji i wykraczanie poza marginalne inwestycje. Projekt jest w stanie zapewnić w sposób niezawodny symetryczne prędkości pobierania i wysyłania danych o przepustowości co najmniej 1 Gb/s;
 - (iv) projekt wspiera wdrażanie nowej infrastruktury pasywnej jedynie w przypadku gdy istniejąca infrastruktura pasywna nie może zostać ponownie wykorzystana.

▼ M6*Artykuł 52c***Bony łączności**

1. Pomoc w postaci programu bonów łączności dla konsumentów w celu ułatwienia telepracy, kształcenia zdalnego, usług szkoleniowych lub dla MŚP jest zgodna z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki określone w niniejszym artykule i w rozdziale I.
2. Czas trwania programu bonów nie przekracza 3 lat. Termin ważności bonów dla użytkowników końcowych nie może przekraczać dwóch lat.
3. Kwalifikowalne są następujące kategorie bonów:
 - a) bony dostępne dla konsumentów i MŚP na wykupienie nowego abonamentu na usługę szerokopasmową lub na podniesienie standardu obecnego abonamentu do usługi zapewniającej pobieranie danych z prędkością co najmniej 30 Mb/s w warunkach szczytowego obciążenia sieci, pod warunkiem że wszyscy dostawcy usług łączności elektronicznej zapewniający pobieranie danych z prędkością co najmniej 30 Mb/s w warunkach szczytowego obciążenia sieci kwalifikują się do objęcia programem. Bony nie są przyznawane w przypadku zmiany na dostawcę zapewniającego taką samą prędkość, jak prędkość dostępna w obecnym abonamencie, ani w przypadku podniesienia standardu obecnego abonamentu, jeśli zapewnia on pobieranie danych z prędkością co najmniej 30 Mb/s w warunkach szczytowego obciążenia sieci;
 - b) bony dostępne dla MŚP na wykupienie nowego abonamentu na usługę szerokopasmową lub na podniesienie standardu obecnego abonamentu do usługi zapewniającej pobieranie danych z prędkością co najmniej 100 Mb/s w warunkach szczytowego obciążenia sieci,

▼M6

pod warunkiem że wszyscy dostawcy usług łączności elektronicznej zapewniający pobieranie danych z prędkością co najmniej 100 Mb/s w warunkach szczytowego obciążenia sieci kwalifikują się do objęcia programem. Bony nie są przyznawane w przypadku zmiany na dostawcę zapewniającego taką samą prędkość, jak prędkość dostępna w obecnym abonamencie, ani w przypadku podniesienia standardu obecnego abonamentu, jeśli zapewnia on pobieranie danych z prędkością co najmniej 100 Mb/s w warunkach szczytowego obciążenia sieci.

4. Bony pokrywają do 50 % kosztów kwalifikowalnych. Kosztami kwalifikowalnymi są miesięczny abonament, standardowe koszty uruchomienia i niezbędne urządzenia końcowe umożliwiające użytkownikom końcowym korzystanie z usług szerokopasmowych z prędkością określoną w ust. 3. Kosztami kwalifikowalnymi są również koszty okablowania wewnątrz budynków i ograniczonego wdrożenia infrastruktury na terenie prywatnych nieruchomości użytkowników końcowych lub nieruchomości publicznej znajdującej się w pobliżu prywatnych nieruchomości użytkowników końcowych, o ile prace te są niezbędne do świadczenia usługi i pomocne w tym. Bon jest wypłacany przez organy publiczne bezpośrednio użytkownikom końcowym lub bezpośrednio usługodawcy wybranemu przez użytkowników końcowych.

5. Bony nie są wydawane na obszarach, na których nie istnieje sieć świadcząca kwalifikujące się usługi określone w ust. 3. Państwa członkowskie muszą przeprowadzić konsultacje publiczne w drodze publikacji głównych cech programu oraz wykazu geograficznych obszarów docelowych na publicznie dostępnej stronie internetowej na szczeblu regionalnym i krajowym. W ramach konsultacji publicznych zaprasza się zainteresowane strony do zgłaszania uwag na temat projektu środka oraz przedstawiania udokumentowanych informacji dotyczących ich istniejących sieci zdolnych do zapewnienia w sposób niezawodny prędkości określonej w ust. 3. Konsultacje publiczne trwają co najmniej 30 dni.

6. Bony są neutralne pod względem technologicznym. Programy zapewniają równe traktowanie wszystkich możliwych usługodawców i oferują użytkownikom końcowym możliwie najszerszy wybór dostawców niezależnie od stosowanych technologii. W tym celu państwo członkowskie tworzy internetowy rejestr wszystkich kwalifikujących się dostawców usług lub wdrożyć równoważną metodę alternatywną w celu zapewnienia otwartości, przejrzystości i niedyskryminującego charakteru interwencji państwa. Użytkownicy końcowi mają możliwość uzyskania takich informacji o wszystkich przedsiębiorstwach, które są w stanie świadczyć kwalifikujące się usługi. Wszystkie przedsiębiorstwa zdolne do świadczenia kwalifikujących się usług mają prawo, na wniosek, zostać ujęte w internetowym rejestrze lub w dowolnej innej lokalizacji wybranej przez państwo członkowskie.

7. W celu zminimalizowania zakłóceń na rynku państwa członkowskie przeprowadzają ocenę rynku, określając kwalifikujących się dostawców obecnych na danym obszarze i gromadząc informacje w celu obliczenia ich udziału w rynku, liczby klientów korzystających z kwalifikowalnych usług i ich cen. Pomoc przyznaje się wyłącznie w przypadku, gdy ocena rynku wykaże, że zakres programu jest na tyle szeroki, że nie przynosi nienależnych korzyści ograniczonej liczbie dostawców oraz że nie prowadzi do wzmocnienia (lokalnej) władzy rynkowej niektórych dostawców.

8. Aby się kwalifikować, dostawca usług szerokopasmowych, który jest zintegrowany pionowo i ma udział w rynku detalicznym przekraczający 25 %, musi oferować na odpowiednim rynku hurtowego dostępu produkty hurtowego dostępu, które zapewnią każdemu podmiotowi ubiegającemu się o dostęp możliwość świadczenia kwalifikujących się usług o prędkości określonej w ust. 3 na otwartych, przejrzystych i niedyskryminujących warunkach.

▼ M6

Cenę dostępu hurtowego określa się w oparciu o jedne z następujących punktów odniesienia i zasad ustalania cen:

- a) średnie publikowane ceny hurtowe obowiązujące w innych, porównywalnych i bardziej konkurencyjnych obszarach państwa członkowskiego;
- b) ceny regulowane już ustalone lub zatwierdzone przez krajowy organ regulacyjny dla odnośnych rynków i usług;
- c) orientacja kosztowa lub metodyka obowiązująca na podstawie sektorowych ram regulacyjnych.

Bez uszczerbku dla kompetencji krajowego organu regulacyjnego wynikających z ram regulacyjnych zasięga się opinii tego organu w kwestii produktów hurtowego dostępu, warunków dostępu, w tym cen, oraz w kwestii sporów związanych ze stosowaniem niniejszego artykułu.

*Artykuł 52d***Pomoc na sieci dosyłowe**

1. Pomoc na rozwój sieci dosyłowej jest zgodna z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki określone w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Kosztami kwalifikowalnymi są wszelkie koszty budowy sieci dosyłowej, zarządzania nią i jej obsługi. Maksymalną kwotę pomocy na projekt ustala się na podstawie konkurencyjnej procedury wyboru określonej w ust. 6 lit. a). Jeżeli inwestycja jest przeprowadzana zgodnie z ust. 6 lit. b) bez zastosowania konkurencyjnej procedury wyboru, kwota pomocy nie może przekraczać różnicy między kosztami kwalifikowalnymi a normalnym zyskiem operacyjnym z inwestycji. Zysk operacyjny odlicza się od kosztów kwalifikowalnych *ex ante* na podstawie rozsądnych prognoz i weryfikuje *ex post* przy użyciu mechanizmu wycofania. Rozsądna prognoza środka wymaga uwzględnienia wszystkich kosztów i wszystkich przychodów, co do których oczekuje się, że zostaną poniesione w ekonomicznym cyklu życia inwestycji.

3. Rozwój sieci dosyłowej jest realizowany na obszarach, na których sieć dosyłowa oparta na światłowodach lub na innych technologiach mogących zapewnić taki sam poziom wydajności i niezawodności jak światłowody nie istnieje lub rozwój takiej sieci nie jest w wiarygodny sposób planowany w odpowiednim horyzoncie czasowym. Podlega to weryfikacji przez sporządzanie map i w drodze konsultacji publicznych zgodnie z ust. 4.

4. Mapy i konsultacje publiczne do celów ust. 3 muszą spełniać łącznie poniższe wymogi:

- a) mapy określają obszary docelowe interwencji państwa dotyczącej sieci dosyłowej i uwzględniają wszystkie istniejące sieci dosyłowe. Wszystkie elementy metodyki i podstawowe kryteria techniczne stosowane przy sporządzaniu map obszarów docelowych muszą być udostępnione publicznie. Mapy są zawsze weryfikowane w drodze konsultacji publicznych;

▼ M6

b) konsultacje publiczne przeprowadza właściwy organ publiczny w drodze publikacji głównych cech planowanej interwencji państwa oraz wykazu obszarów określonych przy sporządzaniu map zgodnie z lit. a). Informacje te muszą być udostępniane na publicznie dostępnej stronie internetowej na szczeblu regionalnym i krajowym. W ramach konsultacji publicznych zaprasza się zainteresowane strony do zgłaszania uwag na temat planowanej ingerencji państwa oraz przedstawiania udokumentowanych informacji zgodnie z lit. a) dotyczących ich sieci dosyłowych, które to sieci istnieją lub których rozwój jest w wiarygodny sposób planowany w odpowiednim horyzoncie czasowym. Konsultacje publiczne trwają co najmniej 30 dni.

5. Projekt objęty pomocą musi przynosić znaczącą poprawę (skokową zmianę) w porównaniu z sieciami dosyłowymi istniejącymi lub takimi, których rozwój jest w wiarygodny sposób planowany w odpowiednim horyzoncie czasowym, określonymi przez sporządzanie map i w drodze konsultacji publicznych przeprowadzanych zgodnie z ust. 4. Planowane w sposób wiarygodny sieci uwzględnia się przy ocenie skokowej zmiany tylko wówczas, gdy same w sobie zapewniłyby podobne parametry co finansowana przez państwo sieć planowana na obszarach docelowych w odpowiednim horyzoncie czasowym. Skokowa zmiana ma miejsce, gdy na skutek dotowanej interwencji podjęta zostaje znacząca nowa inwestycja w sieć dosyłową, a dotowana sieć dosyłowa jest oparta na światłowodach lub na innych technologiach mogących zapewnić taki sam poziom wydajności jak światłowody w przeciwieństwie do sieci istniejących lub w wiarygodny sposób planowanych w odpowiednim horyzoncie czasowym. Interwencja musi obejmować ponad 70 % inwestycji w infrastrukturę szerokopasmową.

6. Pomoc przyznaje się w następujący sposób:

a) pomoc przydziela się w oparciu o otwartą, przejrzystą i niedyskryminującą konkurencyjną procedurę wyboru, zgodnie z założeniami przepisów dotyczących zamówień publicznych i z poszanowaniem zasady neutralności technologicznej, na podstawie oferty najkorzystniejszej ekonomicznie;

b) jeżeli pomoc przyznawana jest bez przeprowadzania konkurencyjnej procedury wyboru organowi publicznemu na rozwój sieci dosyłowej i zarządzanie nią bezpośrednio lub za pośrednictwem jednostki wewnętrznej, odpowiednio organ publiczny lub jednostka wewnętrzna świadczy przy użyciu dotowanej sieci wyłącznie usługi hurtowe. Wszelkie koncesje lub inne formy powierzenia osobie trzeciej budowy lub obsługi sieci udzielane są w oparciu o otwartą, przejrzystą i niedyskryminującą konkurencyjną procedurę wyboru, zgodnie z założeniami przepisów dotyczących zamówień publicznych i z poszanowaniem zasady neutralności technologicznej, na podstawie oferty najkorzystniejszej ekonomicznie.

7. Obsługa dotowanej sieci oferuje dostęp hurtowy, zdefiniowany w art. 2 pkt 139, na sprawiedliwych i niedyskryminujących warunkach zarówno do sieci stacjonarnych, jak i ruchomych. Aktywny dostęp hurtowy przyznawany jest na co najmniej 10 lat od rozpoczęcia obsługi sieci, zaś hurtowy dostęp do infrastruktury szerokopasmowej, przyznawany jest na cały cykl życia danych elementów. Takie same warunki dostępu muszą mieć zastosowanie do całości sieci, w tym także do tych części sieci, gdzie wykorzystuje się istniejącą infrastrukturę. Zobowiązanie dotyczące dostępu wykonuje się niezależnie od jakichkolwiek zmian w zakresie własności sieci, zarządzania nią lub jej obsługi. Sieć

▼ M6

finansowana przez państwo zaspokaja potrzeby wszystkich sieci stacjonarnych i ruchomych na obszarach docelowych interwencji dotyczącej sieci dosyłowej i udostępnia co najmniej 50 % przepustowości podmiotom ubiegającym się o dostęp. Aby zapewnić skuteczny dostęp hurtowy i umożliwić podmiotom ubiegającym się o dostęp świadczenie usług, przyznaje się dostęp hurtowy również do tych części sieci, które nie zostały sfinansowane przez państwo lub które mogły nie być uruchomione przez beneficjenta pomocy, na przykład przez przyznanie dostępu do urządzeń aktywnych, nawet jeżeli finansowana jest wyłącznie infrastruktura szerokopasmowa.

8. Cenę dostępu hurtowego określa się w oparciu o jedno z następujących punktów odniesienia i zasad ustalania cen:

- a) średnich publikowanych cenach hurtowych obowiązujących w innych, porównywalnych, bardziej konkurencyjnych obszarach państwa członkowskiego;
- b) ceny regulowane już ustalone lub zatwierdzone przez krajowy organ regulacyjny dla odnośnych rynków i usług; lub
- c) orientacja kosztowa lub metodyka obowiązująca na podstawie sektorowych ram regulacyjnych.

Bez uszczerbku dla kompetencji krajowego organu regulacyjnego wynikających z ram regulacyjnych zasięga się opinii tego organu w kwestii produktów hurtowego dostępu, warunków dostępu, w tym cen, oraz w kwestii sporów związanych ze stosowaniem niniejszego artykułu.

9. Jeśli kwota pomocy przyznanej na dany projekt przekracza 10 mln EUR, państwa członkowskie wprowadzają mechanizm monitorowania i wycofania.

10. W celu zapewnienia, by pomoc pozostawała proporcjonalna i nie prowadziła do nadmiernej rekompensaty ani subsydiowania skróśnego działalności nieobjętej pomocą, beneficjent pomocy musi zapewnić prowadzenie oddzielnej księgowości funduszy wykorzystywanych w celu rozwoju i obsługi sieci i innych funduszy będących do jego dyspozycji.

▼ B*SEKCJA 11****Pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego****Artykuł 53***Pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego**

1. Pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Pomoc jest udzielana na następujące cele i działania kulturalne:

▼ M1

- a) muzea, archiwa, biblioteki, ośrodki lub przestrzenie kulturalne i artystyczne, teatry, kina, opery, sale koncertowe, inne organizacje wystawiające widowiska sceniczne, instytucje odpowiedzialne za dziedzictwo filmowe oraz inne podobne infrastruktury, organizacje i instytucje kulturalne i artystyczne;

▼B

- b) materialne zasoby dziedzictwa kulturowego, w tym wszelkie formy ruchomego i nieruchomego dziedzictwa kulturowego, obiekty archeologiczne, pomniki, obiekty i budynki historyczne; dziedzictwo naturalne związane z dziedzictwem kulturowym lub jeśli zostały formalnie uznane za dziedzictwo kulturowe lub naturalne przez właściwe organy publiczne państwa członkowskiego;
- c) niematerialne zasoby dziedzictwa kulturowego w dowolnej formie, w tym zwyczaje ludowe i rękodzieło;
- d) wydarzenia i spektakle kulturalne lub związane ze sztuką, festiwale, wystawy i inne podobne działania związane z kulturą;
- e) edukacja kulturalna i artystyczna, jak również promowanie lepszego zrozumienia znaczenia ochrony i propagowania różnorodnych form wyrazu kulturowego, za pośrednictwem programów edukacyjnych oraz programów zwiększających świadomość społeczeństwa, m.in. przy zastosowaniu nowych technologii;
- f) tworzenie, redagowanie, produkcja, dystrybucja, digitalizacja i publikacja utworów muzycznych i literackich, w tym przekładów.

3. Pomoc może przybrać formę:

- a) pomocy inwestycyjnej, w tym pomocy na budowę lub modernizację infrastruktury kulturalnej;
- b) pomocy operacyjnej.

4. W przypadku pomocy inwestycyjnej za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne, w tym:

- a) koszty budowy, modernizacji, nabycia, konserwacji lub poprawy infrastruktury, jeżeli w skali roku przynajmniej 80 % czasu lub przestrzeni tej infrastruktury jest wykorzystywane do celów związanych z kulturą;
- b) koszty nabycia, w tym leasingu, przekazania własności lub fizycznej relokacji dziedzictwa kulturowego;
- c) koszty zabezpieczenia, ochrony, renowacji i odnowy materialnych i niematerialnych zasobów dziedzictwa kulturowego, w tym dodatkowe koszty przechowywania w odpowiednich warunkach, specjalnych narzędzi, materiałów oraz koszty dokumentacji, badań, digitalizacji i publikacji;
- d) koszty poprawy dostępu do dziedzictwa kulturowego, w tym koszty digitalizacji i innych nowych technologii, koszty poprawy dostępu dla osób o specjalnych potrzebach (w szczególności rampy i windy dla niepełnosprawnych, objaśnienia w języku Braille'a i eksponaty dotykowe w muzeach) oraz promowania różnorodności kulturowej w odniesieniu do prezentacji, programów i odwiedzających;
- e) koszty projektów i działań kulturalnych, programów współpracy i wymiany oraz dotacje, w tym koszty procedur wyboru, promocji oraz koszty ponoszone bezpośrednio w wyniku projektu;

▼B

5. W przypadku pomocy operacyjnej za koszty kwalifikowalne uznaje się:

- a) koszty instytucji kulturalnej lub obiektu dziedzictwa kulturowego związane z ciągłymi lub okresowymi działaniami, takimi jak wystawy, spektakle i wydarzenia oraz podobne działania kulturalne mające miejsce w ramach podstawowej działalności gospodarczej;
- b) koszty edukacji kulturalnej i artystycznej, jak również koszty promowania lepszego zrozumienia znaczenia ochrony i propagowania różnorodnych form wyrazu kulturowego za pośrednictwem programów edukacyjnych oraz programów zwiększających świadomość społeczeństwa, m.in. przy zastosowaniu nowych technologii;
- c) koszty poprawy dostępu społeczeństwa do instytucji kultury lub obiektów dziedzictwa kulturowego i działań, w tym koszty digitalizacji i stosowania nowych technologii, a także koszty poprawy dostępności dla osób niepełnosprawnych;
- d) koszty operacyjne bezpośrednio związane z projektem lub działaniem kulturalnym, np. wynajem lub dzierżawa nieruchomości lub obiektów kulturalnych, koszty podróży i materiałów bezpośrednio związanych z projektem lub działaniem kulturalnym, koszty struktur architektonicznych na potrzeby wystaw i dekoracji scenicznych, wypożyczenie, dzierżawa i amortyzacja narzędzi, oprogramowania i sprzętu, koszty praw dostępu do utworów chronionych prawem autorskim oraz innych powiązanych treści chronionych prawem własności intelektualnej, koszty promocji oraz koszty ponoszone bezpośrednio w wyniku projektu lub działalności; koszty amortyzacji i koszty finansowania są kwalifikowalne tylko wówczas, gdy nie zostały objęte pomocą inwestycyjną;
- e) koszty personelu pracującego na rzecz instytucji kulturalnej lub obiektu dziedzictwa kulturowego lub projektu;
- f) koszty usług doradczych i wspierających świadczonych przez konsultantów zewnętrznych i usługodawców, ponoszone bezpośrednio w wyniku projektu lub działalności.

6. W przypadku pomocy inwestycyjnej kwota pomocy nie przekracza różnicy między kosztami kwalifikowalnymi a zyskiem operacyjnym z inwestycji. Zysk operacyjny odlicza się od kosztów kwalifikowalnych *ex ante*, na podstawie rozsądnych prognoz, albo przy użyciu mechanizmu wycofania. Operator infrastruktury ma prawo zatrzymać rozsądny zysk przez odnośny okres.

7. W przypadku pomocy operacyjnej kwota pomocy nie przekracza poziomu, który jest konieczny, by pokryć straty operacyjne i rozsądny zysk w odnośnym okresie. Powyższe należy zapewnić na zasadzie *ex ante*, na podstawie rozsądnych prognoz, lub przy zastosowaniu mechanizmu wycofania.

▼M6

8. W przypadku pomocy nieprzekraczającej 2,2 mln EUR jako alternatywę do zastosowania metody, o której mowa w ust. 6 i 7, maksymalną kwotę pomocy można ustalić na poziomie 80 % kosztów kwalifikowalnych.

▼B

9. ► **M1** W przypadku działalności zdefiniowanej w ust. 2 lit. f), maksymalna kwota pomocy nie może przekraczać ani różnicy między kosztami kwalifikowalnymi a zdyskontowanymi przychodami projektu ani 70 % kosztów kwalifikowalnych. ◀ Przychody odlicza się od kosztów kwalifikowalnych na zasadzie *ex ante* albo przy użyciu mechanizmu wycofania. Kosztami kwalifikowalnymi są koszty publikacji muzyki i literatury, w tym wynagrodzenie autorów (koszty praw autorskich), tłumaczy, wydawców, inne koszty redakcyjne (korekta tekstu, rewizja), koszty związane z opracowaniem układu tekstu i przygotowaniem do druku oraz koszty drukowania lub publikacji *on-line*.

10. Pomoc dla prasy i magazynów, niezależnie od tego, czy są one publikowane w wersji papierowej czy elektronicznej, nie kwalifikuje się do objęcia zakresem niniejszego artykułu.

*Artykuł 54***Programy pomocy na rzecz utworów audiowizualnych**

1. Programy pomocy na wspieranie opracowania scenariuszy, rozwijania projektów, produkcji, dystrybucji i promocji utworów audiowizualnych są zgodne z rynkiem wewnętrznym zgodnie z art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączone z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

2. Pomoc przeznaczona jest na wspieranie produktu kulturowego. Aby uniknąć wyraźnych błędów przy kwalifikowaniu produktu jako kulturowego, każde państwo członkowskie wprowadza skuteczne procedury, takie jak wybór wniosków przez jedną lub większą liczbę osób, którym powierzono dokonanie wyboru lub weryfikację poprzez odniesienie do szeregu z góry określonych kryteriów kulturalnych.

3. Pomoc może przybrać formę:

- a) pomocy na produkcję utworów audiowizualnych;
- b) pomocy przedprodukcyjnej; oraz
- c) pomocy dystrybucyjnej.

4. Jeżeli państwo członkowskie uzależnia pomoc od obowiązku terytorialnego wykorzystania środków, to w ramach programów pomocy na rzecz produkcji utworów audiowizualnych można:

- a) wymagać, aby na terytorium państwa członkowskiego przyznającego pomoc wydano do 160 % pomocy przyznanej na produkcję danego utworu audiowizualnego; lub
- b) obliczać pomoc przyznaną na produkcję danego utworu audiowizualnego jako odsetek wydatków na działalność produkcyjną w państwie członkowskim przyznającym pomoc, zazwyczaj w przypadku programów pomocy w formie zachęt podatkowych.

▼M1

W obu przypadkach maksymalne wydatki objęte obowiązkiem terytorialnego wykorzystania środków w żadnym wypadku nie przekraczają 80 % łącznego budżetu produkcji.

▼ M1

W przypadku projektów kwalifikujących się do pomocy państwo członkowskie może także wymagać minimalnego poziomu działalności produkcyjnej na danym terytorium, ale poziom ten nie może przekraczać 50 % łącznego budżetu produkcji.

▼ B

5. Za koszty kwalifikowalne uznaje się:
 - a) w przypadku pomocy na produkcję: łączne koszty produkcji utworów audiowizualnych, w tym koszty poprawy dostępu dla osób niepełnosprawnych;
 - b) w przypadku pomocy przedprodukcyjnej: koszty opracowania scenariusza i rozwoju utworów audiowizualnych;
 - c) w przypadku pomocy na dystrybucję: koszty dystrybucji i promocji utworów audiowizualnych.
6. Intensywność pomocy na produkcję utworów audiowizualnych nie przekracza 50 % kosztów kwalifikowalnych.
7. Intensywność pomocy można zwiększyć następująco:
 - a) do 60 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku produkcji transgranicznych finansowanych przez więcej niż jedno państwo członkowskie oraz z udziałem producentów z więcej niż jednego państwa członkowskiego;
 - b) do 100 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku trudnych utworów audiowizualnych i koprodukcji z udziałem krajów z listy Komitetu Pomocy Rozwojowej (DAC) OECD.
8. Intensywność pomocy przedprodukcyjnej nie przekracza 100 % kosztów kwalifikowalnych. Jeżeli scenariusz lub projekt objęty pomocą przedprodukcyjną zostaje wykorzystany do produkcji utworu audiowizualnego, takiego jak film, to koszty przedprodukcyjne wlicza się do łącznego budżetu i uwzględnia podczas obliczania intensywności pomocy. Intensywność pomocy dystrybucyjnej jest taka sama jak intensywność pomocy produkcyjnej.
9. Pomoc nie ogranicza się do konkretnych dziedzin produkcji ani poszczególnych części łańcucha wartości produkcji. Pomoc na rzecz infrastruktury studiów filmowych nie kwalifikuje się do objęcia zakresem niniejszego artykułu.
10. Pomoc nie ogranicza się wyłącznie do obywateli, a od beneficjentów nie wymaga się posiadania statusu przedsiębiorstwa założonego zgodnie z krajowym prawem handlowym.

*SEKCJA 12****Pomoc na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną****Artykuł 55***Pomoc na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną**

1. Pomoc na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

▼B

2. Infrastruktura sportowa nie może być użytkowana wyłącznie przez jednego użytkownika uprawiającego sport zawodowo. Wykorzystanie infrastruktury sportowej przez innych użytkowników uprawiających sport zawodowo lub amatorsko stanowi co najmniej 20 % jej potencjału czasowego rocznie. Jeżeli z infrastruktury korzysta kilku użytkowników jednocześnie, oblicza się odpowiednie odsetki wykorzystania potencjału czasowego.

3. Na wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną składa się zaplecze rekreacyjne o wielofunkcyjnym charakterze oferujące w szczególności usługi kulturalne i rekreacyjne, z wyjątkiem parków rozrywki i obiektów hotelowych.

4. Infrastruktura sportowa i wielofunkcyjna infrastruktura rekreacyjna jest udostępniana szeregowi użytkowników na przejrzystych i niedyskryminacyjnych zasadach. Przedsiębiorstwom, które finansują co najmniej 30 % kosztów inwestycji w infrastrukturę, można przyznać preferencyjny dostęp na bardziej korzystnych warunkach, o ile wyżej wspomniane warunki są udostępniane publicznie.

5. Jeżeli z infrastruktury sportowej korzystają zawodowe kluby sportowe, państwa członkowskie zapewniają, aby warunki cenowe za korzystanie z infrastruktury były publicznie dostępne.

6. Wszelkie koncesje na budowę, modernizację lub prowadzenie infrastruktury sportowej i wielofunkcyjnej infrastruktury rekreacyjnej bądź inne formy powierzenia osobie trzeciej takich zadań udzielane są na otwartych, przejrzystych i niedyskryminacyjnych zasadach, z należytym poszanowaniem obowiązujących zasad udzielania zamówień.

7. Pomoc może przybrać formę:

- a) pomocy inwestycyjnej, w tym pomocy na budowę lub modernizację infrastruktury sportowej i wielofunkcyjnej infrastruktury rekreacyjnej;
- b) pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę sportową.

8. W odniesieniu do pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną kosztami kwalifikowalnymi są koszty inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne i prawne.

9. W przypadku pomocy operacyjnej na infrastrukturę sportową kosztami kwalifikowalnymi są koszty operacyjne świadczenia usług w ramach takiej infrastruktury. Takie koszty operacyjne obejmują koszty, takie jak koszty personelu, materiałów, zakontraktowanych usług, komunikacji, energii, konserwacji, czynszu, administracji itp., lecz nie uwzględniają kosztów amortyzacji i kosztów finansowania, jeśli zostały one objęte zakresem pomocy inwestycyjnej.

10. W przypadku pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną kwota pomocy nie przekracza różnicy między kosztami kwalifikowalnymi a zyskiem operacyjnym z inwestycji. Zysk operacyjny odlicza się od kosztów kwalifikowalnych *ex ante*, na podstawie rozsądnych prognoz, albo poprzez mechanizm wycofania.

11. W przypadku pomocy operacyjnej na infrastrukturę sportową kwota pomocy nie przekracza strat operacyjnych w odnośnym okresie. Powyższe należy zapewnić na zasadzie *ex ante*, na podstawie rozsądnych prognoz, lub przy zastosowaniu mechanizmu wycofania.

▼M6

12. W przypadku pomocy nieprzekraczającej 2,2 mln EUR jako alternatywę do zastosowania metody, o której mowa w ust. 10 i 11, maksymalną kwotę pomocy można ustalić na poziomie 80 % kosztów kwalifikowalnych.

▼ B

SEKCJA 13

Pomoc na infrastrukturę lokalną

Artykuł 56

Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną

1. Finansowanie przeznaczone na zbudowanie lub modernizację lokalnej infrastruktury, które dotyczy infrastruktury przyczyniającej się na poziomie lokalnym do poprawy otoczenia biznesu i środowiska konsumenckiego oraz do modernizacji i rozwoju bazy przemysłowej, jest zgodne z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączone z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.
2. Niniejszy artykuł nie ma zastosowania do pomocy na infrastrukturę, która jest przedmiotem innych sekcji rozdziału III niniejszego rozporządzenia z wyjątkiem sekcji 1 — Pomoc regionalna. Artykuł ten nie ma również zastosowania do infrastruktury portów lotniczych i infrastruktury portowej.
3. Taka infrastruktura jest udostępniana zainteresowanym użytkownikom w oparciu o otwarte, przejrzyste i niedyskryminujące zasady. Cena pobierana za użytkowanie lub sprzedaż infrastruktury odpowiada cenie rynkowej.
4. Wszelkie koncesje lub inne formy powierzenia osobie trzeciej eksploatacji infrastruktury udzielane są na otwartych, przejrzystych i niedyskryminacyjnych zasadach, z należyтым poszanowaniem obowiązujących zasad udzielania zamówień.
5. Za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne i prawne.
6. Kwota pomocy nie przekracza różnicy między kosztami kwalifikowalnymi a zyskiem operacyjnym z inwestycji. Zysk operacyjny odlicza się od kosztów kwalifikowalnych *ex ante*, na podstawie rozsądnych prognoz, albo przy użyciu mechanizmu wycofania.
7. Specjalna infrastruktura nie podlega wyłączeniu na mocy niniejszego artykułu.

▼ M1

SEKCJA 14

Pomoc na rzecz regionalnych portów lotniczych

Artykuł 56a

Pomoc na rzecz regionalnych portów lotniczych

1. Pomoc inwestycyjna dla portu lotniczego jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki określone w ust. 3–14 niniejszego artykułu i w rozdziale I.
2. Pomoc operacyjna dla portu lotniczego jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki określone w ust. 3, 4, 10 i 15–18 niniejszego artykułu i w rozdziale I.

▼ M1

3. Port lotniczy jest otwarty dla wszystkich potencjalnych użytkowników. W przypadku fizycznego ograniczenia przepustowości przydział odbywa się na podstawie istotnych, obiektywnych, przejrzystych i niedyskryminujących kryteriów.

4. Pomoc nie przysługuje na przeniesienie istniejących portów lotniczych ani na stworzenie nowego pasażerskiego portu lotniczego, w tym przekształcenie istniejącego lądowiska w pasażerski port lotniczy.

5. Dana inwestycja nie może wykraczać poza to, co jest niezbędne do obsługi natężenia ruchu przewidywanego w średnim okresie na podstawie rozsądnych prognoz dotyczących ruchu.

6. Pomoc inwestycyjna nie przysługuje portowi lotniczemu usytuowanemu w odległości nieprzekraczającej 100 km lub 60-minutowej podróży samochodem, autobusem, pociągiem lub pociągiem dużych prędkości od istniejącego portu lotniczego obsługującego regularne przewozy lotnicze w rozumieniu art. 2 pkt 16 rozporządzenia (WE) nr 1008/2008.

7. Ustępy 5 i 6 nie mają zastosowania do portów lotniczych o średnim rocznym przepływie pasażerów wynoszącym do 200 000 osób w ciągu dwóch lat obrotowych poprzedzających rok, w którym rzeczywiście przyznaje się pomoc, jeżeli nie oczekuje się, iż pomoc inwestycyjna doprowadzi do zwiększenia średniego rocznego przepływu pasażerów w tym porcie lotniczym powyżej 200 000 osób w ciągu dwóch lat obrotowych następujących po przyznaniu pomocy. Pomoc inwestycyjna przyznana takim portom lotniczym musi być zgodna z ust. 11 albo z ust. 13 i 14.

8. Ust. 6 nie ma zastosowania w przypadkach, gdy przyznaje się pomoc inwestycyjną na rzecz portu lotniczego usytuowanego w odległości nieprzekraczającej 100 km od istniejących portów lotniczych obsługujących regularne przewozy lotnicze w rozumieniu art. 2 pkt 16 rozporządzenia (WE) nr 1008/2008, pod warunkiem że trasa pomiędzy każdym z tych innych istniejących portów lotniczych a portem lotniczym otrzymującym pomoc wiąże się z koniecznością odbycia co najmniej 90-minutowej podróży środkiem transportu morskiego lub skorzystania ze środka transportu lotniczego.

9. Pomoc inwestycyjna nie przysługuje portom lotniczym o średnim rocznym przepływie pasażerów przekraczającym trzy miliony osób w ciągu dwóch lat obrotowych poprzedzających rok, w którym rzeczywiście przyznaje się pomoc. Pomoc inwestycyjna nie może prowadzić do spodziewanego zwiększenia średniego rocznego przepływu powyżej trzech milionów pasażerów w porcie lotniczym w ciągu dwóch lat obrotowych następujących po przyznaniu pomocy.

10. Pomoc nie przysługuje portom lotniczym o średnim rocznym przepływie towarów przekraczającym 200 000 ton w ciągu dwóch lat obrotowych poprzedzających rok, w którym rzeczywiście przyznaje się pomoc. Pomoc nie może prowadzić do spodziewanego zwiększenia średniego rocznego przepływu towarów powyżej 200 000 ton w porcie lotniczym w ciągu dwóch lat obrotowych następujących po przyznaniu pomocy.

11. Kwota pomocy inwestycyjnej nie może przekraczać różnicy między kosztami kwalifikowalnymi a zyskiem operacyjnym z inwestycji. Zysk operacyjny odlicza się od kosztów kwalifikowalnych *ex ante*, na podstawie rozsądnych prognoz, albo przy użyciu mechanizmu wycofania.

12. Za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty związane z inwestycjami w infrastrukturę portu lotniczego, w tym koszty planowania.

▼ **M1**

13. Kwota pomocy inwestycyjnej nie może przekraczać:
- (a) 50 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku portów lotniczych o średnim rocznym przepływie pasażerów wynoszącym od jednego do trzech milionów osób w ciągu dwóch lat obrotowych poprzedzających rok, w którym faktycznie przyznano pomoc;
 - (b) 75 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku portów lotniczych o średnim rocznym przepływie pasażerów wynoszącym do jednego miliona osób w ciągu dwóch lat obrotowych poprzedzających rok, w którym faktycznie przyznano pomoc.
14. W przypadku portów lotniczych usytuowanych w regionach oddalonych maksymalne poziomy intensywności pomocy określone w ust. 13 mogą zostać zwiększone o 20 punktów procentowych.
15. Pomoc operacyjna nie przysługuje portom lotniczym o średnim rocznym przepływie pasażerów przekraczającym 200 000 osób w ciągu dwóch lat obrotowych poprzedzających rok, w którym rzeczywiście przyznaje się pomoc.
16. Kwota pomocy operacyjnej nie może przekraczać poziomu, który jest konieczny, by pokryć straty operacyjne i rozsądny zysk w odnośnym okresie. Pomoc przyznaje się albo w formie określonych z góry rat okresowych, których nie można zwiększać w okresie, na jaki przyznaje się pomoc, albo w formie kwot ustalonych *ex post* na podstawie odnotowanych strat operacyjnych.
17. Pomocy operacyjnej nie wypłaca się w odniesieniu do żadnego roku kalendarzowego, w którym roczny przepływ pasażerów w porcie lotniczym przekroczył 200 000 osób.
18. Przyznanie pomocy operacyjnej nie może być uzależnione od dokonania ustaleń z określonymi przedsiębiorstwami lotniczymi dotyczących opłat lotniskowych, opłat marketingowych lub innych aspektów finansowych działalności tych przedsiębiorstw lotniczych w danym porcie lotniczym.

*SEKCJA 15****Pomoc na rzecz portów****Artykuł 56b***Pomoc na rzecz portów morskich**

1. Pomoc na rzecz portów morskich jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.

▼ **M6**

1a. Pomocy na podstawie niniejszego artykułu nie przyznaje się na budowę, instalację lub modernizację infrastruktury tankowania zaopatrującej statki w paliwa kopalne, takie jak olej napędowy, gaz ziemny w postaci gazowej (sprężony gaz ziemny (CNG)) i w postaci ciekłej (skroplony gaz ziemny (LNG)) oraz gaz płynny (LPG).

▼ **M1**

2. Kosztami kwalifikowalnymi są koszty, w tym koszty planowania:
- a) inwestycji związanych budową, wymianą lub modernizacją infrastruktury portowej;

▼ **M1**

- b) inwestycji związanych z budową, wymianą lub modernizacją infrastruktury zapewniającej dostęp;
- c) pogłębiania.

▼ **M6**

2a. W przypadku pomocy na infrastrukturę ładowania i tankowania, dostarczającą energię elektryczną, wodór, amoniak i metanol, kosztami kwalifikowalnymi są koszty budowy, instalacji, modernizacji lub rozbudowy infrastruktury ładowania lub tankowania. Koszty te mogą obejmować koszty samej infrastruktury ładowania lub tankowania oraz powiązanych urządzeń technicznych, w tym stałych, ruchomych lub wpływających obiektów, instalacji lub modernizacji komponentów elektrycznych lub komponentów innego rodzaju, w tym kabli elektrycznych i transformatorów elektroenergetycznych, które są niezbędne do przyłączenia infrastruktury ładowania lub tankowania do sieci lub do lokalnej jednostki produkcji lub magazynowania energii elektrycznej lub wodoru, a także robót w zakresie inżynierii lądowej i wodnej, przystosowania gruntów lub dróg, koszty instalacji oraz koszty uzyskania powiązanych pozwoleń.

Koszty kwalifikowalne mogą również obejmować koszty inwestycji w wytwarzanie na miejscu energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych lub wodoru odnawialnego oraz koszty inwestycji w jednostki magazynowania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych lub wodoru. Nominalna moc produkcyjna instalacji do wytwarzania na miejscu energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych lub wodoru odnawialnego nie może przekraczać maksymalnej mocy znamionowej lub zdolności tankowania infrastruktury ładowania lub tankowania, do której jest ona podłączona.

▼ **M1**

3. Koszty dotyczące działań niezwiązanych z transportem, w tym koszty zakładów produkcji przemysłowej działających w porcie, biur lub sklepów, a także koszty związane z suprastrukturą portową nie są kosztami kwalifikowalnymi.

4. Kwota pomocy nie może przekraczać różnicy między kosztami kwalifikowalnymi a zyskiem operacyjnym z inwestycji lub pogłębiania. Zysk operacyjny odlicza się od kosztów kwalifikowalnych *ex ante*, na podstawie rozsądnych prognoz, albo przy użyciu mechanizmu wycofania.

▼ **M6**

5. Poziom intensywności pomocy na każdą inwestycję, o której mowa w ust. 2 lit. a), nie może przekraczać:

- a) 100 % kosztów kwalifikowalnych, jeśli łączne koszty kwalifikowalne projektu wynoszą nie więcej niż 22 mln EUR;
- b) 80 % kosztów kwalifikowalnych, jeśli łączne koszty kwalifikowalne projektu wynoszą powyżej 22 mln EUR i nie więcej niż 55 mln EUR;
- c) 60 % kosztów kwalifikowalnych, jeśli łączne koszty kwalifikowalne projektu wynoszą powyżej 55 mln EUR i nie więcej niż kwota określona w art. 4 ust. 1 lit. ee).

Poziom intensywności pomocy nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych określonych w ust. 2 lit. b) i c) wynoszących nie więcej niż kwota wskazana w art. 4 ust. 1 lit. ee).

▼ **M1**

6. Poziomy intensywności pomocy określone w ust. 5 akapit pierwszy lit. b) i c) mogą zostać zwiększone o 10 punktów procentowych w przypadku inwestycji zlokalizowanych na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu, oraz o 5 punktów procentowych w przypadku inwestycji zlokalizowanych na obszarach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu.

7. Wszelkie koncesje lub inne formy powierzenia osobie trzeciej budowy, modernizacji, obsługi lub wynajmu infrastruktury portowej, na którą udzielono pomocy, są udzielane na zasadach konkurencji, przejrzystości, niedyskryminacji i bezwarunkowo.

8. Infrastruktura portowa, na którą udzielono pomocy, jest udostępniana zainteresowanym użytkownikom na równych i niedyskryminacyjnych zasadach na warunkach rynkowych.

▼ **M6**

8a. Jeżeli pomoc przyznawana jest na budowę, instalację lub modernizację infrastruktury tankowania dostarczającej wodór, beneficjent zobowiązuje się, że najpóźniej do dnia 31 grudnia 2035 r. infrastruktura tankowania objęta pomocą będzie dostarczać wyłącznie wodór odnawialny. W przypadku przyznania pomocy na budowę, instalację lub modernizację infrastruktury tankowania dostarczającej amoniak lub metanol, beneficjent zobowiązuje się, że najpóźniej do dnia 31 grudnia 2035 r. infrastruktura tankowania objęta pomocą będzie dostarczać wyłącznie amoniak lub metanol, których wartość energetyczna pochodzi ze źródeł odnawialnych innych niż biomasa i które zostały wyprodukowane zgodnie z metodyką określoną dla odnawialnych ciekłych i gazowych paliw transportowych pochodzenia niebiologicznego w dyrektywie (UE) 2018/2001 oraz w aktach wykonawczych lub delegowanych do tej dyrektywy.

9. W przypadku pomocy nieprzekraczającej 5,5 mln EUR, jako alternatywę do zastosowania metody, o której mowa w ust. 4, 5 i 6, maksymalną kwotę pomocy można ustalić na poziomie 80 % kosztów kwalifikowalnych.

▼ **M1***Artykuł 56c***Pomoc na rzecz portów śródlądowych**

1. Pomoc na rzecz portów śródlądowych jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki określone w niniejszym artykule i w rozdziale I.

▼ **M6**

1a. Pomocy na podstawie niniejszego artykułu nie przyznaje się na budowę, instalację lub modernizację infrastruktury tankowania zaopatrującej statki w paliwa kopalne, takie jak olej napędowy, gaz ziemny w postaci gazowej (sprężony gaz ziemny (CNG)) i w postaci ciekłej (skroplony gaz ziemny (LNG)) oraz gaz płynny (LPG).

▼ **M1**

2. Kosztami kwalifikowalnymi są koszty, w tym koszty planowania:

- a) inwestycji związanych z budową, wymianą lub modernizacją infrastruktury portowej;
- b) inwestycji związanych z budową, wymianą lub modernizacją infrastruktury zapewniającej dostęp;
- c) pogłębiania.

▼ **M6**

2a. W przypadku pomocy na infrastrukturę ładowania i tankowania, dostarczającą energię elektryczną, wodór, amoniak i metanol, kosztami kwalifikowalnymi są koszty budowy, instalacji, modernizacji lub rozbudowy infrastruktury ładowania lub tankowania. Koszty te mogą obejmować koszty samej infrastruktury ładowania lub tankowania oraz powiązanych urządzeń technicznych, w tym stałych, ruchomych lub pływających obiektów, instalacji lub modernizacji komponentów elektrycznych lub komponentów innego rodzaju, w tym kabli elektrycznych i transformatorów elektroenergetycznych, które są niezbędne do przyłączenia infrastruktury ładowania lub tankowania do sieci lub do lokalnej jednostki produkcji lub magazynowania energii elektrycznej lub wodoru, a także robót w zakresie inżynierii lądowej i wodnej, przystosowania gruntów lub dróg, koszty instalacji oraz koszty uzyskania powiązanych pozwoleń.

Koszty kwalifikowalne mogą również obejmować koszty inwestycji w wytwarzanie na miejscu energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych lub wodoru odnawialnego oraz koszty inwestycji w jednostki magazynowania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych lub wodoru. Nominalna moc produkcyjna instalacji do wytwarzania na miejscu energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych lub wodoru odnawialnego nie może przekraczać maksymalnej mocy znamionowej lub zdolności tankowania infrastruktury ładowania lub tankowania, do której jest ona podłączona.

▼ **M1**

3. Koszty dotyczące działań niezwiązanych z transportem, w tym koszty zakładów produkcji przemysłowej działających w porcie, biur lub sklepów, a także koszty związane z suprastrukturą portową nie są kosztami kwalifikowalnymi.

4. Kwota pomocy nie może przekraczać różnicy między kosztami kwalifikowalnymi a zyskiem operacyjnym z inwestycji lub pogłębiania. Zysk operacyjny odlicza się od kosztów kwalifikowalnych *ex ante*, na podstawie rozsądnych prognoz, albo przy użyciu mechanizmu wycofania.

5. Maksymalny poziom intensywności pomocy nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych wynoszących nie więcej niż kwota wskazana w art. 4 ust. 1 lit. ff).

6. Wszelkie koncesje lub inne formy powierzenia osobie trzeciej budowy, modernizacji, obsługi lub wynajmu infrastruktury portowej, na którą udzielono pomocy, są udzielane na zasadach konkurencji, przejrzystości, niedyskryminacji i bezwarunkowo.

7. Infrastruktura portowa, na którą udzielono pomocy, jest udostępniana zainteresowanym użytkownikom na równych i niedyskryminacyjnych zasadach na warunkach rynkowych.

▼ **M6**

7a. Jeżeli pomoc przyznawana jest na budowę, instalację lub modernizację infrastruktury tankowania dostarczającej wodór, beneficjent zobowiązuje się, że najpóźniej do dnia 31 grudnia 2035 r. infrastruktura tankowania objęta pomocą będzie dostarczać wyłącznie wodór odnawialny. W przypadku przyznania pomocy na budowę, instalację lub modernizację infrastruktury tankowania dostarczającej amoniak lub metanol, beneficjent zobowiązuje się, że najpóźniej do dnia 31 grudnia 2035 r. infrastruktura tankowania objęta pomocą będzie dostarczać wyłącznie amoniak lub metanol, których wartość energetyczna pochodzi ze źródeł odnawialnych innych niż biomasa i które zostały wyprodukowane zgodnie z metodyką określoną dla odnawialnych ciekłych i gazowych paliw transportowych pochodzenia niebiologicznego w dyrektywie (UE) 2018/2001 oraz w aktach wykonawczych lub delegowanych do tej dyrektywy.

▼ **M6**

8. W przypadku pomocy nieprzekraczającej 2,2 mln EUR jako alternatywę do zastosowania metody, o której mowa w ust. 4 i 5, maksymalną kwotę pomocy można ustalić na poziomie 80 % kosztów kwalifikowalnych.

▼ **M4***SEKCJA 16****Pomoc zawarta w produktach finansowych wspieranych przez Fundusz InvestEU****Artykuł 56d***Zakres i wspólne warunki**

1. Niniejsza sekcja ma zastosowanie do pomocy zawartej w produktach finansowych wspieranych przez Fundusz InvestEU, które zapewniają pomoc partnerom wykonawczym, pośrednikom finansowym lub beneficjentom końcowym.

2. Pomoc jest zgodna z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki określone w rozdziale I, niniejszym artykule oraz albo w art. 56e, albo art. 56f.

3. Pomoc musi spełniać wszystkie mające zastosowanie warunki określone w rozporządzeniu (UE) 2021/523 oraz w wytycznych inwestycyjnych dotyczących InvestEU określonych w załączniku do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2021/1078 ⁽¹⁾.

▼ **M6**

4. Maksymalne progi określone w art. 56e i 56f mają zastosowanie do całkowitego pozostałego finansowania, w zakresie, w jakim finansowanie to, przyznane w ramach dowolnego produktu finansowego wspieranego przez Fundusz InvestEU, obejmuje pomoc. Maksymalne progi mają zastosowanie:

- a) do projektu w przypadku pomocy, w której można wyodrębnić koszty kwalifikowalne, objętej art. 56e ust. 2, 3 i 4, art. 56e ust. 5 lit. a) pkt (i), i art. 56e ust. 6, 7, 8 i 9;
- b) do beneficjenta końcowego w przypadku pomocy, w której nie można wyodrębnić kosztów kwalifikowalnych, objętej art. 56e ust. 5 lit. a) pkt (ii), (iii) oraz (iv), art. 56e ust. 10 oraz art. 56f.

▼ **M4**

5. Pomocy nie przyznaje się w formie refinansowania lub gwarancji dla istniejących portfeli pośredników finansowych.

⁽¹⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/1078 z dnia 14 kwietnia 2021 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/523 poprzez określenie wytycznych inwestycyjnych dotyczących Funduszu InvestEU (Dz.U. L 234 z 2.7.2021, s. 18).

▼ **M4***Artykuł 56e***Warunki dotyczące pomocy zawartej w produktach finansowych wspieranych przez Fundusz InvestEU**

1. Pomoc na rzecz beneficjenta końcowego w ramach produktu finansowego wspieranego przez Fundusz InvestEU:

- a) musi spełniać warunki określone w jednym z ust. 2–9; oraz
- b) w przypadku gdy finansowanie przyznane jest beneficjentowi końcowemu w formie pożyczek, ich stopa procentowa odpowiada co najmniej podstawowej stopie referencyjnej mającej zastosowanie w momencie przyznania pożyczki.

2. Pomoc na projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania w dziedzinie transeuropejskiej infrastruktury łączności cyfrowej, finansowane na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/1153 lub którym przyznano znak jakości w postaci pieczęci doskonałości na podstawie tego rozporządzenia, przyznaje się wyłącznie projektom spełniającym wszystkie ogólne i szczegółowe warunki zgodności określone w art. 52b. Nominalna kwota całkowitego finansowania przyznanego beneficjentowi końcowemu na dany projekt w ramach wsparcia z Funduszu InvestEU nie może przekraczać 150 mln EUR.

▼ **M6**

3. Pomoc na rozwój stałej sieci szerokopasmowej oraz pomoc na rozwój sieci ruchomej 4G i 5G w celu podłączenia niektórych kwalifikujących się podmiotów stymulujących rozwój społeczno-gospodarczy musi spełniać następujące warunki:

- a) pomoc przyznawana jest wyłącznie na projekty spełniające wszystkie warunki zgodności określone odpowiednio w art. 52 i 52a, chyba że wskazano inaczej w lit. c) i d) niniejszego ustępu;
- b) nominalna kwota całkowitego finansowania przyznanego beneficjentowi końcowemu na dany projekt w ramach wsparcia z Funduszu InvestEU nie może przekraczać 150 mln EUR;
- c) projekt służy podłączeniu podmiotów stymulujących rozwój społeczno-gospodarczy będących instytucjami administracji publicznej bądź publicznymi lub prywatnymi podmiotami, którym powierzono wykonywanie usług świadczonych w interesie ogólnym lub usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym w rozumieniu art. 106 ust. 2 Traktatu. Wyłączone są projekty obejmujące elementy lub podmioty inne niż te określone w niniejszej literze;
- d) na zasadzie odstępstwa od art. 52 ust. 4 zidentyfikowana niedoskonałość rynku musi być zweryfikowana na podstawie odpowiednich dostępnych map lub, jeśli takie mapy nie są dostępne, w drodze konsultacji publicznych, w następujący sposób:
 - (i) mapy można uznać za odpowiednie, jeżeli nie są starsze niż 18 miesięcy. Mapy wyraźnie określają podmioty stymulujące rozwój społeczno-gospodarczy, które mają być objęte interwencją publiczną, i obejmują wszystkie sieci zapewniające, w warunkach szczytowego obciążenia sieci, pobieranie danych z prędkością co najmniej 100 Mb/s, ale poniżej 300 Mb/s (prędkości progowe), które istnieją lub których rozwój jest w wiarygodny sposób planowany w odpowiednim horyzoncie czasowym, i które przechodzą przez lokal kwalifikującego się

▼ **M6**

podmiotu stymulującego rozwój społeczno-gospodarczy, o którym mowa w lit. c). Mapy są sporządzane przez właściwy organ publiczny. Mapy sporządzane są 1) w przypadku sieci wyłącznie stałych – w oparciu o adres, biorąc pod uwagę lokal, przez który przechodzi infrastruktura; 2) w przypadku sieci stałego dostępu bezprzewodowego – w oparciu o adres, biorąc pod uwagę lokal, przez który przechodzi infrastruktura, lub na podstawie podziału w układzie siatki o wymiarach oczek maksymalnie 100x100 m.; 3) w przypadku sieci ruchomych – na podstawie podziału w układzie siatki o wymiarach oczek maksymalnie 100x100 m. Wszystkie elementy metodyki i podstawowe kryteria techniczne stosowane przy sporządzaniu map obszarów docelowych muszą być udostępnione publicznie. W ramach wspierania synergii i uproszczenia z myślą o administracji publicznej można uznać, że analiza geograficzna przeprowadzona na podstawie art. 22 dyrektywy (UE) 2018/1972 stanowi odpowiednie źródło map w rozumieniu niniejszego punktu, o ile spełnione są warunki określone w niniejszym punkcie;

- (ii) konsultacje publiczne przeprowadza właściwy organ publiczny w drodze publikacji głównych cech planowanej interwencji państwa na publicznie dostępnej stronie internetowej na szczeblu regionalnym i krajowym. W ramach konsultacji publicznych zaprasza się zainteresowane strony do zgłaszania uwag na temat planowanej interwencji państwa oraz do przedstawienia udokumentowanych informacji dotyczących sieci zapewniających, w warunkach szczytowego obciążenia sieci, pobieranie danych z prędkością co najmniej 100 Mb/s, ale poniżej 300 Mb/s (prędkości progowe), które istnieją lub których rozwój jest w wiarygodny sposób planowany w odpowiednim horyzoncie czasowym, i które przechodzą przez lokal kwalifikującego się podmiotu stymulującego rozwój społeczno-gospodarczy, o którym mowa w lit. c), i określonego zgodnie z pkt (i), w oparciu o następujące informacje: 1) w przypadku sieci wyłącznie stałych – w oparciu o adres, biorąc pod uwagę lokal, przez który przechodzi infrastruktura; 2) w przypadku sieci stałego dostępu bezprzewodowego – w oparciu o adres, biorąc pod uwagę lokal, przez który przechodzi infrastruktura, lub na podstawie podziału w układzie siatki o wymiarach oczek maksymalnie 100x100 m; 3) w przypadku sieci ruchomych – na podstawie podziału w układzie siatki o wymiarach oczek maksymalnie 100x100 m. Konsultacje publiczne trwają co najmniej 30 dni.

▼ **M4**

- 4. Pomoc na wytwarzanie energii i infrastrukturę energetyczną spełnia następujące warunki:

▼ **M6**

- a) Pomoc przyznaje się wyłącznie na inwestycje w infrastrukturę energetyczną niepodlegające wyłączeniu z obowiązku przestrzegania zasad dostępu osób trzecich, regulacji taryf i rozdziału własnościowego, w oparciu o prawodawstwo dotyczące wewnętrznego rynku energii, w odniesieniu do następujących kategorii projektów:
 - (i) w odniesieniu do infrastruktury gazowej, projekty umieszczone na obowiązującej unijnej liście projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w załączniku VII do rozporządzenia (UE) nr 347/2013; oraz
 - (ii) wszystkie projekty dotyczące infrastruktury elektroenergetycznej, infrastruktury wodorowej i infrastruktury dwutlenku węgla.
- b) Pomoc inwestycyjna na wytwarzanie energii z odnawialnych źródeł energii spełnia następujące warunki:
 - (i) pomoc przyznaje się wyłącznie w odniesieniu do nowych instalacji wybranych zgodnie z zasadami konkurencji, przejrzystości, obiektywności i niedyskryminacji, zgodnie z art. 41 ust. 10;

▼ M6

- (ii) pomoc można przyznać na połączone projekty w zakresie energii odnawialnej i projekty dotyczące magazynowania energii elektrycznej lub energii cieplnej, pod warunkiem że spełnione są wymogi określone w art. 41 ust. 1a;
- (iii) pomoc można przyznać na połączone projekty w zakresie magazynowania biopaliw, biopłynów, biogazu (w tym biometanu) i paliw z biomasy, pod warunkiem że spełnione są wymogi określone w art. 41 ust. 2;
- (iv) w przypadku instalacji produkujących wodór odnawialny pomoc przyznaje się wyłącznie na instalacje spełniające wymogi określone w art. 41 ust. 3;
- (v) w przypadku instalacji produkujących biopaliwa pomoc przyznaje się wyłącznie na instalacje produkujące biopaliwa zgodnie z kryteriami zrównoważonego rozwoju i ograniczania emisji gazów cieplarnianych, o których to kryteriach mowa w art. 29 dyrektywy (UE) 2018/2001 i aktach wykonawczych lub delegowanych do tej dyrektywy, oraz wytwarzane z surowców wymienionych w załączniku IX do tej dyrektywy.

▼ M4

- c) nominalna kwota całkowitego finansowania, o którym mowa w lit. a), przyznanego beneficjentowi końcowemu w ramach wsparcia z Funduszu InvestEU na dany projekt nie może przekraczać 150 mln EUR. Nominalna kwota całkowitego finansowania, o którym mowa w lit. b), przyznanego beneficjentowi końcowemu w ramach wsparcia z Funduszu InvestEU na dany projekt nie może przekraczać 75 mln EUR.

5. Pomoc na infrastrukturę i działania o charakterze socjalnym, edukacyjnym i kulturalnym oraz w dziedzinie dziedzictwa naturalnego spełnia następujące warunki:

▼ M6

- a) nominalna kwota całkowitego finansowania przyznanego beneficjentowi końcowemu w ramach wsparcia z Funduszu InvestEU nie może przekraczać:
 - (i) 110 mln EUR na projekt w przypadku inwestycji w infrastrukturę wykorzystywaną do świadczenia usług socjalnych i na potrzeby edukacji; 165 mln EUR na projekt w przypadku celów i działań kulturalnych i związanych z zachowaniem dziedzictwa kulturowego określonych w art. 53 ust. 2, w tym w dziedzinie dziedzictwa naturalnego;
 - (ii) 33 mln EUR w przypadku działań związanych z usługami socjalnymi;
 - (iii) 82,5 mln EUR w przypadku działań związanych z kulturą i zachowaniem dziedzictwa kulturowego; oraz
 - (iv) 5,5 mln EUR w przypadku edukacji i szkoleń.

▼ M4

- b) pomocy nie przyznaje się na szkolenia organizowane w celu spełnienia obowiązkowych wymogów krajowych w zakresie szkoleń.

▼ M4

6. Pomoc na transport i infrastrukturę transportową spełnia następujące warunki:

- a) pomoc na infrastrukturę, z wyjątkiem portów, przyznaje się wyłącznie na następujące projekty:
 - (i) projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania zdefiniowane w art. 3 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 1315/2013, z wyjątkiem projektów dotyczących infrastruktury portów lub portów lotniczych;
 - (ii) połączenia do węzłów miejskich transeuropejskiej sieci transportowej;
 - (iii) tabor kolejowy wyłącznie do celów świadczenia usług transportu kolejowego nieobjętych umową o świadczenie usług publicznych w rozumieniu rozporządzenia (WE) nr 1370/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽¹⁾, o ile beneficjent jest nowym podmiotem;
 - (iv) transport miejski;

▼ M6

- (v) infrastrukturę ładowania lub tankowania, która dostarcza pojazdom energię elektryczną lub wodór. W przypadku objętej pomocą infrastruktury tankowania dostarczającej wodór beneficjent zobowiązuje się, że najpóźniej do dnia 31 grudnia 2035 r. infrastruktura tankowania będzie dostarczać wyłącznie wodór odnawialny. Niniejszy ustęp nie ma zastosowania do pomocy na inwestycje związane z infrastrukturą ładowania i tankowania w portach.

▼ M4

b) pomoc na projekty dotyczące infrastruktury portów spełnia następujące warunki:

- (i) pomoc może być przyznawana wyłącznie na inwestycje w infrastrukturę zapewniającą dostęp i infrastrukturę portową udostępniane zainteresowanym użytkownikom na równych i niedyskryminacyjnych zasadach na warunkach rynkowych;
- (ii) wszelkie koncesje lub inne formy powierzenia osobie trzeciej budowy, modernizacji, obsługi lub wynajmu infrastruktury portowej, na którą udzielono pomocy, są udzielane na zasadach konkurencji, przejrzystości, niedyskryminacji i bezwarunkowo;
- (iii) pomocy nie przyznaje się na inwestycje w suprastrukturę portową;

▼ M6

- (iv) Jeżeli pomoc przyznawana jest na infrastrukturę tankowania dostarczającą wodór, beneficjent zobowiązuje się, że najpóźniej do dnia 31 grudnia 2035 r. infrastruktura tankowania będzie dostarczać wyłącznie wodór odnawialny. W przypadku przyznania pomocy na budowę, instalację lub modernizację infrastruktury tankowania dostarczającej amoniak lub metanol, beneficjent zobowiązuje się, że najpóźniej do dnia 31 grudnia 2035 r. infrastruktura tankowania objęta pomocą będzie dostarczać wyłącznie amoniak lub metanol, których wartość energetyczna pochodzi ze źródeł odnawialnych innych niż biomasa i które zostały wyprodukowane zgodnie z metodyką określoną dla drogowego transportu pasażerskiego oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 1191/69 i (EWG) nr 1107/70 (Dz.U. L 315 z 3.12.2007, s. 1).

⁽¹⁾ Rozporządzenie (WE) nr 1370/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczące usług publicznych w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 1191/69 i (EWG) nr 1107/70 (Dz.U. L 315 z 3.12.2007, s. 1).

▼ M6

- c) nominalna kwota całkowitego finansowania przyznanego beneficjentowi końcowemu na podstawie lit. a) lub b) na dany projekt w ramach wsparcia z Funduszu InvestEU nie może przekraczać 165 mln EUR.

▼ M4

- 7. Pomoc na inne infrastruktury spełnia następujące warunki:

- a) pomoc przyznaje się wyłącznie na następujące projekty:

- (i) inwestycje w infrastrukturę wodociągową i kanalizacyjną dla ogółu ludności;

▼ M6

- (ii) inwestycje w efektywne gospodarowanie zasobami i obieg zamknięty zgodnie z art. 47 ust. 1–6 i 10;

▼ M4

- (iii) inwestycję w infrastrukturę badawczą;

- (iv) inwestycje w utworzenie lub modernizację zaplecza klastrów innowacyjnych;

▼ M6

- (v) inwestycje w infrastruktury testowo-doświadczalne;

- b) Nominalna kwota całkowitego finansowania przyznanego beneficjentowi końcowemu na dany projekt w ramach wsparcia z Funduszu InvestEU nie może przekraczać 110 mln EUR.

▼ M4

- 8. Pomoc na ochronę środowiska, w tym ochronę klimatu, spełnia następujące warunki:

- a) pomoc przyznaje się wyłącznie na następujące projekty:

▼ M6

- (i) inwestycje umożliwiające przedsiębiorstwom naprawienie szkody wyrządzonej lub zapobieżenie wyrządzeniu szkody fizycznemu otoczeniu (co obejmuje zmianę klimatu) lub zasobom naturalnym poprzez działalność beneficjenta lub działalność innego podmiotu uczestniczącego w tym samym projekcie, pod warunkiem że (i) inwestycje nie obejmują sprzętu, maszyn lub zakładów produkcji przemysłowej wykorzystujących paliwa kopalne, w tym gaz ziemny, bez uszczerbku dla możliwości przyznania pomocy na instalację dodatkowych komponentów podnoszących poziom ochrony środowiska w przypadku istniejącego sprzętu, istniejących maszyn i zakładów produkcji przemysłowej, w którym to przypadku koszty inwestycji nie dotyczą instalacji emitujących CO₂, a (ii) w przypadku inwestycji w sprzęt, maszyny i zakłady produkcji przemysłowej wykorzystujące wodór beneficjent zobowiąże się do stosowania wyłącznie wodoru odnawialnego przez cały cykl życia inwestycji. Pomoc na podstawie niniejszego punktu nie jest przyznawana na inwestycje podejmowane w celu spełnienia przyjętych norm unijnych, z wyjątkiem przypadków, w których inwestycja zostanie zrealizowana i zakończona co najmniej 18 miesięcy przed datą wejścia w życie danej normy.

▼ **M6**

- (ii) środki służące poprawie efektywności energetycznej budynku lub przedsiębiorstwa, pod warunkiem że inwestycje nie obejmują sprzętu, maszyn lub zakładów produkcji przemysłowej wykorzystujących paliwa kopalne, w tym gaz ziemny. Pomoc na podstawie niniejszego punktu nie jest przyznawana na inwestycje podejmowane w celu spełnienia przyjętych norm unijnych, z wyjątkiem przypadków, w których inwestycja zostanie zrealizowana i zakończona co najmniej 18 miesięcy przed datą wejścia w życie danej normy. Na zasadzie odstępstwa pomoc na podstawie niniejszego punktu może zostać przyznana na inwestycje w budynki podejmowane w celu spełnienia minimalnych norm charakterystyki energetycznej, które kwalifikują się jako normy unijne, pod warunkiem że pomoc zostanie przyznana, zanim normy te staną się obowiązkowe dla danego przedsiębiorstwa.

▼ **M4**

- (iii) rekultywację zanieczyszczonych terenów, o ile nie określono osoby fizycznej lub prawnej odpowiedzialnej za szkody wyrządzone środowisku naturalnemu na mocy obowiązującego prawa zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci”, o której mowa w art. 45 ust. 3;
- (iv) badania środowiska;
- (v) zwiększenie i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów, jeżeli działalność ta wnosi wkład w ochronę, zachowanie lub odbudowę bioróżnorodności oraz w osiągnięcie dobrego stanu ekosystemów, lub w ochronę ekosystemów będących dotychczas w dobrym stanie;

▼ **M6**

- (vi) pomoc inwestycyjną na zakup pojazdów ekologicznie czystych napędzanych przynajmniej częściowo energią elektryczną lub wodorem lub pojazdów bezemisyjnych do transportu drogowego, kolejowego, wodnego śródlądowego i morskiego oraz na doposażenie pojazdów, tak aby kwalifikowały się jako pojazdy ekologicznie czyste lub pojazdy bezemisyjne;
- b) Bez uszczerbku dla lit. a), pomoc przyznaną na poprawę efektywności energetycznej budynku można łączyć z pomocą na niektóre albo wszystkie z poniższych działań:
- (i) montaż zintegrowanych urządzeń wytwarzających na miejscu energię elektryczną, ciepłą lub chłodniczą z odnawialnych źródeł energii, w tym między innymi paneli fotowoltaicznych i pomp ciepła;
 - (ii) instalacja urządzeń do magazynowania energii wytworzonej przez miejscowe instalacje wytwarzające energię ze źródeł odnawialnych;
 - (iii) połączenie z efektywnym energetycznie systemem ciepłowniczym lub chłodniczym oraz powiązanymi z nim urządzeniami;
 - (iv) budowa i instalacja infrastruktury ładowania przeznaczonej do użytku przez użytkowników budynku oraz infrastruktury powiązanej, takiej jak kanały, jeżeli obiekty parkingowe znajdują się wewnątrz budynku lub fizycznie sąsiadują z budynkiem;
 - (v) instalacja urządzeń do cyfryzacji budynku, w szczególności na rzecz zwiększenia jego gotowości do obsługi inteligentnych sieci, w tym przewodowania pasywnego wewnątrz budynków lub okablowania strukturalnego na potrzeby sieci danych oraz dodatkowej części sieci pasywnej znajdującej się na terenie nieruchomości, do której budynek należy, z wyjątkiem przewodowania lub okablowania na potrzeby sieci danych poza nieruchomością;

▼ M6

- (vi) inwestycje w zielone dachy i wyposażenie do zatrzymywania i wykorzystywania wód deszczowych.

Środek pomocy nie może służyć wsparciu instalacji urządzeń energetycznych wykorzystujących paliwa kopalne, w tym gaz ziemny.

Pomoc może zostać przyznana właścicielowi (właścicielom) budynku lub najemcy (najemcom), w zależności od tego, kto otrzyma finansowanie na projekt.

▼ M4

- c) nominalna kwota całkowitego finansowania, o którym mowa w lit. a), przyznanego beneficjentowi końcowemu w ramach wsparcia z Funduszu InvestEU na dany projekt nie może przekraczać 50 mln EUR;
- d) nominalna kwota całkowitego finansowania, o którym mowa w lit. b), przyznanego w ramach wsparcia z Funduszu InvestEU na dany projekt nie może przekraczać 50 mln EUR na beneficjenta końcowego i na budynek;

▼ M6

- e) pomoc na poprawę efektywności energetycznej może również dotyczyć ułatwienia zawierania umów o poprawę efektywności energetycznej, z zastrzeżeniem spełnienia łącznie następujących warunków:
 - (i) wsparcie przyznawane jest MŚP lub małym spółkom o średniej kapitalizacji będącym dostawcami środków poprawy efektywności energetycznej i beneficjentami końcowymi pomocy;
 - (ii) pomoc przyznawana jest na ułatwianie zawierania umów o poprawę efektywności energetycznej w rozumieniu art. 2 pkt 27 dyrektywy 2012/27/UE;
 - (iii) pomoc ma formę pożyczki uprzywilejowanej lub gwarancji udzielanej dostawcy środków poprawy efektywności energetycznej na podstawie umowy o poprawę efektywności energetycznej lub ma postać produktu finansowego mającego na celu finansowanie dostawcy (na przykład faktoring lub forfaiting);
 - (iv) nominalna kwota całkowitego pozostałego finansowania przyznanego na podstawie niniejszej litery na beneficjenta nie przekracza 30 mln EUR.

▼ M4

- 9. Pomoc na badania, rozwój technologiczny, innowacje i cyfryzację spełnia następujące warunki:

- a) pomoc można przyznać na:

- (i) badania podstawowe;
- (ii) badania przemysłowe;
- (iii) eksperymentalne prace rozwojowe;
- (iv) innowacje procesowe i organizacyjne, dla MŚP;
- (v) usługi doradcze w zakresie innowacji i usługi wsparcia innowacji dla MŚP;
- (vi) cyfryzację MŚP;

▼ M4

- b) w przypadku projektów wchodzących w zakres lit. a) ppkt (i), (ii) i (iii) nominalna kwota całkowitego finansowania przyznanego beneficjentowi końcowemu na dany projekt w ramach wsparcia z Funduszu InvestEU nie może przekraczać 75 mln EUR. W przypadku projektów wchodzących w zakres lit. a) ppkt (iv), (v) i (vi) nominalna kwota całkowitego finansowania przyznanego beneficjentowi końcowemu na dany projekt w ramach wsparcia z Funduszu InvestEU nie może przekraczać 30 mln EUR.

▼ M6

10. MŚP lub – w stosownych przypadkach – małe spółki o średniej kapitalizacji mogą, oprócz kategorii pomocy przewidzianych w ust. 2–9, otrzymać także pomoc w postaci finansowania wspieranego przez Fundusz InvestEU, pod warunkiem że spełniono odpowiednie warunki:

- a) nominalna kwota całkowitego finansowania przyznanego na beneficjenta końcowego w ramach wsparcia z Funduszu InvestEU nie przekracza 16,5 mln EUR i jest przyznawana:

- (i) MŚP nienotowanym na giełdzie, które jeszcze nie prowadzą działalności na żadnym rynku lub prowadzą działalność przez mniej niż 10 lat od rejestracji lub przez mniej niż 7 lat od pierwszej komercyjnej sprzedaży; w przypadku gdy do danego przedsiębiorstwa zastosowano okres prowadzenia działalności krótszy niż 10 lat od rejestracji albo krótszy niż 7 lat od pierwszej sprzedaży komercyjnej, do wszelkiej późniejszej pomocy na podstawie niniejszego artykułu można zastosować tylko ten okres w odniesieniu do tego samego przedsiębiorstwa. W przypadku przedsiębiorstw, które przejęły inne przedsiębiorstwo lub powstały w wyniku połączenia, zastosowany okres kwalifikowalności obejmuje również operacje przedsiębiorstwa odpowiednio objętego przejęciem lub połączeniem, z wyjątkiem takich przedsiębiorstw objętych przejęciem lub połączeniem, których obrót wynosi mniej niż 10 % obrotu przedsiębiorstwa przejmującego w roku obrotowym poprzedzającym przejęcie lub, w przypadku przedsiębiorstw powstałych w wyniku połączenia, mniej niż 10 % łącznego obrotu, jaki łączące się przedsiębiorstwa osiągnęły w roku obrotowym poprzedzającym połączenie. Odnośnie do okresu kwalifikowalności związanego z rejestracją, jeśli jest on stosowany, uznaje się, że w przypadku kwalifikujących się przedsiębiorstw, które nie podlegają rejestracji, dziesięcioletni okres kwalifikowalności zaczyna się albo od momentu, w którym przedsiębiorstwo rozpoczyna swoją działalność gospodarczą, albo od momentu, w którym zaczyna ono podlegać opodatkowaniu z tytułu swojej działalności gospodarczej. Finansowanie w ramach wsparcia z Funduszu InvestEU może również obejmować inwestycje kontynuacyjne w MŚP nienotowane na giełdzie po okresie kwalifikowalności, o którym mowa w niniejszym podpunkcie, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki: 1) nominalna kwota całkowitego finansowania, o której mowa w lit. a), nie została przekroczona, 2) w pierwotnym biznesplanie przewidziano możliwość inwestycji kontynuacyjnych oraz 3) beneficjent końcowy otrzymujący inwestycję kontynuacyjną nie stał się „przedsiębiorstwem powiązanym” w rozumieniu art. 3 ust. 3 załącznika I z innym przedsiębiorstwem niż pośrednik finansowy lub niezależny inwestor prywatny zapewniający finansowanie w ramach wsparcia z Funduszu InvestEU, chyba że nowy podmiot jest MŚP;

▼ **M6**

- (ii) MŚP nienotowanym na giełdzie, które rozpoczynają nową działalność gospodarczą, w przypadku których początkowa inwestycja jest wyższa niż 50 % średnich rocznych obrotów w poprzednich 5 latach. Na zasadzie odstępstwa od zdania pierwszego następujące inwestycje uznaje się za inwestycje w nową działalność gospodarczą, jeżeli odnośna inwestycja początkowa według biznesplanu jest wyższa niż 30 % średnich rocznych obrotów w poprzednich 5 latach: 1) inwestycje przynoszące znaczną poprawę efektywności środowiskowej działalności poza obowiązkowe normy unijne zgodnie z art. 36 ust. 2 niniejszego rozporządzenia, 2) inne zrównoważone środowiskowo inwestycje zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 1 rozporządzenia (UE) 2020/852 oraz 3) inwestycje, których celem jest zwiększenie zdolności wydobycia, rozdzielania, rafinacji, przetwarzania lub recyklingu surowców krytycznych wymienionych w załączniku IV. Zrównoważony pod względem środowiskowym charakter inwestycji wykazuje się zgodnie z art. 3 rozporządzenia (UE) 2020/852, w tym zgodnie z zasadą „nie czyn poważnych szkód”, lub za pomocą innych porównywalnych metod, między innymi kontroli zrównoważonego charakteru projektów w ramach Funduszu InvestEU. W przypadku środków, które są identyczne ze środkami w ramach planów odbudowy i zwiększania odporności zatwierdzonych przez Radę, ich zgodność z zasadą „nie czyn poważnych szkód” uznaje się za osiągniętą, ponieważ została już zweryfikowana;
- (iii) MŚP i małym spółkom o średniej kapitalizacji będącym przedsiębiorstwami innowacyjnymi w rozumieniu art. 2 pkt 80;
- b) nominalna kwota całkowitego finansowania przyznanego beneficjentowi końcowemu w ramach wsparcia Funduszu InvestEU nie przekracza 16,5 mln EUR i jest przyznawana MŚP lub małym spółkom o średniej kapitalizacji, których główna działalność zlokalizowana jest na obszarach objętych pomocą, pod warunkiem że finansowanie nie jest wykorzystywane do przenoszenia działalności zdefiniowanego w art. 2 pkt 61 a;
- c) nominalna kwota całkowitego finansowania przyznanego beneficjentowi końcowemu w ramach wsparcia z Funduszu InvestEU nie przekracza 2,2 mln EUR i jest przyznawana MŚP lub małym spółkom o średniej kapitalizacji.

▼ **M4***Artykuł 56f*

Warunki dotyczące pomocy związanej z komercyjnymi produktami finansowymi z udziałem pośredników wspieranych przez Fundusz InvestEU

1. Finansowanie przyznawane jest beneficjentom końcowym przez komercyjnych pośredników finansowych, którzy są wybierani w sposób otwarty, przejrzysty i niedyskryminujący, na podstawie obiektywnych kryteriów.
2. Minimalna ekspozycja na ryzyko komercyjnego pośrednika finansowego, który zapewnia finansowanie beneficjentowi końcowemu, wynosi 20 % każdej transakcji finansowania.

▼ M6

3. Nominalna kwota całkowitego finansowania przyznanego każdemu beneficjentowi końcowemu przez wszystkich komercyjnych pośredników finansowych nie może przekraczać 8,25 mln EUR.

▼ B*ROZDZIAŁ IV***PRZEPISY KOŃCOWE***Artykuł 57***Uchylenie**

Uchyła się rozporządzenie (WE) nr 800/2008.

*Artykuł 58***Przepisy przejściowe****▼ M1**

1. Niniejsze rozporządzenie stosuje się do pomocy indywidualnej przyznanej przed wejściem w życie odpowiednich przepisów niniejszego rozporządzenia, jeżeli pomoc ta spełnia wszystkie warunki określone w niniejszym rozporządzeniu z wyjątkiem art. 9.

▼ B

2. Każda pomoc niewyłączona z wymogu zgłoszenia, określonego w art. 108 ust. 3 Traktatu, na podstawie niniejszego rozporządzenia lub innych obowiązujących uprzednio rozporządzeń przyjętych na mocy art. 1 rozporządzenia (WE) nr 994/98 jest oceniana przez Komisję zgodnie z właściwymi ramami prawnymi, wytycznymi, komunikatami i zawiadomieniami.

3. Każda pomoc indywidualna przyznana przed dniem 1 stycznia 2015 r. na mocy dowolnego rozporządzenia przyjętego na podstawie art. 1 rozporządzenia (WE) nr 994/98 obowiązującego w momencie przyznawania pomocy jest zgodna z rynkiem wewnętrznym i wyłączona z obowiązku zgłoszenia ustanowionego w art. 108 ust. 3 Traktatu, z wyłączeniem pomocy regionalnej. Programy pomocy w formie kapitału podwyższonego ryzyka na rzecz MŚP utworzone przed dniem 1 lipca 2014 r. i wyłączone z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu na mocy rozporządzenia (WE) nr 800/2008, pozostają wyłączone i zgodne z rynkiem wewnętrznym do czasu zakończenia obowiązywania umowy o finansowaniu, pod warunkiem że fundusze publiczne przeznaczone do udziału w objętym pomocą funduszu inwestycyjnym *private equity* na podstawie takiej umowy przed dniem 1 stycznia 2015 r. oraz że spełnione zostały pozostałe warunki wyłączenia.

▼ M6

3a. Każda pomoc indywidualna przyznana w okresie od 1 lipca 2014 r. do [data wejścia w życie niniejszej zmiany] r. zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia obowiązującymi w momencie przyznawania pomocy jest zgodna z rynkiem wewnętrznym i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu. Każda pomoc indywidualna przyznana przed 1 lipca 2014 r. zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia, z wyjątkiem art. 9, obowiązującymi przed 10 lipca 2017 r. albo po tym dniu, obowiązującymi przed 3 sierpnia 2021 r. albo po tym dniu lub obowiązującymi przed [data wejścia w życie niniejszej zmiany] r. albo po tym dniu, jest zgodna z rynkiem wewnętrznym i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu.

▼ M6

4. Z końcem okresu obowiązywania niniejszego rozporządzenia wszelkie programy pomocy wyłączone na podstawie niniejszego rozporządzenia pozostają wyłączone przez sześciomiesięczny okres dostosowawczy. Wyłączenie pomocy na finansowanie ryzyka wyłączonej zgodnie z art. 21 ust. 9 lit. a) wygasa z końcem okresu określonego w umowie o finansowaniu, pod warunkiem że fundusze publiczne przeznaczone do udziału w objętym pomocą funduszu *private equity* na podstawie takiej umowy w terminie sześciu miesięcy od końca okresu obowiązywania niniejszego rozporządzenia oraz że spełnione zostały wszystkie pozostałe warunki wyłączenia.

▼ M1

5. W przypadku zmian niniejszego rozporządzenia wszelkie programy pomocy wyłączone z obowiązku zgłoszenia na mocy niniejszego rozporządzenia obowiązującego w dniu wejścia w życie danego programu pozostają wyłączone z tego obowiązku przez 6-miesięczny okres dostosowawczy.

▼ B*Artykuł 59*

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2014 r.

▼ M6

Niniejsze rozporządzenie stosuje się do 31 grudnia 2026 r.

▼ B

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

▼B*ZAŁĄCZNIK I***DEFINICJA MŚP***Artykuł 1***Przedsiębiorstwo**

Za przedsiębiorstwo uważa się podmiot prowadzący działalność gospodarczą bez względu na jego formę prawną. Zalicza się tu w szczególności osoby prowadzące działalność na własny rachunek oraz firmy rodzinne zajmujące się rzemiosłem lub inną działalnością, a także spółki lub stowarzyszenia prowadzące regularną działalność gospodarczą.

*Artykuł 2***Pułapy zatrudnienia oraz pułapy finansowe określające kategorię przedsiębiorstwa**

1. Do kategorii mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw („MŚP”) należą przedsiębiorstwa, które zatrudniają mniej niż 250 pracowników i których roczny obrót nie przekracza 50 milionów EUR, lub roczna suma bilansowa nie przekracza 43 milionów EUR.
2. W kategorii MŚP małe przedsiębiorstwo definiuje się jako przedsiębiorstwo, które zatrudnia mniej niż 50 pracowników i którego roczny obrót lub roczna suma bilansowa nie przekracza 10 milionów EUR.
3. W kategorii MŚP mikroprzedsiębiorstwo definiuje się jako przedsiębiorstwo, które zatrudnia mniej niż 10 pracowników i którego roczny obrót lub roczna suma bilansowa nie przekracza 2 milionów EUR.

*Artykuł 3***Rodzaje przedsiębiorstw brane pod uwagę przy obliczaniu liczby personelu i kwot finansowych**

1. „Przedsiębiorstwo samodzielne” oznacza każde przedsiębiorstwo, które nie jest zakwalifikowane jako przedsiębiorstwo partnerskie w rozumieniu ust. 2, ani jako przedsiębiorstwo powiązane w rozumieniu ust. 3.

▼C3

2. „Przedsiębiorstwa partnerskie” oznaczają wszystkie przedsiębiorstwa, które nie zostały zakwalifikowane jako przedsiębiorstwa powiązane w rozumieniu ust. 3 i między którymi istnieją następujące związki: przedsiębiorstwo (przedsiębiorstwo wyższego szczebla) posiada, samodzielnie lub wspólnie z co najmniej jednym przedsiębiorstwem powiązanym w rozumieniu ust. 3, co najmniej 25 % kapitału innego przedsiębiorstwa (przedsiębiorstwa niższego szczebla) lub praw głosu w takim przedsiębiorstwie.

▼B

Przedsiębiorstwo można jednak zakwalifikować jako samodzielne i w związku z tym niemające żadnych przedsiębiorstw partnerskich, nawet jeśli niżej wymienieni inwestorzy osiągnęli lub przekroczyli pułap 25 %, pod warunkiem że nie są oni powiązani w rozumieniu ust. 3, indywidualnie ani wspólnie, z danym przedsiębiorstwem:

▼C1

- a) publiczne korporacje inwestycyjne, spółki venture capital, osoby fizyczne lub grupy osób fizycznych prowadzące regularną działalność inwestycyjną w oparciu o venture capital, które inwestują w firmy nienotowane na giełdzie (tzw. anioły biznesu), pod warunkiem że całkowita kwota inwestycji tych aniołów biznesu w jedno przedsiębiorstwo wynosi mniej niż 1 250 000 EUR;

▼B

- b) uczelnie wyższe lub ośrodki badawcze nienastawione na zysk;
- c) inwestorzy instytucjonalni, w tym fundusze rozwoju regionalnego;

▼B

d) niezależne władze lokalne z rocznym budżetem poniżej 10 milionów EUR oraz liczbą mieszkańców poniżej 5 000.

3. „Przedsiębiorstwa powiązane” oznaczają przedsiębiorstwa, które pozostają w jednym z poniższych związków:

- a) przedsiębiorstwo ma większość praw głosu w innym przedsiębiorstwie w roli udziałowca/akcjonariusza lub członka;
- b) przedsiębiorstwo ma prawo wyznaczyć lub odwołać większość członków organu administracyjnego, zarządzającego lub nadzorczego innego przedsiębiorstwa;
- c) przedsiębiorstwo ma prawo wywierać dominujący wpływ na inne przedsiębiorstwo na podstawie umowy zawartej z tym przedsiębiorstwem lub postanowień w jego statucie lub umowie spółki;
- d) przedsiębiorstwo będące udziałowcem/akcjonariuszem lub członkiem innego przedsiębiorstwa kontroluje samodzielnie, na mocy umowy z innymi udziałowcami/akcjonariuszami lub członkami tego przedsiębiorstwa, większość praw głosu udziałowców/akcjonariuszy lub członków w tym przedsiębiorstwie.

Zakłada się, że wpływ dominujący nie istnieje, jeżeli inwestorzy wymienieni w ust. 2 akapit drugi nie angażują się bezpośrednio lub pośrednio w zarządzanie danym przedsiębiorstwem, bez uszczerbku dla ich praw jako udziałowców/akcjonariuszy.

Przedsiębiorstwa, które pozostają w jednym ze związków opisanych w akapicie pierwszym za pośrednictwem co najmniej jednego przedsiębiorstwa, lub jednego z inwestorów, o których mowa w ust. 2, również uznaje się za powiązane.

Przedsiębiorstwa pozostające w jednym z takich związków za pośrednictwem osoby fizycznej lub grupy osób fizycznych działających wspólnie również uznaje się za przedsiębiorstwa powiązane, jeżeli prowadzą one swoją działalność lub część działalności na tym samym rynku właściwym lub rynkach pokrewnych.

Za „rynek pokrewny” uważa się rynek dla danego produktu lub usługi znajdujący się bezpośrednio na wyższym lub niższym szczeblu rynku w stosunku do rynku właściwego.

4. Poza przypadkami określonymi w ust. 2 akapit drugi przedsiębiorstwa nie można uznać za małe lub średnie przedsiębiorstwo, jeżeli 25 % lub więcej kapitału lub praw głosu kontroluje bezpośrednio lub pośrednio, wspólnie lub indywidualnie, co najmniej jeden organ publiczny.

5. Przedsiębiorstwa mogą złożyć oświadczenie o swoim statusie prawnym przedsiębiorstwa samodzielnego, przedsiębiorstwa partnerskiego lub przedsiębiorstwa powiązanego, załączając dane dotyczące pułapów określonych w art. 2. Oświadczenie można złożyć nawet wtedy, gdy kapitał jest rozdrobniony w stopniu uniemożliwiającym określenie właściciela, w którym to przypadku przedsiębiorstwo w dobrej wierze oświadcza, że w sposób prawnie uzasadniony może przyjąć, iż 25 % lub więcej jego kapitału nie jest w posiadaniu innego przedsiębiorstwa ani we wspólnym posiadaniu większej liczby powiązanych przedsiębiorstw. Oświadczenia takie nie wykluczają kontroli i postępowań wyjaśniających przewidzianych w przepisach krajowych lub unijnych.

Artykuł 4

Dane wykorzystywane do określania liczby personelu i kwot finansowych oraz okresy referencyjne

1. Do określania liczby personelu i kwot finansowych wykorzystuje się dane odnoszące się do ostatniego zatwierdzonego okresu obrachunkowego i obliczane w skali rocznej. Uwzględnia się je począwszy od dnia zamknięcia ksiąg rachunkowych. Kwota wybrana jako obrót jest obliczana z pominięciem podatku VAT i innych podatków pośrednich.

▼B

2. Jeżeli w dniu zamknięcia ksiąg rachunkowych dane przedsiębiorstwo stwierdza, że w skali rocznej przekroczyło pułapy zatrudnienia lub pułapy finansowe określone w art. 2, lub spadło poniżej tych pułapów, uzyskanie lub utrata statusu średniego, małego lub mikroprzedsiębiorstwa następuje tylko wówczas, gdy zjawisko to powtórzy się w ciągu dwóch kolejnych okresów obrachunkowych.

3. W przypadku nowo utworzonych przedsiębiorstw, których księgi rachunkowe nie zostały jeszcze zatwierdzone, odpowiednie dane pochodzą z szacunków dokonanych w dobrej wierze w trakcie roku obrotowego.

*Artykuł 5***Liczba personelu**

Liczba personelu odpowiada liczbie rocznych jednostek pracy (RJP), to jest liczbie pracowników zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy w obrębie danego przedsiębiorstwa lub w jego imieniu w ciągu całego uwzględnianego roku referencyjnego. Praca osób, które nie przepracowały pełnego roku, osób, które pracowały w niepełnym wymiarze godzin, bez względu na długość okresu zatrudnienia, lub pracowników sezonowych jest obliczana jako część ułamkowa RJP. W skład personelu wchodzi:

- a) pracownicy;
- b) osoby pracujące dla przedsiębiorstwa, podlegające mu i uważane za pracowników na mocy prawa krajowego,
- c) właściciele-kierownicy;
- d) partnerzy prowadzący regularną działalność w przedsiębiorstwie i czerpiący z niego korzyści finansowe.

Praktykanci lub studenci odbywający szkolenie zawodowe na podstawie umowy o praktyce lub szkoleniu zawodowym nie wchodzi w skład personelu. Nie wlicza się okresu trwania urlopu macierzyńskiego ani wychowawczego.

*Artykuł 6***Ustalenie danych przedsiębiorstwa**

1. W przypadku przedsiębiorstwa samodzielnego dane, w tym dane dotyczące liczby personelu, ustalane są wyłącznie na podstawie jego ksiąg rachunkowych.

2. W przypadku przedsiębiorstwa mającego przedsiębiorstwo partnerskie lub przedsiębiorstwa powiązane dane, w tym dane dotyczące liczby personelu, określa się na podstawie ksiąg rachunkowych i innych danych przedsiębiorstwa lub, jeżeli istnieją, skonsolidowanego sprawozdania finansowego danego przedsiębiorstwa lub skonsolidowanego sprawozdania finansowego innego przedsiębiorstwa, w którym ujęte jest dane przedsiębiorstwo.

►C3 Dane, o których mowa w pierwszym akapicie, uzupełnia się danymi dotyczącymi każdego przedsiębiorstwa partnerskiego będącego bezpośrednio przedsiębiorstwem wyższego lub niższego szczebla w stosunku do danego przedsiębiorstwa. ◄ Uzupełnienie danych jest proporcjonalne do procentowego udziału w kapitale lub prawach głosu (zależnie od tego, która z tych wartości jest większa). W przypadku holdingów typu *cross-holding* stosuje się większy udział procentowy.

Dane, o których mowa w pierwszym i drugim akapicie, uzupełnia się pełnymi danymi każdego przedsiębiorstwa, które jest bezpośrednio lub pośrednio powiązane z danym przedsiębiorstwem, jeśli dane te nie zostały podane wcześniej w ramach skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

▼B

3. Do celów stosowania ust. 2 dane przedsiębiorstw partnerskich danego przedsiębiorstwa pochodzą z ich ksiąg rachunkowych i innych danych, w tym skonsolidowanego sprawozdania finansowego, o ile istnieje. Dane te uzupełnia się pełnymi danymi przedsiębiorstw, które są powiązane z tymi przedsiębiorstwami partnerskimi, jeśli dane te nie zostały podane wcześniej w ramach skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Do celów stosowania tego samego ust. 2 dane przedsiębiorstw, które są powiązane z danym przedsiębiorstwem, pochodzą z ich ksiąg rachunkowych i innych danych, w tym skonsolidowanego sprawozdania finansowego, o ile istnieje.

► **C3** Dane te uzupełnia się proporcjonalnie danymi każdego ewentualnego przedsiębiorstwa partnerskiego takiego przedsiębiorstwa powiązanego, będącego bezpośrednio przedsiębiorstwem wyższego lub niższego szczebla w stosunku do takiego przedsiębiorstwa, chyba że zostały one już ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w stosunku co najmniej proporcjonalnym do udziału określonego w ust. 2 akapit drugi. ◀

4. W przypadku gdy w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym brakuje danych dotyczących liczby personelu w danym przedsiębiorstwie, dane te oblicza się przez proporcjonalne zestawienie danych od przedsiębiorstw partnerskich oraz przez dodanie danych od przedsiębiorstw, z którymi dane przedsiębiorstwo jest powiązane.

ZAŁĄCZNIK II

INFORMACJE DOTYCZĄCE POMOCY PAŃSTWA WYŁĄCZONEJ NA WARUNKACH NINIEJSZEGO ROZPORZĄDZENIA

CZĘŚĆ I

Informacje przekazuje się za pomocą odpowiedniego programu komputerowego udostępnionego przez Komisję, jak określono w art. 11

Oznaczenie środka pomocy	(wypełnia Komisja)	
Państwo członkowskie		
Numer referencyjny państwa członkowskiego		
Region	Nazwa regionu(-ów) (NUTS ⁽¹⁾)	Status pomocy regionalnej ⁽²⁾
Organ przyznający pomoc	Nazwa	
	Adres pocztowy	
	Adres internetowy	
Nazwa środka pomocy		
Krajowa podstawa prawna (odesłanie do właściwego promulgatora krajowego)		
Adres internetowy pełnego tekstu środka pomocy		
Rodzaj środka pomocy	☐ Program pomocy	Nazwa beneficjenta i grupy ⁽³⁾ , do której należy
	☐ Pomoc <i>ad hoc</i>	
Zmiana istniejącego programu pomocy lub pomocy <i>ad hoc</i>	☐ Przedłużenie	Oznaczenie środka pomocy nadawane przez Komisję
	☐ Zmiany	
	☐ Program pomocy	dd/mm/rrrr do dd/mm/rrrr
Czas trwania pomocy ⁽⁴⁾	☐ Program pomocy	dd/mm/rrrr
Data przyznania pomocy ⁽⁵⁾	☐ Pomoc <i>ad hoc</i>	dd/mm/rrrr
Sektor(y) gospodarki	☐ Wszystkie sektory kwalifikujące się do pomocy	
	☐ Pomoc ograniczona do konkretnych sektorów Proszę określić na poziomie grupy NACE ⁽⁶⁾	

Rodzaj beneficjenta	☐ MŚP		
	☐ Duże przedsiębiorstwo		
Budżet	Całkowity planowany roczny budżet programu pomocy ⁽⁷⁾	w walucie krajowej (kwota bez ułamków)	
	Całkowita kwota pomocy <i>ad hoc</i> przyznanej przedsiębiorstwu ⁽⁸⁾	w walucie krajowej (kwota bez ułamków)	
	☐ Gwarancje ⁽⁹⁾	w walucie krajowej (kwota bez ułamków)	
Instrument pomocy	☐ Dotacja/Dotacja na spłatę odsetek		
	☐ Pożyczka/Zaliczki zwrotne		
	☐ Gwarancja (w stosownych przypadkach z odesłaniem do decyzji Komisji ⁽¹⁰⁾)		
	☐ Korzyść podatkowa lub zwolnienie podatkowe		
	☐ Dostarczenie finansowania ryzyka		
	☐ Inne (proszę określić)		
	Proszę wskazać, do której kategorii najlepiej zaklasyfikować pomoc pod względem jej skutku/funkcji: ☐ Dotacja ☐ Pożyczka ☐ Gwarancja ☐ Korzyść podatkowa ☐ Dostarczenie finansowania ryzyka		
☐ W przypadku współfinansowania z funduszu (funduszy) UE	Nazwa funduszu (funduszy) UE:	Kwota finansowania (na fundusz UE)	w walucie krajowej (kwota bez ułamków)

⁽¹⁾ NUTS – nomenklatura jednostek terytorialnych do celów statystycznych. Region określa się zwykle na poziomie 2.
⁽²⁾ Art. 107 ust. 3 lit. a) TFUE (status „A”), art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE (status „C”), obszary nieobjęte pomocą, tj. obszary niekwalifikujące się do pomocy regionalnej (status „N”).
⁽³⁾ Do celów reguł konkurencji określonych w Traktacie oraz do celów niniejszego rozporządzenia przedsiębiorstwem jest każdy podmiot wykonujący działalność gospodarczą niezależnie od jego formy prawnej i sposobu finansowania. Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że podmioty, które są kontrolowane (prawnie lub *de facto*) przez ten sam podmiot, należy traktować jako jedno przedsiębiorstwo.
⁽⁴⁾ Okres, w którym organ przyznający pomoc może się zobowiązać do przyznania pomocy.
⁽⁵⁾ Określona zgodnie z art. 2 pkt 27 rozporządzenia.
⁽⁶⁾ NACE Rev. 2 — statystyczna klasyfikacja działalności gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej. Sektor określany jest zwykle na poziomie grupy.
⁽⁷⁾ W przypadku programu pomocy: proszę wskazać całkowitą kwotę rocznego budżetu planowanego na podstawie programu lub szacowaną roczną stratę podatkową w odniesieniu do wszystkich instrumentów pomocy objętych programem.
⁽⁸⁾ W przypadku przyznania pomocy *ad hoc*: proszę wskazać całkowitą kwotę pomocy lub stratę podatkową.
⁽⁹⁾ W przypadku gwarancji proszę wskazać (maksymalną) kwotę gwarantowanych pożyczek.
⁽¹⁰⁾ Ewentualnie odesłanie do decyzji Komisji zatwierdzającej sposób obliczenia ekwiwalentu dotacji brutto zgodnie z art. 5 ust. 2. lit. c) rozporządzenia.

▼ M6

CZĘŚĆ II

Informacje, które należy przekazać za pomocą systemu elektronicznej notyfikacji udostępnionego przez Komisję, jak określono w art. 11

Proszę wskazać, który przepis ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych ma zastosowanie do danego środka pomocy.

Główny cel pomocy – Cele ogólne (wykaz)	Cele (wykaz)	Maksymalna intensywność pomocy w % lub maksymalna roczna kwota pomocy w walucie krajowej (kwota bez ułamków)	MŚP – premie (w stosownych przypadkach) w %
Pomoc regionalna – pomoc inwestycyjna ⁽¹⁾ (art. 14)	☐ Program pomocy	 %	 %
	☐ Pomoc ad hoc	 %	 %
Pomoc regionalna – pomoc operacyjna (art. 15)	☐ Na obszarach słabo zaludnionych (art. 15 ust. 2)	 %	 %
	☐ Na obszarach bardzo słabo zaludnionych (art. 15 ust. 3)	 %	 %
	☐ W regionach najbardziej oddalonych (art. 15 ust. 4)	 %	 %
☐ Pomoc regionalna na rzecz rozwoju obszarów miejskich (art. 16)		w walucie krajowej	 %
Pomoc dla MŚP (art. 17–19d)	☐ Pomoc inwestycyjna dla MŚP (art. 17)	 %	 %
	☐ Pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP (art. 18)	 %	 %
	☐ Pomoc na udział MŚP w targach (art. 19)	 %	 %
	☐ Pomoc na koszty ponoszone przez MŚP uczestniczące w projektach na rzecz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (RLKS) (art. 19a)	 %	 %
	☐ Ograniczone kwoty pomocy dla MŚP korzystających z projektów na rzecz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (RLKS) (art. 19b) ⁽²⁾	w walucie krajowej	 %
	☐ Pomoc dla mikroprzedsiębiorstw w formie interwencji publicznych dotyczących dostaw energii elektrycznej, gazu lub ciepła (art. 19c)	 %	 %
	☐ Pomoc dla MŚP w formie tymczasowych interwencji publicznych dotyczących dostaw energii elektrycznej, gazu lub ciepła wytwarzanego z gazu ziemnego lub energii elektrycznej mającej złagodzić skutki wzrostu cen w następstwie rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie (art. 19d)	 %	 %

⁽¹⁾ W przypadku pomocy regionalnej *ad hoc* uzupełniającej pomoc przyznaną w ramach programu (programów) pomocy proszę wskazać zarówno intensywność pomocy przyznanej w ramach programu pomocy, jak i intensywność pomocy *ad hoc*.

⁽²⁾ Zgodnie z art. 11 ust. 1 przekazywanie informacji na temat pomocy przyznanej na podstawie art. 19b nie jest obowiązkowe. Przekazywanie informacji na temat tej pomocy jest zatem wyłącznie fakultatywne.

▼ M6

Główny cel pomocy – Cele ogólne (wykaz)	Cele (wykaz)	Maksymalna intensywność pomocy w % lub maksymalna roczna kwota pomocy w walucie krajowej (kwota bez ułamków)	MŚP – premie (w stosownych przypadkach) w %
Pomoc na projekty w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej (art. 20–20a)	☐ Pomoc na koszty ponoszone przez przedsiębiorstwa uczestniczące w projektach w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej (art. 20)	 %	 %
	☐ Ograniczone kwoty pomocy dla przedsiębiorstw w związku z udziałem w projektach w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej (art. 20a) ⁽²⁾	w walucie krajowej	 %
Pomoc na dostęp MŚP do finansowania (art. 21–22)	☐ Pomoc na finansowanie ryzyka (art. 21)	 w walucie krajowej	nie dotyczy
	☐ Pomoc na finansowanie ryzyka dla MŚP w formie bodźców podatkowych dla inwestorów prywatnych będących osobami fizycznymi (art. 21a)	 w walucie krajowej	nie dotyczy
	☐ Pomoc dla przedsiębiorstw rozpoczynających działalność (art. 22)	 w walucie krajowej	nie dotyczy
☐ Pomoc dla MŚP – Pomoc na rzecz alternatywnych platform obrotu specjalizujących się w MŚP (art. 23)		 w walucie krajowej	nie dotyczy
☐ Pomoc dla MŚP – Pomoc na koszty rozpoznania (art. 24)		 %	nie dotyczy
Pomoc na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną (art. 25–30)	Pomoc na projekty badawczo-rozwojowe (art. 25)	☐ Badania podstawowe (art. 25 ust. 2 lit. a))	 %
		☐ Badania przemysłowe (art. 25 ust. 2 lit. b))	 %
		☐ Eksperymentalne prace rozwojowe (art. 25 ust. 2 lit. c))	 %
		☐ Studia wykonalności (art. 25 ust. 2 lit. d))	 %
	☐ Pomoc na projekty, którym przyznano znak jakości w postaci pieczęci doskonałości (art. 25a)		w walucie krajowej
	☐ Pomoc na działania „Maria Skłodowska-Curie” i weryfikację poprawności projektu ERBN (art. 25b)		w walucie krajowej
	☐ Pomoc zawarta w współfinansowanych projektach badawczo-rozwojowych (art. 25c)		 %
	☐ Pomoc na łączenie w zespoły (art. 25d)		 %

⁽²⁾ Zgodnie z art. 11 ust. 1 przekazywanie informacji na temat pomocy przyznanej na podstawie art. 20a nie jest obowiązkowe. Przekazywanie informacji na temat tej pomocy jest zatem wyłącznie fakultatywne.

▼ M6

Główny cel pomocy – Cele ogólne (wykaz)	Cele (wykaz)	Maksymalna intensywność pomocy w % lub maksymalna roczna kwota pomocy w walucie krajowej (kwota bez ułamków)	MŚP – premie (w stosownych przypadkach) w %
	☐ Pomoc związana ze współfinansowaniem projektów wspieranych z Europejskiego Funduszu Obronnego lub Europejskiego programu rozwoju przemysłu obronnego (art. 25e)	 %	 %
	☐ Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę badawczą (art. 26)	 %	 %
	☐ Pomoc inwestycyjna na infrastruktury testowo-doświadczalne (art. 26a)	 %	 %
	☐ Pomoc dla klastrów innowacyjnych (art. 27)	 %	 %
	☐ Pomoc dla MŚP na wspieranie innowacyjności (art. 28)	 %	 %
	☐ Pomoc na innowacje procesowe i organizacyjne (art. 29)	 %	 %
	☐ Pomoc na działalność badawczo-rozwojową w sektorze rybołówstwa i akwakultury (art. 30)	 %	 %
☐ Pomoc szkoleniowa (art. 31)		 %	 %
Pomoc przeznaczona na pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji i pracowników z niepełnosprawnością (art. 32–35)	☐ Pomoc w formie subsydiowania wynagrodzeń na rekrutację pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji (art. 32)	 %	 %
	☐ Pomoc w formie subsydiowania wynagrodzeń na rekrutację pracowników niepełnosprawnych (art. 33)	 %	 %
	☐ Pomoc na rekompensatę dodatkowych kosztów związanych z zatrudnieniem pracowników niepełnosprawnych (art. 34)	 %	 %
	☐ Pomoc na rekompensatę kosztów wsparcia udzielanego pracownikom znajdującym się w szczególnie niekorzystnej sytuacji (art. 35)	 %	 %
Pomoc na ochronę środowiska (art. 36–49)	☐ Pomoc inwestycyjna na ochronę środowiska, w tym obniżenie emisyjności (art. 36)	 %	 %
	☐ Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę ładowania lub tankowania (art. 36a)	 %	 %
	☐ Pomoc inwestycyjna na zakup pojazdów ekologicznie czystych lub pojazdów bezemisyjnych oraz na wyposażenie pojazdów (art. 36b)	 %	 %
	☐ Pomoc inwestycyjna na środki wspierające efektywność energetyczną inną niż w budynkach (art. 38)	 %	 %
	☐ Pomoc inwestycyjna na środki wspierające efektywność energetyczną w budynkach (art. 38a)	 %	 %

▼ M6

Główny cel pomocy – Cele ogólne (wykaz)	Cele (wykaz)	Maksymalna intensywność pomocy w % lub maksymalna roczna kwota pomocy w walucie krajowej (kwota bez ułamków)	MŚP – premie (w stosownych przypadkach) w %
	☐ Pomoc na ułatwianie zawierania umów o poprawę efektywności energetycznej (art. 38b)	w walucie krajowej	nie dotyczy
	☐ Pomoc inwestycyjna na projekty wspierające efektywność energetyczną w budynkach w formie instrumentów finansowych (art. 39)	 w walucie krajowej	nie dotyczy
	☐ Pomoc inwestycyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych, propagowanie wodoru odnawialnego i wysokosprawnej kogeneracji (art. 41)	 %	 %
	☐ Pomoc operacyjna na propagowanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych (art. 42)	 %	 %
	☐ Pomoc operacyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych i propagowanie wodoru odnawialnego w małych projektach oraz społecznościach energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej (art. 43)	 %	 %
	☐ Pomoc w formie ulg podatkowych na podstawie dyrektywy 2003/96/WE (art. 44)	 %	nie dotyczy
	☐ Pomoc w formie obniżek podatków lub opłat parafiskalnych na ochronę środowiska (art.44a)	 %	nie dotyczy
	☐ Pomoc inwestycyjna na remediację szkód wyrządzonych środowisku, rekultywację siedlisk przyrodniczych i ekosystemów, ochronę lub odbudowę bioróżnorodności i wdrażanie rozwiązań opartych na zasobach przyrody w celu łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej (art. 45)	 %	 %
	☐ Pomoc inwestycyjna na efektywny energetycznie system ciepłowniczy lub chłodniczy (art. 46)	 %	 %
	☐ Pomoc inwestycyjna na efektywne gospodarowanie zasobami i wspieranie przechodzenia na gospodarkę o obiegu zamkniętym (art. 47)	 %	 %
	☐ Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę energetyczną (art. 48)	 %	 %
	☐ Pomoc na badania i usługi doradcze dotyczące ochrony środowiska i kwestii energetycznych (art. 49)	 %	 %

▼ M6

Główny cel pomocy – Cele ogólne (wykaz)	Cele (wykaz)	Maksymalna intensywność pomocy w % lub maksymalna roczna kwota pomocy w walucie krajowej (kwota bez ułamków)	MŚP – premie (w stosownych przypadkach) w %	
☐ Programy pomocy mające na celu naprawienie szkód spowodowanych przez niektóre klęski żywiołowe (art. 50)	Maksymalna intensywność pomocy	 %	 %	
	Rodzaj klęski żywiołowej	☐ trzęsienie ziemi ☐ lawina ☐ osuwisko ☐ powódź ☐ trąba powietrzna ☐ huragan ☐ erupcja wulkaniczna ☐ pożar naturalny		
	Data wystąpienia klęski żywiołowej:	od dd/mm/rrrr do dd/mm/rrrr		
☐ Pomoc o charakterze społecznym w zakresie transportu na rzecz mieszkańców regionów oddalonych (art. 51)		 w walucie krajowej	 %	
☐ Pomoc na stałe sieci szerokopasmowe (art. 52)		w walucie krajowej	 %	
☐ Pomoc na sieci ruchome 4G i 5G (art. 52a)		 w walucie krajowej	 %	
☐ Pomoc na projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania w dziedzinie transeuropejskiej infrastruktury łączności cyfrowej (art. 52b)		 %	 %	
☐ Bony łączności (art. 52c)		w walucie krajowej	 %	
☐ Pomoc na sieci dosyłowe (art. 52d)		 %	 %	
☐ Pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego (art. 53)		 %	 %	
☐ Programy pomocy na rzecz utworów audiowizualnych (art. 54)		 %	 %	
☐ Pomoc na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną (art. 55)		 %	 %	
☐ Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną (art. 56)		 %	 %	
☐ Pomoc na rzecz regionalnych portów lotniczych (art. 56a)		 %	 %	
☐ Pomoc na rzecz portów morskich (art. 56b)		 %	 %	
☐ Pomoc na rzecz portów śródlądowych (art. 56c)		 %	 %	
Pomoc zawarta w produktach finansowych wspieranych przez Fundusz InvestEU (art. 56d–56f)	Art. 56e	☐ Pomoc na projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania w dziedzinie transeuropejskiej infrastruktury łączności cyfrowej, finansowane na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/1153 lub którym przyznano znak jakości w postaci pieczęci doskonałości na podstawie tego rozporządzenia (art. 56e ust. 2)	w walucie krajowej	 %

▼ M6

Główny cel pomocy – Cele ogólne (wykaz)	Cele (wykaz)	Maksymalna intensywność pomocy w % lub maksymalna roczna kwota pomocy w walucie krajowej (kwota bez ułamków)	MŚP – premie (w stosownych przypadkach) w %
	☐ Pomoc na rozwój stałej sieci szerokopasmowej oraz pomoc na rozwój sieci ruchomej 4G i 5G w celu podłączenia tylko niektórych kwalifikujących się podmiotów stymulujących rozwój społeczno-gospodarczy (art. 56e ust. 3)	w walucie krajowej	 %
	☐ Pomoc na wytwarzanie energii i infrastrukturę energetyczną (art. 56e ust. 4)	 w walucie krajowej	 %
	☐ Pomoc na infrastrukturę i działania o charakterze socjalnym, edukacyjnym i kulturalnym oraz w dziedzinie dziedzictwa naturalnego (art. 56e ust. 5)	 w walucie krajowej	 %
	☐ Pomoc na transport i infrastrukturę transportową (art. 56e ust. 6)	 w walucie krajowej	 %
	☐ Pomoc na inne infrastrukturę (art. 56e ust. 7)	 w walucie krajowej	 %
	☐ Pomoc na ochronę środowiska, w tym ochronę klimatu (art. 56e ust. 8)	 w walucie krajowej	 %
	☐ Pomoc na badania, rozwój technologiczny, innowacje i cyfryzację (art. 56e ust. 9)	 w walucie krajowej	 %
	☐ Pomoc w formie finansowania wspieranego przez Fundusz InvestEU przyznawana MŚP lub małym spółkom o średniej kapitalizacji (art. 56e ust. 10)	 w walucie krajowej	 %
	☐ Pomoc związana z komercyjnymi produktami finansowymi z udziałem pośredników wspieranych przez Fundusz InvestEU (art. 56f)	w walucie krajowej	 %

ZAŁĄCZNIK III

Przepisy dotyczące publikowania informacji określonych w art. 9 ust. 1

Państwa członkowskie organizują swoje kompleksowe strony internetowe dotyczące pomocy państwa, na których mają być publikowane informacje określone w art. 9 ust. 1, w taki sposób, który umożliwia łatwy dostęp do tych informacji. Informacje publikowane są w formacie arkusza kalkulacyjnego, który umożliwia przeszukiwanie danych, ich ekstrakcję i łatwe publikowanie w internecie, na przykład w formacie CSV lub XML. Wszystkie zainteresowane strony mogą korzystać z dostępu do strony internetowej bez ograniczeń. Dostęp do strony nie wymaga wcześniejszej rejestracji użytkownika.

Publikuje się następujące informacje o każdym przypadku przyznania pomocy indywidualnej zgodnie z art. 9 ust. 1 lit. c):

- Nazwa beneficjenta
- Identyfikator beneficjenta
- Rodzaj przedsiębiorstwa (MŚP/duże przedsiębiorstwo) w czasie przyznania pomocy
- Region, w którym beneficjent ma siedzibę, na poziomie NUTS II ⁽¹⁾
- Sektor działalności na poziomie grupy NACE ⁽²⁾
- Element pomocy, wyrażony jako pełna kwota w walucie krajowej ⁽³⁾
- Instrument pomocy ⁽⁴⁾ (Dotacja/Dotacja na spłatę odsetek, Pożyczka/Zaliczki zwrotne/Dotacja podlegająca zwrotowi, Gwarancja, Korzyść podatkowa lub zwolnienie podatkowe, Finansowanie ryzyka, Inne (proszę określić))
- Data przyznania pomocy
- Cel pomocy
- Organ przyznający pomoc
- W przypadku programów na podstawie art. 16 i 21 nazwa podmiotu, któremu powierzono zadanie, oraz nazwy wybranych pośredników finansowych
- Numer środka pomocy ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ NUTS — wspólna klasyfikacja jednostek terytorialnych do celów statystycznych. Region określa się zazwyczaj na poziomie 2.

⁽²⁾ ► **M1** Rozporządzenie (WE) nr 1893/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2 i zmieniające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3037/90 oraz niektóre rozporządzenia WE w sprawie określonych dziedzin statystycznych (Dz.U. L 393 z 30.12.2006, s. 1). ◀

⁽³⁾ ► **M1** Ekwivalent dotacji brutto lub – w przypadku środków objętych art. 16, 21, 22 lub 39 niniejszego rozporządzenia – wysokość inwestycji. ◀ W przypadku programów podatkowych i programów na podstawie art. 16 (pomoc regionalna na rzecz rozwoju obszarów miejskich) i 21 (pomoc na finansowanie ryzyka), kwotę tę można podać w przedziałach określonych w art. 9 ust. 2 niniejszego rozporządzenia.

⁽⁴⁾ Jeżeli pomoc przyznaje się za pomocą wielu instrumentów, kwotę pomocy należy podać w rozbiciu na poszczególne instrumenty

⁽⁵⁾ Podany przez Komisję w ramach procedury elektronicznej na mocy art. 11 niniejszego rozporządzenia.

▼ M6*ZAŁĄCZNIK IV***Surowce krytyczne, o których mowa w art. 21 ust. 3 lit c) i art. 56e ust. 10 lit. a) pkt (ii)**

Za surowce krytyczne, o których mowa w art. 21 ust. 3 lit. c) i art. 56e ust. 10 lit. a) pkt (ii), uznaje się następujące surowce:

- a) antymon
- b) arsen
- c) boksyt
- d) baryt
- e) beryl
- f) bizmut
- g) bor
- h) kobalt
- i) węgiel koksowy
- j) miedź
- k) skaleń
- l) fluoryt
- m) gal
- n) german
- o) hafn
- p) hel
- q) metale ciężkie ziem rzadkich
- r) metale lekkie ziem rzadkich
- s) lit
- t) magnez
- u) mangan
- v) grafit naturalny
- w) nikiel, w standardzie wymaganym dla baterii
- x) niob
- y) fosforyt
- z) fosfor
- aa) platynowce
- bb) skand
- cc) krzem metaliczny
- dd) stront
- ee) tantal
- ff) tytan metaliczny
- gg) olfram
- hh) wanad